

ทักษะของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในฐานะสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง

นายฐปนพงศ์ วิจิตรรัฐกานต์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

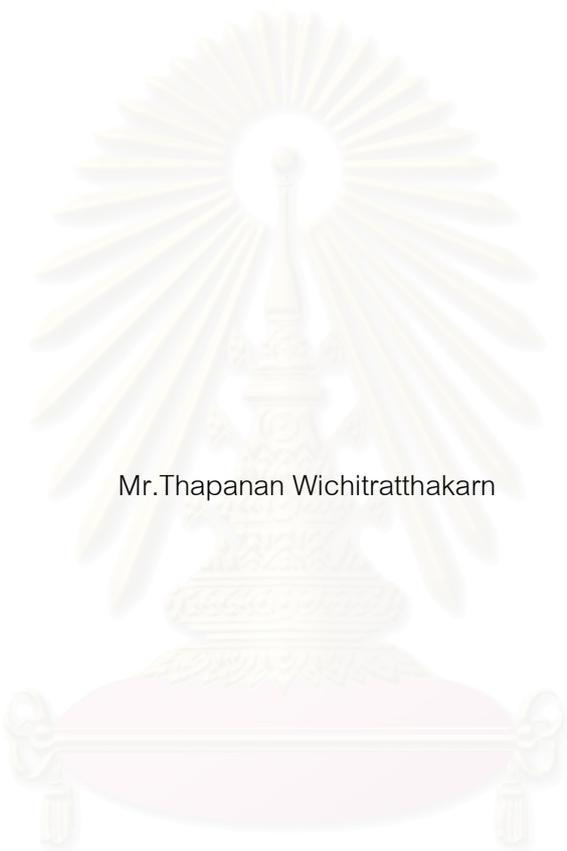
คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1606-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE OPINION OF MOVIEGOERS ON AMERICAN DRAMA FILMS
AS MEDIA FOR SELF DEVELOPMENT

Mr.Thapanan Wichitratthakarn

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-1606-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในฐานะสื่อเพื่อ
ส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง

โดย

นายธูปันพีศ วิจิตรรัฐกานต์

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ไศลทิพย์ จารุภูมิ)

สภามหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายสุภนัณฑ์ วิจิตรรัฐกานต์ : ทักษะของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในฐานะสื่อ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง. (THE OPINION OF MOVIEGOERS ON AMERICAN DRAMA FILMS AS MEDIA FOR SELF DEVELOPMENT) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ, 168 หน้า. ISBN 974-53-1606-7.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามิติแห่งการเรียนรู้จาก ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในทัศนะของผู้ชม และศึกษาทัศนะของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จาก ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง จากผลการวิจัยพบว่า

ผู้ชมให้ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตไว้ดังนี้

1. ส่วนของภาพยนตร์ที่ผู้ชมได้เรียนรู้มากที่สุดคือ จากตัวละคร รองลงมาคือ เนื้อหา/เรื่องราว ของภาพยนตร์ บทสนทนาในภาพยนตร์ และวิธีการนำเสนอ ตามลำดับ

2. สิ่งที่ผู้ชมได้เรียนรู้จากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตคือ วิธีคิดที่เป็นอุดมคติสำหรับ การใช้ชีวิต การเปิดโลกทัศน์ให้กับผู้ชม สาระต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมอเมริกัน และการเรียนรู้ที่จะเข้าใจ ผู้คนรอบข้างและสังคมมากขึ้น

ทัศนะของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมีดังนี้

1. การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไปของผู้ชม อันดับแรกคือ ประโยชน์ในแง่ของการเป็นแรงบันดาลใจ รองลงมาคือ การให้ความหวังและกำลังใจ ความบันเทิง การต่อยอดทัศนคติของผู้ชม และการได้หลีกเลี่ยงจากโลกแห่งความเป็นจริง

2. การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองของผู้ชม ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้ชมเห็นคุณค่าในตนเอง การส่งเสริมให้ผู้ชมเข้าใจในตนเองมากขึ้น การส่งเสริม ให้ผู้ชมเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และการยกระดับสติปัญญาของผู้ชม

ผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง ใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความเชื่อมั่นที่จะกล้าออกนอกกรอบ การเห็นคุณค่าในตนเอง การ ปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองต่อสังคม และต่อชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น การค้นพบความหมายของชีวิต การเสียสละตนเอง การอยากเป็นคนดีและทำความดี และการมีความเมตตาต่อผู้อื่น

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา..2547..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4585079228 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: OPINION / AMERICAN DRAMA FILM / SELF DEVELOPMENT

THAPANAN WICHITRATTHAKARN : THE OPINION OF MOVIEGOERS ON AMERICAN DRAMA FILMS AS THE MEDIA FOR SELF DEVELOPMENT. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.KANJANA KAEWTHEP, 168 pp. ISBN 974-53-1606-7.

The main objective of this qualitative research is to study the opinion of moviegoers on American Drama Films about their dimensions of learning and to study the opinion of moviegoers about the uses from American Drama films as the media for self development. The study finds out that:

The opinion of moviegoers about the dimensions of learning from American Drama Films can be explained as follows:

1. The most part of American Drama Films that moviegoers can learn is from the character in the film. The other parts are theme, conversation and presentation form which moviegoers can learn from as well.
2. What moviegoers can learn mostly are ideal ways of thinking, knowledges that they have never known before, general knowledges of American society and the way to understand others in society.

The opinion of moviegoers about the uses of American Drama Films can be summarized as follows:

1. The general uses of this media in their opinions are aspiration use, mentally use, attitude confirmation, entertainment use and escapism.
2. the uses for self development are making them feel good about themselves, making them understand their truly self, making them feel confident and uprising their intelligent.

In their personal uses of this media, they use American Films to feel confident about themselves, inspire them to do something good, have mercy to other people, change their attitude about their life and society and find their meaning of life.

Department.....Public Relations..... Student's signature.....

Field of study....Development Communication..Advisor's signature.....

Academic year..2004..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาของอาจารย์ทั้งสามท่านของผู้เขียน หนึ่งคือ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ของคุณ สำหรับคำชี้แนะอันมากคุณค่าของอาจารย์สำหรับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และขอบคุณสำหรับวิชาความรู้ที่อาจารย์มีให้ในชั้นเรียนทุกวิชาของอาจารย์ตลอดสองปีแรกที่ผู้เขียนลงเรียน ท่านที่สอง รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ ปิติพัฒน์เมธี อาจารย์อีกท่านของผู้เขียนซึ่งให้เกียรติมาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และท่านที่สาม อาจารย์ไศลทิพย์ จารุภูมิ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามท่านไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ ที่ให้ความรู้มากมายกับผู้เขียน รวมถึงประสบการณ์อันมีค่าที่ผู้เขียนได้รับในระหว่างที่ทำงานเป็นผู้ช่วยวิจัยในโครงการวิจัยของอาจารย์ และกราบขอบพระคุณอาจารย์ท่านอื่น ๆ ในทุกสาขาวิชาที่ผู้เขียนเลือกลงเรียนซึ่งผู้เขียนขอเอ่ยนามทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ ศาสตราจารย์ชอุ่ม ประเสริฐสกุล รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี รองศาสตราจารย์จาวะโน แกลโกศล รองศาสตราจารย์ ดร.ประมะ สตะเวทิน รองศาสตราจารย์ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ อาจารย์จุมพล ทองตัน และผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชนิโรจน์ กุลธำรง ขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้เขียนตลอดเวลาสามปีที่ผ่านมา

กราบขอบพระคุณพ่อกับแม่กับยายที่คอยเป็นแรงใจ แรงกดดัน(!) และแรงสนับสนุนทางการศึกษาของเซนเสมอมา ขอคุณน้องแซ for being my intellectual partner and always listen to what I want to say everytime I've been up and down ขอคุณใหญ่และเกด สำหรับการเป็น intellectual partner คนสำคัญสองคนในการเรียนปริญญาโทของเรา ขอคุณสัณฑ์ เพื่อน ๆ สิงห์ดำ 49 ไต่ตะติบแดก และเพื่อน DEV COMM รุ่น 25 ทุกคน

ขอบคุณเว็บไซต์พันทิปห้องเฉลิมไทยสำหรับมิตรภาพและทุกสิ่งทุกอย่างในนั้น ขอคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนและเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวของแต่ละคนผ่านภาพยนตร์หลากเรื่อง โดยเฉพาะ พี่อ้อ พี่เอ๋ พี่จู้ พี่เกียง เต้ และคุณพิมพ์ภา ไตวิระ การได้พูดคุยกับทุกคนหากมีไว้เพื่อข้อมูลสำหรับวิทยานิพนธ์ เพียงแค่ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเรื่องหนึ่งสำหรับผู้เขียนก็นับว่าสนุกและคุ้มค่ามากแล้ว

Steven Soderbergh เคยพูดถึงคุณค่าของภาพยนตร์และศิลปะแขนงอื่น ๆ อยู่ประโยคหนึ่งขณะที่เขาขึ้นรับรางวัลออสการ์สาขาผู้กำกับยอดเยี่ยมเมื่อปีค.ศ.2000 ว่า "I think the world will be unlivable without art." ผู้เขียนเห็นด้วยกับคำกล่าวนั้น และขอขอบคุณภาพยนตร์ทุกเรื่องทุกสัญชาติที่ผ่านเข้ามาในโสตประสาทของผู้เขียนตลอดยี่สิบเจ็ดปีที่ผ่านมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหำนำการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์แนวชีวิต.....	9
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	12
ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	35
รูปแบบการวิจัย.....	35
ผู้ให้ข้อมูล.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การนำเสนอข้อมูล.....	46
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	47

	หน้า
ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ.....	47
ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป.....	58
ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริม การพัฒนาตนเอง.....	64
การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อการพัฒนาตนเองที่เป็น ประสบการณ์ตรงของผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง.....	70
บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	75
อภิปรายผลการวิจัย.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	91
รายการอ้างอิง.....	93
ภาคผนวก ก.....	98
ภาคผนวก ข.....	156
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	168

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 2.1 แสดงกระบวนการใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสาร.....	20
แผนภาพที่ 2.2 แสดงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์.....	27

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ภาพยนตร์คือโลกอันกว้างใหญ่ภายในเวลาเพียงหนึ่งชั่วโมงครึ่ง”

“A Film is the world in an hour and a half” - ฉอง ลูค โกดาร์

ในการพัฒนาประเทศนั้น ปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาได้ก็คือ คน ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ซึ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” สืบเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบันที่ยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน แต่ได้เพิ่มเติมแนวคิดเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้ประเทศไทยฟื้นจากสภาพเศรษฐกิจที่ทรุดลงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

การที่ปัจเจกบุคคลจะเกิดการพัฒนาดังนั้น สถาบันต่าง ๆ ในสังคมย่อมมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัวที่ช่วยอบรมบ่มเพาะและเลี้ยงดูปัจเจกบุคคลตั้งแต่วัยเยาว์ รวมไปถึงสถาบันการศึกษาที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ เสริมสร้างให้ทุกคนมีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในการดำรงชีวิตต่อไป แน่แน่นอนว่า อีกสถาบันหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับเชื่อมโยงกับทุกคนในชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตั้งแต่เช้าจรดค่ำ และมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาตนเองก็คือ สถาบันสื่อมวลชน

เราเห็นตัวอย่างของการที่สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ช่วยให้ผู้บุคคลเกิดการพัฒนาตนเองในทางใดทางหนึ่งมากมาย อาทิ ในงานวิจัยของกนิษฐา พิงวร(2543) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับนิตยสารสตรีต่างประเทศฉบับภาษาไทยในการพัฒนาบุคลิกภาพ ผลการศึกษาพบว่า นิตยสารที่เลือกมาทำการวิจัยมีส่วนนำเสนอแนวคิดด้านการพัฒนาบุคลิกภาพในด้านการมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงที่สุด และผู้อ่านก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในระดับสูง

งานวิจัยของปาริชาติ สุคนธ์พานิช(2545) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ จากการวิจัยพบว่า วรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ช่วยให้ผู้อ่านเกิดการพัฒนานิสัยการอ่าน

จากเดิมที่ไม่ชอบการอ่านหนังสือ กลายเป็นคนชอบอ่านหนังสือ และยังผลให้เกิดความต้องการอ่านหนังสือประเภทนี้เพิ่มเติม

งานวิจัยของไศลทิพย์ จารุภูมิ(2535) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ของผู้หญิงอายุ 15 ปีขึ้นไปที่รับชมละครโทรทัศน์อย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดค่านิยมต่าง ๆ อาทิ การรักษานวลสงวนตัว ความสำคัญของพรหมจรรย์ และได้ข้อคิดเตือนใจในการใช้ชีวิตของตนเอง

จะเห็นว่า สื่อมวลชนหลาย ๆ แขนงมีอิทธิพลต่อบุคคลในการพัฒนาตนเองในทางใดทางหนึ่ง คำถามที่ตามมาก็คือ แล้วสื่อมวลชนซึ่งหลายคนมองด้วยสายตาไม่วางใจว่า เป็นเพียงสื่อบันเทิง ซ้ำยังมองว่า บางครั้งก็เป็นสื่อที่มีอิทธิพลในแง่ลบอย่างสื่อภาพยนตร์นั้น มีส่วนทำใ้บุคคลเกิดการพัฒนาตนเองได้อย่างไรบ้าง

จากการสำรวจของ The Newspaper Advertising Bureau(1978 อ้างใน ประวิณมัย ปાયคล้อย, 2545) ซึ่งสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 604 คนถึงเหตุผลในการชมภาพยนตร์ พบเหตุผลในการชมภาพยนตร์ 5 ประการคือ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ทันสมัย และเพื่อพัฒนาตนเอง ตามลำดับ

งานวิจัยของ Bruce A. Austin(1986 อ้างใน ประวิณมัย ปાયคล้อย,2545) ซึ่งทำการศึกษาถึงปัจจัยในการชมภาพยนตร์ โดยสำรวจกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนมหาวิทยาลัยจำนวน 500 คนถึงเหตุผลที่ชมภาพยนตร์พบเหตุผล 7 ประการคือ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อให้ได้ความรู้ เพื่อหลีกเลี่ยง เพื่อฆ่าเวลา เพื่อแก้เหงา เพื่อให้เข้ากับคนอื่นได้ และเพื่อให้ได้รู้จักตนเองดีขึ้น

จากงานวิจัย 2 ชิ้นข้างต้น จะเห็นว่า เหตุผลหนึ่งที่บุคคลเลือกรับสื่อภาพยนตร์นั้นคือ เพื่อให้ได้รู้จักตนเองให้ดีขึ้นหรือเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า ภาพยนตร์มีส่วนส่งเสริมใ้บุคคลเกิดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างไร

เราพบว่าในความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ บทบาทของภาพยนตร์ถูกจำกัดอยู่เพียงการเป็นสื่อที่ให้ความบันเทิงเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริง ภาพยนตร์สามารถทำหน้าที่อื่น ๆ ได้

เช่นเดียวกับสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร การโน้มน้าวชักจูงใจ การสร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ การตอกย้ำสนับสนุนหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมเดิม ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างงานวิจัยสองชิ้นข้างต้น

สำหรับประเทศไทย ภาพยนตร์นับได้ว่าเป็นสื่อมวลชนอีกแขนงหนึ่งที่มีความนิยมเป็นอย่างสูง จากสถิติที่นิตยสารเอ็นเตอร์เทนเมนท์ extra 2004 ได้เก็บรวบรวมไว้ จำนวนภาพยนตร์ที่เข้าฉายในประเทศไทยตลอดทั้งปี 2546 ที่ผ่านมามีทั้งสิ้นประมาณ 236 เรื่อง ประกอบไปด้วย ภาพยนตร์ตะวันตก ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นภาพยนตร์อเมริกันมีสัดส่วนมากที่สุดจำนวน 138 เรื่อง ตามมาด้วยภาพยนตร์ไทยจำนวน 49 เรื่อง และภาพยนตร์จากประเทศอื่น ๆ อาทิ เกาหลี จีน ญี่ปุ่น และอินเดีย อีกรวม 49 เรื่อง เมื่อพิจารณาจำนวนภาพยนตร์อเมริกันที่เข้าโรงฉายในประเทศไทยในแต่ละปีจะพบว่า มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นทุกปี ๆ และรายได้ที่ภาพยนตร์อเมริกันเหล่านี้เก็บจากกระเป๋าผู้ชมไปได้ไม่น้อยอยู่ในระดับสองพันล้านบาทเลยทีเดียว ซึ่งจากข้อมูลตรงนี้แสดงให้เห็นว่า มีผู้ชมจำนวนมากที่เข้าไปอุดหนุนภาพยนตร์อเมริกันที่เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ในแต่ละปี และสัดส่วนรายได้ที่กล่าวมานั้นก็มีแต่จะเพิ่มขึ้น ๆ ทุกปี

เมื่อมีภาพยนตร์ที่เข้าฉายเป็นจำนวนมากในแต่ละปี อีกทั้งมีผู้ชมจำนวนมากไม่น้อยที่เข้าชมภาพยนตร์เหล่านี้ จึงนับได้ว่า ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนที่น่าจะมีอิทธิพลต่อผู้รับชมอย่างมีนัยสำคัญ เป็นเรื่องที่น่าสนใจหากว่าเราจะตั้งคำถามต่อไปว่า แล้วจะมีผู้ชมคนใดที่ชมภาพยนตร์แล้วมิได้เก็บเกี่ยวเอาแต่เพียงความบันเทิงติดตัวออกจากโรงภาพยนตร์ แต่ได้เก็บเอาอะไรบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองมากกว่านั้นกลับบ้านไปด้วย

หากเรามองภาพยนตร์ในฐานะสื่อมวลชนที่มีหน้าที่ให้ความบันเทิงเป็นหลัก เราอาจพิจารณาความบันเทิงด้วยแนวคิดเรื่อง “การทำหน้าที่” (Function of Entertain) ได้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2545) ซึ่งก็ทำให้เราพบว่า สื่อบันเทิงนั้นมีหน้าที่ต่อบุคคลและสังคมหลายประการ หน้าที่ประการหนึ่งก็คือ หน้าที่ในการสร้างยูโทเปีย (Utopia) กล่าวคือ ความบันเทิงอาจเป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงบางสิ่ง โดยที่ความบันเทิงนั้นอาจทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการบางอย่างที่สำคัญของคนดู ความต้องการนี้คือ ความปรารถนาหรือความต้องการที่จะมีชีวิตที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ มีโลกที่งดงามกว่าที่มีอยู่

เอ็ดเวิร์ด ซวิก ผู้กำกับภาพยนตร์ชาวอเมริกัน เจ้าของผลงานภาพยนตร์อย่าง Glory(1989) Legends of the fall(1994) และ The Last Samurai(2003) เคยกล่าวไว้ว่า หนังสือคือวิถีชีวิตที่ดีเสมอสำหรับใครก็ตามที่อยากหนีจากชีวิตจริงเข้าไปอยู่ในความมืดสัก 2-3 ชั่วโมง หรืออาจถึงครึ่งวันอย่างที่เขากำ สำหรับซวิก เขาดูหนังไม่เพียงแต่ในแง่มุมมองของความบันเทิง แต่เริ่มมองมันอย่างจริงจัง หนังสือเป็นแรงบันดาลใจสำหรับงานเขียนในช่วงวัยรุ่นของเขา และในที่สุดเป็นสิ่งที่ทำให้เขาแน่ใจในตัวเองแล้วว่า เส้นทางชีวิตที่เขาต้องการนั้นคือ การกำกับภาพยนตร์ (นิตยสารไบโอสโคป, มกราคม 2547)

ตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการที่ผู้ชมภาพยนตร์คนหนึ่งได้เรียนรู้และเก็บเกี่ยวเอาแง่มุมเล็ก ๆ จากภาพยนตร์มาใช้ประโยชน์ต่อตนเอง ก็คือกรณีของคุณวงศ์ทอง ชัยณรงค์สิงห์ ผู้ก่อตั้งและบรรณาธิการอำนวยการของหนังสือ a day* ซึ่งได้ให้สัมภาษณ์กับนิตยสารCINEMAG ในคอลัมน์ “10 หนังสือในดวงใจ” ฉบับที่ 182 ประจำเดือนเมษายน 2545

คุณวงศ์ทองได้ให้สัมภาษณ์ไว้อย่างน่าสนใจว่า “การดูหนัง อ่านหนังสือ มีส่วนสำคัญที่ทำให้เรามาเป็นอย่างไรที่เป็นทุกวันนี้มาก ๆ ..มีอยู่สองอย่างที่ทำได้แล้ว ชีวิตของเราจะเหนือชั้นหนึ่งคือการอ่านหนังสือ สองคือการเดินทาง จนถึงวันนี้ ผมว่าการดูหนังน่าจะอยู่ในสิ่งที่สาม เพราะมันได้สำรวจจิตใจและความคิดความอ่านของตัวเอง ยกระดับจิตใจและสติปัญญา ให้จินตนาการ เรียนรู้ถึงความเป็นจริงในชีวิต เพราะหนังคือ โลกจำลองของความเป็นจริงในชีวิต”

คุณวงศ์ทองยังได้กล่าวถึงภาพยนตร์เรื่องหนึ่งที่มีส่วนทำให้เขาก่อตั้งนิตยสาร a day ขึ้นมา ภาพยนตร์เรื่องที่ว่าก็คือ Jerry Maguire†

* A day เป็นนิตยสารที่ก่อสร้างตัวขึ้นมาโดยวิธีการที่แตกต่างไปจากนิตยสารทั่วไปกล่าวคือ หลังจากที่ไม่มีนายทุนคนไหนรับโอเคการทำนิตยสารของคุณวงศ์ทอง คุณวงศ์ทองจึงขอทำหนังสือด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการรวบรวมเงินทุนจากการขายหุ้น ๆ ละ 1,000 บาทจำนวน 2,500 หุ้นให้กับผู้อ่านที่เคยติดตามงานของคุณวงศ์ทองในสมัยก่อน อาศัยแนวคิดที่ว่า ชักชวนผู้อ่านมาร่วม “ลงขัน” ภายในระยะเวลาเพียง 2 เดือน หลังจากส่งจดหมายเชิญชวนออกไป จำนวนเงินทุนดังกล่าวก็ครบถ้วนตามที่วางไว้ ...นิตยสารa day ยังคงวางแผนทุกเดือน ฉบับล่าสุดเป็นฉบับที่ 39 นับจนถึงปัจจุบันก็เป็นเวลา 3 ปีเศษแล้ว

† ภาพยนตร์เรื่อง Jerry Maguire เป็นเรื่องราวของผู้ชายคนหนึ่งซึ่งมีอาชีพเป็นเอเยนต์ให้กับนักอเมริกันฟุตบอล เขารู้สึกอึดอัดกับงานที่ดูจะเห็นแก่เงินมากเกินไป แทนที่จะให้ความสำคัญกับการดูแลนักกีฬาแบบเน้นความสัมพันธ์ส่วนตัว เขาจึงนั่งลงเขียนบทความขึ้นมาชิ้นหนึ่ง ซึ่งเขาเรียกมันว่า “mission state” และให้ชื่อบทความนี้ว่า “ the things we think and do not say : the key to our business” แล้วนำไปแจกให้กับเพื่อนร่วมงาน ในบริษัท แม้ว่าสิ่งที่เขา “พูด” จะทำให้เขาถูกไล่ออก และเหลือนักกีฬาเพียงคนเดียวในมือให้ดูแล แต่การดูแลเอาใจใส่นักกีฬาในแบบฉบับที่เขาคิดและพูดไปนั้นเองที่ทำให้เขาประสบความสำเร็จในท้ายที่สุด

“หนึ่งเรื่องนี้ทำให้ผมตัดสินใจทำ a day ผมไปเสนอนายทุนหลายที่แล้ว แล้วท้อ เลยกลับไปดู Jerry Maguire และตัดสินใจทำหนังสือเองดีกว่า ตอนที่เจอร์รี่พูดตอนที่นั่งลงเขียนพันธะสัญญา ฉากนั้นผมชอบมาก ดูแล้วน้ำตาจะไหล เจอร์รี่พูดว่า *ผมอายุ 36 หรืออะไรเนี่ย ผมเพิ่งเริ่มต้นชีวิต* แล้วตอนนั้นผมอายุ 31 ผมก็ได้เริ่มต้นชีวิต ดูแล้วรู้สึกฮึกเหิมครับ เป็นเรื่องของผู้ชายที่ไขว่คว้าหาวิถีแห่งความสำเร็จในชีวิต มันทำให้ผมกล้าที่จะทำ a day ผมเชื่อคำว่า ได้ดีเพราะไม่มีทางเลือก เจอร์รี่ก็เหมือนกัน ผมก็อยู่ในสภาวะคล้าย ๆ เจอร์รี่ในตอนนั้น”

จากการพิจารณาข้อบ่งชี้ด้วยแนวคิดเรื่องการทำหน้าที่ดังกล่าว เราจะพบว่า หน้าที่ในการสร้างยูโทเปียนี้เชื่อมโยงกับการที่บุคคลได้ใช้สื่อมวลชนซึ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น คุณวงศ์ทรงเป็นตัวอย่างของผู้ชมภาพยนตร์คนหนึ่ง ที่รับชมภาพยนตร์แล้วได้เก็บเกี่ยวเอาแนวคิด และประสบการณ์ที่ได้รับจากการชมภาพยนตร์นำมาประมวลเข้ากับประสบการณ์ของตนเอง แล้วนำไปสู่การพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น

แน่นอนว่า ไม่ใช่ภาพยนตร์ทุกเรื่องที่จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาตนเองของผู้ชม หากเราพิจารณาถึงประเภทของภาพยนตร์ ที่จะมีแง่มุมเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองบรรจุอยู่ เราจะพบว่า ภาพยนตร์แนวชีวิตจะเป็นแนวที่เห็นได้ชัดที่สุดถึงการบรรจุและถ่ายทอดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ผู้ชมเพราะเหตุว่า ภาพยนตร์แนวชีวิตเป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไปของชีวิตมนุษย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ท่ามกลางความขัดแย้งทั้งกับตนเอง ผู้อื่น หรือสภาพแวดล้อม ภาพยนตร์แนวชีวิตจะนำเสนอเรื่องราวทั้งในด้านที่ดีไปจนถึงด้านที่ไม่ดีของชีวิตใน พลวัตที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป ในขณะที่เดียวกันสำหรับผู้ชมเอง ประเภทของภาพยนตร์ก็เป็นตัวกำหนดการรับรู้และการตีความหมายของผู้ชมได้ในอีกทางหนึ่ง

ศาสตราจารย์ชอุม ประเสริฐสกุลกล่าวว่า “การที่ผู้ชมเข้าไปนั่งชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์นั้น ไม่ใช่เพียงการเข้าไป “นั่ง” แล้วก็ชมภาพยนตร์เฉย ๆ แต่ผู้ชมได้ถอดตัวเองเข้าไปเป็นตัวละครต่าง ๆ ในภาพยนตร์ แล้วโลดแล่นอยู่บนจอ” ซึ่งในภาพยนตร์แนวอื่น ๆ อาทิ ภาพยนตร์แนวแอ็คชั่น หรือ ภาพยนตร์แนวสืบสวนสอบสวนนั้น อาจจะไม่ตรงกับชีวิตของผู้ชมเสียทีเดียว แต่ภาพยนตร์แนวชีวิต เป็นภาพยนตร์ที่เน้นการนำเสนอความเป็นไปของชีวิตในแง่มุมที่หลากหลาย สิ่งนี้เองที่ทำให้ภาพยนตร์แนวนี้สามารถถ่ายทอดความคิดบางอย่างแก่ผู้ชม ทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้ และรับเอาแนวคิด สัญลักษณ์ การกระทำ และเรื่องราวต่าง ๆ ของตัวละครมาเรียนรู้ และเปรียบเทียบกับตนเอง แล้วก่อให้เกิดการพัฒนาภายในตนเองได้

โดยส่วนตัว ผู้วิจัยมีความสนใจในการชมภาพยนตร์อเมริกัน โดยเฉพาะภาพยนตร์ในแนวชีวิตมาเป็นเวลานาน สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยคิดอยู่อย่างสม่ำเสมอขณะไปชมภาพยนตร์ในแต่ละเรื่องก็คือ “ภาพยนตร์เรื่องนี้ให้อะไรกับเรา” ในบางเรื่องอาจจะมีแง่คิดหรือมุมมองต่อชีวิตที่น่าสนใจให้ผู้วิจัยได้เก็บเอามาปรับใช้กับตัวเองอยู่บ่อย ๆ บางเรื่องอาจไม่ได้ให้อะไรโดยตรง แต่หลังก้าวเท้าออกจากโรงภาพยนตร์ สิ่งที่น่าสนใจก็คือ การที่ผู้วิจัยได้มาเรียนรู้ชีวิตของคนอื่นผ่านภาพยนตร์ สำหรับผู้วิจัยสิ่งนี้เป็นตัวจุดประกายให้เกิดความสนใจว่า หากผู้วิจัยจะลงไปทำการศึกษาและสำรวจทัศนคติของปัจเจกบุคคลอื่น ๆ ในแง่มุมที่ว่า เมื่อได้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตแล้ว แต่ละคนได้เรียนรู้และเก็บเกี่ยวเอาแง่มุมต่าง ๆ จากภาพยนตร์ที่ได้รับชมมาคิด วิเคราะห์ และผนวกเข้ากับชุดประสบการณ์ของตน แล้วนำไปใช้ประโยชน์ในการตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของตนเพื่อพัฒนาตนเองจากแง่มุมใดของภาพยนตร์แบบใดบ้าง จึงเป็นที่มาของงานวิจัยชิ้นนี้

ปัญหานำการวิจัย

1. ในทัศนคติของผู้ชม ผู้ชมได้เรียนรู้จากส่วนใดในภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต และผู้ชมเรียนรู้อะไรบ้างจากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต
2. ผู้ชมมีทัศนคติอย่างไรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อการพัฒนาตนเอง และผู้ชมได้ใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในแนวทางใดบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษามิติแห่งการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตจากทัศนคติของผู้ชม
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

ขอบเขตการวิจัย

1. ภาพยนตร์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเอาภาพยนตร์จากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดประเภท (genre) ของภาพยนตร์เพียงประเภทเดียวคือ ภาพยนตร์แนวชีวิต (drama) เพราะเป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไปของชีวิตมนุษย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ท่ามกลางความขัดแย้งทั้งกับตนเอง ผู้อื่น หรือสภาพแวดล้อม ดังนั้น ผู้ชมจึงสามารถรับเอาความคิด สัญญา และการกระทำในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ได้รับชมจากภาพยนตร์ เก็บเอามาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตน (identify) ได้ ในขณะเดียวกันภาพยนตร์แนวชีวิตเป็นภาพยนตร์ที่ผู้ชมมีความคาดหวังในการรับรู้ และตีความหมายในเนื้อหามากกว่าภาพยนตร์ประเภทอื่น ๆ
2. กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้รับชมภาพยนตร์ที่ใช้ในการศึกษาคือ บุคคลที่ได้ทำการแสดงความคิดเห็นในรูปของบทวิจารณ์เกี่ยวกับภาพยนตร้อเมริกันแนวชีวิตผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่ออินเทอร์เน็ต โดยถือว่าผู้รับชมภาพยนตร์เหล่านี้เป็นบุคคลที่มีความสนใจอย่างจริงจังในการรับชม (serious audience)
3. ภาพยนตร์ที่นำมากล่าวถึงกับกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เจาะลึก (In Depth Interview) นั้น ผู้วิจัยได้เลือกภาพยนตร้อเมริกันแนวชีวิตมาเป็นตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์จำนวน 6 เรื่อง ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างนี้ถึงภาพของภาพยนตร้อเมริกันแนวชีวิตโดยรวมได้ง่ายขึ้น

นิยามศัพท์

ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร้อเมริกันแนวชีวิตในฐานะสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง

ภาพยนตร้อเมริกันแนวชีวิต หมายถึง ภาพยนตร์ที่ผลิตขึ้น ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเป็นภาพยนตร์ที่มีการนำเสนอแง่มุมเกี่ยวกับความเป็นไปของชีวิตในสถานการณ์ต่าง ๆ แสดงถึงความเป็นมนุษย์ทั้งในแง่มุมที่ดีและไม่ดีในพล็อตที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป

การเรียนรู้ หมายถึง การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตแล้วนำสิ่งที่ได้รับชม อาทิ การดำเนินเรื่องราว พล็อต หรือการดำเนินชีวิตของตัวละคร นำมาเป็นวิถึคิดเปรียบเทียบกับตนเอง และนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

การนำไปใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต อาทิ วิถึคิดหรือแง่คิด มาใช้ประโยชน์ในชีวิต ในการทำงาน หรือในการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมของตนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในทางใดทางหนึ่ง

การพัฒนาตนเอง หมายถึง การยอมรับเอาชุดประสบการณ์ใหม่ที่ได้เรียนรู้จากการชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมาใช้ประโยชน์ในการคิด วิเคราะห์ เปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตน แล้วก่อให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจต่อตนเอง นำไปสู่ความรับรู้และเข้าใจในตนเองในทางใดทางหนึ่ง เช่น เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพของตน เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการพัฒนาตนเองในอาชีพการงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบถึงการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในแงุ่มของการพัฒนาตนเอง
2. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบถึงประโยชน์ของภาพยนตร์ในฐานะสื่อเพื่อการพัฒนาตนเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ จะนำเสนอแนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์แนวชีวิต
2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
3. ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

1.แนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์แนวชีวิต(Drama Film)

สำหรับภาพยนตร์ที่เราได้รับชมกันอยู่ในปัจจุบันนั้น ประเภทของภาพยนตร์เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญเพราะเหตุว่า สำหรับผู้สร้างภาพยนตร์ ประเภทของภาพยนตร์มีส่วนในการกำหนดทิศทางของภาพยนตร์ที่จะสร้างออกมา ในขณะที่เดียวกันสำหรับผู้ชมภาพยนตร์ ประเภทของภาพยนตร์ก็เป็นสิ่งที่บอกกับผู้ชมว่าสามารถคาดหวังอะไรได้จากภาพยนตร์ประเภทนั้น ๆ นอกจากนี้ประเภทของภาพยนตร์ยังกำหนดการรับรู้และการตีความหมายของผู้ชมในการชมในอีกทางหนึ่ง สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ได้เลือกเอาภาพยนตร์แนวชีวิต(Drama Film) ซึ่งผลิตจากประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงประเภทเดียวในการทำการศึกษานี้ แนวคิดของภาพยนตร์แนวชีวิตที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ จึงเป็นแนวคิดที่กล่าวถึงภาพยนตร์แนวชีวิตในแบบของสหรัฐอเมริกาเป็นการเฉพาะ

ภาพยนตร์แนวชีวิต เป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไปของชีวิตมนุษย์ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ท่ามกลางความขัดแย้งทั้งกับตนเอง ผู้อื่น หรือสภาพแวดล้อม ภาพยนตร์แนวชีวิตจะนำเสนอเรื่องราวทั้งในด้านที่ดีไปจนถึงด้านที่ไม่ดีของชีวิต ในพล็อตที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป

ภาพยนตร์แนวชีวิตของอเมริกัน มักจะนำเสนอประเด็นความขัดแย้งที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน(current issues) เรื่องราวฟอนเฟะในสังคม(societal ills) ปัญหาต่าง ๆ (problems) และความอยุติธรรม(injustice) อาทิ อคติเกี่ยวกับเชื้อชาติ ประเด็นการติดยา ความยากจน ความวุ่นวายทางการเมือง การคอร์รัปชันทางอำนาจ ความรุนแรงต่อเพศหญิง รวมไปถึงเรื่องราวของปัจเจกบุคคลในแง่มุมต่าง ๆ อาทิ ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ ความเจ็บป่วยทางจิต

หากจัดแบ่งภาพยนตร์แนวชีวิตออกเป็นประเภทต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ ภาพยนตร์แนวชีวิตที่เราพอเห็นโดยทั่วไปมีอยู่ 2 ประเภทคือ

1) *Melodrama Film* หรืออาจเรียกอย่างไทย ๆ ว่า ภาพยนตร์ประโลมโลก ภาพยนตร์ประเภทนี้เป็นประเภทย่อยประเภทหนึ่งของภาพยนตร์แนวชีวิต นำเสนอตัวละครในพล็อตที่มีความดึงดูดใจต่ออารมณ์ของผู้รับชม คำว่า “Melo” เป็นคำที่มีความหมายถึง การเล่นดนตรีสำหรับภาพยนตร์ประเภทนี้จึงหมายถึง ภาพยนตร์ที่ใช้ดนตรีในการเล่าอารมณ์ และบ่อยครั้งที่มีความเกินจริง(exaggerate)ผสมอยู่

ภาพยนตร์ประเภทนี้ให้ความสำคัญกับสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความรู้สึกทางจิตใจ รวมไปถึงถึงวิกฤติทางอารมณ์ของบุคคล และสถานการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัว โศกนาฏกรรม ความเจ็บป่วย ทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตัวเอกของเรื่องซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นเพศหญิงในภาพยนตร์ประเภทนี้ มักถูกนำเสนอในสถานการณ์ที่มีความกดดันทางสังคมอย่างหนักอยู่รอบตัว หรือความขัดแย้งที่ไม่น่าเกิดขึ้นกับเพื่อน ชุมชน หน้าที่การงาน รวมไปถึงกับคนรักหรือครอบครัว ภาพยนตร์ประเภทนี้มักมีความดึงดูดใจต่อผู้ชมเพศหญิงมากเป็นพิเศษ

ตัวอย่างของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในประเภทMelodrama ได้แก่ Rocky (1976), Sophie's Choice (1982), Tender Mercies(1983), Terms of Endearment(1983), Places in the heart (1984), Beaches(1988), Dead Poets Society(1989), Steel Magnolias (1989), Little Women (1994), The English Patient(1996), City of Angels(1998)

2) *Romance Film* เรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ความสัมพันธ์ของหัวใจที่มีศูนย์กลางที่ความปรารถนา และอารมณ์ของตัวละครหลักซึ่งโดยปกติแล้วเป็นผู้ชายกับหญิงคนรักของเขา ซึ่งเรื่องราวก็จะดำเนินไปผ่านการเกี่ยวพาราสีหรือการแต่งงานของคนทั้งสอง เรื่องราวความรักจะ

เป็นหัวใจหลักของภาพยนตร์ประเภทนี้ โดยที่คู่รักในเรื่องจะต้องเผชิญกับวิกฤติในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ความขัดสนทางการเงิน ความเจ็บป่วยทางร่างกาย เรื่องของสถานะทางสังคมและเชื้อชาติที่แตกต่างกัน ความขัดแย้งทางอาชีพ ความตึงเครียดของชีวิตประจำวัน การนอกใจ การหักห้ามใจ ความรักที่ผิดหวัง หรือเรื่องของครอบครัวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความรักของทั้งสอง

ภาพยนตร์โรแมนติกจะเล่าเรื่องราวของความรักในหลากหลายรูปแบบ อาทิ การตกหลุมรักทันทีในครั้งแรกที่เจอกัน ความรักของทั้งระหว่างหนุ่มสาว และระหว่างผู้ใหญ่ ความรักที่มีอาภวณคีน ความรักที่ครอบงำ ความรักอันแสนอ่อนไหว ความรักที่เหนือจริง ความรักต้องห้าม ความรักที่มีความปรารถนาทางเพศชุกช่อนอยู่ ความรักที่เสียสละ ความรักที่รุนแรงและสามารถทำลายล้างทุกสิ่ง รวมไปถึงความรักที่เป็นโศกนาฏกรรม

ภาพยนตร์โรแมนติกเป็นภาพยนตร์ประเภทที่รับใช้ผู้ชม ให้ได้หลีกเลี่ยงจากชีวิตจริงและปลดปล่อยจินตนาการของตน โดยเฉพาะในกรณีที่ว่าตัวละครหลักสองคนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคและลงเอยกันอย่างมีความสุข ซึ่งมักจะพบเห็นได้ว่าทั้งสองกลับมาลงเอยและจูบกันในตอนสุดท้าย แม้อาจจะมีภาพยนตร์โรแมนติกบางเรื่องที่ไม่ได้ลงเอยเช่นนี้ แต่เรื่องราวความรักในรูปแบบต่าง ๆ ที่ภาพยนตร์ประเภทนี้นำเสนอ ก็รับใช้ผู้ชมในฐานะที่เป็นโล่ป้องกันความไม่โลภภาในโลภแห่งความเป็นจริง

ตัวอย่างของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในประเภทRomantic ได้แก่ Breakfast at Tiffany's(1961), The Graduate(1967), Love Story(1970), Annie Hall(1977), Somewhere in Time(1980), Out of Africa (1985), Moonstruck(1987), Say Anything(1989), When Harry met Sally(1989), Pretty Woman(1990), Indecent Proposal(1993), Four Weddings and a Funeral(1994), The Bridges of Madison County(1995), Jerry Mcguire(1996), As good as it gets(1997), Notting Hill(1999)

อย่างไรก็ตาม ยังมีภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตประเภทอื่น ๆ แยกย่อยลงไปอีก อาทิ

- Social Problem Drama ที่ว่าด้วยเรื่องราวปัญหาความขัดแย้งภายในสังคม อาทิ On the Waterfront(1954) และTaxi Driver(1976)

- Film about mental illness ภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับความเจ็บป่วยทางจิตใจ อาทิ ภาพยนตร์เรื่อง A Beautiful Mind ซึ่งเป็นเรื่องจริงของนักคณิตศาสตร์ชาวอเมริกันที่ป่วยเป็นโรคจิตเภท

-Courtroom Drama ภาพยนตร์ที่ว่าด้วยเรื่องราวความขัดแย้งในชั้นศาลของตัวละครซึ่งประกอบไปด้วย ทนาย ลูกค้าที่อาจเป็นฝ่ายโจทก์หรือจำเลย รวมไปถึงพยานที่คาดไม่ถึงและความบกพร่องทางจิตวิทยาของตัวละครหลัก ตัวอย่างภาพยนตร์ในประเภทนี้คือ Kramer vs. Kramer(1979), A Few Good Men(1992) และ Philadelphia(1993)

-Political Drama ภาพยนตร์แนวชีวิตในแวดวงการเมือง อาทิ The Manchurian Candidate(1962), JFK(1991) และThe American President(1995)

-Sports Drama ภาพยนตร์แนวชีวิตที่กล่าวถึงเรื่องราวของบุคคลในแวดวงกีฬา โดยส่วนใหญ่แล้วสำหรับภาพยนตร์อเมริกันมักจะให้ภาพของความเป็นวีรบุรุษในกีฬานั้นๆ โดยที่อาจเป็นนักกีฬาเดี่ยว ๆ หรือเป็นกลุ่มที่แสดงความสามัคคีจนนำไปสู่ชัยชนะได้ในที่สุด ตัวอย่างภาพยนตร์ในประเภทนี้คือ Rocky(1976), Raging Bull(1980), Bull Durham(1988) และ Jerry McGuire(1996)

-Show-Business Drama บ่อยครั้งที่แวดวงฮอลลีวูดก็เปลี่ยตัวเองด้วยการสร้างภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำงานภายในฮอลลีวูด ตัวอย่างภาพยนตร์ในประเภทนี้คือ All about Eve(1950)และThe Player(1992)

-Literature-Related Drama ภาพยนตร์ที่ดัดแปลงมาจากนวนิยาย บันเทิงส่วนตัว บทกวี ฯลฯ ซึ่งก่อให้เกิดภาพยนตร์แนวชีวิตที่น่าสนใจ อาทิ ภาพยนตร์เรื่อง Sense and Sensibility(1995) ที่ดัดแปลงจากนวนิยายของเจน ออสเตน และ A Street car named desire(1951)ซึ่งดัดแปลงจากบทประพันธ์ของเทเนตซี วิลเลียมส์

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม(กาญจนา แก้วเทพ,2545 : 177-194) เป็นองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ที่นำมาใช้ในแวดวงนิเทศศาสตร์ โดยได้ตั้งคำถามใหม่ว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนนั้นจะมีอยู่ในรูปแบบใด และบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนคืออะไรกันแน่ จุดยืนของทฤษฎีนี้คือ จะมองอิทธิพลในระยะยาวที่เกิดขึ้นจากสื่อมวลชน และจะพิจารณาบทบาทของสื่อมวลชนในฐานะ

ตัวแทนแห่งการเรียนรู้ (Agent of socialization) ที่ทำหน้าที่อบรมบ่มเพาะสิ่งต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกในสังคม

อี.แม็คโคบี (E. Maccoby, 1954) อธิบายว่า สื่อมวลชนเป็นตัวจัดหาประสบการณ์ที่เป็นอิสระไปจากการถูกควบคุมแบบที่เด็กต้องเผชิญอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงในโลกของสื่อ เช่น โทรทัศน์ การ์ตูน กล่าวอย่างง่ายก็คือ สื่อมวลชนจะทำหน้าที่เป็น “ห้องทดลองในจินตนาการ”

แนวคิดเรื่อง “การอบรมบ่มเพาะทางสังคม” (Socialization)

ในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม สื่อมวลชนจะได้รับมอบหมายบทบาทหลักให้เป็น “ผู้อบรมบ่มเพาะ” สมาชิกในสังคม แนวคิดเรื่อง “การอบรมบ่มเพาะ” นั้นมีความหมายต่าง ๆ กันตามวิชาการสาขาต่าง ๆ อาทิ

สาขาวิชามานุษยวิทยาใช้คำว่า “Enculturation” ซึ่งหมายความว่า คนในแต่ละสังคมจะต้องซึมซับ (internalized) วัฒนธรรมที่เคยเป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกตนเอง เช่น ภาษา ประเพณี จังหวะเวลา ฯลฯ เข้าไปไว้ในตนเอง สื่อมวลชนก็จะเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงให้เห็นว่า วัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ เป็นอย่างไรก่อนที่จะถูกซึมซับเข้าไป

สาขาจิตวิทยา มองว่า มนุษย์เกิดมามีแต่แรงขับเคลื่อนตามธรรมชาติ แต่เมื่อต้องมาอยู่ร่วมกันในสังคม ก็ต้องผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialized) เพื่อกำหนดรูปแบบการแสดงออกในการตอบสนองแรงขับเคลื่อนตามธรรมชาติว่าทำอย่างไรจึงจะเหมาะสม เช่น เมื่อหิวก็ต้องทำมาหากิน เปรียบได้ว่า เป็นการขีดเส้นให้คนเดินไปตามแนว ไม่แตกแถว ซึ่งสื่อมวลชนก็มีหน้าที่ในการชี้แนะเส้นทางเหล่านี้

สาขาสังคมวิทยา มองว่า กระบวนการอบรมบ่มเพาะเป็นการเตรียมปัจเจกบุคคลให้พร้อมที่จะเข้ามามีชีวิตร่วมอยู่ในกลุ่มด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจ ไม่ว่าจะป็นกลุ่มที่บุคคลต้องมีชีวิตร่วมอยู่จริง ๆ เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ที่ทำงาน โรงเรียน ฯลฯ หรือ กลุ่มที่บุคคลจำเป็นต้องเกี่ยวข้องเป็นครั้งคราวเช่น โรงพยาบาล ธนาคาร ฯลฯ

หากเราพิจารณาสื่อมวลชนในฐานะ “ผู้อบรมบ่มเพาะ” เราจะพบว่า ในยุคสมัยก่อนสังคมได้จัดวัฏจักรชีวิต (life cycle) ของคนเอาไว้ค่อนข้างแน่นอน เช่น มีการทำพิธีโกนจุกเพื่อประกาศว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว แหล่งข่าวสารที่จะเป็นผู้กำหนดการอบรมบ่มเพาะก็มีอยู่อย่างจำกัด เด็ก ๆ จะเชื่อฟังพ่อแม่เป็นหลักเพราะ เป็นผู้ผูกขาดข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แต่ในยุคสมัยปัจจุบัน รอยต่อของช่วงเปลี่ยนผ่านในแต่ละช่วงชีวิตนั้นไม่ชัดเจน อีกทั้งมีแหล่งข่าวข้อมูลมากมายที่แข่งขันกันให้ข่าวสารที่ขัดแย้งกัน เช่น เด็ก ๆ ได้รับข่าวสารจากเพื่อนฝูงและสื่อมวลชนที่ขัดแย้งกับคำสอนของพ่อแม่ แต่ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเนื้อหา รูปแบบ และสถาบันของการอบรมบ่มเพาะอย่างไรก็ตาม แต่ทุกสังคมก็ยังคงต้องการการอบรมบ่มเพาะแบบใดแบบหนึ่งอยู่เสมอ

ดังเช่น งานวิจัยของนภวรรณ ตันติเวชกุล (2542) เรื่อง “การวิเคราะห์อิทธิพลของภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ ตามแนวทฤษฎีการอบรมบ่มนิสัยทางวัฒนธรรมต่อเยาวชนในสถานศึกษา” พบว่า โฆษณาทางโทรทัศน์มีอิทธิพลในการอบรมบ่มนิสัยทางวัฒนธรรม ด้วยการนำเสนอแนวคิดและค่านิยมเชิงการบริโภคให้แก่เยาวชน

การอบรมบ่มเพาะสมาชิกใหม่ในสังคมให้เข้ามาใช้ภาษาร่วมของทั้งสังคม นับเป็นบันไดขั้นแรกของกระบวนการนี้ สมาชิกใหม่จะนำเอาทักษะทางการสื่อสารนี้ไปเป็นเครื่องมือนำทางการเรียนรู้รู้อย่างอื่น ๆ เช่น ค่านิยม การปฏิบัติตัว ความคาดหวังของคนอื่น ความรู้ ฯลฯ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้จากสื่อมวลชนนั้นมีอยู่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดคือ

1. ทฤษฎีการเลียนแบบ (Modeling)

การเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบนั้น เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น (observational learning) แล้วตนเองจึงเอามาทำตามอย่างที่เรียกว่า “เลียนแบบ” ในทางจิตวิทยาแยกการเลียนแบบออกเป็น 2 แบบคือ

- การแสดงปฏิกิริยาที่ออกมาเป็นกระทำทางตรง ๆ (Imitation) เช่น เวลาเด็ก ๆ เห็นอุลตราแมนทำท่ายกมือไขว่กันเพื่อแสดงอิทธิฤทธิ์ในการ์ตูน ก็จะทำท่าทางตาม

การเลียนแบบชนิดนี้เป็นการเลียนแบบจากภายนอกและอยู่ในระดับผิวเผิน ซึ่งมักจะได้รับความสนใจเพราะมองเห็นหรือสังเกตได้โดยง่าย

- การเลียนแบบที่เน้นหนักไปในด้านจิตใจ (Identification) โดยผู้เลียนแบบมีความต้องการบางอย่างทางจิตใจที่จะเป็นเหมือนตัวต้นแบบ และจะเลือกเอาคุณลักษณะบางประการของตัวต้นแบบมาเป็นของตน การเลียนแบบชนิดนี้จะมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งทีเดียว เช่น การเลียนแบบฆาตกรต่อเนื่องในภาพยนตร์

แบนดูรา (Bandura,1977) กล่าวว่า คนเราจะเชื่อมโยงพฤติกรรมเก่าของตนให้เข้ากับพฤติกรรมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปเพราะแบบอย่าง (Modeling) ที่ตนสังเกตเห็น โดยแบนดูราเน้นไปที่ลักษณะเชิงสัญลักษณ์(ความหมาย)ของตัวต้นแบบ ดังนั้นเมื่อเด็ก ๆ ดูโทรทัศน์ สิ่งของเด็ก ๆ สังเกตเห็นมิใช่เพียงอากัปกิริยาท่าทางเท่านั้น แต่เป็นภาพตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Representation) เช่น เด็ก ๆ ไม่เพียงรับรู้ภาพการเอามือไขว่กันของอูลตราแมน แต่เด็ก ๆ ยังรับเอาความหมายของ “ความเข้มแข็งหรือการใช้อำนาจ” ด้วยพร้อมกัน เช่นเดียวกับ การที่เราสังเกตดาราคคนโปรดในจอโทรทัศน์หรือในภาพยนตร์ เราก็จะได้ “ข้อมูล” ต่าง ๆ ที่จะนำมาตัดต่อเป็น “ภาพ” เพื่อนำเอาไปสร้างฐานความรู้เมื่อต้องแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยตัวเอง

ขั้นตอนของการเลียนแบบและการเรียนรู้ด้วยการสังเกตพอจะแบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอนคือ

- ขั้นการสังเกตเห็น ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสได้พบเห็น ได้สังเกต หรือได้รับสัมผัสกับตัวต้นแบบนั้นเสียก่อน จากข้อเท็จจริงที่ว่า เนื่องจากมีสิ่งเร้าจำนวนมากมายแวดล้อมอยู่รอบ ๆ ตัวเรา ในขณะที่การรับรู้มีขอบเขตที่จำกัด ดังนั้นเราจึงอาจจะพลาดการสังเกตสิ่งเร้าที่เป็นตัวต้นแบบได้โดยง่าย หลักจิตวิทยาการรับรู้จึงจำเป็นต้องสร้างความน่าสนใจให้เกิดแก่สิ่งเร้าที่เป็นตัวต้นแบบด้วยเทคนิคต่าง ๆ อาทิ การขจัดสิ่งเร้าอื่น ๆ ด้วยการดับไฟบนเวทีแล้วฉายดวงเดี่ยวจับไปที่พระเอก
- การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อในด้านผู้เลียนแบบเองก็ต้องมีแรงจูงใจ หรือมีความต้องการที่จะเลียนแบบด้วย ดังนั้นคุณลักษณะบางประการของตัวต้นแบบจะต้อง “กระทบใจ” ผู้เลียนด้วย
- ผู้เรียนจะต้องตระหนักและเข้าใจว่า หากตนเองได้ทำตามตัวต้นแบบแล้ว จะมีผลอะไรตามมาบ้าง ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำของต้นแบบตั้งแต่ต้นจนจบจึงเป็น

สิ่งจำเป็น เช่น หากคุณตรำแมนยกมือไขว้แสดงอิทธิฤทธิ์ แต่แพ้ตัวร้าย ก็ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะทำตาม

- ผู้เรียนรู้จะต้องจดจำองค์ประกอบย่อย ๆ ของพฤติกรรมต้นแบบนั้นได้ และเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นจริงก็ต้องสามารถสร้างพฤติกรรมขึ้นมาใหม่ (reproduce) ตามแบบอย่างที่เคยเห็นมาได้ เช่น การลงไปวิ่งเล่นในสนามแล้วทำท่าเตะฟุตบอลตามอย่างลีลาของนักฟุตบอลคนโปรดที่เพิ่งดูมา
- เมื่อแสดงพฤติกรรมนั้นไปแล้ว จะต้องได้รางวัลตามมา ซึ่งอาจเป็นรางวัลภายนอก เช่น ได้รับความสำเร็จตามต้นแบบ หรือรางวัลเชิงสัญลักษณ์คือ เพียงแค่ได้ทำตามพฤติกรรมของบุคคลที่ตนชื่นชอบก็เป็นรางวัลทางใจแล้ว

พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงในทางบวกนั้น จะกลายเป็นแบบแผนพฤติกรรมใหม่ประจำตัวบุคคลนั้น เมื่อจำเป็นต้องเผชิญหน้ากับสิ่งเร้า โอกาสที่พฤติกรรมใหม่จะถูกแสดงออกมา ก็จะมีสูงกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ กล่าวได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ด้วยการสังเกตและเลียนแบบได้เกิดขึ้นอย่างครบขั้นตอนแล้ว

ในกรณีของการเลียนแบบผ่านสื่อมวลชน หากเปรียบเทียบให้เห็นภาพก็เหมือนกับการที่เราไม่จำเป็นต้องกระโดดลงจากตึกสูง เพื่อที่จะเรียนรู้ว่าการขาหักเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่แล้วการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว และสื่อมวลชนก็เป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอย่างยิ่งในการให้แบบอย่างการเรียนรู้จำนวนนับไม่ถ้วน

แบนดูรา (Bandura, 1971) ได้รวบรวมวิธีการที่การเรียนรู้ทางสังคมจะเกิดขึ้นได้โดยผ่านตัวแทนจากสื่อมวลชนไว้เป็น 3 แบบคือ

- Observation Learning ผู้ที่เปิดรับสื่อทุกชนิดย่อมรู้จักแบบแผนใหม่ ๆ ของการแสดงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลาจากการนำเสนอของสื่อ เช่น เรารู้ว่าถ้าจะจีตัวประกันบนเครื่องบินจะต้องทำอย่างไร เพราะเราเคยดูภาพยนตร์ประเภทนี้มาแล้ว
- Inhibitory Effects การที่ได้เห็นตัวต้นแบบถูกลงโทษ เนื่องจากกระทำบางอย่าง จะช่วยลดแรงจูงใจของผู้เลียนแบบที่จะทำตามให้น้อยลง เนื่องจากผู้เรียนรู้จะรู้สึกคล้ายกับว่าตนเองได้ถูกลงโทษเช่นเดียวกัน

- Disinhibitory Effects สำหรับสื่อมวลชนที่ให้แบบอย่างของตัวต้นแบบที่ได้รับรางวัล เนื่องจากกล้าแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สังคมห้ามปรามมิให้ฝ่าฝืน ก็สามารถทำให้ผู้ชมเลียนแบบพฤติกรรมจนกระทั่งสังคมมากขึ้นได้ เช่น มีการวิจัยเชิงทดลองพบว่า เมื่อนำเอาภาพยนตร์ที่มีเรื่องเกี่ยวกับการทำพฤติกรรมที่ตามปกติสังคมห้ามปรามมา ให้กลุ่มตัวอย่างชมแล้ว จะมีผลทำให้ผู้ชมลดความกลัวห่อหุ้ม และเพิ่มความก้าวร้าวมากขึ้น

1. ทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory)

นักสังคมวิทยามีความเชื่อว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ จึงเกี่ยวข้องหรือ เกิดจากคนอื่น ๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นระดับปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ฯลฯ แบบแผนของพฤติกรรมที่ยอมรับกันในสังคมจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการแสดงออกของมนุษย์

ซี.เอช.คูลีย์(C.H.Cooley) กล่าวว่า มนุษย์เรามักเลือกทำกิจกรรมที่เราคิดว่า คนอื่นคาดหวังว่าเราจะทำ กล่าวอย่างง่ายก็คือ คนเราคิดอยู่ตลอดเวลาว่า “คนอื่นเขาจะคิด เขาจะมอง เขาจะว่าเราอย่างไร” แล้วก็ตัดสินใจทำพฤติกรรมไปตามความคาดหวังนั้น

เดอ เฟลอร์(De Fleur,1970) ได้สร้างทฤษฎีที่เรียกว่า Cultural Norms Theory ที่พัฒนา มาเป็น Social Expectation Theory ซึ่งกล่าวถึงบทบาทของสื่อมวลชนไว้ว่า

“การทำงานของสื่อมวลชนนั้น จะเลือกแนวความคิดบางแนวเท่านั้นมานำเสนอ หรือเลือกเน้น การกระทำบางอย่างมากกว่าบางอย่าง ผลจากการทำงานเช่นนั้นทำให้ผู้รับสารค่อย ๆ เรียนรู้อะไรเป็นกฎกติกาทางสังคมและในการดำเนินชีวิต บุคคลก็จะนำสิ่งที่เรียนรู้นั้นมาเป็นแนวทางของตนเอง ดังนั้นสื่อจึงเท่ากับมีอิทธิพลโดยทางอ้อมต่อการกระทำของบุคคล” เช่น ถ้าอยากเป็นนางเอก เป็นผู้หญิงดี ๆ ก็ไม่ควรล้าหน้าเรื่องเพศให้เกินงาม เป็นต้น

หากเรามองสื่อมวลชนในฐานะแหล่งแสดงความคาดหวังของสังคม เราจะเห็นเด็กวัยรุ่นที่อ่านหนังสือ ไปชมภาพยนตร์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้พวกเขาได้รู้จักกับกลุ่มอาชีพกร ชีวิตที่หรูหราในบ้านเศรษฐี การทำงานของตำรวจ ฯลฯ จากเรื่องราวเหล่านี้ พวกเขา

ได้เรียนรู้ว่า ถ้าเขาไฝ่ฝันจะเป็นนักดำน้ำ โค้ชฟุตบอล ศัลยแพทย์มือฉมัง ฯลฯ เขาจำเป็นต้องรู้ว่
 บทบาท กฎเกณฑ์และพฤติกรรมอะไรบ้างที่สังคมคาดหวังว่า เขาจะต้องกระทำ นี่คือน้ำที่
 พื้นฐานของสื่อมวลชนในฐานะแหล่งแสดงความคาดหวังของสังคม ซึ่งประกอบด้วยหลักการ
 สำคัญดังนี้

- แบบแผนของการจัดระเบียบทางสังคมจะถูกถ่ายทอดเป็นภาพของกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านเนื้อหาของสื่อมวลชนอยู่ตลอดเวลา
- ภาพของกลุ่มคนประเภทต่าง ๆ ที่ปรากฏในสื่อ นั้น อาจจะตรงกับความเป็นจริงหรือ อาจผิดเพี้ยนจากความเป็นจริงก็ได้ ดังนั้น ภาพดังกล่าวจึงอาจน่าเชื่อถือหรืออาจพา หลงทางไปเลยก็ได้
- หากภาพที่แสดงนั้นเกี่ยวข้องกับความเป็นจริงของผู้ชม เช่น ภาพยนตร์ที่พูดถึง ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาว คนที่เป็นแม่หรือเป็นลูกสาวก็จะเกี่ยวข้อง เป็นต้น สมาชิกที่ เป็นผู้ชมก็จะซึมซับการให้ค่านิยมที่แสดงอยู่ในสื่อ (คนเป็นลูกควรทำอย่างไร) พวกเขาจะเริ่มเรียนรู้แบบแผนของความคาดหวังของสังคม (sets of social expectations) ว่าบทบาทต่าง ๆ ทุกคนคาดหวังว่าจะต้องทำอะไรบ้าง
- การเรียนรู้ความคาดหวังนั้น เป็นส่วนสำคัญที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะต้องปูพื้นความ เข้าใจนี้ก่อนที่จะเข้าไปเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น เช่น คนหนุ่มสาวที่จะรับบทบาทเป็น พ่อแม่คน จำเป็นต้องเรียนรู้ความคาดหวังของสังคมเสียก่อน
- ในคนทุกกลุ่มจะต้องเรียนรู้ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อกลุ่มของตัวเองและกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีความคาดหวังทางสังคมถือเอาแนวคิดพื้นฐานที่ว่า มนุษย์เป็นสังคม ดังนั้นการกระทำของมนุษย์จึงเกิดจากแรงผลักดันจากข้างนอกของสังคม มิใช่เกิดมาจากปัจจัย ภายในของมนุษย์แต่ละคน

3.ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ(Uses and Gratification Theory)

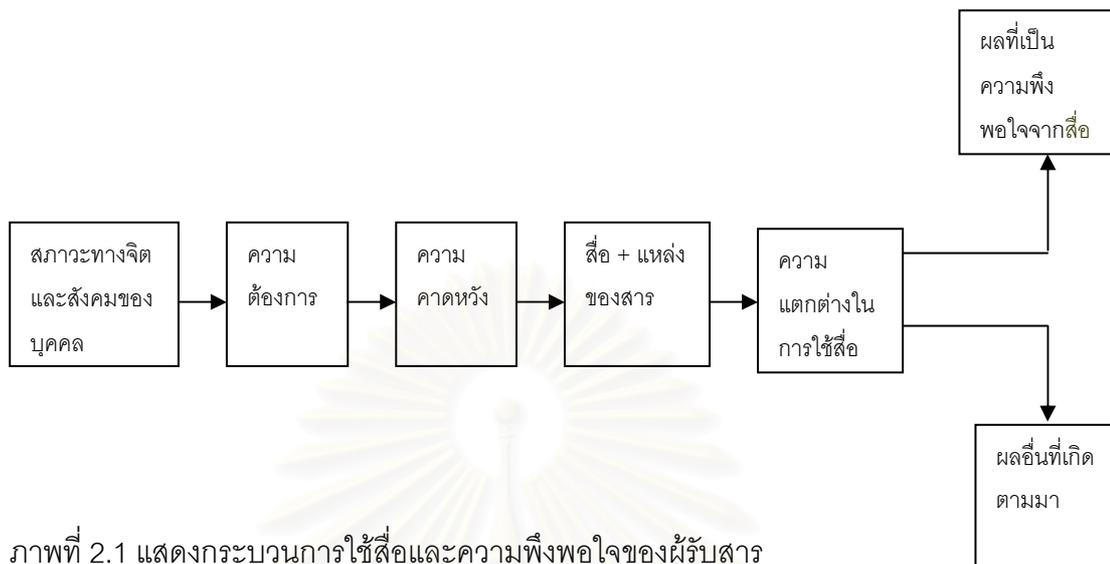
ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ เป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษาบทบาทหน้าที่ของสื่อ โดยมีได้แสวงหาคำตอบที่ว่า สื่อมีบทบาทหน้าที่ต่อคนอย่างไรบ้าง (What does media do to the people?) แต่เปลี่ยนมุมมองในมุมมองของปัจเจกบุคคลว่า “คนแต่ละคนใช้สื่อเพื่อทำหน้าที่อะไรบ้าง (What does people do to the media?)

เอกลักษณ์ของทฤษฎีนี้คือ ให้ความสำคัญต่อ “ผู้รับสาร” (media users) มากกว่า “ตัวสาร” โดยมีแนวคิดหลักที่ว่า ในการเปิดรับสารนั้น คนเรามีความตั้งใจที่จะแสวงหาข่าวสารเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง เช่น เพื่ออาชีพการงาน เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อเพื่อควบคุมสถานการณ์ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับลงมือกระทำต่าง ๆ ฯลฯ เมื่อมีความตั้งใจที่แน่นอนดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การเข้าไปใช้สื่อมิใช่การกระทำที่เป็นไปตามยถากรรมหรือไร้เป้าหมาย หากแต่เป็นกิจกรรมที่มีเป้าประสงค์ที่แน่นอน(กาญจนา แก้วเทพ,2545)

ลาซาร์สเฟลด์ (Lazarsfeld อ้างถึงในไคลทิพย์ จารุภูมิ,2535) ได้ศึกษาเรื่องการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี 1948 นั้นพบว่า การหาเสียงไม่ได้ทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงเปลี่ยนใจในการเลือกผู้สมัคร เพียงแต่เป็นการย้ำให้ผู้ให้คะแนนเสียงมั่นใจในการเลือกแต่เดิมของตนมากขึ้นเท่านั้น แสดงให้เห็นว่า อิทธิพลของสื่อที่เคยมีต่อผู้รับสารเริ่มลดน้อยลง การค้นพบนี้เป็นแนวทางให้นักจิตศาสตร์มองเห็นว่า ผู้รับสารไม่ได้เป็นเพียงผู้รับเอาอิทธิพลจากสื่อมวลชนเท่านั้น หากแต่มีบทบาทมากขึ้นไปกว่านั้น จุดนี้มองได้ว่า ผู้รับสารเป็นฝ่ายกระทำ(active) มากกว่าเป็นฝ่ายรับอย่างที่เราเข้าใจกันในตอนแรก ๆ

ท่ามกลางสภาวะของการแสวงหาข่าวสารของผู้รับสารนี้ สื่อมวลชนมิได้เป็นทางเลือกทางเดียวของบุคคล หากแต่เป็นเพียงตัวเลือกตัวเลือกหนึ่งท่ามกลางตัวเลือกอื่น ๆ ทิศทางที่บุคคลจะเลือกแสวงหาและใช้สื่อประเภทใดนั้น จะเกิดจากความต้องการของบุคคลนั้นเป็นปฐมเหตุ จากนั้นความต้องการดังกล่าวก็จะถูกแปรเปลี่ยนมาเป็นแรงจูงใจ ที่จะผลักดันให้บุคคลเคลื่อนไหวเข้าหาการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงกระบวนการใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสาร

หากเราลองสมมติสถานการณ์การใช้สื่อ 2 สถานการณ์ของผู้หญิงคนหนึ่ง ในเงื่อนไขแรก จากอาชีพการเป็นนักข่าวสายบันเทิงซึ่งต้องการติดตามข่าวสารในแวดวงบันเทิง (1) ทำให้เธอต้องการข่าวสารที่รวดเร็วและทันเวลา (2) เธอหวังว่า (3) จากการอ่านข่าวในอินเทอร์เน็ต (4) ทุกเช้าเธอจะทำให้เธอได้รับข่าวสาร แต่เธอคงไม่ได้ข่าวสารที่ถูกต้องจากเพื่อนร่วมงาน (5) หลังจาก que เลือกใช้สื่ออินเทอร์เน็ตแล้วเธอก็ได้รับความพึงพอใจจากสื่อดังกล่าว (6) นอกจากนั้นผลจากการอ่านข่าวในอินเทอร์เน็ตเป็นประจำยังช่วยทำให้เธอมีภาพลักษณ์ว่าเป็นผู้หญิงทันสมัยอีกด้วย(7)

แต่หากผู้หญิงคนนี้เกิดมีปัญหาเรื่องการเลือกคู่ครอง (1) ที่เธอยังตัดสินใจเลือกไม่ได้ แต่เธอต้องการจะตัดสินใจให้จบเรื่อง (2) เธอก็จะรู้ว่าปัญหาดังกล่าวไม่อาจคาดหวัง (3) คำแนะนำจากสื่ออินเทอร์เน็ต (4) ที่มีลักษณะเป็นมวลชน (แต่ปัญหาของเธอเป็นปัญหาเฉพาะบุคคล) และเนื่องจากเรื่องคู่ครองเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมาก จึงคาดหวังข่าวสารแบบทั่วไปไม่ได้ ในกรณีนี้เธอจึงหันมาปรึกษาเพื่อนร่วมงานแทน

ในทางปฏิบัติ Katz (1973) ได้สร้างเครื่องมือวัดลักษณะการใช้สื่อที่ประยุกต์มาจากแบบจำลองดังกล่าวให้มีลักษณะใช้งานได้จริงมากขึ้น โดยใช้ตัวแปร 3 ตัวแปรเป็นแกน ในแต่ละตัวแปรมีคุณลักษณะแยกย่อยออกไปและสามารถผสมเป็นสูตรเพื่อจัดแบบแผนการใช้สื่อของบุคคลดังนี้

- 1) Mode คือ ลักษณะของความต้องการ ประกอบด้วย
 - 1.1) ต้องการเพิ่มมากขึ้น(จากที่มีอยู่แล้ว)
 - 1.2) ต้องการให้น้อยลง(จากที่มีอยู่แล้ว)
 - 1.3) ต้องการให้ได้มา(ยังไม่มีเลย)

- 2) Connection คือจุดประสงค์ของการใช้สื่อ ประกอบด้วย
 - 2.1) รับรู้ข่าวสารความรู้
 - 2.2) เพื่อประสบการณ์ทางอารมณ์(ความตื่นเต้น ความสนุกสนาน)
 - 2.3) เพื่อความมั่นใจ ความเชื่อถือ ความมั่นคงของสถานภาพ

- 3) Referent คือบุคคลหรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์โยงการติดต่อไปถึงในระดับต่าง ๆ โดยเริ่มจากระดับใกล้ตัว จนห่างออกไปเรื่อย ๆ ดังนี้
 - 3.1)ตนเอง
 - 3.2)ครอบครัว
 - 3.3)เพื่อนฝูง
 - 3.4)ชนบประเพณี ธรรมเนียม ค่านิยม
 - 3.5)โลกกว้าง
 - 3.6)สิ่งอื่น ๆ ที่อยู่เหนือระดับการรับรู้ทางกายภาพเช่น อำนาจเหนือธรรมชาติ

เมื่อนำไปชักถามกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยก็จะมาจัดประเภทจากแกนทั้ง 3 นี้เช่น 1.1 * 2.1* 3.5 = กลุ่มตัวอย่างต้องการเปิดรับข่าวต่างประเทศมากขึ้น (1.1) เพื่อหาข่าวสารความรู้ (2.1) เกี่ยวกับโลกกว้าง (3.5) เป็นต้น

ส่วนในเรื่องของการจัดแบบแผนเรื่องความพึงพอใจนั้น Blumler Mcquail และ Brown (1972) ได้จัดหมวดหมู่ของบทบาทหน้าที่ของสื่อจากมุมมองของปัจเจกบุคคลดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ และภายในแต่ละกลุ่ม ก็อาจแยกย่อยออกไปอีกคือ

- 1) ความเพลิดเพลิน (Diversion) ซึ่งจะออกในรูปแบบของการใช้สื่อเพื่อหลบเลี่ยงออกมาจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันที่ซ้ำซากจำเจหรือเพื่อหลบหนีปัญหา เช่น การดูภาพยนตร์ประเภทวิทยาศาสตร์แฟนตาซี

- 2) มนุษย์สัมพันธ์ (Personal Relation) เป็นการใช้สื่อเพื่อเสริมความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคม เช่น การนั่งดูรายการเกมโชว์ร่วมกันกับคนในครอบครัว การนำเอาเรื่องราวที่ได้รับชมในภาพยนตร์มาพูดคุยกับเพื่อน ๆ ในที่ทำงาน
- 3) เอกลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (Personal Identity) เป็นการใช้สื่อเพื่อต่อยอดหรืออ้างอิงกับกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ของตนเองเช่น ถ้าเป็นวัยรุ่นก็ต้องดูรายการสอนภาษาอังกฤษแบบวัยรุ่นที่มีรูปแบบทันสมัยมีเนื้อหาสาระที่วัยรุ่นสนใจ ใช้พิธีกรขวัญใจวัยรุ่น เป็นต้น
- 4) ติดตามข่าวสาร (Surveillance) อันเป็นหน้าที่พื้นฐานของการเปิดรับสื่ออยู่แล้ว

ศิริชัย ศิริภายะและกาญจนา แก้วเทพ(2531) ได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงความต้องการของผู้รับสารจากสื่อมวลชนที่Mcquailและคณะได้สร้างไว้เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสารซึ่งมีดังนี้

1. ความต้องการสารสนเทศ
 - 1.1 เพื่อทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัวและสภาพปัจจุบันของสังคมและโลก
 - 1.2 เป็นเครื่องมือในการแสวงหาข้อแนะนำในการปฏิบัติหรือความคิดเห็นในการตัดสินใจ
 - 1.3 สนองความอยากรู้อยากเห็นและสนองความสนใจ
 - 1.4 ให้การเรียนรู้เป็นการศึกษาด้วยตนเอง
 - 1.5 สร้างความรู้สึกที่มั่นคงโดยใช้ความรู้ที่ได้มาจากสื่อมวลชน
2. ความต้องการสร้างความมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล
 - 2.1 ให้แรงเสริมแก่ค่านิยมของบุคคล
 - 2.2 ให้ตัวแบบทางพฤติกรรม
 - 2.3 แสดงออกร่วมกับค่านิยมของคนอื่น ๆ (ในสื่อมวลชน)
 - 2.4 มองทะลุลึกเข้าไปภายในตนเอง
3. ความต้องการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
 - 3.1 มองทะลุลึกเข้าไปในสภาพแวดล้อมของผู้อื่น
 - 3.2 แสดงออกร่วมกับผู้อื่นและเกิดความรู้สึกในลักษณะที่เป็นเจ้าของ
 - 3.3 นำไปใช้ในการสนทนาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

- 3.4 ใช้แทนเพื่อน
- 3.5 ช่วยในการดำเนินตามบทบาททางสังคม
- 3.6 สร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว
- 4. ความต้องการความบันเทิง
 - 4.1 การหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงจากปัญหาต่าง ๆ
 - 4.2 การผ่อนคลาย
 - 4.3 ได้วัฒนธรรมที่เป็นของแท้ ได้ความสนุกสนานทางสุนทรียะ
 - 4.4 ได้มีอะไรทำเพื่อใช้เวลาให้หมดไป
 - 4.5 ปลดปล่อยอารมณ์
 - 4.6 เป็นการกระตุ้นทางเพศ

นอกจากนี้ผู้รับสารยังมีความแตกต่างในองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้มีการเลือกเปิดรับสารแตกต่างกัน วิลเบอร์ ชแรมม์(Schramm ,1973 อ้างถึงในแสงระพี ภัทรกิจกุลธร, 2543) กล่าวถึงองค์ประกอบในการเลือกเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารว่าขึ้นอยู่กับ

1. ประสบการณ์ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารต่างกัน
2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งของตน
3. ภูมิหลังแตกต่างกันทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อมทำให้มีความแตกต่างในพฤติกรรมกรเลือกรับสื่อและเนื้อหาเฉพาะ
5. ความสามารถในการรับสารเกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจที่ทำให้พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน
6. บุคลิกภาพมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวจิตใจและพฤติกรรมของผู้รับสาร
7. อารมณ์ สถานภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของการสื่อสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารได้
8. ทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้อพบ

คิพแพกซ์และเมอร์เรย์ (Kippax and Murray อ้างถึงในแสงระพี ภัทรภักภูธร, 2543) ยังได้เพิ่มเติมเรื่องการเรียนรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อด้วย โดยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการใช้สื่อมวลชนกับความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้สื่อนั้น ตลอดจนการเรียนรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อ ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้รับสารมีความแตกต่างกันในปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านประชากร เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เป็นตัวกำหนดการใช้สื่อและการรับรู้คุณประโยชน์ของสื่อ
2. คนที่มีระดับการศึกษาสูงจะเลือกใช้สื่อหลากหลายประเภทมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ
3. กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการเลือกใช้สื่ออย่างมีจุดมุ่งหมายและเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของสื่อ

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ความต้องการในการใช้สื่อมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อและปัจจัยด้านตัวบุคคลมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อด้วย

เราสามารถทำรายการประเภทของแรงจูงใจที่จะใช้สื่อและความพึงพอใจ (ทั้งที่แสวงหา gratification sought และความพึงพอใจที่ได้รับจริงหรือ gratification gained) ได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- การได้รับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำต่าง ๆ
- การลดความรู้สึกลังเลใจในตนเอง
- การเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมและโลกกว้าง
- การหาข้อสนับสนุนมาตอกย้ำค่านิยมที่ตนยึดถืออยู่
- การแสวงหาความเข้าใจอย่างกระจ่างแจ้งในเรื่องชีวิตของตนเอง(และผู้อื่น)
- เพื่อจะได้มีประสบการณ์ในการร่วมทุกข์ร่วมสุขกับคนอื่น ๆ
- เพื่อหลบหนีจากปัญหาและความวิตกกังวลอื่น ๆ
- เพื่อเปิดประตูสู่โลกแห่งจินตนาการ
- เพื่อปลดปล่อยอารมณ์

ฯลฯ

4.แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

โสเครตีส(อ้างในจุฑาทิพย์ อุมะวิชนี,2539 : 2) นักปราชญ์ชาวกรีกกล่าวไว้ว่า “จงรู้จักตนเอง เพราะชีวิตที่ไม่รู้จักตนเองนั้นเป็นชีวิตที่ปราศจากคุณค่า คุณค่าของชีวิตอยู่ที่การสำรวจตนเอง คือ ตระหนักรู้ว่าชีวิตคืออะไร กำลังทำอะไรอยู่ และดำรงอยู่เพื่ออะไร” เมื่อรู้จักตนเองแล้วย่อมค้นพบความจริงว่า ในตัวมนุษย์เรานั้นมีทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่บกพร่องอยู่ในตัวเราทุกคน เมื่อค้นพบแล้วต้องรู้จักวิธีการพัฒนาตนเองให้ดี เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณค่า

การพัฒนาตนเอง ประกอบด้วยคำสองคำคือ การพัฒนา กับ ตนเอง “การพัฒนา” (Development) หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ดีขึ้นเจริญขึ้น ส่วนคำว่า “ตนเอง” (Self) มีความหมายถึง ตัวบุคคลนั้น ดังนั้นการพัฒนาตนเองจึงหมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลนั้นให้ดีขึ้นเจริญขึ้น

หากเรามองการพัฒนาตนเองในเชิงของการค้นหาเป้าหมายของชีวิต แนวคิดทางปรัชญาว่าด้วยเป้าหมายของชีวิตนั้นแบ่งออกเป็นกลุ่มแนวคิดต่าง ๆ ได้แก่

1) กลุ่มสุขนิยม - เป็นกลุ่มแนวคิดที่มองเป้าหมายสูงสุดของชีวิตคือ ความสุข กล่าวคือความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์พึงแสวงหา การกระทำที่มีคุณค่าคือการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสุข และมองว่าความสุขเป็นเป้าหมายสุดท้ายของชีวิต ไม่มีเป้าหมายอื่นใดอีกในชีวิต

2) กลุ่มปัญญานิยม - เป็นกลุ่มที่มองว่าเป้าหมายของชีวิตคือ ความรู้ โดยเป็นกลุ่มที่ตั้งข้อสังเกตว่า หากมนุษย์แสวงหาแต่เพียงความสุขกายสบายใจ อารยธรรมของมนุษย์จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ นักปรัชญาในกลุ่มนี้จึงมีทรรศนะว่า ความรู้เป็นสิ่งสูงสุดที่มนุษย์พึงแสวงหา อริสโตเติล วิเคราะห์ว่า คุณสมบัติที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น ๆ คือ การรู้จักใช้ความคิดและเหตุผล สาระของความเป็นมนุษย์ก็คือ การใช้ความคิด เหตุผล การใช้สติปัญญา และการแสวงหาความรู้

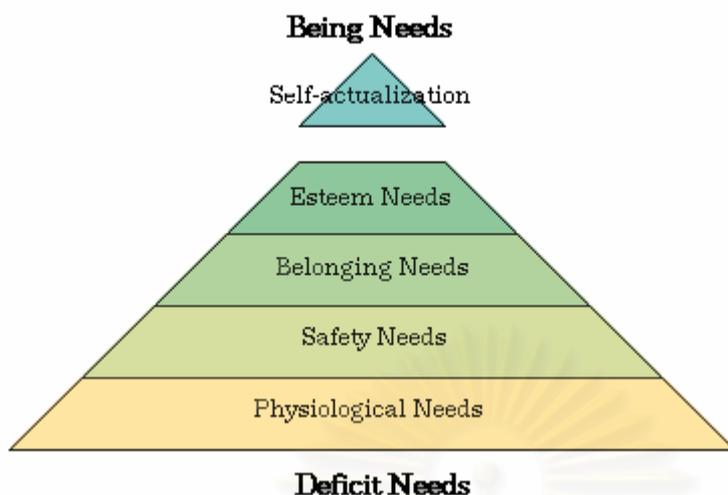
3) กลุ่มวิมุตตินิยม - กลุ่มแนวคิดนี้มองว่าเป้าหมายของชีวิตคือ ความสงบ ซึ่งเป็นความสุขทางจิตใจที่ไม่อาศัยวัตถุหรือปัจจัยภายนอก เป็นความสุขภายในที่เน้นความสงบและการค้นพบตนเอง กลุ่มแนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับการรู้จักตนเอง รู้จักควบคุมความต้องการ และ

รู้จักการเอาชนะใจตนเอง ในทางปรัชญาและศาสนาอินเดีย เห็นว่า การฝึกควบคุมความต้องการ เป็นวิธีการพื้นฐานสู่การดับทุกข์ที่ถาวร หรือเรียกว่า วิมุติสุข

4) กลุ่มมนุษยนิยม - กลุ่มแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ประสานแนวคิดทั้งสามข้างต้นเข้าด้วยกัน โดยเสนอแนวคิดที่ว่า เป้าหมายของชีวิตนั้นคือ การแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการต่าง ๆ เท่าที่มนุษย์จะมีความต้องการได้คือ ยอมรับว่ามนุษย์ต้องมีความสุขทางร่างกายและวัตถุตามแบบสุขนิยม ยอมรับว่า มนุษย์ควรแสวงหาความรู้และสิ่งตอบสนองความต้องการทางสติปัญญาบ้างตามโอกาส แต่มนุษย์ก็ควรแสวงหาสิ่งสนองความต้องการหรือสิ่งมีคุณค่าทางด้านสุนทรีย์ เช่น ฟังเพลง ชมภาพยนตร์ ชื่นชมศิลปะ หรือเที่ยวชมทิวทัศน์ที่งดงาม ตลอดจนต้องรู้จักชื่นชมต่อความดีงามของผู้อื่น รู้จักทำตัวให้เป็นที่ยอมรับในสังคม รู้จักตั้งเป้าหมายของงาน และทำให้สำเร็จเพื่อความภาคภูมิใจในผลงาน ทั้งหมดนี้ก็คือ มนุษย์ต้องรู้จักสนองตอบความต้องการของตนเอง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ แต่ก็ให้รู้จักควบคุมความต้องการให้พอเหมาะพอดี

หากนำกลุ่มแนวคิดทั้งสี่แนวคิดข้างต้น มาคิดเปรียบเทียบกับการชมภาพยนตร์และเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง เราจะพบว่า ในเบื้องต้น เรามักเลือกชมภาพยนตร์เพื่อแสวงหาความสุขจากอรรถรสของภาพยนตร์นั้น ๆ ต่อมานอกจากจะได้รับความสุขจากการชมแล้ว เรายังอาจได้ความรู้จากการคิดและการใช้เหตุผลต่อภาพยนตร์ที่ได้รับชม และเมื่อคิดเปรียบเทียบกับตนเองอาจนำไปสู่การรู้จักตนเอง และค้นพบตนเองในทางใดทางหนึ่ง

ในสาขาวิชาจิตวิทยา เราอาจมองการพัฒนาตนเองของปัจเจกบุคคลตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์(hierarchy of needs) ของอับราฮัม มาสโลว์ได้(นพมาศ อึ้งพระ,2546) ตามความคิดเห็นของมาสโลว์ มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานอยู่ 2 ชุดซึ่งมีรากฐานอยู่ที่ชีวภาพคือ ความพร่อง(deficiency) หรือความต้องการขั้นพื้นฐาน(basic needs) และการเติบโต(growth หรือ meta needs) ความต้องการขั้นพื้นฐานนั้นต้องการการตอบสนองด่วนกว่าความต้องการที่จะเติบโตหรือความต้องการพัฒนา และความสำคัญของทั้งหมดนี้ก็เรียงเป็นลำดับขั้นดังแผนภาพข้างล่าง ซึ่งมาสโลว์ก็ยอมรับว่ามีคนเป็นข้อยกเว้นของลำดับขั้นดังกล่าว

ภาพที่ 2.2 แสดงลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์

เงื่อนไขแรกของการที่จะตอบสนองต่อความต้องการเหล่านี้คือ เสรีภาพในการพูดและทำอะไรก็ได้ทราบเท่าที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเป็นคำพูด เสรีภาพในการเสาะหาและศึกษาข้อมูล เสรีภาพในการปกป้องตนเอง ได้รับความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์และความเป็นระเบียบในกลุ่ม ถ้าไม่มีเสรีภาพเหล่านี้ การตอบสนองต่อความต้องการเหล่านี้แทบจะเป็นไปไม่ได้

ความต้องการทางกาย(physiological needs) รวมถึง ความหิวอาหาร ความหิวน้ำ และความต้องการทางเพศ คนที่อดอาหารอยู่เป็นเวลานานก็จะสนใจอยู่แต่เรื่องอาหารตลอดเวลา และสนใจเรื่องอื่น ๆ น้อยลง นอกจากนี้ก็จะไม่คิดว่าคนอื่นคิดกับพวกเขาอย่างไร และไม่ยอมช่วยคนอื่น ข้อคิดของมาสโลว์คือ มีคนจนไม่มากนักที่จะสนใจการบรรลุศักยภาพ(self-actualization) เพราะพวกเขาจะใช้กำลังทั้งหมดในการทำมาหากินเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของตัวเองและครอบครัวจนไม่สนใจเรื่องอื่น

แต่ทันทีที่ความต้องการทางกายได้รับการตอบสนอง ความต้องการความปลอดภัย(safety needs) ก็จะเกิดขึ้น ความต้องการประเภทนี้หมายถึง ความต้องการความปลอดภัย การปกป้องโครงสร้าง กฎหมาย ความมีระเบียบ ชัดจำกัดและความปลอดภัยจากความกลัว ความร้อนรนใจ และความสับสน สังคมที่มั่นคงจะทำให้บุคคลไม่กังวลเรื่องไม่มีอาหารจะกิน ไม่มีบ้านอยู่ ไม่กังวลเรื่องการถูกทำร้ายตามถนนหรือในบ้าน

ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์และความรัก (belonging needs) จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางกายและความต้องการทางความปลอดภัยได้รับการตอบสนอง มาสโลว์กล่าวว่า คนเราทุกคนมีความต้องการให้เป็นที่ยอมรับของคนอื่น บ้างก็หาความสุขทางนี้โดยการคบเพื่อน บ้างก็สร้างครอบครัว และบ้างก็เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กร หากไม่มีความผูกพันดังกล่าว เราจะรู้สึกเหงาและไร้รากเหง้า ความเหงาอาจไม่เป็นอันตรายต่อพัฒนาการเสมอไป ความเหงาอาจเป็นฐานของการสร้างสรรค์และความเข้าใจตนเองในคนบางคน แต่บ่อยครั้งความเหงาไม่เป็นที่ต้องการและเป็นเรื่องสร้างความปวดร้าว อื่นๆ การเปิดรับสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อภาพยนตร์ก็เป็นอีกทางหนึ่งของการใช้ประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์กับคนรอบข้างตามความต้องการประเภทนี้

ความต้องการให้คนนับถือ (esteem needs) เป็นขั้นสุดท้ายของความต้องการขั้นพื้นฐาน มาสโลว์กล่าวว่าบุคคลจะป่วยได้ ถ้าความต้องการนี้ไม่ได้รับการตอบสนอง มาสโลว์แบ่งความเคารพดังกล่าวออกเป็น 2 เซ็ตคือ ความนับถือที่ตั้งอยู่บนฐานของความสามารถของตัวเอง ความนับถือประเภที่สองนั้นเห็นได้ชัดเจนที่สุดจากการดิ้นรนเพื่อให้คนอื่นยอมรับ และการที่พยายามมุ่งหาเกียรติยศชื่อเสียง การมีอำนาจ มีความสำคัญ มีคนชื่นชม มาสโลว์มีความเชื่อว่า เราควรตั้ง self-esteem หรือการเคารพตัวเองไว้บนฐานของความสามารถจริง ๆ มากกว่าคำชมของคนอื่นหรือคำดีของผู้อื่น

ทันทีที่ความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนอง ความต้องการที่จะบรรลุศักยภาพของตนเอง (self-actualization needs) และความเข้าใจความคิดก็จะปรากฏ มนุษย์จะมุ่งหาความพอใจให้กับความอยากรู้อยากเห็นโดยธรรมชาติเกี่ยวกับตนเองและการปฏิบัติการของสิ่งแวดล้อม สามารถรู้และเข้าใจปรากฏการณ์ที่อยู่เหนือความพึงพอใจที่ได้รับจากการที่ความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนอง โดยการก้าวสู่ความตระหนักในศักยภาพของตนเอง เข้าใจตนเองและเป็นทุกอย่างที่ตนเองสามารถเป็นได้ (be all that you can be and becoming the complete, the fullest "you")

มาสโลว์ได้ทำการคัดเลือกบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์โลกและประวัติศาสตร์อเมริกันจำนวนหนึ่งซึ่งเขามองว่า เป็นผู้ที่มีศักยภาพในตนเองมาทำการวิเคราะห์และสรุปคุณสมบัติของบุคคลที่มี self-actualization ออกมา 16 ประการคือ

- 1) รู้จักปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริงอันแวดล้อมตัวเขาในขณะนั้น
- 2) ยอมรับตนเอง บุคคลอื่นและกฎธรรมชาติตามสภาพที่เป็นจริง
- 3) มีความแน่วแน่เมื่อจะทำอะไรก็ตามตามความรู้สึกอยากทำตามธรรมชาติ ไม่ฝืนใจทำ
- 4) แก้ปัญหาใด ๆ โดยวางศูนย์กลางพิจารณาณที่ตัวปัญหา ไม่วางศูนย์กลางนั้นไว้ที่ตนเอง
- 5) ไม่รู้สึกติดขัดกับบุคคลหรือสภาวะใด ๆ เกินไป รู้จักอยู่แต่ลำพังตนเองบ้าง
- 6) เป็นตัวของตัวเองและรู้สึกเป็นอิสระ
- 7) ปลุกสร้างควมหนักนิยมนิยมผู้คนและสรรพสิ่งต่าง ๆ ใหม่ ๆ ขึ้นเสมอ ไม่ยึดสิ่งซ้ำชาจำเจน่าเบื่อ
- 8) คนเหล่านี้ส่วนมากมักมีประสบการณ์ต่อสิ่งลึกลับลึกซึ้งหรือมีสภาพเป็นเชิงนามธรรม
- 9) ทำตัวสนิทชิดเชื้อกับมนุษยชาติทั้งมวล
- 10) สัมพันธภาพระหว่างตน(ซึ่งเป็นผู้มีศักยภาพในตนเอง)กับคนที่รักใคร่พอใจเป็นพิเศษบางคน เป็นอารมณ์อันลึกซึ้งไม่ผิวเผิน
- 11) มีค่านิยมและเจตคติเป็นประชาธิปไตย
- 12) ไม่เอาวิธีการทำงานกับผลที่จะได้ในปลายทางของงานนั้นไปสับสนปะปนกัน
- 13) มีอารมณ์ขันในเรื่องที่คิดแล้วขำขัน ไม่ขบขันจากเรื่องโงน ๆ และล้อเลียนล่วงเกินผู้อื่น
- 14) มีความคิดสร้างสรรค์ไม่จบสิ้น
- 15) ต่อต้านการยึดรูปแบบพิธีที่ขัดต่อความก้าวหน้า
- 16) นิยมทำตนเหนือสิ่งแวดล้อมที่เข้ามาครอบงวน มากกว่าการกระทำเพียงเข้าปะทะระรานกับสิ่งเหล่านั้น

ที่สำคัญบุคคลเหล่านี้ดูจะมีแนวโน้มในการมีประสบการณ์สุดยอด(peak experiences) มากกว่าบุคคลอื่นทั่วไป ประสบการณ์ดังกล่าวหมายถึง สิ่งที่เราตัวเราออกจากการเป็นตัวเอง ทำให้เรารู้สึกตัวเล็กลง หรือใหญ่ขึ้นมากต่อชีวิต ธรรมชาติ ให้ความรู้สึของการเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่เกินนิรันดร์ ประสบการณ์เหล่านี้มีแนวโน้มที่จะให้อะไรบางอย่างกับบุคคล ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนบุคคลไปในทางที่ดีขึ้น นำไปสู่การบรรลุศักยภาพของตนเอง มาสโลว์ได้ทำการวิจัย

เกี่ยวกับประสบการณ์สุดยอกกับกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยพบว่า การมองดูธรรมชาติที่สวยงาม การใช้เวลานั่งคิดอย่างสงบ การฟังดนตรี และการชมภาพยนตร์ เป็นส่วนหนึ่งที่ถูกประกายให้มีประสบการณ์สุดยอก

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น มีบางข้อที่ไม่อาจชี้วัดได้ว่า บุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าวจะเป็นผู้บรรลุในศักยภาพของตนเองหรือหมายถึง มีการพัฒนาตนเอง อาทิ การมีประสบการณ์กับสิ่งลึกลับ การต่อต้านรูปแบบพิธีที่ขัดต่อความก้าวหน้า หรือการมีค่านิยมประชาธิปไตย ซึ่งผู้วิจัยมองว่าไม่เกี่ยวข้องกันแต่อย่างใดกับการพัฒนาศักยภาพในตนเอง บุคคลที่มีค่านิยมในระบอบสังคมนิยมก็เป็นผู้บรรลุศักยภาพในตนเองได้(เช่น อาจารย์ใจ อึ้งภากรณ์)

ในเชิงจิตวิทยา อีกแนวคิดหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงการบรรลุศักยภาพของตนเองก็คือ แนวคิดเรื่อง Existencialism(Rollo May อ้างใน นพมาศ อึ้งพระ,2546) ซึ่งถือว่าจุดแรกในการวิเคราะห์การดำรงอยู่ของมนุษย์คือ ตัวมนุษย์เอง แนวคิดนี้ถามคำถามเช่นว่า ฉันเป็นใคร? ความหมายของชีวิตคืออะไร? ชีวิตมีความหมายไหม? ชีวิตน่าอยู่ไหม? ทำอย่างไรฉันถึงแสดงศักยภาพได้? แนวคิดนี้ถือว่า free will หรือความมุ่งมั่นอิสระเป็นแกนความคิดในการตั้งเป้าหมายและมีทางเลือกซึ่งทำให้เรามีพัฒนาการ วิธีการมองโลกของแนวคิดนี้ มองชีวิตมนุษย์ว่า เป็นการดิ้นรนที่ไม่รู้จบ เราพยายามแก้ปัญหาชีวิตและต้องพยายามบรรลุศักยภาพ

Existencialism กล่าวถึงความว่างเปล่าและความเหงา ซึ่งปกติคนเราไม่รู้สึกร่างเปล่าง่าย ๆ ถ้าเราใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและใช้ชีวิตเป็น และเราจะเป็นคนไม่เหงาถ้าเราใช้ชีวิตเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้เราอยู่อย่างมีคุณค่าและไม่เหงามี 2 อย่างคือ

1) จะต้องจัดการกับตัวเองได้ (มี self-mastery) ซึ่งหมายถึง จะต้องใช้ทักษะเป็น(คือมีทักษะในการทำงาน ใช้ชีวิตในครอบครัวและสังคมเป็นและมีเป้าหมาย) รู้จักควบคุมตนเอง ปรับอารมณ์ของตนเองได้(คือรู้จักปรับอารมณ์ร้ายออกไป และปรับใช้อารมณ์ที่ดีที่สุนทรีย์อย่างสมเหตุสมผล) และรู้จักบรรลุศักยภาพที่ตนเองมีอยู่(หมายความว่า มีความสามารถอะไรก็รู้จักนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ มีการสร้างสรรค์ตนเองและสังคม เมื่อทำเช่นนั้นได้ก็必将มีความปิติสามารถมี peak experienceได้บ่อย ความสามารถในการ appreciate ของรอบด้านของเราก็จะมีมากขึ้น เห็นชีวิตและสิ่งรอบด้านในเชิงสวยงาม)

2) จะต้องเรียนรู้ในการดูแลเอาใจใส่ ซึ่งหมายถึงดูแลตัวเองให้ดี ดูแลผู้อื่นและลูกหลานรวมทั้งพ่อแม่ให้ดี มีความรักต่อมนุษยชาติ เป็นสมาชิกของชุมชนที่ดี

ในขณะเดียวกัน การพัฒนาตนเองก็มีเป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเป็นคนดี ไคมบส์ และสติก (อ้างในวัชรีย์ ฐวธรรม,2522 : 16-21) ได้สรุปเกี่ยวกับ “คนดี” ซึ่งหมายถึง คนที่มีความพอ(adequate personality) มีด้วยกัน 3 ลักษณะคือ

1.การมองเห็นความดีงามในตัวเอง คนที่มีความพอจะมองตนเองในทางที่ดี เป็นต้นว่า เป็นที่ชอบ เป็นที่ต้องการ เป็นที่ยอมรับ เป็นผู้ที่มีความสามารถ และเป็นคนที่มีความเข้ากับใคร ๆ ก็ได้ และเป็นส่วนหนึ่งของโลกซึ่งตนมีส่วนจะต้องทำนุบำรุง

มิใช่ว่าคนที่มีความพอจะไม่มีโอกาสมองตนเองในทางที่เลวเสียเลย ซึ่งเป็นไปไม่ได้ ความรู้สึกเหล่านี้มีอยู่แต่ไม่ได้ทำให้ตนเองต้องเสียลักษณะไปคือ มองเห็นว่าในด้านสำคัญ ๆ ของตนนั้นยังมีอะไรดีอยู่นั่นเอง การมองเห็นตนมีอะไรดีสร้างให้มีความเชื่อมั่นในตนเองและสร้างให้ตนเองเป็นคนดีขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งมีบุคลิกภาพที่พอดี สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเองได้ในทางที่เป็นผล

2.การยอมรับและปรับแนวคิดของตนให้เข้ากับผู้แวดล้อม เป็นอีกลักษณะหนึ่งของคนที่มีความพอ กล่าวคือ อยู่ในความสามารถที่จะยอมรับแนวความคิดต่าง ๆ ไว้ในความรู้สึกนึกคิดของตนได้ คาร์ล โรเจอร์สเคยให้นิยามไว้ว่า “บุคคลใดก็ตามเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ประจำวันมักแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งใน 3 อย่างนี้” คือ

- 1) ยอมรับเอาประสบการณ์นั้น ๆ และจัดให้เข้ากับตนเอง
- 2) ไม่ใส่ใจต่อประสบการณ์ต่าง ๆ เมื่อไม่มีสิ่งใดใกล้เคียงพอที่จะจัดให้เข้ากับตัวเองได้
- 3) หนีจากประสบการณ์นั้น ๆ เพราะประสบการณ์นั้นแสดงแน่ชัดว่าอยู่ห่างไกลจากตัวเองมาก

คนที่มีความพอจะยอมรับเอาประสบการณ์ใด ๆ ก็ตามที่ตนต้องเผชิญอยู่โดยปรับให้เข้ากับตนเอง ซึ่งหมายถึง การแสดงตามวิธีการของข้อแรกนั่นเอง คนที่มีความพอจะรับรู้ประสบการณ์ให้โอกาสตัวเองได้พิจารณาและจัดประสบการณ์นั้นให้เข้ากับตนเอง ให้เข้ากับโลกที่ตนยอมรับอยู่

การยอมรับในที่นี้หมายถึง การยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งมีได้หมายความว่า ตนจะต้องผูกมัดว่าต้องเป็นหรือต้องทำสิ่งดังกล่าวด้วย เช่น การยอมรับในลัทธิคอมมิวนิสต์มีได้หมายความว่าตนต้องกลายเป็นคอมมิวนิสต์ แต่หมายความว่า ตนพร้อมที่จะศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ คนที่มีการยอมรับเป็นคุณลักษณะประจำตัวจะให้โอกาสพิจารณาประสบการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะประสบการณ์นั้นจะน่ากลัว มีส่วนบีบคั้นและมีอันตรายหรือไม่ สบอารมณ์ตนเองก็ตามที่

3.การเป็นคนพอและการสร้างเอกลักษณ์ให้เหมือนกับคนหมู่มาก ชีวิตของเรามีความจำเป็นที่จะต้องอยู่กับสังคม อยู่กับคนอื่น ๆ และตามความเป็นจริงแล้ว การที่เราเห็นว่าเราเป็นคนเช่นไรก็ได้ที่เราได้รับการบอกหรือบรรยายจากคนอื่น ๆ ในสังคม เช่น เด็กรู้ว่าตนเป็นคนกล้าคนซื่อกลัว คนเด็ดขาด คนตระหนี่ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นลักษณะที่สังคมหรือผู้แวดล้อมที่มีความสำคัญสำหรับตนบอกหรือกล่าวไว้หลายครั้ง จนเด็กยอมรับว่าตนเป็นจริง ๆ ไปในที่สุด

ในงานวิจัยชิ้นนี้ แนวคิดในเชิงปรัชญาของการค้นหาเป้าหมายของชีวิต แนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และความเข้าใจในศักยภาพของตนเองของมาสโลว์ รวมไปถึงแนวคิดของการพัฒนาตนเองที่นำไปสู่การเป็นคนดี และมีความพอจากการยอมรับเอาประสบการณ์อื่น ๆ และปรับแนวคิดของตนเองดังที่ได้กล่าวมา จะหมายถึงการที่ผู้ชมได้ชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตแล้วรับเอาชุดประสบการณ์ใหม่ที่ได้เรียนรู้มาใช้ประโยชน์ในการคิด วิเคราะห์ เปรียบเทียบกับชุดประสบการณ์ของตน แล้วก่อให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจต่อตนเอง นำไปสู่ความรับรู้และเข้าใจในตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไสลทิพย์ จารุภูมิ(2535) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์” โดยศึกษาจากตัวผู้รับสารซึ่งเป็นผู้หญิงอายุ 15 ปีขึ้นไปติดตามรับชมละครโทรทัศน์อย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า นอกจากความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ในแง่มุมมองของความสนุกสนาน เพลิดเพลินจากเนื้อเรื่อง ดารา ฉาก และเครื่องแต่งกาย การผ่อนคลายหรือหลีกเลี่ยงจากความเครียดและความเบื่อหน่ายในชีวิตประจำวันแล้ว กลุ่มเป้าหมายยังได้รับความพึงพอใจจากการดูละครเพื่อเรียนรู้ชีวิตของตัวเองว่าชีวิตเขาเป็นอย่างไร เขาเผชิญปัญหาอะไร วิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร รวมทั้งได้นำวิธีการแก้ปัญหาของตัวเองเหล่านั้นมาเป็นคำแนะนำและเป็นข้อคิดเตือนใจในการใช้ชีวิตของตนเอง นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายยังได้รับการถ่ายทอดค่านิยมเกี่ยวกับการรักษามูลค่าของตัวเอง และเรื่องพรหมจรรย์เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตผู้หญิง ความเชื่อเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และความเชื่อเรื่องคนเราสามารถกำหนดชีวิตของเราเองได้ จากการรับชมละครโทรทัศน์อีกด้วย

ตรีรัตน์ นิลรัตน์ (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับชมละครโทรทัศน์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาตนเอง ของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนต่างสาขากัน มีภูมิปัญญาต่างกัน อาชีพบิดาต่างกัน รับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพต่างกัน นักศึกษาที่มีภูมิปัญญาและรายได้ต่างกันรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาสติปัญญาต่างกัน และนักศึกษาที่เรียนต่างสาขาและมีรายได้ต่างกัน รับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการใช้พัฒนาจริยธรรมต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะการดู ระดับการดู ระดับความตั้งใจดูละครโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา และจริยธรรม

กนิษฐา พิงวร (2543) ทำการศึกษาเรื่อง “นิตยสารสตรีต่างประเทศฉบับภาษาไทยในการพัฒนาบุคลิกภาพ” ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์เนื้อหา นิตยสารที่เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 ฉบับคือ Elle Cleo และ Cosmopolitan เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพภายนอก ด้านการแต่งกาย และปรากฏแนวคิดด้านการพัฒนาบุคลิกภาพภายในด้านการมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงที่สุด ผู้อ่านนิตยสารได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพภายนอกและนำไปประยุกต์ใช้ในระดับสูง ส่วนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพภายใน ผู้อ่านได้รับในระดับปาน

กลาง แต่นำไปประยุกต์ใช้ในระดับสูง นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้อ่านยอมรับว่ามีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ดีขึ้นหลังติดตามอ่านมากกว่า 1 ปี และพบว่านิยายสารมียุทธผลในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ทางกายและรูปแบบความคิด ซึ่งผู้อ่านมีความพึงพอใจ

เกศริน พนารังสรรค์(2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลของเพลงสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทัศนคติ การแสวงหาความรู้ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ฟัง” ผลการวิจัยพบว่า สื่อเพลงสอนภาษาอังกฤษมีผลทำให้ผู้ฟังมีทัศนคติต่อคำศัพท์ภาษาอังกฤษในทางที่ดีขึ้น และเปลี่ยนทัศนคติต่อวิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปในทางบวก ผู้ฟังมีความพึงพอใจในสื่อเพลงสอนภาษาอังกฤษทั้งด้านงานผลิตเพลงและด้านเนื้อหาคำศัพท์ที่ใช้ในเพลงในระดับสูง นอกจากนี้ผู้ฟังสามารถใช้ประโยชน์จากเพลงในการเรียน การเขียนหรือการฟังในชีวิตประจำวันทั้งเพื่อความบันเทิง คลายเครียด และสร้างความมั่นใจในตัวเองและสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน

ปาริชาติ สุคนธ์พานิช(2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “แฮร์รี่ พอตเตอร์ : วรรณกรรมเพื่อพัฒนานิสัยการอ่าน” ผลการศึกษาพบว่า จุดเด่นหรือจุดจับใจของเนื้อหาวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ที่มีต่อความสนใจอ่านของผู้อ่านมาจากวิธีการเล่าเรื่องและผู้แต่งสร้างขึ้นได้อย่างลงตัวและแนบเนียน วรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ทำให้ผู้ที่ได้อ่านเปลี่ยนนิสัยการอ่านของตัวเอง จากเดิมที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ กลายเป็นคนชอบอ่านหนังสือ และยังมีผลให้เกิดความต้องการหนังสือประเภทนี้อีก

จากงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปัจเจกบุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้โดยการเรียนรู้บางแง่มุมจากสื่อมวลชนอาทิ ผู้ชมสามารถซึมซับรับเอาข้อคิดเตือนใจและค่านิยมที่ดีในชีวิตจากการรับชมละครโทรทัศน์และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ผู้อ่านนิยายสารสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการอ่านนิยายสารไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพของตนและก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ผู้อ่านงานวรรณกรรมสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนานิสัยการอ่านของตนจากการอ่านวรรณกรรมที่มีจุดเด่นและจุดจับใจในเนื้อหา และผู้ฟังเพลงสอนภาษาอังกฤษ นอกจากจะมีทัศนคติต่อคำศัพท์ภาษาอังกฤษในทางที่ดีขึ้นแล้วยังปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนต่อวิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปในทางบวกมากขึ้นด้วย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทัศนะของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในฐานะสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง” ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) ใช้การถามคำถามแบบปลายเปิด(open-ended question) เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยสองข้อคือ หนึ่ง ศึกษามิติแห่งการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในทัศนะของผู้ชม และสอง ศึกษาทัศนะของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

ผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีความสนใจอย่างจริงจัง (serious audience) ในการชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตและชมภาพยนตร์ประเภทนี้อย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยได้เลือกเอาผู้ชมที่ไม่เพียงแต่ชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเท่านั้น แต่ยังสามารถแสดงความคิดเห็นในรูปของบทวิจารณ์ เกี่ยวกับภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และ สื่ออินเทอร์เน็ต โดยถือว่าผู้ชมเหล่านี้เป็นบุคคลที่มีความสนใจอย่างจริงจังในการชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต จำนวน 28 คน แบ่งเป็นผู้ชายและผู้หญิง จำนวนอย่างละ 14 คนเท่ากัน ประกอบด้วย

- บุคคลที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์เป็นอาชีพ ได้แก่ นักวิจารณ์ภาพยนตร์ คอลัมน์นิสต์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาพยนตร์และนิตยสารอื่น ๆ ที่เขียนบทความวิจารณ์ภาพยนตร์

- ผู้ชมภาพยนตร์ทั่วไปที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ลงในสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ได้แก่ เว็บไซต์ pantip.com/café/chalermthai, เว็บไซต์ bornproject.com/filmclub, เว็บไซต์ dvdidiary.com และเว็บไซต์ bioscopemagazine.com

ผู้ให้ข้อมูล (Key Informants)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกศึกษาโดยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และโดยอาศัยหลักเครือข่าย (Snowball Sampling) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเฉพาะผู้ที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตลงในสื่อต่าง ๆ ทั้งที่เป็นบุคคลที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์เป็นอาชีพ และผู้ชมภาพยนตร์ทั่วไปที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตลงในสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งมักจะเขียนออกมาในรูปของการตั้งกระทู้วิจารณ์ภาพยนตร์ในเว็บไซต์ต่าง ๆ โดยถือว่าผู้ชมภาพยนตร์ทั้งที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์เป็นอาชีพ และผู้ชมภาพยนตร์ทั่วไปที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ในรูปของกระทู้ในเว็บไซต์ต่าง ๆ นั้น เป็นผู้มีความสนใจอย่างจริงจังในการรับชม (serious audience) เพราะ การได้รับชมภาพยนตร์แล้วนำกลับมาคิดไตร่ตรองและทบทวนซ้ำอีกครั้งเพื่อประมวลความคิดและถ่ายทอดออกมาเป็นบทวิจารณ์ภาพยนตร์นั้น ทำให้กระบวนการรับชมของผู้ชมทั้งสองกลุ่มดังกล่าว (viewing pattern) ยาวกว่าผู้ชมทั่วไปที่เพียงรับชมภาพยนตร์เฉย ๆ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) โดยโทรศัพท์และ/หรือส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อนัดหมาย และส่งรูปแบบคำถามให้ผู้ให้ข้อมูลล่วงหน้า และระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การบันทึกเทปและการจดบันทึก ผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์เป็นอาชีพ

หมายถึง นักวิจารณ์ภาพยนตร์ที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ลงในสื่อต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสารภาพยนตร์ และนิตยสารอื่น ๆ จำนวน 16 คนดังต่อไปนี้

1.1 คุณพรชัย วิริยะประภานนท์ (นรา) อายุ 40 ปี

นักวิจารณ์ภาพยนตร์

สัมภาษณ์วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2547

1.2 คุณกำพล วีระกุล อายุ 24 ปี

กองบรรณาธิการนิตยสาร Pulp

สัมภาษณ์วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2547

1.3 คุณโสภณา เชาวีวิวัฒน์กุล อายุ 29 ปี

หัวหน้ากองบรรณาธิการนิตยสาร Pulp

สัมภาษณ์วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2547

1.4 คุณอลงกรณ์ คล้ายสีแก้ว อายุ 27 ปี

กองบรรณาธิการนิตยสาร Pulp

สัมภาษณ์วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2547

1.5 คุณนันทขว้าง สิริสุนทร อายุ 34 ปี

นักวิจารณ์ภาพยนตร์

สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2547

1.6 คุณเดือนเพ็ญ สีหรัตน์ อายุ 40 ปี

นักจัดรายการวิทยุ/คอลัมนิสต์อิสระ

เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ลงในนิตยสารเอ็นเตอร์เทน

สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2547

1.7 คุณวิศิษฐ์ พันธมกุล อายุ 36 ปี

ธุรกิจส่วนตัว/บรรณาธิการนิตยสารPopcorn

สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ.2547

1.8 คุณไกรวุฒิ จุลพงศธร อายุ 24 ปี

หัวหน้ากองบรรณาธิการนิตยสารBioscope

สัมภาษณ์วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2547

1.9 คุณจักรทิพย์ สิงห์รักษ์ อายุ 39 ปี

บรรณาธิการนิตยสารเอ็นเตอร์เทน

สัมภาษณ์วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2547

1.10 คุณอมรเทพ สุขมานนท์ อายุ 27 ปี

นักเขียนบทภาพยนตร์อิสระ

เขียนบทวิจารณ์ภาพยนตร์อิสระให้กับนิตยสารPulp

สัมภาษณ์วันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2547

1.11 คุณวรรณฤดี พงษ์สิทธิศักดิ์ อายุ 26 ปี

ผู้ช่วยผู้กำกับบริษัทหับ ให้ หิ้น

เขียนบทวิจารณ์ภาพยนตร์อิสระให้กับนิตยสารPulp

สัมภาษณ์วันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2547

1.12 คุณพรรณศรี ชูอารยะประทีป อายุ 35 ปี

นักเขียนบทภาพยนตร์/คอลัมนิสต์อิสระเกี่ยวกับภาพยนตร์
และละครเวทีหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์
สัมภาษณ์วันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2547

- 1.13 คุณรัชชพร เหล่าวานิช อายุ 44 ปี
นักจัดรายการวิทยุ/คอลัมนิสต์อิสระ
เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ลงในนิตยสารเอ็นเตอร์เทน
สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์วันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2547
- 1.14 คุณพิมพ์ภา ไตวิระ อายุ 36 ปี
ผู้กำกับภาพยนตร์/คอลัมนิสต์
เขียนบทความเกี่ยวกับภาพยนตร์ในนิตยสารOpen
สัมภาษณ์วันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2547
- 1.15 คุณบุษบา เตชศรีสุธี อายุ 24 ปี
ผู้ช่วยบรรณาธิการนิตยสารStarpics
สัมภาษณ์วันที่ 10 เมษายน พ.ศ.2547
- 1.16 คุณธิดา ผลิตผลการพิมพ์ อายุ 32 ปี
บรรณาธิการนิตยสาร Bioscope
สัมภาษณ์วันที่ 16 เมษายน พ.ศ.2547

2. ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ชมภาพยนตร์ทั่วไปซึ่งเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ลงในสื่ออินเทอร์เน็ต
โดยทั่วไปจะเป็นในลักษณะของกระทู้วิจารณ์ภาพยนตร์ แบ่งตามเว็บไซต์ต่าง ๆ

ดังนี้

2.1 www.pantip.com/café/chalermthai (ห้องเฉลิมไทย) 7 คนได้แก่

2.1.1 คุณจิราภรณ์ ศรีตระกูลชัย อายุ 26 ปี
แม่บ้าน ประเทศสหรัฐอเมริกา
สัมภาษณ์ทางเอ็มเอสเอ็นวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2547

2.1.2 คุณกนกวรรณ มลิวัลย์ อายุ 36 ปี
นักศึกษาสาขา Radiologic at Santa Barbara City College
ประเทศสหรัฐอเมริกา
สัมภาษณ์ทางเอ็มเอสเอ็นวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2547

2.1.3 คุณศรัณย์ ภิญญรัตน์ อายุ 19 ปี

นิสิตชั้นปีที่ 2

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักทำหนังสืออิสระ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2547

2.1.4 คุณดนตรี ช่างสม อายุ 19 ปี

นักศึกษาชั้นปีที่ 3

คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สัมภาษณ์ทางอีเมลเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2547

2.1.5 คุณธเนศ ศรีไพโร อายุ 19 ปี

นิสิตชั้นปีที่ 2 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2547

2.1.6 คุณจันทิภา ฤกษ์วันชัย อายุ 20 ปี

นักศึกษาชั้นปีที่ 2

คณะนิติศาสตร์ University of Massachusetts

เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา

สัมภาษณ์ทางอีเมลเมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ.2547

2.1.7 คุณวรรณษา แต่งพสุเลิศ อายุ 34 ปี

นักเขียนบทละคร/นักเขียนบทภาพยนตร์อิสระ

สัมภาษณ์วันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2547

2.2 www.bornproject.com/filmclub จำนวน 2 คนได้แก่

2.2.1 คุณรัชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง อายุ 25 ปี

นักบริหารทั่วไปหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตดุสิตธานี

สัมภาษณ์วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2547

2.2.2 คุณสิทธิพงษ์ ดิยเวศย์ อายุ 32 ปี

พนักงานห้องปฏิบัติการ

โรงงานแยกก๊าซธรรมชาติ จังหวัดระยอง

สัมภาษณ์วันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2547

2.3 www.bioscopemagazine.com จำนวน 2 คนได้แก่

2.3.1 คุณอิทธิญา วัฒนะเจริญ อายุ 26 ปี

Production Co-ordinator บริษัท GMM Picture

สัมภาษณ์วันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2547

2.3.2 คุณการณิก ยิ้มพัฒน์ อายุ 25 ปี

นิสิตปริญญาโทชั้นปีที่ 3

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2547

2.4 www.dvddiary.com จำนวน 1 คนได้แก่

2.4.1 คุณอุดมเดช ยอดชีวัน อายุ 27 ปี

พนักงานพัฒนาบริการอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารไทยพาณิชย์

สัมภาษณ์วันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2547

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูล 2 วิธีคือ

(1) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่มดังกล่าวข้างต้นระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน พ.ศ.2547 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 2 เดือน โดยผู้ให้ข้อมูลที่ทำการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) มีจำนวน 19 คน ได้แก่

1. คุณศรัณย์ ภิญญรัตน์
2. คุณดนตรี ช่างสม
3. คุณกำพล วีระกุล
4. คุณอลงกรณ์ คล้ายสีแก้ว
5. คุณรัชชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง
6. คุณนันทขว้าง สิริสุนทร
7. คุณวิเศษฐ์ พันธุมกุล
8. คุณธเนศ ศรีไพโร
9. คุณไกรวุฒิ จุลพงศธร

10. คุณจักรทิพย์ สิงห์รักษ์
11. คุณสิทธิพงษ์ ตียเวศย์
12. คุณอุดมเดช ยอดชีวัน
13. คุณจิราภรณ์ ศรีตระกูลชัย
14. คุณกนกวรรณ มลิวัลย์
15. คุณโสภณา เขาวีวิวัฒน์กุล
16. คุณจันทิwa ฤกษ์วันชัย
17. คุณอติธิญา วัฒนนะเจริญ
18. คุณบุษบา เตชศรีสุธี
19. คุณการณิก ยิ้มพัฒน์

(2) การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยหลักเครือข่าย (Snowball Sampling)

ผู้ให้ข้อมูล 4 คนจาก 19 คนที่ผู้วิจัยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงคือ คุณโสภณา เขาวีวิวัฒน์กุล คุณจักรทิพย์ สิงห์รักษ์ คุณไกรวุฒิ จุลพงศธร และคุณอติธิญา วัฒนนะเจริญ ได้แนะนำผู้ให้ข้อมูลคนอื่น ๆ เพิ่มเติม ทำให้ผู้วิจัยได้แหล่งข้อมูลเพิ่มอีก 9 คน ผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากวิธีการ snowball sampling นี้ได้แก่

1. คุณพรชัย วิริยะประภานนท์
2. คุณอมรเทพ สุขมานนท์
3. คุณเดือนเพ็ญ สิริรัตน์
4. คุณวรรณฤดี พงษ์สิทธิศักดิ์
5. คุณพรรณศรี ชูอารยะประทีป
6. คุณรัชชพร เหล่าวานิช
7. คุณวรรณภา แต่งพสุเลิศ
8. คุณพิมพ์กา ไตวิระ
9. คุณธิดา ผลิตผลการพิมพ์

การแนะนำผู้ให้ข้อมูลต่อ ๆ กันอธิบายได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คุณโสภณา เขาวนิวัฒน์กุล เป็นผู้แนะนำคุณอมรเทพ สุขมานนท์ คุณวรรณฤดี พงษ์สิทธิศักดิ์ และคุณเดือนเพ็ญ สีหรัตน์ ซึ่งรับงานเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์เป็นครั้งคราวให้กับนิตยสารPulp ซึ่งคุณโสภณาเป็นบรรณาธิการอยู่ ในขณะที่เดียวกันก็ได้ให้หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อของคุณพิมพ์กา ไตวิระซึ่งรู้จักมักคุ้นกับคุณโสภณาอยู่แล้วแก่ผู้วิจัย นอกจากนี้ เป็นเหตุบังเอิญที่วันที่ผู้วิจัยเข้าไปสัมภาษณ์คุณโสภณาที่กองบรรณาธิการนิตยสารPulp คุณพรชัย วิริยะประภานนท์ นักวิจารณ์ภาพยนตร์นามปากกา “นรา” ซึ่งก็เขียนคอลัมน์ในนิตยสารPulp เช่นกัน ได้เข้ามาที่กองบรรณาธิการ คุณโสภณาจึงได้แนะนำให้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์

กลุ่มที่ 2 คุณจักรทิพย์ สิงห์รักษ์ บรรณาธิการนิตยสารเอ็นเตอร์เทน เป็นผู้แนะนำคุณรัชชพร เหล่าวานิชซึ่งเขียนคอลัมน์วิจารณ์ภาพยนตร์ในนิตยสารเล่มนี้ให้แก่ผู้วิจัย

กลุ่มที่ 3 คุณไกรวุฒิ จุลพงศธร หัวหน้ากองบรรณาธิการนิตยสารBioscope แนะนำคุณธิดา ผลิตผลการพิมพ์ซึ่งเป็นหัวหน้าของคุณไกรวุฒิเองให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์

กลุ่มที่ 4 คุณอิทธิญา วัฒนนะเจริญ เป็นผู้แนะนำให้สัมภาษณ์คุณพรรณศรี ชูอารยะประทีป และคุณวรรณมา แต่งพสุเลิศ เนื่องจากทั้งสองคนเป็นนักเขียนบทภาพยนตร์อิสระที่รับงานในสังกัดของบริษัท GMM Picture จึงต้องร่วมงานกับคุณอิทธิญาบ่อยครั้ง

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจึงเป็นการกำหนดคำถามจากแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการพิจารณาคำตอบที่ต้องการศึกษา โดยประเด็นคำถามหลักจะใช้รูปแบบเดียวกัน ดังนี้

1. ประวัติส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์สั้น ๆ
2. ความสนใจในการชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต
 - 2.1 สนใจติดตามดูภาพยนตร์แนวนี้เพราะอะไร? บันเทิง? แง่คิด? ความรู้?
 - 2.2 เส้นเรื่องของภาพยนตร์แนวนี้อยู่ตรงไหน?
 - 2.3 ชอบอะไรเป็นพิเศษในภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต? นักแสดง? ผู้กำกับ? บท?

3. ในทัศนะคิดว่า ได้เรียนรู้ในมิติใดบ้างจากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต?

3.1 เรียนรู้จากส่วนใดของภาพยนตร์บ้าง? ตัวละคร? การดำเนินเรื่อง? การดำเนินชีวิตของตัวละคร?

3.2 คิดเปรียบเทียบกับตนเองบ้างไหม? อย่างไร?

3.3 มีภาพยนตร์เรื่องใดที่ดูแล้วรู้สึก identify กับตัวเองชัดเจนบ้าง?

3.4 ดูภาพยนตร์แนวนี้ เกิดการเลียนแบบ/เอามาประยุกต์กับตัวเองบ้างไหม?

4. ในทัศนะของผู้ชม คิดว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตสามารถนำมาใช้ประโยชน์โดยทั่วไปอย่างไรบ้าง?

4.1 เป็นแรงบันดาลใจ?

4.2 ให้ความหวังและกำลังใจ?

4.3 อื่น ๆ ?

5. ในทัศนะของผู้ชมคิดว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตช่วยให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองในทางใดทางหนึ่งไหม?

5.1 เห็นคุณค่าในตนเอง?

5.2 เกิดความเข้าใจในตนเองมากขึ้น?

รู้จักตัวเองมากขึ้น? เช่น ดูแล้วรู้ว่า สิ่งที่ต้องการอย่างแท้จริงในชีวิตคืออะไร?

5.3 เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น? เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพ?

5.4 ยกย่องสติปัญญา?

5.5 อื่น ๆ ?

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ตามแนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์แนวชีวิตในบทที่ 2 ที่เล่าเรื่องราวของตัวละครที่มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น จำนวน 6 เรื่อง โดยเลือกเรื่องที่มีตัวละครหลักเป็นผู้ชายจำนวน 3 เรื่อง และเรื่องที่มีตัวละครหลักเป็นผู้หญิงอีกจำนวน 3 เรื่อง นำมาเป็นข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์เจาะลึก ทั้งนี้เหตุที่เลือกภาพยนตร์จำนวน 6 เรื่อง โดยเน้นที่ตัวละครหลักเป็นผู้ชาย 3 เรื่อง และตัวละครหลักเป็นผู้หญิงอีกจำนวน 3 เรื่องโดยเลือกเอาภาพยนตร์ที่มีเรื่องราวของตัวละครที่มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นนั้น ก็เพื่อให้สามารถนำมาพูดคุยเป็นตัวอย่างกับผู้ให้สัมภาษณ์ได้เปรียบเทียบกับตนเอง (identify) ได้ง่ายขึ้น ใน

ขณะเดียวกัน ภาพยนตร์ทั้ง 6 เรื่องที่ได้เลือกมานั้น ผู้วิจัยได้เลือกภาพยนตร์ที่เป็นตัวแทนของ ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตที่น่าจะโดนใจผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุดมาใช้ ได้แก่ภาพยนตร์ต่อไปนี้

1. Dead Poets Society (2532)

ภาพยนตร์ในแนวMelodramaที่เล่าเรื่องราวของคุณครูจอห์น คีทติง ครูสอนวิชา ภาษา อังกฤษคนใหม่ที่เข้ามาสอนในโรงเรียนประจำชายที่ยึดถือจารีตประเพณีแบบเก่า ครูคีทติง สอนให้เด็ก ๆ รู้จักการมองโลกในมุมที่แตกต่างออกไป รู้จักคิดในสิ่งที่มากกว่าการเรียนให้จบแล้ว ประกอบอาชีพที่มีเงิน และมีหน้ามีตาในสังคม รู้จักเก็บของขวัญเวลาไม่ให้ผ่านเลย โดยผ่านการใช้ บทกวี และคำพูดคม ๆ ซึ่งช่วยกระตุ้นและเป็นแรงบันดาลใจให้กับลูกศิษย์หลายคน แม้เรื่องราว จะจบลงด้วยโศกนาฏกรรมที่น่าเศร้า แต่วิถีคิดของตัวละครครูที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ถ่ายทอดออกมา ล้วนเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญต่อชีวิตของเด็ก ๆ ในเรื่อง (กำกับ / ปีเตอร์ เวียร์ เขียนบท/ทอม ชูลล์แมน)

2. Jerry Maguire (2539)

ภาพยนตร์ประเภท Sports Drama เรื่องราวของเจอรี่ แม็คไกวีย์ เอเยนต์ของ นักกีฬาอเมริกันฟุตบอล เขารู้สึกอึดอัดกับงานที่ดูจะเห็นแก่เงินมากเกินไป แทนที่จะให้ ความสำคัญกับการดูแลนักกีฬาแบบเน้นความสัมพันธ์ส่วนตัว เขาก็นั่งลงเขียนบทความขึ้นมา ขึ้นหนึ่ง ซึ่งเขาเรียกมันว่า “mission state” และให้ชื่อบทความนี้ว่า “ the things we think and do not say : the key to our business” แล้วนำไปแจกให้กับเพื่อนร่วมงานในบริษัท แม้ว่าสิ่งที่เขา “พูด” จะทำให้เขาถูกไล่ออก และเหลือนักกีฬาเพียงคนเดียวในมือให้ดูแล แต่การดูแลเอาใจใส่ นักกีฬาในแบบฉบับที่เขาคิดและพูดไปนั่นเองที่ทำให้เขาประสบความสำเร็จในท้ายที่สุด (กำกับ และเขียนบท/คาเมรอน โครว์)

3. A Beautiful mind (2544)

ภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องจริงเกี่ยวกับความเจ็บป่วยทางจิตใจของจอห์น ฟอร์บส์ แนช จูเนียร์ นักคณิตศาสตร์ผู้ได้รับรางวัลโนเบลซึ่งป่วยเป็นโรคจิตเภท(Schizophrenia) ภาพยนตร์เรื่องนี้เล่าเรื่องราวของเขาตั้งแต่เริ่มต้น จากการเป็นนักเรียนที่เก่งกาจ และการค้นพบ

ทฤษฎีใหม่ ๆ ทางคณิตศาสตร์ ผู้การเริ่มป่วยเป็นโรคจิตเภทซึ่งสร้างความทุกข์ทรมานทางจิตใจให้กับเขาอย่างแสนสาหัส การค้นหาตัวตนที่แท้จริงของตนเองอีกครั้ง และการค่อย ๆ เรียนรู้ชีวิตทำให้เขาสามารถก้าวข้ามผ่านมันมาได้ในที่สุด (กำกับ/รอน ฮาวเวิร์ด เขียนบท/อากิวา โกลส์แมน)

4. Sense and Sensibility (1995)

ภาพยนตร์ที่สร้างจากบทประพันธ์คลาสสิกของเจน ออสติน เรื่องนี้เล่าเรื่องราวของครอบครัวแดชวู้ด ซึ่งประกอบด้วยพี่น้องผู้หญิง 3 คนซึ่งต้องระเห็จออกจากบ้านที่ตนเองอาศัยอยู่เมื่อพ่อตายลง สมบัติทั้งหมดต้องตกกับลูกชายของภรรยาคนแรกของพ่อ เรื่องราวหลักจะโฟกัสไปที่เรื่องราวความรักของ เอลิเนอร์ และ แมรีแอน พี่น้องซึ่งมีนิสัยและทัศนคติต่อความรักแตกต่างกัน เอลิเนอร์เป็นคนไม่แสดงออกอย่างเปิดเผยหรือหวา ได้แต่เก็บงำความรู้สึก ส่วนแมรีแอนชอบความรักแบบหรือหวาโลดโผน ทั้งสองได้เรียนรู้ที่จะเผชิญกับความรักและการใช้ชีวิตในรูปแบบที่แตกต่างกันผ่านการใช้ทั้ง “เหตุผล” และ “อารมณ์” และในท้ายที่สุดก็ได้เข้าใจในคุณค่าของตนเอง (กำกับ/อั้ง ลี เขียนบท/เอ็มมา ธอมป์สัน)

5. Erin Brockovich (2543)

ภาพยนตร์Courtroom Drama ที่สร้างจากเรื่องจริงของอีริน บร็อกโควิชซึ่งเป็นแม่หม้ายลูกติด 3 คนที่ไม่มีงานทำ ชำร่วยยังแพ้คดีฟ้องร้องที่เธอฟ้องต่อคนที่ขับรถมาชนเธออีก เมื่อหมดหนทางเธอจึงตามติดทนายความของเธอเพื่อของานทำในสำนักงานของเขาจนได้ ในขณะที่ไม่มีใครมองเห็นคุณค่าของเธอ เพราะการแต่งตัวที่ค่อนข้างจะไม่สนใจกาลเทศะ วันหนึ่งเธอกลับพบแฟ้มคดีที่พัวพันกับบริษัทยักษ์ใหญ่ซึ่งมีพฤติกรรมแอบแฝง ในการจัดการกับที่อยู่อาศัยซึ่งได้รับผลกระทบจากสารพิษของโรงงานในเครือ คดีนี้กลายเป็นคดีประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาที่บุคคลตัวเล็ก ๆ สามารถเอาชนะบริษัทยักษ์ใหญ่ที่มีเงินทุนและอิทธิพลมากมายได้สำเร็จ และแสดงให้เห็นถึงการไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ นานาที่ถาโถมเข้ามาในชีวิตของผู้หญิงคนนี้(กำกับ/สตีเว่น โซเดอเบิร์ก เขียนบท/ซูซานน่า แกรนต์)

6. My Big Fat Greek Wedding (2545)

ภาพยนตร์รักโรแมนซ์ที่เล่าเรื่องราวของทูล่า พอร์โทคาลอส หญิงสาวอายุราว ๆ 30 ปีเชื้อสายกรีกที่อาศัยอยู่กับครอบครัวขนาดใหญ่ในย่านชนชั้นกลางของเมืองซิดาโก เธอทำงานอยู่ที่ร้านอาหารของครอบครัว และยังไม่ได้แต่งงาน พ่อของเธอพัวพันกับเธอเสมอว่า ผู้หญิงเชื้อสายกรีกทุกคนมีหน้าที่ 3 ประการ ประการแรก แต่งงานกับหนุ่มกรีก ประการที่สอง มีลูกเชื้อสายกรีก และประการที่สาม ทำอาหารให้พวกเขาทานจนวันตาย เธอหวังอยู่ในใจว่า เธอน่าจะมีชีวิตที่แตกต่างไปจากนี้ได้ เธอพยายามพัฒนาตนเองโดยเริ่มจากการไปเข้าคอร์สเรียนคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม เริ่มปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้ดีขึ้น แล้วก็ขออนุญาตพ่อไปทำงานที่บริษัทเอเยนต์ทัวร์ของน้ำ เธอเปลี่ยนตัวเองมาเป็นสาวทันสมัย คล่องตัว ในที่สุด เอียน ชายหนุ่มที่เธอเคยแอบมองเมื่อครั้งที่เขามาทานอาหารที่ร้านของครอบครัว ก็มาตกหลุมรักเธอ พวกเขาทั้งสองค่อย ๆ พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันขึ้นเป็นลำดับ โดยที่ทูล่ามิได้บอกให้ทางครอบครัวทราบ แต่ปิดอย่างไรก็คงไม่มิด เมื่อพ่อของเธอรู้ความจริงว่า ลูกสาวไปคบอยู่กับหนุ่มที่ไม่ได้เป็นคนเชื้อสายกรีก พ่อของเธอก็พยายามห้ามปรามมิให้ทั้งสองคบกัน แต่ด้วยความรักระหว่างคนทั้งสอง และความตั้งใจของเอียนที่ยอมแม้กระทั่งไปเข้ารีตปวารณาตัวเองเป็นคนกรีก ก็ทำให้ทั้งสองได้แต่งงานกันที่สุดในที่สุด และอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข (กำกับ/โจเอล ซวิด เขียนบท/นีอา วาร์ดาลอส)

เมื่อได้คำตอบที่ต้องการจากการสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปแจกแจงรายละเอียดและจัดประเภทคำตอบให้เป็นระบบตามวัตถุประสงค์การวิจัยสองข้อ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล

การจัดระเบียบข้อมูลเพื่อนำเสนอในงานวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในฐานะสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง” จัดเรียงข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลโดยลำดับข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย และนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยในบทนี้ ผู้วิจัยจะทำการลำดับข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อคือ ข้อหนึ่ง เพื่อศึกษามิติแห่งการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตจากทัศนะของผู้ชม และข้อสอง เพื่อศึกษาทัศนะของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้จากทัศนะของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คนแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงจำนวนอย่างละ 14 คนที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะสรุปข้อมูลออกมาโดยแบ่งเป็น 4 ประเด็นและจะยกตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง[†] ในแต่ละประเด็นเพื่อให้เข้าใจได้ชัดเจน ดังนี้

1. ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ
2. ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป
3. ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง
4. การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อการพัฒนาตนเองที่เป็นประสบการณ์ตรงของผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง

1. ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

สำหรับทัศนะที่ผู้ชมมีต่อการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ผู้วิจัยจะสรุปโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก ผู้ชมเรียนรู้จากส่วนใดของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต และประเด็นที่สอง ผู้ชมเรียนรู้อะไรจากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต

1.1 ผู้ชมเรียนรู้จากส่วนใดของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต

1.1.1 ตัวละคร

[†] สามารถอ่านคำสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลได้ในภาคผนวก ก.

ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 คนจาก 28 คนให้ทัศนะว่า ส่วนที่ผู้ชมได้เรียนรู้จากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมากที่สุดคือ จากตัวละครในภาพยนตร์

ในจำนวน 14 คนดังกล่าว มีผู้ชมจำนวน 5 คนให้ทัศนะว่า ตัวละครในภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นมีแง่มุมต่าง ๆ อาทิ วิถีชีวิต ความคิด การปฏิบัติตัว หรือการแก้ปัญหาชีวิต ที่แตกต่างออกไปจากตน จึงทำให้สามารถเรียนรู้จากส่วนนี้ของภาพยนตร์ได้มาก เช่น

“การดูหนังดราม่า ทำให้เราได้เห็นคนในแง่ต่าง ๆ ที่ต่างจากเราในด้านความคิด การปฏิบัติตัว การแก้ปัญหา”

จันทิwa ฤกษ์วันชัย

“จะมีหนังอเมริกันอีกแบบหนึ่ง ซึ่งทำให้เราเห็นชีวิตในแบบที่เราไม่เคยนึกถึง เราไม่เคยมีประสบการณ์แบบนี้ เรื่องที่นึกถึงคือ A Woman under the influence เรื่องของแม่บ้านที่อยู่ดี ๆ ก็เป็นบ้า หนังเรื่องนี้มันเปิดให้เราเจอสิ่งใหม่ คนใหม่ สถานการณ์ใหม่ คือ ตลอดชีวิตเรา เราอาจจะไม่เคยเจอกับสถานการณ์แบบนี้ แต่มันเกิดกับคนอื่นได้ แล้ว เออ ถ้ามันเกิดกับเรา ชีวิตเราจะเป็นยังไง รู้สึกว่านี่คือ ชีวิตจริงอีกมุมหนึ่งซึ่งเราไม่เคยคิด”

ธิดา ผลิตผลการพิมพ์

“ตัวละคร Forrest Gump มันไม่คิดมาก มันพยายามทำอะไรลงไปให้ดีที่สุดก็พอ ก็ทำให้เรารู้สึกว่า อย่าคิดมากเกินไป เหมือนที่มันวิ่งก็คือ วิ่งไปเรื่อย ๆ รู้สึกว่า ถ้าไฟก็สอยแค่สิ่งเดียว ไม่วอกแวก มันก็จะทำสิ่งนั้นได้ดีนะ คือถ้าเราใช้ชีวิตได้อย่างนี้ มันก็เหมือนกับเราไม่ต้องการอะไรอีกแล้ว”

บุษบา เตชศรีสุธี

ในขณะที่เดียวกันผู้ชมจำนวน 3 คนจาก 14 คนในกลุ่มนี้ก็ให้ทัศนะว่า ด้วยเหตุที่ตัวละครที่ปรากฏในภาพยนตร์แต่ละเรื่อง แท้จริงแล้วมันก็เป็นเรื่องราวของมนุษย์ปุถุชนซึ่งไม่ต่างกับพวกเราพูดง่าย ๆ ว่า เหมือนกับเราได้เข้าไปนั่งรับชมชีวิตของคนอื่นซึ่งไม่ต่างอะไรกับเราเลย ดังนั้นเราจึงสามารถเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างจากตัวละครหรือบุคคลในภาพยนตร์ได้

“หนังอเมริกันดราม่า อย่างแรกเลยมันเป็นเรื่องของคน แล้วที่นี้มันก็เหมือนกับเราได้ดูการก้าวถูกก้าวผิดของตัวละคร มันสอนเราโดยเหมือนกับเราไม่ต้องไปลองผิดลองถูกเอง ถ้ามันมีมุมดี ๆ ของตัวละครเราก็รู้สึกว่ามันเป็นข้อคิดให้เราได้ทันทีเลย ..มันเหมือนกับเราได้เรียนรู้ชีวิตของคน ๆ หนึ่งผ่านสิ่งที่เขาบอกเล่า ความสุข ความทุกข์ของเขาที่เกิดขึ้นในชีวิตเขา กลายเป็นว่าเราได้บทเรียน ได้ข้อคิด ได้วิธีการที่จะอยู่กับชีวิต การดำเนินชีวิตจากคนเหล่านั้น หนังก็เหมือนกันคล้าย ๆ อย่างนั้น”

เดือนเพ็ญ สิริรัตน์

“มันจะมีหนังอยู่ส่วนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ คือมันไม่*fairy tale* และ *dramatize* จนเกินไป แต่มันจะเพิ่มความ*realistic* เป็นส่วนที่เราชอบ อย่าง *Steel Magnolias* เราารู้สึกว่า นี่แหละคืออารมณ์ของมนุษย์ พอเราดู เราเชื่อว่ามันมีอารมณ์อย่างนี้จริง ๆ การดูหนังอเมริกันดราม่าก็เป็นการได้เคยเห็นอะไรที่มันไม่เคยเห็น ได้เรียนรู้ชีวิตในอีกมุมหนึ่งที่เราไม่เคยสัมผัส”

ไกรวุฒิจุลพงศธร

ประเด็นถัดมา ผู้ชมจำนวน 3 คนจาก 14 คนในกลุ่มนี้ให้ทัศนะว่า สาเหตุที่ทำให้พวกเขาสามารถเรียนรู้จากตัวละครในภาพยนตร์ได้มากที่สุดก็เพราะว่า พวกเขาสามารถเชื่อมโยงตนเองเข้ากับตัวละครนั้น ๆ ได้

“การดูหนังของพี ก็คือ บางทีบาง*character* มันมีอะไรบางอย่างที่เราสามารถเชื่อมโยงตัวเองเข้าหามันได้ เราก็จะได้เรียนรู้อะไรจากมัน แล้วเราก็จะเข้าถึงความรู้สึก ก็จะอินกับเรื่องราว นั้น ๆ”

พรรณศรี ชูอารยะประทีป

“ล่าสุดไปดู *Shattered Glass* เวลาไปดูหนังทุกคนก็จะเชื่อมโยงตัวเรากับหนังแต่ละเรื่องที่เราดู อยากจะเป็นตัวหนึ่งในตัวละคร คือ ดึงตัวเราลงไปมีประสบการณ์ แล้วเรื่องนี้มันเป็นแวดวงการทำงานเดียวกับเรา”

รัชชพร เหล่าวานิช

ในประเด็นที่ใกล้เคียงกับการเชื่อมโยงตนเองเข้ากับตัวละครในภาพยนตร์ได้ ผู้ชมอีก 3 คน จาก 14 คนในกลุ่มนี้ได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่า เนื่องจากสิ่งที่ตัวละครในภาพยนตร์คิดหรือกระทำนั้น ตรงกับสิ่งที่ผู้ชมคิดและเชื่ออยู่ในใจ ผู้ชมจึงสามารถเรียนรู้จากตัวละครเหล่านั้นได้

“บางครั้งเรามองตัวละครบางตัว เราก็อู้สึกว่า เออ มันคิดเหมือนเราเลย หนึ่งอย่าง Saving Private Ryan ทำให้เราได้คิดว่า ชีวิตเราตรงนี้มีใครสละอะไรให้เราเท่าไรบ้าง พ่อแม่กว่าจะเลี้ยงเรามา เราจะเลือกใช้ชีวิตยังไงให้คุ้มค่าที่เขาเสียสละมาให้เรา”

ศรัณย์ ภิญญรัตน์

“เรื่องหนึ่งคือ A river runs through it ตัวละครของBrad Pittคือตัวละครที่เป็นเรา เราชอบวิถีชีวิตแบบนั้น คือ ชอบที่เขาไม่จำเป็นต้องเป็นอะไรตามพ่อกับพี่ชาย เขามีวิถีของตัวเองที่เด็ดเดี่ยวมาก มันสอนเราว่า ไม่จำเป็นที่เราจะต้องไปทำงานตามที่กระแสสังคมเป็น”

นันทขว้าง สิริสุนทร

1.1.2 เนื้อหา/เรื่องราวของภาพยนตร์

เนื้อหาและเรื่องราวของภาพยนตร์เป็นส่วนที่ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คนจาก 28 คนให้ ทัศนะว่า เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ตนได้เรียนรู้จากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ในประเด็นนี้ผู้ชมให้ทัศนะแบ่งออกเป็นสองประเด็นย่อยคือ

ประเด็นแรก ผู้ชมจำนวน 5 คนจาก 9 คนในกลุ่มนี้ให้ทัศนะว่า โดยเนื้อหาของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตจะนำเสนอสิ่งที่เป็นทัศนคติและความคิดของคนอเมริกัน อาทิ เรื่องของอเมริกันดรีม ประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตของปัจเจกบุคคลในภาพยนตร์ เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมอเมริกัน เรื่องราวความรักของตัวละคร ประเด็นทางสังคม เป็นต้น รวมไปถึงเรื่องราวของวิถีชีวิตของคนอเมริกันในสังคมอเมริกันด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ชมได้รับเป็นความรู้จากการรับชม

“เรื่องอเมริกันดรีมเป็นเหมือนแกนหลักสำคัญในหนังอเมริกันเกือบทุกเรื่อง แม้แต่หนังสงครามก็สะท้อนความคิดเกี่ยวกับอเมริกันดรีม อย่างการที่เขาไปสงครามเวียดนาม ก็เป็นความรู้สึกที่ว่า ตัวเองสามารถที่จะเป็นผู้ปกป้องโลก เป็นคนสำคัญได้ ฟู้รู้สึกว่ เราได้เรียนรู้ตรงนี้เยอะจากหนังอเมริกัน”

พิมพ์กา ไตวิระ

“หนังเป็นตัวรองรับสังคมหรือเป็นตัวสะท้อนสังคมในระดับหนึ่งในแต่ละยุค หนังอเมริกันก็เหมือนกัน อย่างยุคสงครามเวียดนาม ยุคอเมริกันนิวเวฟ ก็จะมีหนังเกี่ยวกับการแสวงหา ใจมืดสังคม เปิดเผยหรือตีแผ่สังคมมากขึ้น มีหนังอย่าง *The Deer Hunter* , *Apocalypse Now* ขึ้นมา พอผ่านไปยุคหนึ่ง ยังเจ็บปวดอยู่ก็จะมี *born on the fourth of July* หรือ *Rambo* คนเดียวชนะหมด ถามว่าคนไทยได้อะไรจากหนังเหล่านี้มั๊ย ก็ได้นะ”

รัชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง

“ถ้าถามว่ามีอิทธิพลมั๊ย มันมีอยู่แล้ว เพราะเราโตมากับหนังเหล่านี้ คือมันเหมือนเรา ทั้งสังคม เหมือนเราก็เป็นลูกอเมริกันคนนึง เป็นเด็กอเมริกันคนนึง เราโตมากับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นอเมริกัน เราอ่านการ์ตูนญี่ปุ่นเราก็เป็นญี่ปุ่นนิดนึง อเมริกานิดนึง ไทยนิดนึง”

วรรณฤดี พงษ์สิทธิศักดิ์

ขณะเดียวกันในประเด็นถัดมา ผู้ชมอีก 4 คนจาก 9 คนในกลุ่มนี้ให้ทัศนะว่า หากสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวถึงในประเด็นแรกมีความใกล้เคียงกับชีวิตของผู้ชม หรือใกล้เคียงกับสิ่งที่ผู้ชมคิดหรือมีทัศนะส่วนตัวเดิมอยู่บ้างแล้ว ก็จะช่วยให้ผู้ชมเรียนรู้จากส่วนนี้ของภาพยนตร์ได้มากขึ้น

“ในหนังแนวนี้ของอเมริกันมันจะมีประเด็นทางเนื้อหา ซึ่งชัดเจนอยู่แล้วในประเด็นของเรื่อง ในแก่นเรื่อง ในอะไรต่าง ๆ สมมติว่าอย่างประเด็นเรื่องช่องว่างระหว่างวัย ประเด็นเรื่องครอบครัว ต้องบอกว่ามันก็เป็นประเด็นที่เราพอจะมีทัศนะส่วนตัวอยู่บ้าง แต่ว่าการดูหนังพวกนี้มันเหมือนจัดระเบียบในสิ่งที่เราคิดอยู่ให้มันเป็นรูปเป็นร่าง”

พรชัย วิริยะประภานนท์

“หนังประเภทนี้ที่พบเห็นบ่อย ๆ คือ มันจะสะท้อนแง่มุมชีวิตของคนอเมริกันให้เราได้เรียนรู้ ยิ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มันจะเสียดสีวิถีชีวิตของคนอเมริกัน ความเป็นทุนนิยม วัฒนธรรมการวิ่งเข้าหาชื่อเสียง การมีตัวตน อย่างเช่นหนังเรื่อง *Chicago* หรือ *Fight Club* คล้าย ๆ กับว่า มันสะท้อนกับตัวเราว่า เราก็คิดแบบนั้นหรือมีความคิดเห็นอย่างนั้น คือตัวเราก็ไม่ได้วิ่งเข้าหาชื่อเสียง ก็เลยรู้สึกกับมันมาก”

กำพล วีระกุล

1.1.3 บทสนทนาในภาพยนตร์

ในประเด็นนี้ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คนจาก 28 คนให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมักจะมีประโยคพูดบางประโยคของตัวละครที่จับใจ และให้ข้อคิดแก่ผู้ชม ทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้จากส่วนนี้

“หนังดราม่าของอเมริกันจะเก่งที่บทเลยนะ บทจะฉลาดมาก เก่ง dialogue ประชด ประชัน แล้วทำให้เราได้คิดด้วย”

วรรณษา แต่งพลสุเลิศ

“พี่จะชอบประโยคพูด จะชอบdialogue เช่น เรื่อง *Tumbleweeds* แต่ประโยคหนึ่งที่ชอบมาก ๆ เลยคือ ในฉากขับรถพาลูกไปอีกเมืองหนึ่ง เขาบอกลูกว่า ให้นยิบเสื้อตัวที่ชอบที่สุดมาจาก กระเป๋าแล้วบอกว่า ทิ้งไปเลย แล้วแม่ลูกก็หยิบทิ้ง ๆ ๆ แล้วแม่ก็พูดว่า “อยากได้ชีวิตใหม่ก็ต้องทิ้งชีวิตเก่า” พี่ชอบประโยคนี้นี้มาก ๆ เราก็เอาประโยคนี้นี้มาคิดว่า มันไม่มีประโยชน์หรอก อะไรดี ๆ ที่เก็บไว้ ถ้าวันหนึ่งเราเลือกที่จะไม่ทำมันแล้วก็delete มันทิ้งไปเถอะ คือ ไม่ยึดติด”

อมรเทพ สุขมานนท์

“อย่าง *My best friend's wedding* จะมีประโยคหนึ่งที่พระเอกบางนางเอกว่า ถ้าคุณรักใคร่ให้พูดออกไปดัง ๆ เลย ไม่งั้นโอกาสมันจะไม่กลับมาอีก ให้อธิบายเรื่องความรักนี้มันได้อยู่แล้ว แต่สำหรับพี่ เราจะคิดต่อไปในแง่การใช้ชีวิตทั่วไปด้วย ก็เหมือนว่า ถ้ามีโอกาสผ่านเข้ามา จะทำอะไรให้รีบทำเดี๋ยวนี้เลย ไม่งั้นเดี๋ยวมันผ่านไป”

โสภณา เขาวนวิวัฒน์กุล

1.1.4 วิธีการนำเสนอ

ในขณะที่เดียวกันผู้ชมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คนจาก 28 คนให้ทัศนะว่า วิธีการนำเสนอของภาพยนตร์ก็เป็นส่วนสำคัญที่กระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการเรียนรู้จากการรับชมภาพยนตร์

“หนังสือลึกลับที่ฉันมีอิทธิพลอย่างหนึ่งที่ดูเหมือนคนดูหนังทั่วโลกจะรับจากมันได้ง่ายเลยก็คือ มันไม่ใช่แค่ทัศนคติหรือความคิดที่มีอยู่ในหนัง ตรงนั้นมันมีอยู่แล้ว แต่มันเป็นเรื่องของวิธีการนำเสนออะไรบางอย่างที่มันค่อนข้างจะโน้มน้าวในเรื่องของlifestyle ของคนดู”

พรชัย วิริยะประภาณนท์

“หนังประเภทนี้ ผมชอบที่ว่า เขานำเสนอบางแง่มุมได้น่าสนใจ จริง ๆ คงจะอยู่ที่วิธีการนำเสนอด้วย การนำเสนอของเขาทำให้เราได้วิธีคิด บางเรื่องอาจจะมีประเด็นเดียวกัน แต่ว่าเรื่องที่น่าสนใจได้ถูกใจ และทำให้เราเข้าใจได้มากกว่า ก็ทำให้เราเข้าถึงได้ดีกว่า”

ดนตรี ช่างสม

จากที่กล่าวมาในประเด็นของการเรียนรู้จากส่วนต่าง ๆ ในภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเราพบว่า ผู้ชมส่วนใหญ่ให้ทัศนะว่า ได้เรียนรู้จากตัวละครในภาพยนตร์มากที่สุดคือ 14 คนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 28 คน รองลงมาคือ เรียนรู้จากส่วนของเนื้อหาหรือเรื่องราวของภาพยนตร์จำนวน 9 คน ถัดมาจึงเป็นการเรียนรู้จากส่วนของบทสนทนาและวิธีการนำเสนอ ซึ่งมีผู้ชมจำนวน 5 คน และ 3 คนตามลำดับได้ให้ทัศนะไว้

1.2 ผู้ชมเรียนรู้อะไรจากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต

นอกเหนือจากการเรียนรู้จากส่วนต่าง ๆ ของภาพยนตร์ดังที่ได้กล่าวไปในประเด็นแรก สิ่งที่ผู้ชมได้เรียนรู้จากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต สามารถสรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1.2.1 ได้เรียนรู้วิถีชีวิตจากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต

ผู้ชมจำนวน 15 คนใน 28 คนของกลุ่มตัวอย่าง ให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตทำให้ตนเองได้เรียนรู้วิถีชีวิตหรือแนวคิดที่เป็นอุดมคติสำหรับการใช้ชีวิตในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

-วิถีชีวิตเกี่ยวกับการทำดีได้ ทำชั่วได้ชั่ว

“หนังสืออเมริกันจะมีคุณสมบัติที่พอสรุปเป็นข้อ ๆ ได้คือ หนึ่ง สอนให้คนทำดี สอง ทำชั่วต้องได้ชั่ว สาม สอนในเรื่องของการคิดต่าง สี่ เรื่องการยึดมั่นในอะไรสักอย่างในชีวิต”

การฝึก ยิ้มพัฒนา

-วิธีคิดเกี่ยวกับการกล้าทำในสิ่งที่ตนเองเชื่อมั่น

“หนังสืออเมริกันดราม่ามักจะเป็นอุดมคติ มักจะมีคำพูดประเภท “follow your heart” จะมี theme หนึ่งที่มีอยู่ในหนังสืออเมริกันตลอดคือ เชื่อ instinct ตัวเอง”

พรรณศรี ชูอารยะประทีป

“อย่างอีกเรื่องหนึ่งคือ *To kill a Mockingbird* มันทำให้เราได้เห็นตัวตนของเราว่า บางที การที่คนบางคนสู้กับบางสิ่งบางอย่างที่มันเหมือนกับเอาไม้ซีกไปงัดไม้ซุง เราเห็นตรงนั้นแล้วเรารู้สึกว่า ไม่เสียชาติเกิดหรอก ถ้าเราจะต่อสู้กับอะไรสักอย่างที่ไม่มีโอกาสชนะเลย แต่อย่างน้อยเราก็ได้บอกตัวเองว่า เกิดมาชาตินี้เราได้ทำอะไรที่เป็นแบบ *to do the right thing*”

เดือนเพ็ญ สีหรัตน์

“เรื่องหนึ่งคือ *A river runs through it* ตัวละครของ Brad Pitt คือตัวละครที่เป็นเรา เราชอบวิถีชีวิตแบบนั้น คือ ชอบที่เขาไม่จำเป็นต้องเป็นอะไรตามพ่อกับพี่ชาย เขามีวิถีของตัวเองที่เด็ดเดี่ยวมาก เวลาคิดถึงวิถีของตัวละครจะรู้สึกว่าจะขอให้ทั้งชีวิตของเขามันตกปลาตัวที่ยากที่สุดได้ แม้ว่ามันจะครั้งเดียวนะ พอแล้ว การตกปลาตัวที่ยากที่สุดก็คือ ความหมายของการทำสิ่งที่มีความสุขที่สุด อาจจะไม่มีความในสายตาคนอื่น”

นันทขว้าง สิริสุนทร

-การรู้จักยอมรับความจริง รู้จักให้อภัยและเก็บเอาประสบการณ์ที่ผิดพลาดเป็นบทเรียน

“เรื่องที่ชอบมากเลยคือ *Magnolia* ชอบประเด็นหลักของเรื่องทีบอกประมาณว่า อดีตที่ผ่านมาไปแล้วก็ให้มันผ่านไป เราแก้ไขอะไรมันไม่ได้ ทำได้แค่ยอมรับมัน สิ่งสำคัญคือการรู้จักยอมรับและให้อภัย ส่วนตัวคือ เราก็คิดอย่างนี้อยู่แล้ว แต่หนังนำเสนอส่วนนี้ได้ถูกใจ ทำให้เราได้เรียนรู้จากตัวละคร แล้วก็ทำให้เราได้คิดเพิ่มไปอีกว่า อย่างตัวเรา ถ้าเราทำอะไรไม่ดีลงไปสักอย่าง แล้ววันหนึ่งเรารู้สึกว่ามันแย่ที่เข้าไปแบบนั้น สิ่งที่ดีก็คือ ต้องเอาประสบการณ์ครั้งนั้นมาเป็นบทเรียนไม่ทำให้ทำผิดซ้ำอีก ไม่ใช่ประชดหรือว่าคิดมากกับเรื่องที่ผ่านมาแล้ว”

ดนตรี ช่างสม

“อย่างหนึ่งเรื่อง Nurse Betty ซึ่งให้มุมมองในเรื่องที่ไม่ให้เราติดอยู่กับความเพ้อฝัน ..ซึ่งก็ทำให้เราได้เรียนรู้ที่จะยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น ไม่ใช่ยึดติดอยู่กับเรื่องที่เราสบายใจ”

ธเนศ ศรีไพโร

1.2.2 เปิดโลกทัศน์ให้แก่ผู้ชม

ผู้ชมจำนวน 8 คนใน 28 คนของกลุ่มตัวอย่าง ให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตช่วยให้ตนเองได้เปิดโลกทัศน์หรือเปิดมุมมองของผู้ชม กล่าวคือ เป็นการได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในแง่มุมที่กว้างขึ้นกว่าเดิม รวมไปถึงการได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เรียนรู้ชีวิตในอีกแง่มุมที่ตนเองยังไม่เคยสัมผัส เปรียบได้กับเป็นประสบการณ์ที่ได้รับโดยไม่ต้องไปมีประสบการณ์จริง ๆ เช่น

“การดูหนังอเมริกันดราม่าก็เป็นการได้เคยเห็นอะไรที่มันไม่เคยเห็น ได้เรียนรู้ชีวิตในอีกมุมหนึ่งที่เราไม่เคยสัมผัส ซึ่งก็ได้มาสัมผัสในวันนี้ หนังมันเป็นตัวแทนของเรา ภายในสองชั่วโมงโดยปกติ ถ้าหนังมันทำให้เรา identify ตัวเราไปกับตัวละครใดตัวละครหนึ่งได้ ก็จะเป็นประสบการณ์สมมติให้เราไปโดยปริยาย”

ไกรวุฒิ จุลพงศธร

“สำหรับพี่ พี่จะชอบมองคนลึกลงไปอีกหน่อยเพราะบางพฤติกรรมพี่ไม่เข้าใจเขา แต่บางที่พอไปดูหนังมันก็ประหลาดดี บางที่มันเหมือนพฤติกรรมคนนั้นเลย เราก็ อ้อ เขาเป็นอย่างนี้เอง บทหนังบางที่มันก็มาจากเรื่องจริงนะ ซึ่งก็ทำให้เราได้มองโลกในหลาย ๆ แง่ด้วย มองได้ถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาติอื่น มองถึงความ เป็นอยู่ ความคิดอะไรทำนองนี้”

กนกวรรณ มะลิวัลย์

“หนังเรื่องนี้มันเปิดให้เราเจอสิ่งใหม่ คนใหม่ สถานการณ์ใหม่ คือ ตลอดชีวิตเรา เราอาจจะไม่เคยเจอกับสถานการณ์แบบนี้ แต่มันเกิดกับคนอื่นได้ แล้ว เออ ถ้ามันเกิดกับเรา ชีวิตเราจะเป็นยังไง รู้สึกว่านี่คือ ชีวิตจริงอีกมุมหนึ่งซึ่งเราไม่เคยคิด”

ธิดา ผลิตผลการพิมพ์

“การดูหนังนอกจากจะช่วยจรรโลงใจแล้วมันยังเปิดโลกทัศน์ เราอาจจะสนใจเรื่องบางเรื่อง แต่ด้วยกรอบของสื่อที่มีจำกัด หรือความไม่รู้บางอย่างที่ทำให้เราไม่เห็นความแตกต่าง

แต่เมื่อเราดูหนัง กรอบทัศนคติเราจะเปิดกว้างขึ้น บางเรื่องเราอาจจะไม่ชอบเพราะไม่เข้าใจ แต่เมื่อทบทวน พยายามปรับความเข้าใจก็จะได้โลกทัศน์ใหม่ ๆ มากขึ้น”

ธัชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง

1.2.3 เรียนรู้สาระต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมอเมริกัน

ผู้ชมจำนวน 5 คนจาก 28 คนของกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกัน แนวชีวิตทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้สาระต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมอเมริกัน อาทิ วิถีชีวิตของคนอเมริกัน ความคิดและทัศนคติของคนอเมริกัน รวมไปถึงความรู้ทางประวัติศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกา

“หนังอเมริกันดราม่าสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนอเมริกัน ซึ่งเท่าที่ดูมาจะรู้สึกว่าเป็น คนอเมริกันเขามีจุดที่อ่อนไหวเยอะมาก เป็นชาติที่ดูเหมือนจะเข้มแข็ง แต่จริง ๆ คนประเทศเขาอ่อนไหวได้ง่าย ปัญหาหลักที่ยกมาเป็นประเด็นในหนังคือ เรื่องเพศสัมพันธ์ เรื่องการมี affair ต่าง ๆ การนอกใจ ส่วนใหญ่หนังอเมริกันดราม่าจะมี conflict อยู่แต่เรื่องนี้ คือเรื่องผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ อย่าง American Beauty หรือ Where the heart is”

อิทธิภา วัฒนะเจริญ

“ดูหนังอเมริกันดราม่าเราจะได้ทัศนคติ ได้มุมมองของประเทศนั้น ที่ชัดที่สุดคือ หนังมันเป็นทูตวัฒนธรรม มันเหมือนกันคือ เราดูหนังแล้วเราเข้าใจความคิดของคนอเมริกัน เราเข้าใจทัศนคติของเขา ถ้ามองอย่างกว้างที่สุด หนังดราม่าจะสื่อตรงนี้ชัดกว่าหนังแนวอื่น ๆ ทั่วไป ..ถ้ามองแคบเข้าไปอีก หนังมันก็เหมือนกับเส้นวงของต้นไม้ที่เขาดูแล้วก็บอกได้ว่า ต้นไม้ต้นนี้มีอายุกี่ปี ก็เหมือนกับหนัง หนังทำหน้าที่เป็น milestone ของแต่ละยุคด้วย อย่างยุค 70 จะเป็นยุคแหกคอก ยุคปฏิวัติ ยุคแสวงหา หนังยุคนั้นถ้าเอามาดูจะเห็นทัศนคติตรงนี้เยอะมาก ๆ”

อมรเทพ สุขมานนท์

“ถ้าจะชอบหนังอเมริกันสักเรื่อง ก็น่าจะเป็นหนังอย่าง Forrest Gump ที่ชอบในฐานะที่มันเป็นงานที่เราได้เห็นแง่มุมประวัติศาสตร์อเมริกันที่เราเคยเห็นมาก่อนในอีกแบบหนึ่ง”

พิมพกา ไตวิระ

1.2.4 เรียนรู้ที่จะเข้าใจผู้คนรอบข้าง/สังคมมากขึ้น

ในประเด็นนี้มีผู้ชมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คนจาก 28 คนให้ทัศนะว่า การที่เราเข้าชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต เราก็จะได้เห็นชีวิตของตัวละครที่หลากหลาย ช่วยให้เราเปิดใจกว้างเพื่อเข้าใจบุคคลอื่นและสังคมนรอบข้างมากขึ้น

“การดูหนังดราม่าทำให้รู้ว่า หนึ่ง บนโลกใบนี้มีปัญหาอะไรเข้ามามากมายในชีวิต แล้วตรงจุดนี้มันทำให้เราได้เห็นว่า ชีวิตมันไม่ได้ง่ายเสมอไป มีทั้งดี ทั้งเลวปนกัน สอง ทำให้เราได้เห็นคนในแง่ต่าง ๆ ที่ต่างจากเราในด้านความคิด การปฏิบัติตัว การแก้ปัญหา สาม ปัญหาที่ว่าสำหรับเรา มันอาจจะยากสำหรับคนอื่น ฉะนั้นต้องเปิดใจเพื่อที่เราจะสามารถเข้าใจคนที่แตกต่างจากเรา เรื่องแรกที่น่าได้เลยคือ *The Hours*”

จันทิภา ฤกษ์วันชัย

“พี่ชอบดูหนังดราม่าเพราะมันไม่มีจุดจบที่ตายตัว ถ้าเป็นหนังบู๊คือ มีพระเอก นางเอก มีผู้ร้าย คู่กัน พระเอกชนะ โลกปลอดภัย จบ แต่ถ้าเป็นดราม่าไม่ใช่ มันมีพระเอก มีผู้ร้าย แต่ก็ไม่ชัดเจนว่าขาวหรือดำ มันมีลักษณะที่คล้ายกับสังคมเราปัจจุบันคือ ทุกคนไม่ได้เป็นคนดีร้อยเปอร์เซ็นต์เลวร้อยเปอร์เซ็นต์ เราก็ได้เรียนรู้ตรงนี้ ในอีกมุมหนึ่ง หนังก็มีส่วนที่ช่วยให้เราเข้าใจสังคม เข้าใจโลก เข้าใจคนอื่นมากขึ้น”

อุดมเดช ยอดชีวัน

“หนังทำให้เราเข้าใจผู้คนรอบข้างมากขึ้นว่าเขาคิดอย่างนี้เพราะอะไร สำหรับเราเลยคือ ทำให้เข้าใจคนมากขึ้น เข้าใจเหตุผลของคน คือทุกคนต่างก็มีเหตุผลของตัวเอง สำหรับผม หนังมีผลต่อความคิด ผมชอบคิด หนังก็คือ สิ่งที่คนเขาคิดมาก่อน”

สิทธิพงษ์ ตียเวศย์

อย่างไรก็ตาม ผู้ชมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะว่า การเรียนรู้จากภาพยนตร์นั้นไม่จำกัดเฉพาะภาพยนตร์แนวชีวิตแต่เพียงอย่างเดียว ผู้ชมสามารถเรียนรู้จากภาพยนตร์ประเภทอื่น ๆ ได้เช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ชมแต่ละคน

“ในแง่ของการเรียนรู้ มันไม่เฉพาะดราม่าอย่างเดียว ไม่ดราม่าก็มี แต่ดราม่ามันจะได้เปรียบตรงที่มีความชัดเจน จะแจ้งมากกว่าพวกcomedy ถามว่าเรียนรู้อะไรมันก็ไม่ตายตัวเสมอไป บางเรื่องก็ดีมากในเชิงของการให้ทัศนคติอะไรบางอย่าง บางเรื่องมันได้ประโยคพูด บทพูดมาสักประโยคหนึ่งสักคำหนึ่ง”

พรชัย วิริยะประภานนท์

2. ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

ผู้รับชมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไปสรุปได้เป็น 4 ประเด็นคือ

2.1 ประโยชน์ในแง่ของการเป็นแรงบันดาลใจ

ผู้ชมจำนวน 13 ใน 28 คนของกลุ่มตัวอย่างได้ให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นได้ประโยชน์ในแง่ของการเป็นแรงบันดาลใจต่อตนเอง และเป็นเครื่องกระตุ้นตนเองในแง่มุมต่าง ๆ อาทิ ใช้วิถีคิดที่ได้รับจากการรับชมภาพยนตร์มาเป็นสิ่งกระตุ้นให้เราสำรวจตนเอง ค้นหาตัวตน เป็นแรงบันดาลใจให้กล้าทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือจุดประกายความคิดแก่ผู้ชม

“หนังมันกระตุ้นให้เรารู้จักค้นหาตัวตน มนุษย์เราส่วนใหญ่มักจะต้องมีต้นแบบไป หนึ่งก็เป็นตัวหนึ่ง อย่างDead Poets Society ก็กระตุ้นให้ค้นหาตัวเอง เป็นแรงบันดาลใจในการค้นหาสิ่งต่าง ๆ ต่อไปให้ตัวเอง อาจจะไม่ถึงกับรู้จักตัวเองที่สุด แต่ก็คิดว่า เราไม่ลืมสิ่งที่คิดฝันเอาไว้”

ธัชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง

“หลังจากได้ดูDead Poets Society ก็เหมือนกัน หนึ่งเรื่องนี้เป็นหนังที่ทำให้เราได้เก็บอะไรมาคิดกับตัวเองเยอะมาก พอได้ดูในช่วงมกราคมปีก่อนสอบเอ็นทรานซ์ ซึ่งพออยากให้เราเลือกหมอบ ซึ่งแต่ก่อนเราจะเฉย ๆ ไม่เกียง พอได้ดูหนังเรื่องนี้ช่วงนั้นมันกระตุ้นให้เราจะไม่เลือกอย่างที่เราไม่ชอบนะ เราก็เลยเฉมาเลือกวิศวะ”

ธเนศ ศรีไพโร

“ถ้าหนังสือเดียวและปรับใช้กับชีวิตได้ทุกเรื่องนี่ไม่มีนะ แต่จะมีเป็นมุม ๆ ไป อาจจะไม่ใช่หนังสือแบบโป๊ะเชะ คุณแล้วเปลี่ยนเลยอะไรแบบนี้ แต่มันเป็นแบบสะสม แบบเรื่องนั้นมากกระตุ้นไป 2 ชิด ที่รู้สึกแรง ๆ น่าจะเป็นเรื่อง Quills เป็นหนังสือที่ทำให้เราอยากเร่ลุกขึ้นมาเขียนหนังสือ เราคุณแล้วเรารู้สึกว่า ทำไมคน ๆ นั้นมันถึงอยากเขียนหนังสือมากขนาดนั้นนะ คุณแล้วอยากเขียนหนังสือ บางทีพอซื้อเกี่ยวกับเขียนหนังสือก็จะนึกถึงหนังสือก่อนหน้านี้นี้ เคยมีคนหนึ่งที่พยายามทำขนาดนั้น ต้องเอาเลือดมาเขียน เอาอ้อมาเขียน เพื่อให้ตัวเองได้เขียน แล้วแกทำไมไม่เขียน ปากกา กระดาษ อยู่ตรงนี้ อย่างนี้แล้วทำไมไม่เขียน”

โสภณา เขาวนวิวัฒน์กุล

“หนังสือก็เป็นสิ่งที่กระตุ้นเราได้ แต่เราก็ต้องไปค้นหาตัวเองอีกที ..อย่างตัวพี่ หนังสือเรื่อง All the President's men เป็นหนังสือที่ทำให้พี่รู้ว่า ฉันอยากทำงานสื่อ เป็นหนังสือก่อนที่จะสอบเข้า คณะวารสารศาสตร์ ธรรมศาสตร์”

รัชชพร เหล่าวานิช

“การดูหนังสือแบบนี้มันเหมือนมาสร่างแรงจิตใจอยู่ข้างใน อย่าง Dead Poets Society เป็นหนังสือที่ประทับใจมากในวัยเด็ก ทำให้เรารู้สึกถึงมนุษยนิยม ประเภทที่ว่า เราสามารถที่จะแตกต่างไปจากคนอื่น มันมีแนวทางอื่น ๆ ในชีวิต คือให้อารมณ์ปลุกใจ จุดประกายความคิด หรือให้แนวคิดอะไรบางอย่าง”

บุษบา เตชศรีสุทธิ

ทั้งนี้ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างยังให้ทัศนะเพิ่มเติมว่า การที่ภาพยนตร์เรื่องใด ๆ จะมากกระตุ้นตนเองอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่า ตัวผู้ชมนั่นเองที่จะนำสิ่งที่ได้รับจากภาพยนตร์ไปคิดต่อ รวมไปถึงเรื่องของจังหวะเวลาของการรับชมที่พอเหมาะพอดีกับชีวิตของผู้ชม หากว่าเป็นไปอย่างถูกที่ถูกเวลา ผู้ชมก็สามารถนำภาพยนตร์ที่ได้รับชมนั้นไปใช้ประโยชน์ในการเป็นแรงบันดาลใจต่อตนเองหรือกระตุ้นตนเอง แล้วนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้

“มันเหมือนกับหนังสือหน้าแรกที่ คือปูพื้นฐานให้กับตัวเอง แต่หลังจากนั้นเราต้องทำอะไรต่อละ ไม่งั้นมันก็จะไม่ไปไหนก็จะหยุดแค่นั้น ก็เหมือนครูสอนภาษาฝรั่งเศส ครูก็ได้แต่สอน แต่ถ้าแกไม่ไปคิดไปทำต่อ แกก็จะได้แค่นั้นแหละ ..แล้วอีกเรื่องหนึ่งคือ เรารู้สึกว่าการจะดูหนังแล้วได้อะไรบางอย่าง หรือการถูกปลุกให้ลุกขึ้นมาทำอะไรบางอย่างนี้ มันต้องดูเรื่องนั้นถูกที่ถูกเวลาด้วย”

โสภณา เชาววิวัฒน์กุล

“ส่วนตัวคิดว่า มีหนังอยู่เยอะที่ได้ดูแล้วเป็นการสำรวจตัวเอง เพราะเราเป็นคนที่ดีหนังแล้วคิดเกี่ยวกับตัวเองเยอะอยู่แล้ว ค่อนข้างหมกมุ่น ฟุ้งซ่าน เว้นแต่ว่าบางเรื่องไม่ได้มีอะไรมาก ส่วนเรื่องที่หนังจะ impact กับใครอย่างไรก็แล้วแต่คนดูแต่ละคน”

วรรณฤดี พงษ์สิทธิศักดิ์

2.2 ประโยชน์ในแง่ของการให้ความหวังและกำลังใจ

ผู้ชมจำนวน 11 ใน 28 คนของกลุ่มตัวอย่างได้ให้ทัศนะว่า นอกจากประโยชน์ในแง่ของการเป็นแรงบันดาลใจแล้ว ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตยังเอื้อประโยชน์ในเชิงของการให้ความหวังและการให้กำลังใจแก่ผู้ชม

“สิ่งที่หนังอเมริกันสอนเรามาดูตลอดก็คือว่าควรจะมีหวังในการมีชีวิตอยู่ต่อไป แม้ว่าชีวิตของคุณจะเผชิญกับช่วงยาก สิ้นหวังหลาย ๆ เรื่องถือน้ำเน่าเลยนะ อย่างหนังหนึ่งในดวงใจอย่าง Stand by me ดูทีไรรู้สึกว้า ชีวิตมันต้องดำเนินไป มันมีความหวัง มันต้องมีชีวิตอยู่”

นันทขว้าง สิริสุนทร

“ส่วนใหญ่ที่ได้จะเป็นการให้กำลังใจกับชีวิตมากกว่า หนังอเมริกันจะมีอเมริกันดรีมเยอะ เช่น คนที่เป็น nobody อยากเป็น somebody จะมี theme พวกนี้เยอะ หนังอย่าง field of dreams หรือ It's a wonderful life ยิ่งอายุมากมาดู มันก็รับอะไรได้มากขึ้น”

วิศิษฐ์ พันธุ์มกุล

“หนังอเมริกันมันจะมีลักษณะของการให้ความหวัง อเมริกันดรีมอะไรแบบนี้ คุณสามารถจะทำมันได้สำเร็จนะถ้าคุณพยายามอะไรทำนองนั้น อย่าง Forrest Gump ก็เป็นหนังที่ให้ความหวังกับเราเยอะ คนอเมริกันมักจะบอกตรง ๆ สร้างความประทับใจได้เร็ว ดูแล้วตื่นตันจังเลย แต่หลังจากนั้นอาจจะไม่มีอะไรมากก็ได้ แต่มันก็สร้างแรงดลใจ”

บุษบา เตชศรีสุทธิ

“หนังอเมริกันจะให้กำลังใจ ให้ความฮึกเหิมคือดูแล้วมันจะสร้างแรงฮึดขึ้นมา แล้วก็ให้วิธีคิด อย่าง Shawshank Redemption เป็นหนังที่อื่นมาก ๆ รู้สึกว่า คนดีมันต้องได้ดี กระตุ้นให้เราอยากทำดี และถ้าทำดีโดยไม่ทอดถอยมันต้องมา มันต้องเป็นของเราสักวันหนึ่ง”

การณิก ยิ้มพัฒน์

“สิ่งหนึ่งที่เราได้จากการดูหนังอเมริกันดราม่าก็คือ มันให้กำลังใจ ให้ความหวังกับเรา ในทางใดทางหนึ่ง ทำให้คนดูมีความหวัง รู้สึกว่าอีกอย่างหนึ่งคือ มัน "calm" เราขึ้น ทำให้เรานิ่งขึ้น ทำให้เราเป็นผู้ใหญ่ขึ้น”

พรรณศรี ชูอารยะประทีป

2.3 ประโยชน์ในแง่ของความบันเทิง

ผู้ชมจำนวน 7 คนจาก 28 คนของกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ประโยชน์ที่ผู้ชมได้รับแน่นอนที่สุดในเบื้องต้นเป็นอันดับแรกก็คือ ความบันเทิง

“พี่ชอบดูหนัง เพราะหนังมันเป็นความบันเทิงมากกว่าอะไรทั้งสิ้น ความบันเทิงก็คือความบันเทิง ไม่มีอะไรไปมากกว่านั้น เพียงแต่หนังที่มันเป็นความบันเทิงที่มันเป็นคุณภาพมันก็ทำให้เรารู้สึกดี”

จักรทิพย์ สิงห์รักษ์

“ถ้าถามโดยรวม ๆ คิดว่าส่วนมากการดูหนังจะเป็นเพื่อความบันเทิง จากร้อยเปอร์เซ็นต์ของแต่ละเรื่องน่าจะนำมาใช้ในชีวิตจริงได้ไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ แต่ก็แล้วแต่หนัง และก็แล้วแต่คน เช่นหนังแต่ละเรื่องต้องการจะpresentอะไร ถูกจุดของคนดูแต่ละคนแค่ไหน ส่วนคนดูก็แล้วแต่ว่าบางคนคิดมากคิดน้อย จับเนื้อหาของหนังได้แค่ไหน หรือดูแค่เพื่อสนุก”

จิราภรณ์ ศรีตระกูลชัย

2.4 ประโยชน์ในแง่ของการตอกย้ำทัศนคติ

ผู้ชมจำนวน 5 ใน 28 คนของกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นให้ประโยชน์ในแง่ของการตอกย้ำทัศนคติของเราเองให้แข็งแรงยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันอาจ

กล่าวได้ว่า ภาพยนตร์ประเภทนี้ช่วยจัดระเบียบความคิดของผู้ชม และช่วยเสริมทัศนคติหรือวิถีคิดของเราต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

“ถ้าไม่ได้ดูหนังเรื่องนี้(Dead Poets Society) ก็เหมือนกับว่า ไม่ได้มีใครมาตบให้เราชัดเจน เหมือนคุยกับเพื่อนแล้วเพื่อนช่วยตบไอเดียบางอย่าง เหมือนกับว่าเราอยู่ในวัยที่กำลังบ้ากับความคิดแบบนี้ แล้วหนังเรื่องนี้มันพรอดเข้ามาเพื่อบอกเราว่า นี่ไง คำตอบในสิ่งที่เราคิดคืออย่างนี้”

ธิดา ผลิตผลการพิมพ์

“อย่างหนังเรื่อง Fight Club เราเองก็ไม่ใช้ทุนนิยม ก็มีบ้างแต่ก็ไม่ถึงกับทุนนิยมเป๊ะ ก็เลยรู้สึกกับมัน รู้สึกว่ามันตรงกับที่ใจเราคิด ก็ถือว่า ค่อนข้างเสริมวิถีคิดที่เรามีอยู่ก่อน และก็สะท้อนทัศนคติบางอย่างที่เราหลงลืมไป บางทีเราอาจจะมึนงงที่เราหลงลืมไปกับวัตถุ เราดูแล้วเราก็ได้กลับมาย้อนดูตัวเองว่า มันก็มีบาง อย่างที่เราเป็นอย่างทีหนึ่งมันด่า”

กำพล วีระกุล

“พีมีความรู้สึกว่า ตัวพีเองคิดได้ก่อนหนัง เพราะฉะนั้นมันก็เลยไม่ใช่ว่าหนังมากระตุ้นเพราะเราก็ทำอยู่แล้ว ไม่ใช่ว่าฉันทัดของฉันทันอย่างนั้นอยู่แล้ว แต่หนังมากระตุ้นให้พีคิดอีกทีว่า พีคิดอย่างนี้อยู่แล้ว ไม่ใช่ว่าคิดอยู่ก่อนเข้าไปดูหนัง คือ ทำให้ความคิดเรา strong ขึ้น”

จักรทิพย์ สิงห์รักษ์

ทั้งนี้ผู้ชมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างยังให้ข้อสังเกตว่าการที่ผู้ชมจะนำเอาประโยชน์ของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตที่ได้ในประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ไปใช้ ยังขึ้นกับพื้นฐานความคิดหรือทัศนคติของผู้ชมที่มีอยู่เดิม และวัยหรือวุฒิภาวะของตัวผู้ชมแต่ละคนเองด้วย

“โดยรวม ๆ ผมคิดว่า ความคิดของคนดูมันต้องไปกันได้กับเนื้อหาของหนังด้วย บางคนอาจจะดูเข้าใจแต่ก็ไม่ได้อินไปด้วย เพราะทัศนคติของตัวเองไม่ได้เป็นอย่างนั้น หรือบางคนอาจจะหยิบประเด็นในหนังออกมาแตกต่างกันไป แล้วแต่ว่าเขาจะเอาตรงไหนมาสานต่อ เหมือนกับว่า ทัศนคติหรือประสบการณ์ของตัวเองที่มีอยู่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะเอื้อให้เราได้เรียนรู้อะไรได้หรือไม่ได้จากหนัง และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองต่อไป เราถึงได้เห็นหนังบางเรื่องมีทั้งคนที่เกลียดและคนที่ชอบมาก ๆ”

ดนตรี ช่างสม

“มันก็อยู่ที่รสนิยมและประสบการณ์ชีวิตด้วย ถ้าเด็ก ๆ ไปดูก็คงไม่รับรู้เรื่องผู้ใหญ่ เรื่องสังคมหนัก ๆ คงไม่ค่อยรับ หรือรับได้บางส่วน พอโตขึ้นมาดูซ้ำเรื่องเดียวกัน อาจจะได้มากกว่า ตอน 5 ปีที่แล้ว เพราะเราผ่านประสบการณ์ชีวิตมา หนึ่งบางเรื่องที่เรามองข้ามไปแล้วกลับมาดูใหม่นี้ได้อะไรมากมาย จุดหนึ่งคือ อยู่ที่วัยที่เราดูด้วย แล้วก็การคิดตาม มันก็ต้องผ่านstep ของประสบการณ์ชีวิตด้วย ถึงจะได้อะไรมากขึ้น”

วิศิษฐ์ พันธมกุล

“การดูหนังเรารู้สึกว่าเราเก็บไปใช้ประโยชน์ได้ทุกเรื่อง ..เราเชื่อว่า ถ้าสังเกตและคิดอะไรกับหนังทุกเรื่องนะ มันจะต้องมีอะไรอยู่แน่นอน แม้ว่าคนทำจะทำอย่างไม่ตั้งใจและซุ่ยที่สุดก็ตาม ที่นี้ก็อยู่ที่ว่า ใครมันจะไปเก็บตรงไหนกับหนังเรื่องไหน”

วรรณฤดี พงษ์สิทธิศักดิ์

2.5 การได้หลักหนีจากโลกแห่งความเป็นจริง

ในขณะเดียวกันผู้ชมจำนวน 4 ใน 28 คนของกลุ่มตัวอย่างก็ให้ทัศนะว่า ประโยชน์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งจากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตที่ผู้ชมได้รับก็คือ การได้หนีจากความเป็นจริงของชีวิต

“จริง ๆ การดูหนังที่เป็นดราม่าจะได้ในอารมณ์ที่เป็นความสุข ตอนทีอื่นกับเรื่องราว ถึงจะอินและเครียดกับเรื่องแต่ก็รู้สึกดี ประมาณว่าดูแล้วถอดจิตเข้าไปดู ไม่จำเป็นว่าต้องเป็นหนังที่จบแบบhappy ending จบเศร้ามาก ๆ ก็รู้สึกดีได้ เพราะได้รู้สึกโล่ง ได้ปลดปล่อย”

ธเนศ ศรีไพโร

“สำหรับพี่ ถ้าถามว่าหนังใช้ในชีวิตประจำวันได้มั๊ย ตอบได้ว่าไม่เลยคือ พอดูแล้วจบหนังดีแล้วก็ปลื้มใจ ในขณะที่ชีวิตเรามันไม่ได้มีอะไรเป็นพิเศษ แต่พอไปดูหนังเราได้เข้าไปเจออะไรที่พิเศษ ถึงมันเป็นชีวิตที่ปกติมันก็มีพิเศษ”

จักรทิพย์ สิงห์รักษ์

3. ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันนั้นมักจะทำให้ผู้ชมเกิดการผลักดันในทางบวกอยู่แล้ว

“สาระสำคัญหรือthemeของหนังอเมริกันโดยทั่วไป มักจะเน้นให้คนดูเกิดการผลักดันในทางบวกอยู่แล้ว เช่น เรื่องการเห็นคุณค่าของชีวิตหรือการมีชีวิตอยู่(The Hours, Saving Private Ryan) เรื่องการค้นพบตนเอง การเชื่อมั่นในตัวตน(Dead Poets Society, Mr.Holland Opus) การยอมรับความจริงหรือยอมรับความเปลี่ยนแปลง(Annie Hall, Two weeks notice, Someone like you) การเชื่อในความคิดหรืออุดมคติ(Sleepless in Seattle, Serendipity) ขณะที่หนังยุโรปจะมีthemeที่แตกต่างไปเพราะเชื่อว่า วิธีของตนสามารถให้คนดูถูกคิดเองได้”

ธัชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง

หากจะสรุปออกมาเป็นประเด็น ในทัศนะของผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมีประโยชน์ในแง่มุ่งของการส่งเสริมให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองได้ ดังนี้

3.1 ทำให้เห็นคุณค่าในตนเอง

ในประเด็นนี้ ผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง 8 ใน 28 คนให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นหาคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ ค่อนข้างให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลมากกว่าสังคมโดยรวม ดังนั้นเมื่อรับชมแล้ว ผู้ชมก็สามารถซึมซับรับเอาเนื้อหาของภาพยนตร์ในประเด็นนี้มาคิดเปรียบเทียบกับตนเอง ทำให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองในเชิงของการมองเห็นคุณค่าในตนเองได้

“ที่ว่าหนังมีส่วนมากเลยที่ทำให้คนเห็นคุณค่าในตัวเอง เพราะการดูหนังมันคือการเข้าไปอีกโลกหนึ่ง แล้วก็เข้าไปทำความเข้าใจกับตัวละคร ถ้าตัวละครมันใกล้เคียงกับเรา หรืออาจจะไม่ต้องใกล้เคียงมาก แต่ว่ามันมีจุดพลิกผันที่ใกล้เคียงกับที่เราเป็นอยู่ มันก็ทำให้เราได้แง่คิดที่จะเอามาใช้ในการดำเนินชีวิตของเราได้”

วรรณภา แต่งพสุเลิศ

“อย่างเช่นเรื่อง *It's a wonderful life* เวลาารู้สึกชีวิตตกต่ำ ทำไมโลกมันห่วยแตกขนาดนี้ ก็จะมีคนมาช่วย ก็จะมีคนมาช่วย ก็จะมีคนมาช่วย เออ คนทุกคนมีความสำคัญ ซึ่งความสำคัญของแต่ละคนอาจจะไม่เท่ากันหรือไม่ได้ดีกว่า แต่มันก็มีคุณค่าในตัวของมันเอง เราไม่ควรจะไปดูถูกความดีของตัวเอง ..หนังสืออย่าง *It's a wonderful life* จะบอกเราว่า เออ คุณนะ จริง ๆ ก็มีความสำคัญ มีคุณค่าในตัวเองนะ หนังสือนี้เป็นหนังสือที่ถ้าใครรู้สึกแย่ เราอยากเอาไปให้เขาดู”

อุดมเดช ยอดชีวิต

“หนังสือนี้ทำให้เรารู้สึกเห็นคุณค่าในตัวเอง ซึ่งนี่เป็นข้อที่ดีมาก ๆ ข้อหนึ่งของหนังสือ *อเมริกันดราม่า* คือ สุดท้ายของเรื่องเขาจะทำให้ใครสักคนในเรื่องเห็นคุณค่าในตัวเอง”

อิทธิญา วัฒนนะเจริญ

“หนังสือ *อเมริกันดราม่า* มีเรื่องเกี่ยวกับการค้นหาคุณค่าในตัวเอง การเห็นคุณค่าในตัวเอง การให้ความสำคัญกับปัจเจกมากกว่าสังคมอยู่เยอะ เราดูหนังเราจะซึมซับได้มากกว่า ”

อลงกรณ์ คล้ายสีแก้ว

3.2 ทำให้เข้าใจตนเองมากขึ้น

ในประเด็นนี้ผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง 6 คน ใน 28 คนได้ให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตสามารถทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจในตนเองมากขึ้น หากเนื้อหาหรือเรื่องราวของตัวละครมีความใกล้เคียงกับชีวิตของผู้ชม ผู้ชมก็สามารถนำมาคิดเปรียบเทียบกับตนเอง เป็นการสำรวจตนเอง และทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองมากขึ้นได้

“สำหรับเราคิดว่า หนังสือแนวทางให้เรารู้ว่าอะไรหายไปในชีวิต แต่ถ้าจะให้บอกแนวว่าชีวิตเราต้องการอะไรคงคิดไม่ออก เพราะมันขึ้นอยู่กับตัวเรามากกว่าตัวหนังสือ ถ้าถามว่าหนังสือทำให้เรารู้จักหรือเข้าใจตัวเองมากขึ้น ก็คิดว่าจริง 50% เพราะหนังสือทำให้เรารู้ว่าอะไรขาดหายไปจากชีวิต อย่างที่บอก ส่วนอีก 50% เราจะรู้จักตัวเองมากขึ้นก็ต่อเมื่อเราค้นหาตัวเอง”

จันทิภา ฤกษ์วันชัย

“*In the cut* หนังสือดราม่าผสมสืบสวนสอบสวน ที่ตัวนางเอกจะมีเรื่องของความหวาดกลัวกับฆาตกร และหวาดกลัวกับหัวใจของพระเอกว่า ตกลงมันจะเอาอย่างไรกันแน่ ขณะที่ดูเราจะรู้สึก

เลยว่านี่มันตัวเรา เราารู้สึกว่า หนึ่งมันถ่ายทอดคนที่อยู่ในภาวะที่ว่า นี่มันใช้ความรักหรือเปล่าได้ดีมาก มันทำให้เราเข้าใจในตัวเรามากขึ้น ว่า ไซ่ ฉันทกำลังอยู่ในสภาวะนี้อยู่ วินาทีหนึ่ง พระเอกพูดถึงเรื่องของการผูกมัด อีกวินาทีพูดถึงการลาจาก เราารู้สึกว่า นี่เป็นสภาพของคนที่ไม่มั่นคงในความสัมพันธ์ ซึ่งมันก็ช่วยให้เราเคลียร์ตัวเราว่า เราอยู่ในcase นี้”

ไกรวุฒิ จุลพงศธร

“คือหนังเรื่องนี้(Dead Poets Society)มันพูดในประโยคเดียว นี่คือปรัชญาที่ฉันเชื่อ ฉันจะเชื่อเรื่องนี้ไปตลอดชีวิต มันมีผลขนาดนั้นนะหนังแบบนี้ คืออาจจะไม่มีเหตุการณ์ชัดเจน หรือมีคำตอบชัดเจนอะไรขนาดนั้น แต่ว่ามันก็ทำให้เกิดความคิดในเรื่องนี้ว่า นี่คือประเด็นที่สำคัญที่สุดของเรา มันเหมือนกับทำให้เราค้นพบว่า เราเป็นคนแบบนี้”

ธิดา ผลิตผลการพิมพ์

3.3 ทำให้เชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

ความเชื่อมั่นในที่นี้หมายรวมถึงความมั่นใจในตนเองที่เกิดขึ้นจากการได้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต 3 คนใน 28 คนของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะในประเด็นไว้ อาทิ

-ความเชื่อมั่นในการไม่ทำตามกระแสและกล้าออกนอกกรอบ

“หนัง(Fight Club)มันบอกว่า ให้เราทำอย่างที่เราต้องการ โดยไม่ต้องสนใจว่าคนอื่นจะว่ายังไง สำหรับเราคงได้ในเรื่องชีวิตว่า ให้เรากล้า ๆ ลงมือทำในสิ่งที่อยากจะทำ ถ้าสิ่งนั้นไม่เดือดร้อนใคร มันบอกเราว่า อย่าตามกระแส เพราะมันเป็นการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่ในสังคม ถ้าเราไม่ชอบก็อย่าฝืนตัวเอง หลังจากดูหนังเรื่องนี้ฉันเข้าใจ ก็รู้สึกว่ามี ความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น”

ดนตรี ช่างสม

“อย่างหนังเรื่อง Dead Poets Society ที่เล่าถึงว่า ชีวิตคนเรามันไม่ต้องตามกรอบอย่างนั้นมากก็ได้ มันก็จุดประกายให้เราว่า ชีวิตเรามันก็ไม่ควรตามกรอบ อย่างช่วงที่เรียนจบใหม่ ๆ เราไปทำงานบริษัทCP ซึ่งก็ตรงกับที่เรียน มันก็เหมือนถูกกำหนดมาว่า เรียนจบอย่างนี้ ต้องทำงานอย่างนี้ ดูหนังพวกนี้แล้วก็รู้สึกว่า มันมีที่ทางให้เราอีกนะ ไม่ต้องเดินไปตามที่เขาขีดไว้ก็ได้ หรืออย่าง Jerry Mcguire หนึ่งมันจะบอกเราว่า มันยังมีวิธีใหม่ ๆ ที่รอให้เราทำนะ ไม่

จำเป็นต้องทำตามวิธีเก่า ๆ ก็ได้ ดูเรื่องนี้ ก็มี impact กับเราในแง่ที่ว่า ทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น”

กำพล วีระกุล

-ความเชื่อมั่นในบางสิ่งบางอย่างที่เราคิดว่าถูกต้อง

“หนังสืออเมริกันจะสอนเรื่องการยึดมั่นในอะไรสักอย่างในชีวิตเช่น ยึดมั่นในความรัก ฉันจะไม่ยอมแพ้ ไม่ท้อถอยแล้วมันทำให้เราเชื่อมั่นในตัวเอง หรือยึดมั่นในหลักความถูกต้องอย่างใน *The Insider* ต้องรับผิดชอบหน้าที่ของตัวเอง มีจรรยาบรรณแม้ว่าองค์กรจะชั่วร้ายทำนองนั้น”

การณิก ยิ้มพัฒนา

3.4 ยกกระต๊อบสติปัญญาของผู้ชม

ผู้ชม 2 คนใน 28 คนของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะในประเด็นนี้ไว้ว่า ภาพยนตร์เปรียบเหมือนกับงานศิลปะแขนงหนึ่ง เมื่อมองภาพยนตร์ในเชิงของงานศิลปะ ภาพยนตร์ย่อมต้องสามารถยกกระต๊อบสติปัญญาของผู้ชมได้แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองและพื้นฐานทางความคิดของผู้ชมเอง

“หนังเป็นงานศิลปะนะ เป้าหมายของงานศิลปะคือต้องยกกระต๊อบจิตใจ ยกกระต๊อบสติปัญญาแน่นอน ศิลปะต้องจรรโลงใจ ถ้าเรายอมรับว่า หนังเป็นศิลปะ มันต้องทำหน้าที่จรรโลงใจ ไม่ว่าจะในแง่ใดแง่หนึ่ง ไม่ว่าจะทำให้คุณฉลาดขึ้น คิดได้ ได้สนุกสนาน หนังต้องทำหน้าที่พวกนี้ได้ แต่ถ้าเรามองมันเป็นแค่สิ่งบันเทิงมันก็อีกเรื่องหนึ่ง เหมือนงานวาดภาพ มันทำให้เราผ่อนคลาย เห็นถึงความแยในจิตใจมนุษย์”

ศรัณย์ ภิญญรัตน์

“การดูหนังจริง ๆ อาจจะสามารถยกกระต๊อบสติปัญญาของคนดูได้ แต่ก็ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของคน ๆ นั้น การศึกษา ทัศนคติ ประสบการณ์ คนที่เรียนหนัง หรือคลุกคลีกับมันมาก ๆ ก็อาจจะคิดแบบนี้ได้”

อุดมเดช ยอดชีวัน

นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว ในประเด็นของการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตแล้ว ส่งเสริมให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองนั้น ยังมีผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมที่น่าสนใจใน 3 ประเด็นคือ

ประเด็นแรก มีภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตบางเรื่องที่กระตุ้นให้คนดูเกิดการพัฒนาตนเอง ในประเด็นนี้ มีผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง 2 คนได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่า มีภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตบางเรื่อง ซึ่งดูจะเป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นโดยมีเนื้อหาที่กระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจนอยู่แล้ว

ภาพยนตร์ที่ได้รับการกล่าวถึงในทัศนะของผู้ชมท่านหนึ่ง คือ ภาพยนตร์ที่กำกับโดย Frank Capra ผู้กำกับคนนี้จะสร้างภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาที่กล่าวถึงเรื่องอุดมคติของปัจเจกบุคคล และความศรัทธาเชื่อมั่นในความดี เนื้อหาของภาพยนตร์ในลักษณะนี้มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเอง

“พูดถึงหนังอเมริกันจะมีงานบางเรื่องซึ่งดีมาก ๆ จะเป็นหนังกลุ่มนี้จำนวนหนึ่ง ไม่นับเรื่องเก่าใหม่ ซึ่งพูดได้เลยว่ามันมีอิทธิพลกับการใช้ชีวิตยกตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือ หนัง Frank Capra เนื้อหาหลัก ๆ เกือบทุกเรื่องของหนัง Frank Capra จะพูดถึงเรื่องอุดมคติของคน เรื่องความศรัทธากับความดี เรื่องอะไรต่าง ๆ แล้วตัวพระเอกก็ต้องเป็นคนดีที่ไปเผชิญกับอะไรร้าย ๆ แล้วเกือบจะสิ้นคนหรือสูญเสียอุดมคติอะไรไป แล้วก็พลิกกลับมายืนหยัดอะไรตรงนี้ ลักษณะหนังของ Frank Capra ดูแล้วมันจะกระตุ้นอะไรบางอย่างของคนดูมากกว่าหนัง ธรรมดาทั่วไปตรงที่ ในชีวิตจริงมันจะมีเวลาที่มันท้อมันอะไรต่าง ๆ แล้วบางทีมันก็เริ่มเซว โดยเฉพาะบ้านเรามันเซวได้ง่ายมาก อย่างช่วงฟองสบู่ ช่วงอะไรต่าง ๆ การมาดูหนังธรรมดาในแบบของ Frank Capra บางทีมันช่วยได้ มันให้กำลังใจเรา เสร็จแล้วมันก็ให้คำอธิบายบางอย่าง”

พรชัย วิริยะประภานนท์

ส่วนผู้ชมอีกท่านหนึ่งกล่าวถึงภาพยนตร์เรื่อง Dead Poets Society ซึ่งเรียกได้ว่า เป็นภาพยนตร์ที่ส่งเสริมให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน กล่าวคือเป็นภาพยนตร์ที่ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจต่อผู้ชมแทบทุกคนที่ได้รับชม

“Dead Poets Society เราว่าเป็นกรณีคลาสสิกเลยนะ ไม่รู้ว่ากรณีคลาสสิกนี้เป็นกรณี ยกเว้นหรือเปล่า เพราะเรื่องนี้เป็นหนังที่แรงมาก ๆ และเป็นแรงบันดาลใจกับคนเจนเนอเรชั่นหนึ่ง เลย โดยเฉพาะคนที่หัวไปทางสายศิลป์ คนที่รักศิลปะ มีความอ่อนน้อม ส่วนที่dramatize ให้โอเวอร์มันไปอยู่ที่ตัวคุณครู ซึ่งมีวิธีการที่ยิ่งใหญ่ มหัศจรรย์มากเลย แต่สิ่งที่คนไป identify คือ กับ ตัวเด็ก ซึ่งไม่ได้ถูกdramatizeจนเป็นเรื่องความฝันเวอร์ แต่สำหรับเรื่องอื่นจุดเด่นจะอยู่ที่ส่วนที่ถูก dramatize จนมาบดบังส่วนที่ไม่ถูก dramatize เรื่องนี้จึงดูเป็นข้อยกเว้น”

ไกรวุฒิ จุลพงศธร

ประเด็นที่สอง มีทัศนคติของผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง 2 ท่านที่ได้ให้ข้อสังเกตว่า การที่ผู้ชมจะเกิด การพัฒนาตนเองจากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้น บางครั้งอาจเกิดจากการรับชม ภาพยนตร์ที่นำเสนอในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความคิดหรือทัศนคติของผู้ชมก็เป็นได้

“อีกประเด็นหนึ่งคือ เราสามารถจะดีขึ้นได้จากการที่ได้ดูสิ่งตรงข้าม สิ่งทีหนึ่งนำเสนอ พอดูแล้วมันขัดแย้งกับสิ่งที่ตัวเองรู้สึก มันก็จะเห็นตัวเองชัดขึ้น เข้าใจตัวเองมากขึ้น”

บุษบา เตชศรีสุธี

“คือดู(The Story of us)เสร็จแล้วเรามีความรู้สึกว่า ใอันี่มันโกหกนี้ คือคนเรามันเป็นไป ไม่ได้ที่ ความรู้สึกมันแตกไปแล้วอย่างสิ้นเชิง ต่อให้ย้อนกลับไปคิดส่วนที่ดี ๆ ความฝันที่ดี ๆ มันก็ ยังประรอยร้ายไม่ได้ เราารู้สึกว่า มันโกหก ถ้าเป็นคนอื่นดูก็คงรู้สึกดี เออ ฉันอยากจะทำกลับไปคืนดี ใหม่ แต่ ณ จุดนั้นเรารู้สึกว่า เออ ฉันคิดอย่างนี้แน่เลยในใจ ฉันเลยตัดไม่ได้ ฉันคิดอยู่แต่ที่ว่า สัก วันมันต้องกลับมาอยู่ด้วยกันอีก ทำให้เราไม่สามารถเอาชนะจิตใจตัวเองว่ามันจบก็คือจบ แล้ว เราก็ต้องดำเนินชีวิตของเราต่อไปให้ได้ นี่คือนี่ที่รู้สึก แล้วมันทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงด้วย เป็น turning point ชีวิตที่ทั้งหมดเลย”

พิมพ์กา ไตรวิระ

ประเด็นที่สาม ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกีฬาสามารถกระตุ้นให้เกิด การพัฒนาตนเอง ได้ ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับกีฬาสามารถกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตนเองได้อย่างชัดเจน เนื่องจากโดยเนื้อหาของ ภาพยนตร์ลักษณะนี้ ก็มีส่วนประกอบที่สร้างแรงกระตุ้นและให้แรงบันดาลใจแก่ผู้ชมเช่นเดียวกัน

“มีหนังสืออเมริกันอีกประเภทหนึ่งนะที่กระตุ้นให้เราพัฒนาตนเองได้ คือ หนังสือฟ้าอย่างเรื่อง *Remember the Titans* ประเด็นของหนังสือคล้าย ๆ กับ *Dead Poets Society* ที่บอกให้คนตระหนักในคุณค่าของตัวเอง แต่กว้างกว่า คือให้หันมามองเพื่อนในกลุ่มว่า ถึงจะไม่ชอบมันแต่ มันก็มีข้อดีเหมือนกัน ถ้ามารวมกลุ่มกันทำงาน อะไรแบบนี้ ถ้าชีวิต down ๆ อยู่ ดูหนังพวกนี้แล้ว มันก็จะได้คิดว่า เออ ขยันหน่อย ตั้งใจเรียนสักหน่อย เดียวมันก็มีวันของเรา”

อลงกรณ์ คล้ายสีแก้ว

4. การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อการพัฒนาตนเองที่เป็นประสบการณ์ตรงของผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง

ในประเด็นนี้ จะกล่าวถึงกรณีของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างเอง เมื่อได้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตแล้ว เป็นประสบการณ์ที่ทำให้นำไปคิดเปรียบเทียบกับตนเอง นำไปสู่การพัฒนาตนเองในทางใดทางหนึ่ง จากการสัมภาษณ์เจาะลึก มีผู้ชมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชายจำนวน 7 คน และผู้หญิงจำนวน 6 คนซึ่งได้ให้ทัศนะในเชิงประสบการณ์ส่วนตัวยอมรับว่า ได้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตแล้วนำไปสู่การพัฒนาตนเองในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ความเชื่อมั่นในตนเองที่จะไม่ตามกระแสและกล้าออกนอกกรอบ

“จะนึกถึงหนังเรื่อง *Fight Club* คือ หนังมันบอกว่า ให้เราทำอย่างที่เราต้องการ โดยไม่ต้องสนใจว่าคนอื่นจะว่ายังไง สำหรับเราคงได้ในเรื่องชีวิตว่า ให้เรากล้า ๆ ลงมือทำในสิ่งที่อยากจะทำ ถ้าสิ่งนั้นไม่เดือดร้อนใคร มันบอกเราว่า อย่าตามกระแส เพราะมันเป็นการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่ในสังคม ถ้าเราไม่ชอบก็อย่าฝืนตัวเอง หลังจากดูหนังเรื่องนี้ฉันเข้าใจ ก็รู้สึกว่ามีคามมั่นใจในตัวเองมากขึ้น แบบว่าไม่ค่อยสนใจคนอื่นว่าคนอื่นจะมองยังไง ถ้าเราทำอะไรแล้วคิดว่ามันถูก มันดีสำหรับเราก็ทำ”

ดนตรี ช่างสม

“อย่างหนังเรื่อง *Dead Poets Society* ที่เล่าถึงว่า ชีวิตคนเรามันไม่ต้องตามกรอบอย่างนั้นมากก็ได้ มันก็จุดประกายให้เราว่า ชีวิตเรามันก็ไม่ควรตามกรอบ อย่างช่วงที่เรียนจบใหม่ ๆ เราไปทำงานบริษัท CP ซึ่งก็ตรงกับที่เรียน มันก็เหมือนถูกกำหนดมาว่า เรียนจบอย่างนี้ ต้องทำงานอย่างนี้ ดูหนังพวกนี้แล้วก็รู้สึกว่ามีที่ทางให้เราอีกนะ ไม่ต้องเดินไปตามที่เขาขีดไว้ก็

ได้ ซึ่งมันก็มีหลายเรื่องที่มีประเด็นอย่างนี้ อย่าง Jerry Mcguire หนังสือมันจะบอกเราว่า มันยังมีวิธีใหม่ ๆ ที่รอให้เราทำนะ ไม่จำเป็นต้องทำตามวิธีเก่า ๆ ก็ได้ ดูเรื่องนี้ ก็มี impact กับเราในแง่ที่ว่า ทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น”

กำพล วีระกุล

“กับเรา หนังสือประเภทนี้มันก็มี impact พอสมควร อย่างตอนที่เรียนปริญญาโท(นิติศาสตร์) เราทำวิทยานิพนธ์เกือบเสร็จแล้ว แต่เราก็คิดว่าทำต่อไปก็คงไม่ได้ใช้หรอก เพราะเรามาทางสายนี้แล้ว(ทำงานเขียนในนิตยสารภาพยนตร์) คือ ถ้าเราไม่คิดอะไร เราก็คงทำตามระบบ ทำให้มันจบ ๆ ไปตามระบบดีกว่า ที่ทำตามฝันเก็บไว้ก่อนอะไรแบบนี้”

อลงกรณ์ คล้ายสีแก้ว

“ตอนเด็ก ๆ ดู Dead Poets Society แล้วชอบมาก จะว่าไปเป็น turning point เลยนะ หนังสือเรื่องนี้ มันนำมาซึ่งการที่จะไม่เรียนอะไรก็ตามที่บ้านสั่ง หรือการอื่นที่ไม่คิดนี้ไม่เสียใจ เพราะว่าได้ดู Dead Poets Society ไปก่อนหน้านี้ เราารู้สึกว่า ไม่จำเป็น เพราะเราเข้าใจเลยว่า ตัวละครที่อยากจะเล่นละครเวทีแต่ในที่สุดก็ฆ่าตัวตาย เป็นการบอกเราเลยว่า คุณเป็นอะไรก็ได้ คุณเป็นบ้าเป็นบออะไรก็ได้ ขับรถแท็กซี่ก็ได้ ขายของตามข้างทางก็ได้ อะไรก็ได้ที่ทำให้คุณมีความสุข สิ่งเหล่านั้นมันอาจจะไม่เป็นไปตามมาตรฐานของสังคม แต่เราทำแล้วเราแฮปปี้ ที่สุดแล้วคุณจบปริญญาเอกมาแล้วคุณมาขายก๋วยเตี๋ยวก็ได้ ถ้าการขายก๋วยเตี๋ยวทำให้คุณมีความสุข”

นันทขำ สิริสุนทร

2. การมองเห็นคุณค่าในตนเอง

“ส่วนตัวพี่เคยมีช่วงที่แย ๆ คือ พี่เคยมีชีวิตอยู่ยาวนานหลายปี แล้วมันพัง มันทำให้เรารู้สึกว่าชีวิตเราล้มเหลว คือรู้สึกที่ตัวเองคงทำอะไรไม่ได้ แล้วยังไงไม่รู้ตอนนั้นไปดูหนังเรื่อง The Story of us เสร็จแล้วเรามีความรู้สึกว่า ไหนี่มันโกหกนี่ คือคนเรามันเป็นไปไม่ได้ที่ ความรู้สึกมันแตกไปแล้วอย่างสิ้นเชิง ต่อให้ย้อนกลับไปคิดส่วนที่ดี ๆ ความฝันที่ดี ๆ มันก็ยังประหลาดใจไม่ได้ เรารู้สึกว่า มันโกหก ถ้าเป็นคนอื่นดูก็รู้สึกดี เออ ฉันอยากจะกลับไปคืนดีใหม่ แต่ ณ จุดนั้นเรารู้สึกว่า เออ ฉันคิดอย่างนี้แน่เลยในใจ ฉันเลยตัดไม่ได้ ฉันคิดอยู่แต่ว่า สักวันมันต้องกลับมาอยู่ด้วยกันอีก ทำให้เราไม่สามารถเอาชนะจิตใจตัวเองว่ามันจบก็คือจบ แล้วเราก็ต้องดำเนินชีวิต

ของเราต่อไปให้ได้ นี่คือนี่ที่รู้สึก แล้วมันทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงด้วย เป็น turning point ชีวิตที่ทั้งหมดเลย”

พิมพ์กา ไตวิระ

“เรื่องหนึ่งที่ชอบมากคือ *Where the heart is* ดูแล้วมันเหมือนตัวเรา คือเราเคยแต่งงาน แต่เขาไม่เอาไหน เขาทำร้ายเราทั้งร่างกายทั้งจิตใจ หนังสือนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เราเป็นฝ่ายบอกเลิกแฟนเรา วันหนึ่งเราก็ต้องดูแลตัวเองให้ได้ ทั้งที่เราเป็นคนบอกเลิกเขา แต่เราเองกลัวตลอดเวลาว่า เราจะอยู่รอดไม่ได้ถ้าเราเลิก หลังจากดูหนังสือนี้ เราก็ เออ มันก็แค่คน ๆ หนึ่ง มันจะอะไรกันนักหนา เราเองตัวคนเดียว ความรู้ก็มี ทำไมจะอยู่ไม่ได้ เวลาที่ย่ำแย่ก็จะนึกถึงหนังสือนี้ เขาแยกว่าเรามาก ไม่มีเงินสักบาท ไม่มีงานด้วยซ้ำ ถูกทิ้งในซูเปอร์มาร์เก็ต ท้องอีกต่างหากยังอยู่ได้ หนังสือนี้ทำให้เรารู้สึกเห็นคุณค่าในตัวเอง”

อิทธิญา วัฒนนะเจริญ

3. ปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเอง

-ปรับเปลี่ยนทัศนคติในประเด็นของการให้ความสำคัญกับสังคมรอบข้างมากขึ้น

“แต่เรื่องหนึ่งที่เรียกได้ว่าเป็นหนังสือที่เปลี่ยนชีวิตเลยก็ว่าได้คือ *About a boy* พระเอกจะเป็นคนอยู่คนเดียวไม่ยุ่งกับใคร ซึ่งพอเราดูไป ๆ หนังสือพาเราไปถึงจุดหนึ่ง หนังสือสอนเราใหม่ เราคิด ๆ เราเห็นด้วย ๆ แล้วหนังสือมันก็บอกว่า คุณเห็นด้วยใช่ไหม คุณลองมองชีวิตคุณใหม่สิ จากการที่ *Huge Grant* มันได้เจออะไร มันก็เรียนรู้อะไร เราอยู่คนเดียวไม่ได้หรอก มันคือสังคม มันคือการอยู่ร่วมกัน พอเราดูหนังสือจบปุ๊บ มันรู้สึกอยากจะได้เดินออกมาแล้วก็หาเพื่อน ไม่ใช่อยู่คนเดียว ฟังซีดี ดีวีดี สิ่งทีหนังสือนี้เปลี่ยนทัศนคติเราคือ เวลาวันหยุดเราเลือกที่จะดูหนัง ฟังเพลงอยู่กับบ้าน สมัยก่อนเราอาจจะมองว่าเป็นการพักผ่อนที่ดีของชีวิต แต่หลังจากดูหนังสือนี้จบ แทนที่วันพักผ่อนทั้งทีจะอยู่คนเดียว เราก็เลือกที่จะโทรหาเพื่อน ไปกินข้าวกับเพื่อน ๆ คือมันเปลี่ยนมุมมองเราใหม่ การอยู่คนเดียวมันไม่ใช่สิ่งที่เป็นประโยชน์กับชีวิตอีกต่อไป คืออยู่คนเดียวอยู่เมื่อไหร่ก็ได้นะ ไปอยู่กับเพื่อน ๆ ดีกว่าถ้ามีเวลาอันน้อยนิด”

อมรเทพ สุขมานนท์

“เรื่องหนึ่งที่นึกถึงก็ *Saving Private Ryan* จะมีตอนหนึ่งที่หัวหน้าหน่วยแกพูดว่า “เราจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” เราชอบคำนี้มาก ๆ แล้วก็ได้เอามาใช้จริง ๆ เมื่อตอนเราทำงาน คือ เดิม

ก่อนที่จะแต่งงานแล้วมาอยู่ที่อเมริกา เราทำงานเป็นพยาบาล ก็ประมาณว่า เวลาเราเสร็จงาน และต้องลงเวร ถึงแม้ว่างานในส่วนของเราเสร็จแล้ว ส่งเวรเสร็จ ในฐานะหัวหน้าเวร ถ้าลูกน้องยังทำอะไรไม่เสร็จเราก็จะอยู่ช่วยเขาก่อนแล้วค่อยลงเวรพร้อมกัน ถือว่าซื่อใจลูกน้อง”

จิราภรณ์ ศรีตระกูลชัย

-ปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น

“เรื่องหนึ่งที่กระทบกับตัวเรามากคือ High Fidelity ดูจบแล้ว รู้สึกว่า นี่มันชีวิตเรานี่ นิสัยเรากับนิสัยของตัวพระเอกเหมือนกัน ซึ่งเราดูแล้วเรารู้สึกว่า เออ มันจะอยู่อย่างนั้นไปตลอดก็ไม่ได้ ไร เราดูเรื่องนี้แล้ว เรามานึก ๆ ดู ถ้าเรามีครอบครัว เราก็ต้องมีการสร้างอะไรให้อีกฝ่ายเขามั่นใจว่า เขามาใช้ชีวิตกับเราแล้วเราดูแลเขาได้ ซึ่งดูแล้ว เราเกิดอาการวิตกกังวลขึ้นมาเลยนะ เราทำงานที่เดิมมา 3 ปีแล้วควรจะเปลี่ยนงานได้แล้ว ถ้าทำอย่างนี้ต่อไป อีก 10 ปีก็ยังเก็บตังค์แต่งเมียไม่ได้ โอเคตอนนี้เราอยู่กับพ่อกับแม่เราอยู่ได้ แต่ต่อไปเราต้องขยับแล้ว ก็จะคิดต่อ ๆ ไปเรื่องงานว่าควรจะหางานที่ได้เงินเดือนมากกว่านี้ หรือถึงไม่มีแฟน เราก็น่าจะสร้างอะไรของตัวเอง อาจจะซื้อบ้านของตัวเองอะไรแบบนี้ หนังสือนี้สร้างความตระหนักในเรื่องพวกนี้กับตัวเองเยอะเลย”

อุดมเดช ยอดชีวิตวัน

4. การค้นพบคุณค่าของชีวิตในเชิงนามธรรม

-ค้นพบความหมายของชีวิต

“อย่าง Dead Poets Society สำหรับพี่ พี่รู้สึกเลยว่า อันนี้คือ แนวทางของชีวิตพี่เลย พี่อยากจะเดินทางแบบนี้แหละ เหมือนค้นพบคำตอบบางอย่างของชีวิตเลย ทั้งหมดนี้มันก็คือ ค้นพบคุณค่าของตัวเอง คือย้าว่า เออ เรายึดถือหนทางนี้ แล้วคนเราพอมีเป้าหมายในใจ มันจะรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าไป คือ หนึ่งทำให้หลายอย่างแบบนี้ ถ้าหนึ่งทำให้เราเห็นเป้าหมาย นี่ก็คือ ทำให้เราเห็นคุณค่าในตัวเองแล้ว พี่รู้สึกว่า คนเรามันต้องมีคุณค่าในเชิงนามธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เหมือนซุงให้เราเดินไปทางนั้น ไม่งั้นเราก็จะไม่มีที่ไป แต่ละวันเราทำอะไรอยู่ ทำอยู่บนอะไร แล้วเราทำไปเพื่ออะไร”

ธิดา ผลิตผลการพิมพ์

-รู้จักเสียสละ

“อย่าง *It's a wonderful life* มันพูดถึงการเสียสละ ก็เหมือนกับเราที่ตอนนั้นก็กลับมาช่วยงานที่บ้าน ตัวละครในเรื่องทิ้งโอกาสก้าวหน้าเพื่อให้น้องชายได้เรียนสูง ๆ ตัวเองก็ดูแลกิจการที่บ้าน ตอนหลังเจอวิกฤต ท้อแท้ ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง แต่คนอื่นก็เห็น กับเรา เราได้ตรงที่ การทำความดีไป เราไม่ได้หวังผลตอบแทน อย่างน้อยได้ที่ใจ เราไม่ต้องไปคิดอะไรมากสุดท้ายก็มีคนเห็น หรือถ้าไม่เห็น อย่างน้อยเราก็สุขอยู่ในใจก็พอ เราดู เราไม่ได้คิดว่า ทำความดีไปเพื่ออะไร เราไม่ต้องหวังอะไรมาก ช่วยคนอื่นแล้วคนอื่นจะต้องมาตอบแทนเรา การให้มากกว่าให้ก่อน ถึงวันหนึ่งคนอื่นเห็นค่า เขาก็จะตอบแทนเราเอง”

วิศิษฐ์ พันธุมกุล

-มีความต้องการอยากเป็นคนดีและอยากทำความดี

“*Pay it Forward* ดูแล้วอยากเป็นคนดี อยากทำความดีมาก ๆ มาถึงวันนี้ก็ยังว่า “จะทำความดีเมื่อมีโอกาส” หนึ่งมันบอกเราอย่างนั้นเลย ซึ่งที่จริงก็ได้เอาไปทำจริง ๆ แล้วนะ ถึงจะเป็นเรื่องธรรมดาเกินไป อย่างเช่น ลูกให้คนนั่งบนรถเมล์ ช่วยคนถือของ ซึ่งปกติก็ไม่ได้ทำ แต่พอดูหนังบู๊ ถ้าเจอ เขี้ย ฉันทอยากจะทำ คือ ดูแล้วมันสร้างแรงฮึดในแง่ดีขึ้นมา”

การณิก ยิ้มพัฒน์

-มีความเมตตาต่อผู้อื่น

“ส่วนมากกับพี่ก็คือ มันจะทำให้เรามีความเมตตากับคนมากขึ้น รวม ๆ กันหลาย ๆ เรื่อง ประกอบกับ source อื่นด้วย การดูหนังบางเรื่องมันตอกย้ำทัศนคติเราด้วยว่า ดีคือดี เลวคือเลว ทำให้เราเชื่อมากขึ้นในสิ่งที่มันใช่”

รัชชพร เหล่าวานิช

ศูนย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ทัศนนะของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในฐานะสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง” ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามิติแห่งการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตจากทัศนนะของผู้ชม และศึกษาทัศนนะของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ศึกษาจากผู้ชมภาพยนตร์ที่มีความสนใจอย่างจริงจังในการรับชม(serious audience) โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 แบบคือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง(Purposive Sampling) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยหลักเครือข่าย(Snowball Sampling) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจำนวน 28 คน แบ่งเป็นชายและหญิงอย่างละ 14 คน ทั้งนี้โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีดังนี้คือ แนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์แนวชีวิต ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. มิติแห่งการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในทัศนนะของผู้ชม
2. ทัศนนะของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป
3. ทัศนนะของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

1. มิติแห่งการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในทัศนะของผู้ชม

ผลการศึกษารูปได้ว่า ผู้ชมเรียนรู้จากส่วนต่าง ๆ ของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต 4 ส่วน คือ ตัวละคร เนื้อหาและเรื่องราวของภาพยนตร์ บทสนทนาในภาพยนตร์ และวิธีการนำเสนอของภาพยนตร์

การเรียนรู้ผ่านตัวละครในภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้น ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 คน จาก 28 คนได้ให้ทัศนะไว้ว่า ส่วนที่ทำให้ตนเองเกิดการเรียนรู้จากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตก็คือ ตัวละครในภาพยนตร์ที่ได้รับชม ทั้งตัวละครในภาพยนตร์ที่ผู้ชมสามารถเชื่อมโยงตนเองเข้ากับตัวละครและสถานการณ์ของตัวละครนั้น ๆ ตัวละครที่คิดและแสดงพฤติกรรมตรงกับสิ่งที่ผู้ชมคิดและเชื่ออยู่ในใจ รวมไปถึงตัวละครที่มีแง่มุมต่าง ๆ อาทิ วิถีชีวิต ความคิด วิธีการปฏิบัติตัวหรือการแก้ปัญหาชีวิตที่แตกต่างออกไปจากผู้ชม

ข้อสังเกตที่พบเห็นได้ชัดเจนในประเด็นนี้ก็คือ ตัวละครที่ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า ได้เรียนรู้มากที่สุด มักจะเป็นตัวละครที่มีลักษณะของการจุดประกาย เป็นแรงบันดาลใจ เป็นแรงกระตุ้นรวมไปถึงให้ความหวังและกำลังใจแก่ผู้ชม อาจเป็นในลักษณะของตัวละครที่เกือบจะพ่ายแพ้ให้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตแล้วสามารถพลิกกลับมาต่อสู้จนสำเร็จ ตัวละครที่ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ถาโถมเข้ามาในชีวิต หรือเป็นตัวละครที่มีลักษณะคิดต่าง กล้าออกนอกกรอบ ซึ่งตัวละครที่ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงตรงกันอย่างมีนัยสำคัญตัวละครหนึ่งก็คือ ตัวละครในภาพยนตร์เรื่อง Dead Poets Society

Dead Poets Society เป็นเรื่องราวของครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประจำที่มีกฎระเบียบเคร่งครัดโรงเรียนหนึ่ง ที่สอนให้เด็กนักเรียนกล้าทำตามใจปรารถนาและสอนให้มองโลกในมุมที่แตกต่างออกไป คุณไกรวุฒิ จุลพงศธร ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งได้ให้ข้อสังเกตว่า ส่วนที่สร้างมาเพื่อจะโน้มน้าวอารมณ์ของผู้ชมมากอย่างชนิดที่เรียกว่ามหัศจรรย์นั้น อยู่ที่ตัวละครของครู แต่ตัวละครที่ผู้ชมมักจะ identify เข้ากับตนเองและเชื่อมโยงตนเองจนนำไปสู่การเป็นแรงบันดาลใจ และกระตุ้นให้ผู้ชมเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองนั้นเป็นตัวละครเด็กตัวละครหนึ่งซึ่งพยายามต่อสู้เพื่อให้ได้ทำในสิ่งที่ตนเองรัก ตัวละครเด็กตัวนี้ไม่ได้ถูกนำเสนออย่างโน้มน้าวมากนัก แต่เป็นที่สังเกตว่า ผู้ชมที่ identify กับตัวละครนี้มาก ๆ จะให้ทัศนะว่า ตนเองได้รับแรงบันดาลใจจากตัว

ละครตัวนี้ในช่วงวัยเดียวกันกับตัวละคร แสดงให้เห็นว่า วัยหรือวุฒิภาวะของผู้ชมก็เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ชมเรียนรู้จากภาพยนตร์ได้

ในประเด็นถัดมา มีผู้ชมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คนจาก 28 คนที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า ส่วนที่ตนเองได้เรียนรู้จากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตคือ ในส่วนของเนื้อหาและเรื่องราวของภาพยนตร์อาทิ ประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตของปัจเจกบุคคลในภาพยนตร์ เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมอเมริกัน เรื่องของอเมริกันดรีม เรื่องราวความรักของตัวละคร ประเด็นทางสังคม รวมไปถึงเรื่องราวของวิถีชีวิตของคนอเมริกันในสังคมอเมริกัน ซึ่งภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นมีลักษณะเด่นคือ เป็นเหมือนนักเล่าเรื่องที่ยิ่งใหญ่ นำเสนอเรื่องราวที่หลากหลายมากมาย ตัวละครมีเป็นร้อยเป็นพันรูปแบบบนเรื่องราวนับหมื่นนับแสนเรื่องราว แน่นอเนกต่างต้องมีสักเรื่องหนึ่งที่ตรงกับชีวิตของผู้รับชมคนหนึ่งคนใด ดังนั้นส่วนของเรื่องราวหรือเนื้อหาของภาพยนตร์จึงเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ผู้ชมเรียนรู้ได้

ทั้งนี้จากที่ได้กล่าวมาใน 2 ประเด็น สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์แนวชีวิตที่ว่า ภาพยนตร์แนวชีวิต “เป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไปของชีวิตมนุษย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ท่ามกลางความขัดแย้งทั้งกับตนเอง ผู้อื่น หรือสภาพแวดล้อม และนำเสนอเรื่องราวทั้งในด้านที่ดีไปจนถึงด้านที่ไม่ดีของชีวิต ในพล็อตที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป” ในขณะเดียวกัน ภาพยนตร์แนวชีวิตของอเมริกันมักจะนำเสนอประเด็นความขัดแย้งที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน ปัญหาต่าง ๆ ประเด็นความยุติธรรมและเรื่องราวของปัจเจกบุคคลในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งจากแนวคิดตรงนี้จะเห็นว่า ผู้ชมสามารถเชื่อมโยงตนเองเข้ากับความเป็นไปของตัวละครและสถานการณ์ ทั้งในด้านดีและไม่ดีของตัวละครได้ ทำให้เกิดการเรียนรู้จากตัวละครในภาพยนตร์ที่ได้รับชม

ในขณะเดียวกันมีผู้ชมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คนจาก 28 คนให้ทัศนะเพิ่มเติมอีกว่า บทสนทนาหรือสิ่งที่ตัวละครพูดออกมาในภาพยนตร์ ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ตนเองได้เรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตที่ได้รับชม ส่วนนี้เป็นส่วนที่เป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของภาพยนตร์อเมริกัน ดังที่คุณวราณา แต่งพสุเลิศ ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งได้กล่าวถึงไว้ว่า “คนอเมริกันเป็นเจ้าdialogue” ประโยคสนทนาที่ตัวละครแต่ละตัวพูดออกมาในภาพยนตร์นั้นผ่านการคิดประดิษฐ์สร้างสรรค์ออกมาเป็นพิเศษ มิใช่การนำเอาเพียงบทสนทนาในชีวิตประจำวันทั่วไปมาพูดกันเฉย ๆ

อีกส่วนหนึ่งของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ที่ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้และให้ทัศนะไว้ คือ ส่วนของวิธีการนำเสนอในภาพยนตร์ ในประเด็นนี้มีผู้ชมจำนวน 3 คนจาก 28 คนให้ทัศนะไว้ว่า วิธีการนำเสนอของภาพยนตร์ประเภทนี้มีลักษณะของการโน้มน้าวอะไรบางอย่างจากคนดู และทำให้คนดูเข้าถึงและเรียนรู้วิถีชีวิตหรือประเด็นที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งหากมองในเชิงของ Melodrama Film เราพบว่า ภาพยนตร์ประเภทนี้จะนำเสนอตัวละครในพล็อตที่มีความดึงดูดใจต่ออารมณ์ของผู้ชม และมีการใช้ดนตรีเพื่อเร้าอารมณ์ของผู้ชมซึ่งเราพบเห็นได้ทั่วไปในภาพยนตร์อเมริกัน และบ่อยครั้งที่มีความเกินจริง(exaggerate)ผสมอยู่ ดังนั้นในทัศนะของผู้ชม วิธีการนำเสนอของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตจึงอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้บางสิ่งบางอย่างจากการรับชม

ในประเด็นการเรียนรู้จากส่วนต่าง ๆ ของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นเราพบว่า ผู้ชมส่วนใหญ่ให้ทัศนะว่า ได้เรียนรู้จากตัวละครมากที่สุด รองลงมาคือ การเรียนรู้จากส่วนของเนื้อหาและเรื่องราวของภาพยนตร์ ส่วนบทสนทนาในภาพยนตร์และวิธีการนำเสนออันผู้ชมมีทัศนะว่าได้เรียนรู้ในลำดับรองลงไป ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจหากว่าผู้สร้างภาพยนตร์ไทยจะนำจุดเด่นของภาพยนตร์อเมริกันตรงนี้ ไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาและสร้างสรรค์สื่อภาพยนตร์เพื่อแผ่สาระร่วมไปกับความบันเทิงแก่ผู้ชม โดยสรรค์สร้างตัวละครที่ผู้ชมสามารถเชื่อมโยงตนเองเข้ากับตัวละครได้ในพล็อตหรือเรื่องราวที่ให้เนื้อหาสาระแก่ผู้ชม

ในขณะเดียวกัน ในส่วนของวิธีการนำเสนอและส่วนของบทสนทนาในภาพยนตร์ ก็เป็นอีกสองส่วนที่ผู้สร้างภาพยนตร์ไม่ควรมองข้าม เพราะผู้ชมก็สามารถเรียนรู้จากส่วนนี้ได้เช่นกัน คุณพรชัย วิริยะประภานนท์หรือคุณนรา นักวิจารณ์ภาพยนตร์อาชีพซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงวิธีการนำเสนอของภาพยนตร์อเมริกันว่า มีลักษณะที่โน้มน้าว lifestyle ของผู้ชม พร้อมกับมักจะมีประโยคเด็ดโดนใจแฝงอยู่ในภาพยนตร์เสมอ ๆ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจสำหรับผู้สร้างภาพยนตร์ไทยที่จะศึกษาข้อดีข้อเด่นในจุดนี้ของภาพยนตร์อเมริกัน

ในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนรู้สิ่งใดบ้างจากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ผู้ชมมีทัศนะในประเด็นนี้อยู่ 4 ประเด็นคือ ประเด็นแรก ผู้ชมได้เรียนรู้วิถีชีวิตจากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ผู้ชม 15 คนใน 28 คนของกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตทำให้ตนเองได้เรียนรู้วิถีชีวิตหรือแง่คิดที่เป็นอุดมคติสำหรับการใช้ชีวิตในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การกล้าทำในสิ่งที่ตนเองเชื่อมั่น การยอมรับความจริง การเก็บเอาประสบการณ์ที่ผิดพลาด

เป็นบทเรียน รวมไปถึงการยึดมั่นในบางสิ่งบางอย่างเช่น ความดีงาม การคิดต่าง การมองเห็นคุณค่าในตนเองในประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของไชลทพิพย์ จารุภูมิ(2535) ซึ่งทำการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ และพบว่า ผู้ชมละครได้เรียนรู้ชีวิตของตัวเองรวมถึงได้รับการถ่ายทอดค่านิยมต่าง ๆ อาทิ การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความเชื่อที่ว่าคนเราสามารถกำหนดชีวิตของตัวเองได้จากละครโทรทัศน์ ในงานวิจัยชิ้นนี้ก็เช่นเดียวกัน ผู้ชมให้ทัศนะว่าภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้ชีวิตของตัวเองในภาพยนตร์ และได้รับการถ่ายทอดข้อคิดในประเด็นต่าง ๆ นำมาปรับใช้กับชีวิตของตนเอง

หากมองในแนวทางของทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม เราจะพบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าว เดอ เฟลอร์(1970)กล่าวถึงบทบาทของสื่อมวลชนไว้ว่า การทำงานของสื่อมวลชนจะเลือกแนวคิดบางแนวคิดเท่านั้นมานำเสนอ คือเน้นการกระทำบางอย่างมากกว่า บางอย่าง ผลจากการทำเช่นนั้นทำให้ผู้รับสารค่อย ๆ เรียนรู้ว่าอะไรเป็นกฎ กติกาทางสังคมในการดำเนินชีวิต บุคคลก็จะนำสิ่งที่เรียนรู้มาเป็นแนวทางของตนเอง ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยพบว่า ในทัศนะของผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตได้ถ่ายทอดมิติแห่งการเรียนรู้ในเชิงของการให้วิถีคิดที่เป็นอุดมคติแบบต่าง ๆ กับชีวิตของผู้ชม ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาปรับใช้แล้วให้ผลในทางที่ดีแก่ชีวิตได้

ในขณะเดียวกัน ในประเด็นนี้ ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง ได้ให้ทัศนะถึงการได้พบเห็นพฤติกรรมของตัวละครที่มีทั้งดีและเลวในภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ในส่วนที่ดีก็สามารถนำมาปรับใช้เป็นข้อคิดหรือแง่คิดกับตนเองได้ ในขณะที่ส่วนที่เลว ก็เป็นการเรียนรู้ว่า เป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำตาม เนื่องจากอาจถูกลงโทษในแบบเดียวกับที่ตัวละครได้รับ สอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (1971)ซึ่งมองวิธีการเรียนรู้ทางสังคมที่เกิดขึ้นผ่านสื่อมวลชนวิธีหนึ่งคือ Inhibitory Effects กล่าวคือ การที่ได้เห็นตัวแบบถูกลงโทษเนื่องจากการกระทำบางอย่างจะช่วยลดแรงจูงใจของผู้เลียนแบบที่จะทำตามน้อยลง

ประเด็นที่สอง การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตช่วยให้ผู้ชมได้เปิดโลกทัศน์ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งเปรียบเหมือนประสบการณ์ใหม่ ๆ กล่าวคือ ผู้ชมจำนวน 8 คนใน 28 คนให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตช่วยให้ตนเองได้เปิดโลกทัศน์หรือเปิดมุมมอง เป็นการได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในแง่มุมที่กว้างขึ้นกว่าเดิม รวมถึงได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เรียนรู้ชีวิตอีกแง่มุมหนึ่งซึ่งตนเองยังไม่เคยสัมผัส เปรียบได้กับเป็นประสบการณ์ที่ได้รับโดยไม่ต้องไปมีประสบการณ์

จริง สอดคล้องกับคำกล่าวของอี.แม็คโคบี(1954) ซึ่งกล่าวว่า สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นห้องทดลอง ในจินตนาการ ดังเช่นที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “การดูหนังอเมริกันดราม่าก็เป็นการได้เคย เห็นอะไรที่ไม่เคยเห็น ถ้าหนังทำให้เรา identify ตัวเราไปกับตัวละครใดตัวละครหนึ่งได้ ก็จะเป็น ประสบการณ์สมมติให้เราไปโดยปริยาย”

แบนดูรา(1977)กล่าวว่า คนเราจะเชื่อมโยงพฤติกรรมเก่าของตนให้เข้ากับพฤติกรรมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปเพราะแบบอย่างที่เราสังเกตเห็น สอดคล้องกับที่ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างได้ให้ทัศนะไว้ในประเด็นนี้ว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตได้เปิดโลกทัศน์ให้กับผู้ชม เปรียบได้กับ ประสบการณ์ที่ได้รับโดยไม่ต้องไปมีประสบการณ์จริง เปรียบเหมือนกับการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ ได้รับจากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมาตัดต่อเป็นภาพ แล้วนำไปสร้างเป็นฐานความรู้เมื่อต้อง แสดงพฤติกรรมนั้นด้วยตนเอง

ขณะเดียวกัน แบนดูราได้กล่าวถึงการเรียนรู้ทางสังคมผ่านสื่อมวลชนแบบหนึ่งที่เราเรียกว่า Observation Learning ซึ่งเป็นการเรียนรู้ของผู้ที่เปิดรับสื่อแล้วยอมรับจรรยาบรรณใหม่ ๆ ของการ แสดงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลา แบบแผนการเรียนรู้ผ่านสื่อมวลชนแบบนี้เป็นแบบแผนที่ผู้ชมส่วนใหญ่ใช้มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับทัศนะของผู้ชมในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างได้ให้ทัศนะว่า เมื่อผู้ชมได้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ภาพยนตร์เหล่านั้นได้เปิดโลกทัศน์ให้กับผู้ชม ในขณะที่ชีวิตประจำวันของผู้ชมนั้นค่อนข้างจำกัด ภาพยนตร์จึงเปรียบเสมือนเป็นห้องนิทรรศการ ขนาดใหญ่ซึ่งมีแบบแผนทางพฤติกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้ชมได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

ประเด็นที่สาม ผู้ชมจำนวน 5 คนจาก 28 คนของกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า การรับ ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้สาระต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมอเมริกัน อาทิ วิถีชีวิต ของคนอเมริกัน ความคิดและทัศนคติของคนอเมริกัน รวมไปถึงความรู้ทางประวัติศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย เราพบว่า วัฒนธรรม ความคิด และค่านิยมของคนอเมริกันนั้นเป็นสิ่งที่ ครอบจักรวาลและเป็นสากลมาก จึงเรียกได้ว่า การได้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเป็นการ เรียนรู้ค่านิยมสากลของโลก

ในประเด็นนี้จะพบว่า ทัศนะของผู้ชมสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการอบรมบ่มเพาะทาง สังคม ซึ่งว่าด้วย การที่สื่อมวลชนมีบทบาทหลักในการอบรมบ่มเพาะสมาชิกในสังคม ซึ่งการอบรม บ่มเพาะดังกล่าวในแขนงวิชามานุษยวิทยานั้นหมายความว่า คนจะต้องซึมซับเอาวัฒนธรรมที่เคย

เป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกตนเองเข้าไปไว้ในตนเอง จะเห็นว่าในประเด็นนี้ ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ได้ทำหน้าที่อบรมบ่มเพาะ และให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนอเมริกันรวมถึงความรู้ทางประวัติศาสตร์แก่ผู้ชม และผู้ชมภาพยนตร์เองก็ได้ซึมซับเอาวัฒนธรรม ความคิดและทัศนคติของคนอเมริกันผ่านการรับชมภาพยนตร์

ประเด็นที่สี่ การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นเป็นการรับชมชีวิตของตัวละครที่หลากหลายในเรื่องราวที่แตกต่างกันออกไปมากมาย ช่วยให้เราเปิดใจกว้างเพื่อเข้าใจบุคคลอื่นรอบข้าง และเข้าใจสังคมมากขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้มีผู้ชมจำนวน 5 คนจาก 28 คนของกลุ่มตัวอย่างได้ให้ทัศนะไว้ หากเรามองตามแนวคิดเกี่ยวกับการอบรมบ่มเพาะทางสังคมในแขนงวิชาสังคมวิทยา ซึ่งมองว่า กระบวนการอบรมบ่มเพาะเป็นการเตรียมปัจเจกบุคคลให้พร้อมที่จะเข้ามาใช้ชีวิตร่วมอยู่ในกลุ่มด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องมีชีวิตร่วมจริง ๆ เช่น พ่อ แม่ เพื่อน หรือกลุ่มที่บุคคลจำเป็นต้องเกี่ยวข้องเป็นครั้งคราว เราพบว่าทัศนะของผู้ชมในประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว เพราะเมื่อผู้ชมเรียนรู้ที่จะเปิดใจกว้างเพื่อเข้าใจคนรอบข้างรวมถึงสังคมโดยรวมจากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ก็แสดงว่าภาพยนตร์ได้ทำหน้าที่อบรมบ่มเพาะผู้ชมตามแนวคิดนี้แล้ว

นอกจากนี้ผู้ชมท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่า การเรียนรู้จากภาพยนตร์นั้นไม่จำกัดเฉพาะภาพยนตร์แนวชีวิตแต่เพียงประเภทเดียว ผู้ชมสามารถเรียนรู้ได้จากภาพยนตร์ประเภทอื่น ๆ เช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ชมแต่ละคน สอดคล้องกับทฤษฎีการเลียนแบบ ซึ่งแบนดูรา(1977) กล่าวถึงขั้นตอนของการเลียนแบบขั้นตอนหนึ่งคือ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เลียนแบบต้องมีแรงจูงใจที่จะเลียนแบบ ดังนั้นคุณลักษณะของตัวต้นแบบจะต้องกระทบใจผู้เลียนด้วย ในทัศนะของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างท่านนี้สอดคล้องกับคำกล่าวนี้นตรงที่ หากผู้ชมได้ชมภาพยนตร์ประเภทอื่น นอกเหนือไปจากภาพยนตร์แนวชีวิตแล้วได้เรียนรู้บางสิ่งบางอย่างจากภาพยนตร์ นั่นเป็นเพราะว่า ภาพยนตร์ประเภทนั้นหรือภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ มีคุณลักษณะบางประการที่กระทบใจผู้ชม

2. ทักษะของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

ในประเด็นของการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้น หากพิจารณาที่ภูมิหลังของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 8 คนที่เรียนจบมาทางด้านภาพยนตร์โดยตรง อาทิ คุณไกรวุฒิ จุลพงศธร คุณโสภณา เขาวนวิวัฒน์กุล คุณอมรเทพ สุขมานนท์ คุณเดือนเพ็ญ สีหรัตน์ ฯลฯ แต่จากทักษะของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยรวมแล้ว ไม่ว่าจะเรียนจบทางด้านภาพยนตร์หรือไม่ก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนต่างก็บอกเล่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ทั้งในแง่มุมมองทั่วไป และในแง่มุมมองของการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองได้มากมายหลายหลาก แสดงให้เห็นว่า ศักยภาพของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ชมในแง่มุมมองต่าง ๆ นั้นมีอยู่สูงมาก โดยไม่จำเป็นว่า ผู้ที่เรียนมาทางด้านภาพยนตร์โดยตรงจะเรียนรู้ ได้เห็น และรับเอาไปเป็นประโยชน์เพื่อใช้ในชีวิตของตนมากกว่าผู้ที่มิได้เรียนทางนี้มาโดยตรงแต่ประการใด ในขณะเดียวกัน การเรียนมาในด้านภาพยนตร์อาจทำให้ผู้เรียนนั้นสร้างภาพยนตร์เป็น(ในฐานะของ Sender) แต่การสอบถามทักษะของผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน ผู้วิจัยสอบถามในเชิงของการที่ทุกคนเป็น Audience หรือเป็นผู้ชมเท่าเทียมกันหมด และโดยเหตุที่ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนมักจะชมภาพยนตร์ด้วยความไต่ตรอง(serious audience) ผู้ให้สัมภาษณ์จึงสามารถบอกเล่าทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตได้มากมายหลายหลากได้อย่างไม่แตกต่างกัน

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไปที่ผู้ชมได้นำไปใช้ มีอยู่ด้วยกัน 3 ประเด็นคือ

ประเด็นแรก ประโยชน์ในแง่ของการเป็นแรงบันดาลใจ ผู้ชม 13 คนใน 28 คนได้ให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้น ได้ประโยชน์ในแง่ของการเป็นแรงบันดาลใจต่อตนเองและเป็นเครื่องกระตุ้นตนเองในแง่มุมมองต่าง ๆ อาทิ การนำวิถีชีวิตที่ได้จากการรับชมภาพยนตร์มาเป็นสิ่งกระตุ้นให้เราสำรวจตนเอง กระตุ้นให้ค้นหาตัวตน เป็นแรงบันดาลใจให้กล้าทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือจุดประกายความคิดให้แก่ผู้ชม ในประเด็นนี้หากเปรียบเทียบกับละครโทรทัศน์ของไทย จะเห็นภาพที่ชัดเจนว่า ละครโทรทัศน์ของไทยนั้นมีแบบแผนที่ชัดเจน มีพระเอก มีนางเอก มีตัวอิจฉาบนเรื่องราวซึ่งรักหักสวาทแบบเดิม ๆ ซึ่งมีได้ให้ประโยชน์ในเชิงของแรงบันดาลใจแก่ผู้ชม แต่ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตสามารถทำได้ บนพื้นฐานของตัวละครที่หลากหลายในเรื่องราวร้อยพัน

ที่ตัวละครพบอุปสรรค และต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ กล่าวออกนอกกรอบและไม่ทำตามกระแสหรือสิ่งที่สังคมรอบตัวยึดถือและปฏิบัติตาม

ประเด็นที่สอง ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตให้ประโยชน์ในแง่ของการให้ความหวังและกำลังใจ ผู้ชมจำนวน 11 คนใน 28 คนของกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า นอกจากประโยชน์ในเชิงของการเป็นแรงบันดาลใจและการกระตุ้นตนเองในแง่มุมต่าง ๆ แล้ว ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตยังให้ประโยชน์แก่ผู้ชมในเชิงของการให้ความหวังและทำให้ผู้ชมเกิดกำลังใจอีกด้วย ในประเด็นนี้ต้องกล่าวไปถึงลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของภาพยนตร์อเมริกัน กล่าวคือ ภาพยนตร์อเมริกันมักจะนำเสนอเรื่องราวของตัวละครใดตัวละครหนึ่ง จากนั้นก็ผูกปมปัญหาและอุปสรรคขึ้น ตัวละครก็จะต้องค่อย ๆ หาทางดิ้นรนให้หลุดออกจากปัญหานั้น แล้วในตอนท้าย ตัวละครก็พบทางออก เมื่อเรื่องราวที่ผู้ชมได้รับชม(ซึ่งอาจมีทั้งเรื่องราวที่ตรงกับชีวิตของผู้ชม หรือเรื่องราวที่อาจไม่ตรงแต่ก็เป็นเหมือนประสบการณ์ผ่านจอหนังที่ผู้ชมได้ชมและเก็บสะสมไว้ในตนเอง)มีทั้งอุปสรรค วิธีการดำรงตนบนอุปสรรคดังกล่าวนั้น และให้ทางออกหรือทางแก้ไขในท้ายที่สุด นี่จึงอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นให้ประโยชน์ในแง่ของการให้ความหวังและกำลังใจ เพราะผู้ชมเรียนรู้ว่าปัญหาทุกอย่างมีทางออกนั่นเอง

ในเชิงทฤษฎี ผลการวิจัยในสองประเด็นที่ได้กล่าวมาพบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของศิริชัย ศิริกาเยะและกาญจนา แก้วเทพ(2531)ซึ่งได้ศึกษาความต้องการของผู้รับสารจากสื่อมวลชนในประเด็นของความต้องการสร้างความมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล กล่าวคือ ผู้รับสารใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนในแง่ของการให้แรงเสริมแก่ค่านิยมส่วนบุคคล สอดคล้องกับทัศนะของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตให้ประโยชน์ในแง่ของการเป็นแรงบันดาลใจและการกระตุ้นตนเอง รวมไปถึงการให้ความหวังและกำลังใจแก่ผู้ชม

ประเด็นที่สาม ผู้ชม 7 คนจาก 28 คนของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นให้ประโยชน์ต่อผู้ชมในแง่ของความบันเทิง ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของศิริชัย ศิริกาเยะและกาญจนา แก้วเทพ(2531)ซึ่งได้ศึกษาความต้องการของผู้รับสารจากสื่อมวลชน ในประเด็นของความต้องการความบันเทิง ซึ่งผู้ชมกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยชิ้นนี้ ใช้ประโยชน์จากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อผ่อนคลาย เพื่อความสนุกสนานทางสุนทรียะ และปลดปล่อยอารมณ์

ประเด็นที่ดี ประโยชน์ในแง่ของการตอกย้ำทัศนคติ กล่าวคือ ผู้ชม 5 คนใน 28 คนให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตให้ประโยชน์ในแง่ของการตอกย้ำทัศนคติของตนเองให้แข็งแรงยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันอาจกล่าวได้ว่า เป็นการช่วยจัดระเบียบความคิดของผู้ชม และช่วยเสริมทัศนคติหรือวิถีคิดที่มีอยู่เดิมของผู้ชมต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของลาซาร์สเฟลด์(อ้างถึงในโคลทพิทซ์ จารุภูมิ,2535) ซึ่งพบว่า การหาเสียงไม่ได้ทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงเปลี่ยนใจในการเลือกผู้สมัคร เพียงแต่เป็นการย้ำให้ผู้เลือกมั่นใจในการเลือกแต่เดิมของตนมากขึ้นเท่านั้น การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตก็เช่นเดียวกัน ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตให้ประโยชน์ในแง่ของการตอกย้ำทัศนคติที่มีอยู่เดิมของผู้ชม ซ้ำยังเป็นการช่วยจัดระเบียบความคิดของผู้ชมและเสริมทัศนคติเดิมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ห้า ในขณะที่เดียวกันผู้ชมอีกจำนวน 4 คนจาก 28 คนได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่าการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตยังเลือกประโยชน์ในเชิงของการได้หลีกเลี่ยงจากความไม่เป็นจริงชีวิต ซึ่งก็สอดคล้องกับการจัดแบบแผนเรื่องความพึงพอใจของ Blumler Mcquail และ Brown (1972) ซึ่งได้จัดหมวดหมู่ของบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในมุมมองของปัจเจกบุคคลแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม หนึ่งในสี่กลุ่มดังกล่าวก็คือ หน้าที่ในการให้ความเพลิดเพลินซึ่งจะออกมาในรูปแบบของการใช้สื่อเพื่อหลบเลี่ยงออกมาจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันที่ซ้ำซากจำเจ

ทั้งนี้ผู้ชมยังให้ทัศนะที่เป็นข้อสังเกตว่า การที่ผู้รับชมจะนำเอาประโยชน์ของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตที่ได้ในประเด็นดังกล่าวมาไปใช้ ยังขึ้นกับ พื้นฐานความคิดหรือทัศนคติของผู้ชมที่มีอยู่เดิม รวมไปถึงปัจจัยในเรื่องของวัยหรือวุฒิภาวะของตัวผู้ชมแต่ละคนเองด้วย สอดคล้องกับองค์ประกอบในการเลือกเปิดรับข่าวสารที่ชเรมม์(อ้างถึงในแสงระพี,2543) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นตัวกำหนดท่าทีการรับและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้พบ ในขณะที่เดียวกันคิฟแพกซ์ และเมอร์เรย์(1980)ได้กล่าวถึงการรับรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อว่า ปัจจัยด้านประชากรเช่น อายุ การศึกษา อาชีพเป็นตัวกำหนดการใช้สื่อและการรับรู้คุณประโยชน์ของสื่อ สอดคล้องกับทัศนะของผู้ชม ที่กล่าวถึงวัยหรือวุฒิภาวะของผู้ชมมีผลกับการนำเอาประโยชน์ของภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตของตนเอง

3. ทักษะของผู้ชมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

ในประเด็นของการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างได้ให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตนั้นยังผลให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองอย่างแน่นอน ทั้งนี้หากจะสรุปออกมาเป็นประเด็นต่าง ๆ ก็สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเด็นแรก ผู้ชม 8 คนใน 28 คนได้ให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นหาคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ ค่อนข้างให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลมากกว่าสังคมโดยรวม ดังนั้นเมื่อได้รับชมแล้ว ผู้ชมก็สามารถซึมซับเอาเนื้อหาของภาพยนตร์มาคิดเปรียบเทียบกับตนเอง นำไปสู่การพัฒนาตนเองของผู้ชมในเชิงของการเห็นคุณค่าในตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับเป้าหมายของการพัฒนาตนเองคือ การเป็นคนดีประการหนึ่งของคิมบส์และสติกส์(อ้างถึงในวัชรีย์ ภูธรธรรม,2522)คือ การมองเห็นความดีงามในตนเอง โดยมองว่าตนเองเป็นที่ชอบ เป็นที่ต้องการ เป็นผู้มีความสามารถและเป็นบุคคลที่มีค่า จะเห็นว่า ในทัศนะของผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมีส่วนส่งเสริมให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองในเชิงของการมองเห็นคุณค่าในตนเองได้

ประเด็นที่สอง ผู้ชม 6 คนใน 28 คนได้ให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตสามารถทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจในตนเองมากขึ้นได้ หากเนื้อหาหรือเรื่องราวของตัวละครมีความใกล้เคียงกับชีวิตของผู้ชม ผู้ชมก็สามารถนำมาคิดเปรียบเทียบกับตนเองแล้วทำให้ผู้ชมเข้าใจในตนเองมากขึ้นได้ สอดคล้องกับที่โลเครติส(อ้างในจุฑาทิพย์ อุมะวิชนี,2539)กล่าวไว้ว่า “คุณค่าของชีวิตอยู่ที่การสำรวจตนเอง ตระหนักรู้ว่าชีวิตคืออะไร กำลังทำอะไรอยู่ และดำรงอยู่เพื่ออะไร” การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างซึ่งนำไปสู่การเข้าใจตนเองในประเด็นนี้ ผู้ชมใช้ประโยชน์จากการรับชมเพื่อสำรวจตนเองและส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในตนเองมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ (อ้างในนพมาศ อึ้งพระ,2546) ซึ่งได้กล่าวถึงการมีประสบการณ์สุดยอด(peak experience)ซึ่งทำให้บุคคลบรรลุศักยภาพของตนเอง เข้าใจตนเองและเป็นทุกอย่างที่ตนเองสามารถเป็นได้(be all that you can be and becoming the complete, the fullest “you”)ในขั้นความต้องการที่ห้า (self-

actualization) ในกรณีของงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมีส่วนส่งเสริมให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองในเชิงของการเข้าใจตนเองมากขึ้นได้

ในขณะเดียวกัน หากมองในเชิงปรัชญาของการค้นหาเป้าหมายของชีวิต ในประเด็นนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มสุขนิยมและกลุ่มวิมุตินิยม กล่าวคือ การรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตแม้ในเบื้องต้น ผู้ชมอาจเข้ารับชมเพื่อต้องการแสวงหาความสุขตามแบบของกลุ่มสุขนิยม แต่ในขณะเดียวกัน เมื่อได้รับชมแล้วผู้ชมกลับมีทัศนะว่า นอกเหนือไปจากความสุขภายนอกที่ได้รับจากการรับชมแล้ว ผู้ชมยังได้รับความสุขภายในที่เป็นความสุขสงบและการค้นพบ รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของกลุ่มวิมุตินิยม

ประเด็นที่สาม ผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง 3 คนใน 28 คนได้ให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตสามารถทำให้ผู้ชมเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น หรือเกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้นจากการได้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ในที่นี้หมายถึง ความเชื่อมั่นในการที่จะไม่ดำเนินชีวิตตามกระแสสังคม และความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนิษฐา พึ่งวร(2543) ซึ่งพบว่า สอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้ที่มีself-actualization ของอับราฮัม มาสโลว์หลายประการ อาทิ การเป็นตัวของตัวเองและรู้สึกเป็นอิสระ มีความแน่วแน่เมื่อจะทำอะไรก็ตามตามความรู้สึกอยากทำตามธรรมชาติ เชื่อมโยงกับทัศนะของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างที่ว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตส่งเสริมให้ผู้ชมพัฒนาตนเองในเชิงของการเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นได้

ประเด็นที่สี่ ผู้ชม 2 คนใน 28คนของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมีส่วนในการยกระดับสติปัญญาของผู้ชม หากมองภาพยนตร์เปรียบเหมือนกับงานศิลปะแขนงหนึ่ง ภาพยนตร์ย่อมต้องสามารถยกระดับสติปัญญาของผู้ชมได้แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองและพื้นฐานทางความคิดของผู้ชมเอง งานวิจัยของตรีรัตน์ นิลรัตน์(2536) ซึ่งพบว่ามีลักษณะการดู และระดับความตั้งใจดูละครโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา และจริยธรรม ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าวตรงที่ หากผู้ชมมีลักษณะการรับชมภาพยนตร์โดยมองว่าภาพยนตร์เป็นเหมือนงานศิลปะ มิใช่ความบันเทิงฉาบฉวย ผู้ชมย่อมสามารถใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองในแง่ของการยกระดับสติปัญญาได้ ในขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาตนเองเชิงปรัชญาของกลุ่มปัญญานิยมที่มองว่า เป้าหมายสูงสุดของชีวิตคือ ความรู้ การใช้ความคิด สติปัญญา และเหตุผล

ในทัศนะของผู้ชม การแสวงหาความรู้และทำให้เกิดการยกระดับสติปัญญาจากการรับชม ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต ก็เป็นแนวทางหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มนี้

นอกจากนี้ ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างยังได้ให้ทัศนะอื่น ๆ ที่น่าสนใจเพิ่มเติม 3 ประเด็นคือ ประเด็นแรก มีผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง 2 ท่านได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่า มีภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตบางเรื่องที่กระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน ภาพยนตร์ทั้งสองท่านนี้ได้กล่าวถึงคือ ภาพยนตร์เรื่อง Dead Poets Society ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาในเชิงของการสร้างแรงบันดาลใจต่อผู้ชมแทบทุกคนที่ได้รับชมอย่างชัดเจนและภาพยนตร์ที่กำกับโดย Frank Capra ซึ่งมักจะนำเสนอเรื่องราวอุดมคติของปัจเจกบุคคล และความศรัทธาเชื่อมั่นในความดี เนื้อหาของ ภาพยนตร์ในลักษณะนี้มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเอง ในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์ Melodrama ซึ่งนำเสนอตัวละครในพล็อตที่มีความดึงดูดใจต่ออารมณ์ของผู้รับชม ภาพยนตร์เรื่อง Dead Poets Society นั้นเป็นเรื่องราวของตัวละครที่ต่อสู้เพื่อให้ได้ทำในสิ่งที่ตนเองรัก ในขณะที่ภาพยนตร์ที่กำกับโดย Frank Capra นั้นมีเรื่องราวของตัวละครที่เป็นอุดมคติอาทิ การที่ตัวละครมีความศรัทธาเชื่อมั่นในการทำความดี ตัวละครและเรื่องราวเหล่านี้ ย่อมมีความดึงดูดใจต่ออารมณ์ของผู้ชมและยังผลให้ผู้ชมเรียนรู้และใช้ประโยชน์ ในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองในทางใดทางหนึ่ง

ในประเด็นที่กล่าวมา จากทัศนะของผู้ชมที่ได้บอกแล้วว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตบางเรื่องซึ่งในที่นี้หมายถึง ภาพยนตร์ของ Frank Capra และภาพยนตร์เรื่อง Dead Poets Society สามารถกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจนนั้น เราพบว่า หากต้องการใช้ภาพยนตร์ที่มีศักยภาพเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงของการกระตุ้นให้ผู้ที่ได้รับชมเกิดการพัฒนาตนเอง เราสามารถทำได้ ทั้งนี้โดยอาจผนวกกับการจัดวางให้กับผู้รับชมอย่างถูกที่ถูกเวลา อาทิ เราอาจใช้ ภาพยนตร์เรื่อง Dead Poets Society บรรจุไว้ในกำหนดการปัจเจกนิเทศนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีวุฒิภาวะใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง ประเด็นการจุดประกายฝันให้ทำในสิ่งที่ตนเองรักและ ถนัดของคนวัยเดียวกันจากภาพยนตร์อาจเป็นเชื้อไฟสำคัญ ที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนชั้นมัธยม ปลายเหล่านั้น เลือกลงมือในการสอบเอ็นทรานซ์ที่กำลังจะมาถึงได้เข้าใจความเป็นตัวตน ของตนเองมากยิ่งขึ้น และอาจลดค่านิยมการเลือกสาขาวิชาตามกระแสที่เป็นที่นิยมแต่ไม่ใช่สิ่งที่ เหมาะกับตนเองลงได้

ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยมักจะเห็นการรวมกลุ่มประจุ่มกัน ของกลุ่มบุคคลที่ประสบปัญหาชีวิตแบบเดียวกัน แล้วจัดตั้งเป็นชมรมเล็ก ๆ เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราวในชีวิตระหว่างกันในภาพยนตร์อเมริกันอยู่บ่อย ๆ อาทิ ชมรมแม่เลี้ยงลูกคนเดียว(single mother) ชมรมเกย์และเลสเบี้ยน ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่ชมรมเหล่านี้จะเป็นชมรมที่มีขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางของคนที่มีปัญหาจิตใจและอารมณ์และมี self-actualization หรือมีความตระหนักในคุณค่าของตนเองค่อนข้างต่ำ หากหน่วยงานของรัฐเช่น กรมสุขภาพจิต หรือหน่วยงานพัฒนาเอกชน(NGO)ในประเทศไทย จะลองจัดตั้งชมรมลักษณะนี้เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับบุคคลหลายกลุ่มที่ประสบปัญหาชีวิต และตระหนักในคุณค่าของตนเองต่ำได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยถึงปัญหาระหว่างกัน โดยอาจจะใช้ภาพยนตร์เรื่อง It's a wonderful life ของ Frank Capra ซึ่งนำเสนอเรื่องราวความศรัทธาเชื่อมั่นในความดี และการทำให้ปัจเจกบุคคล ได้เห็นคุณค่าในตนเองเป็นสื่อกลางในการพูดคุย ใช้เรื่องราวของตัวละครเชื่อมโยงถึงความไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในชีวิต ศักยภาพของภาพยนตร์เรื่องนี้ดังที่ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างได้ให้ทัศนะไว้ อาจเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงฮึดสำคัญที่ช่วยให้บุคคลเหล่านั้น มีกำลังใจและสร้างความตระหนักในคุณค่าและศักยภาพของตนเองมากยิ่งขึ้น

ประเด็นดังกล่าวข้างต้นนั้น ในปัจจุบันมีปัจจัยเสริมตรงที่ภาพยนตร์มิได้เป็นสื่อที่จำกัดแต่เพียงต้องเข้าไปชมในโรงภาพยนตร์เท่านั้น แต่เราสามารถหาภาพยนตร์มาชมในรูปแบบของวีดีโอ วีซีดี และดีวีดีได้ ซึ่งหากเราต้องการใช้ประโยชน์จากศักยภาพของภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องดังกล่าวมาข้างต้น สื่อภาพยนตร์แปรรูปเพื่อความสะดวกสบายเหล่านี้ก็สามารถช่วยได้มาก

ประเด็นที่สอง มีผู้ชมกลุ่มตัวอย่าง 2 ท่านได้ให้ทัศนะว่า การรับชมภาพยนตร์ที่ผู้ชมเห็นขัดแย้งหรือมีทัศนคติที่ในเชิงที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ สามารถทำให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองได้เช่นกัน ในประเด็นนี้ผู้ชมท่านหนึ่งซึ่งกำลังมีความรู้สึกขุ่นข้องหมองใจเพราะต้องแยกทางกับสามี ได้ไปชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่งซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับคู่สามีภรรยาที่กำลังจะเลิกร้างกัน แต่ท้ายที่สุดก็กลับมาคืนดีกัน ผู้ชมกลุ่มตัวอย่างท่านนี้รู้สึกไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ภาพยนตร์กำลังบอกเล่า ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้เขาได้ฉุกคิดว่า ส่วนที่ไม่ดีของชีวิตสมรสไม่อาจลบล้างส่วนที่ดีของมันได้ ดังนั้นจึงต้องยืนอยู่ให้ได้ด้วยตนเอง หลังจากนั้นผู้ชมท่านนี้ก็รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและเข้มแข็งขึ้น

ในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริชัย ศิริเกษและกาญจนา แก้วเทพ(2531)ซึ่งได้ศึกษาถึงความต้องการของผู้รับสารจากสื่อมวลชน จะเห็นว่า ผู้ชมใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์

อเมริกันแนวชีวิตในเชิงของการสร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล ในประเด็นของการมองทะลุลึกเข้าไปภายในตนเอง และเป็นแรงเสริมในทางตรงกันข้ามกับค่านิยมของบุคคล ขณะเดียวกัน หากเรามองตามแนวคิด Existencialism ซึ่งเป็นแนวคิดทางจิตวิทยาที่เชื่อใน free will หรือความมุ่งมั่นอิสระ และมองชีวิตมนุษย์ว่าเป็นการดิ้นรนที่ไม่รู้จักจบในการพยายามแก้ปัญหาชีวิตและบรรลุศักยภาพของตน พบว่าประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวนี้เช่นกัน แนวคิดExistencialism ยังกล่าวถึงความว่างเปล่าและความเหงาของมนุษย์ ซึ่งเราสามารถอยู่อย่างมีคุณค่าและไม่เหงาได้ หากเราจัดการกับตนเองได้และเรียนรู้ในการดูแลเอาใจใส่ตนเอง นำไปสู่การบรรลุศักยภาพของตนเอง มองเห็นชีวิตและสิ่งรอบด้านในเชิงที่สวางามยิ่งขึ้น ย้อนกลับมาที่การพัฒนาตนเองจากการรับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในประเด็นนี้ เราพบว่าผู้ชมได้ใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์เพื่อเป็นแรงบันดาลใจต่อตนเอง ให้มองเห็นศักยภาพของตนเอง รู้จักที่จะจัดการกับตนเอง ดูแลเอาใจใส่ตนเองและแก้ปัญหาในชีวิตนำไปสู่การหลุดพ้นจากความว่างเปล่าและความเหงาในที่สุด

ประเด็นที่สาม ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกีฬาเป็นภาพยนตร์ที่มีความพิเศษในการกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองได้ในทัศนะของผู้ชมท่านหนึ่ง เพราะเหตุว่า โดยเนื้อหาของภาพยนตร์ลักษณะนี้ ก็มีส่วนประกอบที่สร้างแรงกระตุ้นและเป็นแรงบันดาลใจแก่ผู้ชมเช่นเดียวกัน ซึ่งในแนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตจะมีภาพยนตร์ Sports Drama เป็นภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมักจะกล่าวถึงเรื่องราวของบุคคลในแวดวงกีฬา และให้ภาพของความเป็นวีรบุรุษในกีฬานั้น ๆ โดยที่อาจเป็นนักกีฬาเดี่ยว ๆ หรือเป็นกลุ่มที่แสดงความสามารถจนนำไปสู่ชัยชนะได้ในที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่าเรื่องราวของตัวละครประเภทนี้ในภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต สามารถช่วยให้ผู้ชมใช้ประโยชน์ในเชิงของการสร้างแรงบันดาลใจ และนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองในทางใดทางหนึ่งได้ ในประเด็นนี้ก็เช่นกัน เราอาจใช้ประโยชน์จากศักยภาพของภาพยนตร์ Sports Drama ในการกระตุ้นความสามัคคีของเหล่านักกีฬาในระหว่างเก็บตัวฝึกซ้อมร่วมกันก่อนลงแข่งขันกีฬา โดยนำมาจัดฉายให้นักกีฬาได้ชมในช่วงที่เก็บตัวอยู่ในค่ายฝึกซ้อมร่วมกัน อาจเป็นแรงกระตุ้นให้เหล่านักกีฬารักสามัคคีมีน้ำใจเป็นประโยชน์ในเชิงของการใช้สื่อเพื่อการพัฒนาในอีกทางหนึ่ง

นอกเหนือไปจากทัศนะโดยรวมต่อประเด็นการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต และการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างแล้ว ตัวผู้ชม 13 คนจาก 28 คนของกลุ่มตัวอย่างยังได้กล่าวถึงประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตแล้ว ได้คิดเปรียบเทียบกับตนเอง นำไปสู่การพัฒนาตนเองใน

แนวทางใดแนวทางหนึ่ง ในจำนวนนี้มีผู้ชมกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับชมภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตแล้ว ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองที่จะไม่ตามกระแสสังคม และกล้าออกนอกกรอบ การเห็นคุณค่าในตนเอง การปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองในประเด็นของการให้ความสำคัญกับสังคมรอบข้างมากขึ้น การปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น การค้นพบคุณค่าของชีวิตในเชิงนามธรรม อาทิ การค้นพบความหมายของชีวิต การรู้จักเสียสละ ความต้องการอยากเป็นคนดีและอยากทำความดี และความมีเมตตาต่อผู้อื่น

ในประเด็นนี้เมื่อเชื่อมโยงความคิดที่ว่า ภาพยนตร์เป็นเหมือนงานศิลปะ เราจะเห็นได้ชัดเจนว่า การที่ภาพยนตร์มีตัวละครซึ่งก็เป็นเรื่องของคน ผ่านเรื่องราวหลากหลายซึ่งให้วิถีคิดบางสิ่งบางอย่างที่อาจเป็นแรงบันดาลใจ ให้ความหวังหรือกระตุ้นให้ผู้ชมเห็นคุณค่าในตนเอง หรือเข้าใจตนเองมากขึ้น ผ่านวิธีการนำเสนอ ฉากแสง สี เสียงที่โน้มน้าว(dramatize) ประกอบกับบทสนทนาที่เข้าถึงผู้ชม ภาพยนตร์จึงเข้าถึงผู้ชมในสิ่งที่วิชาการหรือความเป็นเหตุเป็นผลเข้าไม่ถึง ความเป็นศิลปะของภาพยนตร์ดังที่กล่าวมา จึงสามารถให้ประโยชน์แก่ผู้ชมได้มากมายถึงขั้นที่สามารถเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนทัศนคติ และเปลี่ยนชีวิตของผู้ชมกลุ่มตัวอย่างได้เลยทีเดียว

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยพบว่า ทั้งนี้ทั้งนั้น กระบวนการของการพัฒนาตนเองในปัจจุบันบุคคล มิได้จบลงเพียงแต่การรับชมภาพยนตร์แล้วผู้ชมสามารถใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองได้ในทันที แต่จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการที่ต่อเนื่องมากกว่านั้น กล่าวคือ หลังจากการรับชมภาพยนตร์แล้วผู้ชมควรที่จะได้นำเอาสิ่งที่เพิ่งได้รับชมนั้นไปคิดต่อ ซึ่งหากเราต้องการส่งเสริมให้ผู้ชมกลุ่มทั่วไปที่รับชมภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว ได้เก็บเอาประโยชน์จากภาพยนตร์ที่ได้รับชมไปใช้มากขึ้นทั้งในแง่มุมมองทั่วไปดังผลการวิจัยในประเด็นก่อนหน้า และในแง่มุมมองของการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเอง สื่อมวลชนนั่นเองที่จำเป็นต้องทำหน้าที่ต่อเนื่อง กล่าวคือ บทบาทของบทวิเคราะห์วิจารณ์ภาพยนตร์ที่มีลงในสื่อต่าง ๆ ทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต จะเป็นส่วนสำคัญ ที่ช่วยให้ผู้ชมได้ขบคิดไตร่ตรองถึงสิ่งที่ได้รับชมจากภาพยนตร์มากขึ้นไปอีกชั้น โดยเฉพาะในสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันหลังจากที่ได้ไปชมภาพยนตร์แล้ว ผู้ชมภาพยนตร์หลายคนก็กลับมาเขียนกระทู้ ทั้งในรูปของกระทู้วิจารณ์ภาพยนตร์ ซึ่งก็สามารถให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจแก่ผู้ชมท่านอื่นได้ขบคิดเพิ่มเติม และกระทู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพยนตร์ ซึ่งช่วยให้ผู้ชมสามารถแลกเปลี่ยนทัศนคติเพิ่มเติมกันได้มากขึ้นไปอีกเหมือนรูปแบบของ Filmclub ออนไลน์ การได้เปิดรับข้อมูลดังที่ได้กล่าวมา จะช่วยให้ผู้ชมกลุ่มทั่วไปได้ซึมซับเอาศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองของสื่อภาพยนตร์ได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- จากผลการวิจัย เราพบว่า ภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตมีจุดเด่นหลายประการที่ทำให้ปัจเจกบุคคลได้เรียนรู้ อาทิ ส่วนของตัวละครและส่วนของเรื่องราวที่มีความหลากหลาย ส่วนของบทสนทนาที่เฉียบคม และส่วนของวิธีการนำเสนอที่ถูกใจผู้ชม ผู้สร้างภาพยนตร์ไทยน่าจะได้อะไรจากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตบางเรื่องมาเป็นกรณีศึกษา สำหรับการสร้างตัวละครที่โดนใจผู้ชม การผูกเรื่องราวที่หลากหลายและแปลกใหม่สำหรับผู้ชม การคิดประดิษฐ์ประโยคพูดที่ฟังแล้วกระทบใจ และเรียนรู้วิธีการนำเสนอของภาพยนตร์ที่ดึงดูดหรือเร้าอารมณ์ของผู้ชม เหล่านี้ก็เพื่อพัฒนาสื่อภาพยนตร์ไทยให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น และยังประโยชน์ในเชิงของการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของผู้ชมกลุ่มทั่วไปต่อไป
- จากผลการวิจัยพบว่า มีภาพยนตร์บางเรื่องอย่างเฉพาะเจาะจงที่กลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่ามีเนื้อหาที่กระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเองอย่างเด่นชัดได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง Dead Poets Society และภาพยนตร์ที่กำกับโดย Frank Capra ซึ่งเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างหลายท่านกล่าวถึงคือ It's a wonderful life ภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องดังกล่าวนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาปัจเจกบุคคลร่วมกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อาทิ การบรรจุภาพยนตร์เรื่อง Dead Poets Society ไว้เป็นสื่อที่ให้แรงบันดาลใจแก่นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในค่ายปัจเจกนิเทศก่อนจะสำเร็จการศึกษา
- ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเอากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ลงในสื่อต่าง ๆ ทั้งกลุ่มที่เขียนเป็นอาชีพ และกลุ่มที่เป็นผู้ชมทั่วไปแต่มีความสนใจอย่างจริงจังในการรับชมจนนำไปสู่การเขียนวิจารณ์ลงในสื่อ ซึ่งก็ทำให้ได้พบคำตอบที่น่าสนใจมากมาย ในประเด็นของการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตทั้งในแง่มุมมองทั่วไป และในแง่มุมมองของการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเอง มองในมุมหนึ่งของงานวิจารณ์ภาพยนตร์สำหรับตัวผู้เขียนก็ช่วยให้ได้คิดทบทวนตรรกะตรงถึงภาพยนตร์ที่ได้รับชมไป ช่วยให้เข้าใจเรียนรู้ และใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์ได้มากขึ้น หากมุมมองของผู้อ่าน ไม่ว่าจะได้อ่านก่อนหรือหลังชมภาพยนตร์ งานวิจารณ์ภาพยนตร์ก็มีส่วนช่วยให้กระบวนการรับชม (viewing pattern) ของผู้ชมนั้นยาวนานขึ้น ช่วยให้ผู้ชมได้คิดไตร่ตรองกลั่นกรองเอาประโยชน์จากภาพยนตร์แต่ละเรื่องมาใช้เพื่อการพัฒนาตนเองได้เช่นกัน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรส่งเสริมให้ปัจเจกบุคคลเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมการวิจารณ์ (ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องจำกัดแต่เพียงการวิจารณ์ภาพยนตร์) เพราะเหตุว่าการวิจารณ์สื่อที่

เป็นงานศิลปะอย่างสื่อภาพยนตร์นั้น ช่วยให้ทั้งผู้วิจารณ์เองและผู้ชมภาพยนตร์ที่ได้อ่านงานวิจารณ์เข้าถึงงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น และอาจนำไปสู่การพัฒนาตนเองในทางใดทางหนึ่งได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- เนื่องจากการทำวิจัยครั้งนี้ได้เลือกเอาภาพยนตร์เพียงประเภทเดียวคือ ภาพยนตร์แนวชีวิตในการทำวิจัย ซึ่งผู้รับชมสามารถเรียนรู้จากสื่อภาพยนตร์ได้ มิใช่เพียงภาพยนตร์ประเภทนี้เพียงประเภทเดียว จึงน่าจะมีการทำวิจัยในภาพยนตร์ประเภทอื่น ๆ บ้าง นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกเอาเพียงภาพยนตร์จากประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น จึงน่าที่จะมีการทำวิจัยเกี่ยวกับภาพยนตร์จากประเทศอื่น ๆ ว่าสามารถส่งเสริมให้ผู้ชมพัฒนาตนเองได้หรือไม่ อาทิ ภาพยนตร์จากประเทศจีนของผู้กำกับชาวจีนรุ่นต่าง ๆ ภาพยนตร์ฝรั่งเศสของผู้กำกับนิวเวฟ ฯลฯ เพื่อเป็นการสนับสนุนผลของการวิจัยครั้งนี้ และขยายผลการวิจัยให้เห็นถึงประโยชน์ของสื่อภาพยนตร์ในองค์รวมมากยิ่งขึ้น
- ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเอากลุ่มผู้ชมที่เป็นผู้ที่มีความสนใจอย่างจริงจังในการรับชม (serious audience) มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการสอบถามทัศนคติ หากทำการวิจัยในประเด็นนี้กับผู้ชมภาพยนตร์ที่เป็นกลุ่มผู้ชมทั่วไป โดยอาจจะทำการวิจัยในเชิงปริมาณ อาจทำให้ได้ผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อภาพยนตร์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองที่กว้างขึ้น
- การวิจัยทางนิเทศศาสตร์ เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของสื่อภาพยนตร์ในประเทศไทย ยังมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับต่างประเทศ จากผลการวิจัยชิ้นนี้ทำให้เห็นว่า สื่อภาพยนตร์มีประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ ในการส่งเสริมให้ผู้รับสารเกิดการพัฒนาตนเองในแง่มุมมองหนึ่ง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ หากว่าจะมีการทำวิจัยเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของสื่อภาพยนตร์ในแนวทางอื่น ๆ

รายการอ้างอิง

กนกวรรณ มะลิวัลย์. สัมภาษณ์. 11 มีนาคม พ.ศ.2547.

กนิษฐา พิงวร. การศึกษานิตยสารสตรีต่างประเทศฉบับภาษาไทยในการพัฒนาบุคลิกภาพ.

กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรส โปรดักส์, 2542.

กาญจนา แก้วเทพและคณะ. สื่อบันเทิง อำนาจแห่งความไร้สาระ. กรุงเทพฯ : ออล อปอร์ต พรีนซ์, 2545.

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศาเลาแดง, 2545.

กาญจนา แก้วเทพ กิตติ กันภัยและปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล. มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่.

กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรส โปรดักส์, 2543.

การณิก ยิ้มพัฒน์. 14 เมษายน พ.ศ.2547. สัมภาษณ์.

กำพล วีระกุล. 20 มีนาคม พ.ศ.2547. สัมภาษณ์.

เกศริน พนารังสรรค์. ผลของเพลงสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทัศนคติ การแสวงหาความรู้ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ฟัง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ไกรวุฒิ จุลพงศธร. สัมภาษณ์. 1 เมษายน พ.ศ.2547.

จักรทิพย์ สิงห์รักษ์. สัมภาษณ์. 1 เมษายน พ.ศ.2547.

จันทิวา ฤกษ์วันชัย. สัมภาษณ์. 27 มีนาคม พ.ศ.2547.

จาร์ส ด้วงสุวรรณ และ ปราวณี รามสูต. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : ธนาคารพิมพ์ , 2545.

จิราภรณ์ ศรีตระกูลชัย. สัมภาษณ์. 9 มีนาคม พ.ศ.2547.

จุฑาทิพย์ อุมะวิชนี. ชีวิตและการรู้จักตนเอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

จุฑาภา ยศสุนทรกุล. กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดภาพยนตร์อเมริกันของผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์ ต่างประเทศในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2543.

ดนตรี ช่างสม. สัมภาษณ์. 19 มีนาคม พ.ศ.2547.

เดือนเพ็ญ สีหรัตน์. สัมภาษณ์. 24 มีนาคม พ.ศ.2547.

- ตรีรัตน์ นิลรัตน์. การเปิดรับชมละครโทรทัศน์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ธเนศ ศรีไพโร. สัมภาษณ์. 31 มีนาคม พ.ศ. 2547.
- ธัชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง. สัมภาษณ์. 21 มีนาคม พ.ศ. 2547.
- ธิดา ผลิตผลการพิมพ์. สัมภาษณ์. 16 เมษายน พ.ศ. 2547.
- นภวรรณ ต้นดีเวชกุล. การวิเคราะห์อิทธิพลของภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ตามแนวทฤษฎีการอบรมป้อนนิสัยทางวัฒนธรรมต่อเยาวชนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- นพมาศ อุ้มพระ(ธีรเวคิน). ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- นฤปดี วรธนาคม. ผลทางสังคมของภาพยนตร์จีนชุด “เป่าปู้นจิน” ที่มีต่อผู้ชมในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- นันทขว้าง สิริสุนทร. สัมภาษณ์. 23 มีนาคม พ.ศ. 2547.
- บุษบา เตชศรีสุธี. สัมภาษณ์. 10 เมษายน พ.ศ. 2547.
- ประวีณมัย บ่ายคล้าย. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชมภาพยนตร์นอกกระแส. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ปาริชาติ สุคนธ์พานิช. แฮร์รี่ พอตเตอร์ : วรรณกรรมเพื่อพัฒนานิสัยการอ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- พรชัย วิริยะประภานนท์. สัมภาษณ์. 20 มีนาคม พ.ศ. 2547.
- พรรณศรี ชูอารยะประทีป. สัมภาษณ์. 8 เมษายน พ.ศ. 2547.
- พิมพ์กา ไตวิระ. สัมภาษณ์. 9 เมษายน พ.ศ. 2547.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน (Human Behavior and self development). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, 2544.
- รัชชพร เหล่าวานิช. สัมภาษณ์. 9 เมษายน พ.ศ. 2547.
- วรรณฤดี พงษ์สิทธิศักดิ์. สัมภาษณ์. 7 เมษายน พ.ศ. 2547.
- วรรณภา แต่งพสุเลิศ. สัมภาษณ์. 9 เมษายน พ.ศ. 2547.
- วัชรวิ ฤทธิธรรม. การพิจารณาเสริมสร้างค่านิยม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.

วิศิษฐ์ พันธุมกุล. สัมภาษณ์. 29 มีนาคม พ.ศ. 2547.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ(รู้เรา รู้เขา). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2539.

ศรัณย์ ภิณูรัตน์. สัมภาษณ์. 18 มีนาคม พ.ศ. 2547.

ไสลทิพย์ จารุภูมิ. การศึกษาความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

สิทธิพงษ์ ตียเวศย์. สัมภาษณ์. 3 เมษายน พ.ศ. 2547.

สุภัททา ปิณฑะแพทย์. พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการ
แนะแนว สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2542.

แสงระพี ภัทรกิจกุลธร. การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์
ที่ให้ความรู้ในการพัฒนาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร
. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

โสภณา เซาวนวิวัฒน์กุล. สัมภาษณ์. 20 มีนาคม พ.ศ. 2547.

อมรเทพ สุขมานนท์. สัมภาษณ์. 7 เมษายน พ.ศ. 2547.

อลงกรณ์ คล้ายสีแก้ว. สัมภาษณ์. 21 มีนาคม พ.ศ. 2547.

อุดมเดช ยอดชีวัน. สัมภาษณ์. 3 เมษายน พ.ศ. 2547.

อิทธิญา วัฒนนะเจริญ. สัมภาษณ์. 9 เมษายน พ.ศ. 2547.

เอ็นเตอร์เทน เอ็กซ์ตร้า : A year in view , ฉบับ 2004.

“10 หน้าในดวงใจ” .นิตยสาร CINEMAG. ฉบับที่ 182 (เมษายน 2545).

“ครั้งแรก” .นิตยสาร BIOSCOPE. ฉบับที่ 26 (มกราคม 2547).

สกุลกริช. SIGNS ปรีศนาในใจ. 15 มีนาคม พ.ศ. 2546. [http://www.bornproject.com/
filmclub/review.php?idreview=249010079](http://www.bornproject.com/filmclub/review.php?idreview=249010079)

10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547. <http://www.dvddiary.com/>

18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547. <http://www.pantip.com/cafe/chalermthai/index.php>

7 เมษายน พ.ศ. 2547. <http://www.bioscopemagazine.com/review/index.html>

Boeree, C. George. ABRAHAM MASLOW. February 13, 2004. [http://www.ship.edu/
~cgboeree/maslow.html](http://www.ship.edu/~cgboeree/maslow.html)

November 13, 2003. <http://www.imdb.com/>

Tim Dirks. Film Genres. December 6, 2003. <http://www.filmsite.org/>

Yuttipung.Kill Bill : Volume 1 หน้าแค่นี้ต้องชำระ(ฉบับชำระใหม่).12 มกราคม พ.ศ.2547.
<http://www.bornproject.com/filmclub/review.php?idreview=107010216>

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

ข้อมูลในการสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละบุคคล

ผู้ให้สัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 28 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 14 คน และหญิงจำนวน 14 คน แบ่งเป็นชายและหญิงตามลำดับ ข้อมูลในการสัมภาษณ์แต่ละบุคคลมีดังนี้

1.คุณศรัณย์ ภิญญรัตน์

อายุ 19 ปี นิสิตชั้นปีที่ 2 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

แล้วแต่ theme ที่หนังเรื่องนั้นจะบอกเรา ถ้าเป็นหนังที่สอนคุณธรรม บางเรื่องมันก็พูดในสิ่งที่เรารู้อยู่แล้ว ความดีชนะความชั่วอะไรพวกนี้ อย่าง Forrest Gump นี่ ดูเสร็จแล้วรู้สึกว่ายากเป็นคนดีมากๆ ทำไมหมอนี่มันเป็นคนที่สามารถมองโลกได้แบบนี้ละ ถ้าเราสามารถจะมองโลกได้สักครั้งหนึ่งของมัน คงจะดีมากๆเลย แม้ในความเป็นจริง มันจะเปลี่ยนตัวเราไม่ได้เพราะตัวเราเองไม่ได้เป็นคนอย่างนั้น แต่เราก็ได้เรียนรู้ว่า “ถ้าเป็นอย่างนั้นได้ก็จะเป็นดี”

ส่วนใหญ่หนังฮอลลีวูดค่อนข้างจะให้ความมั่นใจกับคนดูอยู่แล้วว่า เรื่องการทำความดีแล้วได้ดีนะมันมี ซึ่งจริง ๆ แล้วมันไม่มีหรอก คนอย่าง Forrest Gump ไม่มีจริง แต่มันก็สอนเราว่า ถ้าคุณทำได้อย่างนี้ คุณได้ดีแน่นอน และมันก็ได้สะกิดใจเราด้วยว่า หากทำตัวอย่างนี้ มันดี มันไม่ดียังไง

ความเป็นฮอลลีวูด บางครั้งมันก็หลอกเกินไป โดยเฉพาะหนังผู้หญิงหลาย ๆ เรื่อง โอเคผู้หญิงทุกคนอาจจะชอบ มันลอย มันได้เพื่อฝัน สักวันหนึ่งฉันอาจจะได้เป็นนั่น ทุกคนมีสิทธิ์ฝัน แต่มันก็ดูลอยเกินไป จะชอบหนังที่ดูจริง ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากกว่า หนังสั้น ๆ อย่าง Lost in Translation จะเป็นหนังที่ทำให้เราตกลึกทางความคิดและเรียนรู้ได้เองว่า หนังสั้นต้องการจะสื่ออะไร

บางครั้งเรามองตัวละครบางตัว เราก็รู้สึกว้าว เอมันคิดเหมือนเราเลย หนึ่งอย่าง Saving Private Ryan ทำให้เราได้คิดว่า ชีวิตเราตรงนี้มีใครสละอะไรให้เราเท่าไรบ้าง พ่อแม่กว่าจะเลี้ยงเรามา เราจะเลือกใช้ชีวิตยังไงให้คุ้มค่าที่เขาเสียสละมาให้เรา

สำหรับตัวผมค่อนข้างจะดูหนังเยอะ ผมก็จะรู้ว่า ยังไงมันก็ไม่จริง ยังไงมันก็เป็นตัวละคร ยิ่งผมมาทำหนัง(สั้น)ด้วย เป็นคนสร้างตัวละครเอง ผมก็คงไม่เก็บพฤติกรรมอะไรจากหนังไปทำตาม ตัวละครในหนังจะถึงขนาด impact กับการดำเนินชีวิตเราได้ก็คงไม่ ผมเข้าใจว่ามันคือการสร้างขึ้น

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

โดยรวมคิดว่า หนึ่งประเภทนี้เป็นเหมือน guideway มากกว่า เพราะหนังเป็นงานศิลปะนะ เป้าหมายของงานศิลปะคือต้องยกระดับจิตใจ ยกกระดับสติปัญญาแน่นอน ศิลปะต้องจรรโลงใจ ถ้าเรายอมรับว่า หนึ่งเป็นศิลปะ มันต้องทำหน้าที่จรรโลงใจ ไม่ว่าจะในแง่ใดแง่หนึ่ง ไม่ว่าจะทำให้คุณฉลาดขึ้น คิดได้ ได้สนุกสนาน หนึ่งต้องทำหน้าที่พวกนี้ได้ แต่ถ้าเรามองมันเป็นแค่สิ่งบันเทิง มันก็อีกเรื่องหนึ่ง เหมือนงานวาดภาพ มันทำให้เราผ่อนคลาย เห็นถึงความแสบในจิตใจมนุษย์

ในแง่ความคิด หรือ การเปิดมุมมอง อย่างจากเดิมเรามีทัศนคติกับเรื่องหนึ่งอย่างนี้ ๆ พอเราได้ไปผ่านประสบการณ์หนึ่งเรื่องหนึ่ง ก็เหมือนได้ไปฟังผู้ใหญ่/ผู้กำกับ ผ่านประสบการณ์อะไรมา มีเรื่องมาบอกเรา เหมือนไปฟังเรื่องเล่าเรื่องหนึ่งแล้วทำให้เราดูคิดได้ ซึ่งก็อาจจะไม่โจ่งแจ้งขนาดนั้นแต่ก็คล้าย ๆ กับนิทานอีสป ว่าเออ ชีวิตมันก็ไม่ได้อะไรอย่างนี้อย่างเดียว

หนังมันไม่ได้มีตัวหนังสือขึ้นว่า “จงทำดีอย่างอย่าง Forrest Gump” แต่มันเป็นสิ่งที่เราซึมซับได้ รับรู้ได้จากการดู มันอาจจะไม่ใช่คติชีวิตประจำวัน แต่มันอาจทำให้เราเริ่มที่จะคิดว่า เออ ชีวิตเรามันมีอะไรมากกว่าที่เราเห็นอยู่หรือเปล่า

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

Dead Poets Society เป็นหนังที่เรารักมาก ๆ เรื่องหนึ่ง ค่อนข้างจะ impact กับเราเหมือนกัน เป็นหนังที่กระตุ้นความเป็นตัวของตัวเองออกมา มันทำให้ผมเกลียดสภาพสังคม

หุ่นยนต์ คือคงไม่ถึงกับเป็นตัวทำให้ผมรู้สึกอย่างนั้น แต่ก็ไปมีส่วนช่วยให้คิดอย่างนั้นได้ง่ายขึ้นมากกว่า

2.คุณดนตรี ช่างสม

อายุ 19 ปี นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สัมภาษณ์ทางอีเมลเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังประเภทนี้ ผมชอบที่ว่า เขานำเสนอบางแง่มุมได้น่าสนใจ จริง ๆ คงจะอยู่ที่วิธีการนำเสนอด้วย การนำเสนอของเขาทำให้เราได้วิธีคิด บางเรื่องอาจจะมีประเด็นเดียวกัน แต่ว่าเรื่องที่น่าสนใจได้ถูกใจ และทำให้เราเข้าใจได้มากกว่า ก็ทำให้เราเข้าถึงได้ดีกว่า

เรื่องที่ชอบมากเลยคือ Magnolia ชอบประเด็นหลักของเรื่องที่บอกประมาณว่า อดีตที่ผ่านไปแล้วก็ให้มันผ่านไป เราแก้ไขอะไรมันไม่ได้ ทำได้แค่ออมรับมัน สิ่งสำคัญคือการรู้จักยอมรับและให้อภัย ส่วนตัวคือ เราก็คิดอย่างนี้อยู่แล้ว แต่หนังนำเสนอส่วนนี้ได้ถูกใจ ทำให้เราได้เรียนรู้จากตัวละคร เป็นการตอกย้ำให้ยึดถือตรงนั้นมากขึ้นไปอีก

แล้วก็ทำให้เราได้คิดเพิ่มไปอีกว่า อย่างตัวเรา ถ้าเราทำอะไรไม่ดีลงไปสักอย่าง แล้ววันหนึ่งเรารู้สึกว่ามันแย่ที่เข้าไปแบบนั้น สิ่งที่ดีก็คือ ต้องเอาประสบการณ์ครั้งนั้นมาเป็นบทเรียนไม่ให้ทำผิดซ้ำอีก ไม่ใช่ประชดหรือว่าคิดมากกับเรื่องที่ผ่านมาแล้ว

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

โดยรวม ๆ ผมคิดว่า ความคิดของคนดูมันต้องไปกันได้กับเนื้อหาของหนังด้วย บางคนอาจจะดูเข้าใจแต่ก็ไม่ได้อินไปด้วย เพราะทัศนคติของตัวเองไม่ได้เป็นอย่างนั้น หรือบางคนอาจจะหยิบประเด็นในหนังออกมาแตกต่างกันไป แล้วแต่ว่าเขาจะเอาตรงไหนมาสานต่อ เหมือนกับว่า ทัศนคติหรือประสบการณ์ของตัวเองที่มีอยู่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะเอื้อให้เราได้เรียนรู้อะไรได้หรือไม่ได้จากหนังและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองต่อไป เราถึงได้เห็นหนังบาง

เรื่องมีทั้งคนที่เกลียดและคนที่ชอบมาก ๆ อีกประเด็นคือ หนึ่งบางเรื่องก็ช่วยให้เราคิดอะไรใหม่ ๆ ได้ คือก็อาจจะไม่เชิง มันเหมือนกับเป็นการจุดประกายอะไรขึ้นมามากกว่า

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

สำหรับตัวเอง ในประเด็นนี้จะนึกถึงหนังเรื่อง Fight Club คือ หนึ่งเรื่องนี้ชอบตรงประเด็นหลักของมัน ทุกวันนี้เราอยู่ในโลกที่ทุกอย่างรอบตัวสำคัญกว่าตัวตนของเราจริง ๆ พระเอกในเรื่องทำงานทั้งวัน ใส่งูท อยู่คนเดียว เพื่อให้ตัวเองดูดีในสายตาคนอื่น แต่ไม่ได้ดูว่าจริง ๆ แล้วเราต้องการชีวิตอย่างนี้หรือเปล่า

หนังมันบอกว่า ให้เราทำอย่างที่เราต้องการ โดยไม่ต้องสนใจว่าคนอื่นจะว่ายังไง สำหรับเราคงได้ในเรื่องชีวิตว่า ให้เรากล้า ๆ ลงมือทำในสิ่งที่อยากจะทำ ถ้าสิ่งนั้นไม่เดือดร้อนใคร มันบอกเราว่า อย่าตามกระแส เพราะมันเป็นการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่ในสังคม ถ้าเราไม่ชอบก็อย่าฝืนตัวเอง หลังจากดูหนังเรื่องนี้ก็ใจชื้น ก็รู้สึกว่ามีคามมั่นใจในตัวเองมากขึ้น แบบว่าไม่ค่อยสนใจคนอื่นว่าคนอื่นจะมองยังไง ถ้าเราทำอะไรแล้วคิดว่ามันถูก มันดีสำหรับเราก็ทำ

3.คุณพรชัย วิริยะประภานนท์

อายุ 40 ปี นักวิจารณ์ภาพยนตร์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2547

ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

เวลาดูหนังอเมริกันหรือหนังฮอลลีวู้ด ก่อนเรียนรู้ที่เราไปดูด้วยความบันเทิง แล้วก็จะพบว่า สิ่งแรกที่จะได้คือ เป็นเหมือนอาหารใจ อันต่อมาในหนังแนวนี้ของอเมริกันมันจะมีประเด็นทางเนื้อหา ซึ่งชัดเจนอยู่แล้วในประเด็นของเรื่อง ในแก่นเรื่อง ในอะไรต่าง ๆ สมมติว่าอย่างประเด็นเรื่องช่องว่างระหว่างวัย ประเด็นเรื่องครอบครัว ต้องบอกว่ามันก็เป็นประเด็นที่เราพอจะมีทักษะส่วนตัวอยู่บ้าง แต่ว่าการดูหนังพวกนี้มันเหมือนจัดระเบียบในสิ่งที่เราคิดอยู่ให้มันเป็นรูปเป็นร่าง

แล้วบ่อยครั้งมันจะมีบางอย่างที่เรากำลังสงสัยว่า ใช้อย่างนี้มันควรจะอย่างนี้หรืออย่างนั้น เช่น Forrest Gump มันจะมีเรื่องที่ว่า คนเราควรจะวางแผนอะไรในชีวิตแบบว่าเป็น step จะต้องทะเลาะทะเลาะอะไรหรือเปล่า หรือว่าควรจะสบาย ๆ กับชีวิตหรือเปล่าพอไปดูหนังเรื่องนี้ มันก็อธิบายพอสมควรว่า มันต้องมีคู่กันอะไรทำนองนี้ หรือหนังอย่าง Contact ก็ได้ ซึ่งพูดถึงเรื่องความศรัทธากับเรื่องเหตุผลซึ่งมันขัดแย้งกัน การดูหนังพวกนี้มันช่วยชี้ช่องให้เราได้เรียนรู้ว่า อ้อ มันควรจะอย่างนี้ ๆ นะ

อีกอย่างหนึ่งคือ บางทีที่มันจะเป็นมากสำหรับหนังอเมริกันคือ บางบทพูด โดยประเด็นของมันเป็นเรื่องที่ทุกคนคิดตรงกันอยู่แล้ว แต่ว่ามันได้รับการสนับสนุนโดยบทพูดคม ๆ ในหนัง อันนี้คือ โดยรวม ๆ ของหนังอเมริกันตามมาตรฐานทั่วไป

หนังอเมริกันแต่ละยุคมันก็สะท้อนสังคมอเมริกัน สะท้อนปัญหาอะไรบางอย่าง ตามสภาพสังคมในตอนนั้นด้วย อย่างยุค 80 ก็จะเป็นเรื่องครอบครัวเยอะมาก จะเป็นช่วงที่สังคมอเมริกันหันมาพูดปัญหาตรงนี้เยอะ ซึ่งก็อาจจะไม่ตรงกับบ้านเราทีเดียว แต่บางอย่างก็ตรงนะ อย่างช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาเรื่อง 11 กันยายน ก็จะมีเรื่องของการเสียชีวิต จะมีหนังในลักษณะของการให้กำลังใจเยอะพอสมควร บ้างก็อาจจะโหด ๆ กันคือ เราไม่ได้เสียชีวิตเรื่องผู้ก่อการร้าย แต่เราเสียชีวิตเรื่องเศรษฐกิจ บางทีมันก็ปรับใช้ได้

ในแง่ของการเรียนรู้ มันไม่เฉพาะดราม่าอย่างเดียว ไม่ดราม่าก็มี แต่ดราม่ามันจะได้เปรียบตรงที่มีความชัดเจน จะแจ่มมากกว่าพวกcomedy ถามว่าเรียนรู้อะไรมันก็ไม่ตายตัวเสมอไป บางเรื่องก็ดีมากในเชิงของการให้ทัศนคติอะไรบางอย่าง บางเรื่องมันได้ประโยคพูด บทพูดมาส์กประโยคหนึ่งคำหนึ่ง ซึ่งเวลาเราไปคุยโต้แย้งประเด็นอะไรกับคนอื่น ประโยคนี้มันกลายเป็นเหตุผลที่เรางัดออกมาใช้แล้วมันได้

หนังฮอลลีวู้ดมันมีอิทธิพลอย่างหนึ่งที่ดูเหมือนคนดูหนังทั่วโลกจะรับจากมันได้ง่ายเลยก็คือ มันไม่ใช่แค่ทัศนคติหรือความคิดที่มีอยู่ในหนัง ตรงนั้นมันมีอยู่แล้ว แต่มันเป็นเรื่องของวิธีการนำเสนออะไรบางอย่างที่มันค่อนข้างจะโน้มน้าวในเรื่องของlifestyle ของคนดู พูด่าง ๆ คือ หนังเรื่องหนึ่งมันก็มีด้านบวกแล้วก็มีด้านไม่บวก ขึ้นอยู่กับว่าเราจะรับอะไร แต่คนดูที่โดนโน้มน้าวบางทีก็ไม่รู้ตัว แล้วไปเลือกอะไรที่มันผิดเพี้ยน อย่างหนังบางเรื่องมันก็เป็นข่าวที่ไปโน้มน้าวผู้ชมในทางเป่ ๆ

ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

พูดถึงหนังอเมริกันจะมีงานบางเรื่องซึ่งดีมาก ๆ จะเป็นหนังกลุ่มนี้จำนวนหนึ่ง ไม่นับเรื่องเก่าใหม่ ซึ่งพูดได้เลยว่ามันมีอิทธิพลกับการใช้ชีวิตยกตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือ หนัง Frank Capra เนื้อหาหลัก ๆ เกือบทุกเรื่องของหนัง Frank Capra จะพูดถึงเรื่องอุดมคติของคน เรื่องความศรัทธากับความดี เรื่องอะไรต่าง ๆ แล้วตัวพระเอกก็จะต้องเป็นคนดีที่ไปเผชิญกับอะไรร้าย ๆ แล้วเกือบจะสิ้นคлонหรือสูญเสียอุดมคติอะไรไป แล้วก็พลิกกลับมายืนหยัดอะไรตรงนี้

ลักษณะหนังของ Frank Capra ดูแล้วมันจะกระตุ้นอะไรบางอย่างของคนดูมากกว่าหนังดราม่าทั่วไปตรงที่ ในชีวิตจริงมันจะมีเวลาที่มันท้อมันอะไรต่าง ๆ แล้วบางทีมันก็เริ่มเขว โดยเฉพาะบ้านเรามันเขวได้ง่ายมาก อย่างช่วงฟองสบู่ ช่วงอะไรต่าง ๆ การมาดูหนังดราม่าในแบบของ Frank Capra บางทีมันช่วยได้ มันให้กำลังใจเรา เสร็จแล้วมันก็ให้คำอธิบายบางอย่าง มีตัวอย่างอยู่เรื่องหนึ่งคือ It's a wonderful life มันไม่ได้ให้กำลังใจอย่างเดียวว่าความดีจะต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอไป แต่มันเพิ่มเติมเข้ามาด้วยคือ มันอธิบายว่า บางทีความสุขในชีวิตมันไม่ได้แปลว่าคุณจะต้องประสบความสำเร็จเรื่องการทำงาน การเงินอย่างเดียว แต่การได้อะไรเล็กๆ น้อย ๆ ในแง่อย่าง ความผูกพันระหว่างคนต่อคนอะไรแบบนี้ บางทีมันสำคัญกว่า

It's a wonderful life พูดถึงในประเด็นที่ว่า คนเรามักจะตั้งคำถามว่า เรามีชีวิตอยู่เพื่ออะไร เกิดมาทำไม เรื่องนี้มันอาจจะตอบแบบเป็นอุดมคติชนิดหนึ่ง แต่บางทีเราเกิดมาเพื่อคนอื่น ๆ รอบตัวเราด้วย ทุกการกระทำของคนมันส่งผลกระทบต่อกันเป็นทอด ๆ ก็คล้าย ๆ กับเด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว

ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

หนังเรื่อง It's a wonderful life เวลาที่ท้อ ๆ หรือใกล้จะสิ้นหวัง บางทีพอนึกถึงหนังเรื่องนี้ มันเกิดกำลังใจ เกิดแรงฮึดขึ้นมาทันที ซึ่งอะไรแบบนี้ที่จริงพอไม่ใช่สื่อของหนัง มันก็มีการมาปลุกเร้าอะไรอยู่เยอะ แต่พอเป็นหนังแล้วมันถูกนำเสนอเป็นศิลปะนี่ ทัศนคติหรือการเสนออะไรมันแนบเนียนและมันได้ผลมากกว่า มากกว่านายกฯ ออกมาพูดว่า ขอให้ประชาชนจงอย่าสิ้นหวังหรืออย่างโฆษณาทางทีวี คือจริง ๆ การเรียนรู้อะไรนี้มันมีทุกอย่างรอบตัวเรา แต่พอมันไปอยู่ในบางอย่าง มันดูยึดเยียด มันดูเชย แต่พอไปอยู่ในหนัง (ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นหนังอเมริกันดราม่า

อย่างเดี่ยว) พอมันผ่านการนำเสนอทางศิลปะแล้ว ผลกระทบมันแรงขึ้น และมีพลังโน้มน้าวมากกว่า ซึ่งถ้าจะให้ขมวดลงหนังอเมริกันก็คือ หนังอเมริกันมีความชัดเจนในด้านนี้สูงกว่าหนังของประเทศอื่น ๆ ในการผสมผสานว่า ทำขายของด้วย แล้วก็ดูสนุกด้วย และมันก็ยังมีส่วนมีแง่คิดอะไรต่าง ๆ ติดตัว

4. คุณกำพล วีระกุล

อายุ 24 ปี กองบรรณาธิการนิตยสารPulp

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังประเภทนี้ที่พบเห็นบ่อย ๆ คือ มันจะสะท้อนแง่มุมชีวิตของคนอเมริกันให้เราได้เรียนรู้ ยิ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มันจะเสียดสีวิถีชีวิตของคนอเมริกัน ความเป็นทุนนิยม วัฒนธรรมการวิ่งเข้าหาชื่อเสียง การมีตัวตน อย่างเช่นหนังเรื่อง Chicago หรือ Fight Club คล้าย ๆ กับว่า มันสะท้อนกับตัวเราว่า เราก็คิดแบบนั้นหรือมีความคิดเห็นอย่างนั้น คือตัวเราก็ไม่ได้วิ่งเข้าหาชื่อเสียง ก็เลยรู้สึกกับมันมาก

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

อย่างหนังเรื่อง Fight Club เรายังไม่ใช่ทุนนิยม ก็มีบ้างแต่ก็ไม่ถึงกับทุนนิยมเป๊ะ ก็เลยรู้สึกกับมัน รู้สึกว่ามันตรงกับที่ใจเราคิด ก็ถือว่า ค่อนข้างเสริมวิถีคิดที่เรามีอยู่ก่อน และสะท้อนทัศนคติบางอย่างที่เราหลงลืมไป บางทีเราอาจจะมีบางมุมที่เราหลงลืมไปกับวัตถุ เราดูแล้วเราก็ได้กลับมาย้อนดูตัวเองว่า มันก็มีบางอย่างที่เราเป็นอย่างที่เราเป็นมันด่า

โดยรวม ๆ โดยเฉพาะหนังหลาย ๆ เรื่องที่จุดประกายฝั่งนี้ ตอนนี้อยู่ในสังคมเรากำลังอยู่ในยุคที่ต้องการหลุดจากกรอบกันมากขึ้น เหมือนที่หนังสือ a day เกิด หรืออินดี้ต่าง ๆ เกิด พอมันอยากหลุดจากกรอบมันก็ต้องหาแรงบันดาลใจ หนังก็เป็นส่วนหนึ่ง อย่างที่พี่โหน่ง(วงศ์ทรง ชัยณรงค์สิงห์) a day ทำ โลกมันถูกครอบด้วยทุนนิยมมานาน เรายังก็เดินตามมันมานาน จนถึงจุดหนึ่งที่เรอยากหลุดออกมา Fight Club ก็มาจุดชนวนให้เรา ซึ่งก็แล้วแต่คน แต่หนังที่ชัด ๆ

อย่าง Dead Poets Society ซึ่งขัดแย้งของการจุดประกายฝัน ก็น่าจะหมายรวมถึงคนกลุ่มใหญ่ด้วย ไม่ว่าจะใครมาดูก็น่าจะตีความได้

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

สมัยเป็นเด็กตอนที่ยังเรียนไม่จบจะมีความฝันหลายอย่าง อย่างหนึ่งเรื่อง Dead Poets Society ที่เล่าถึงว่า ชีวิตคนเรามันไม่ต้องตามกรอบอย่างนั้นมากก็ได้ มันก็จุดประกายให้เราว่าชีวิตเรามันก็ไม่ควรตามกรอบ อย่างช่วงที่เรียนจบใหม่ ๆ เราไปทำงานบริษัทCP ซึ่งก็ตรงกับที่เรียน มันก็เหมือนถูกกำหนดมาว่า เรียนจบอย่างนี้ ต้องทำงานอย่างนี้ ดูหนังพวกนี้แล้วก็รู้สึกว่ามันมีที่ทางให้เราอีกนะ ไม่ต้องเดินไปตามที่เขาขีดไว้ก็ได้ ซึ่งมันก็จะมียุทธศาสตร์ที่มีประเด็นอย่างนี้

อย่าง Jerry McGuire การทำธุรกิจไม่จำเป็นต้องได้ ๆ ๆ ๆ ฝ่ายเดียว ให้เขาบ้างก็ได้ เหมือนที่ในหลวงบอกว่า “Our lost is our gain” หนังมันจะบอกเราว่า มันยังมีวิธีใหม่ ๆ ที่รอให้เราทำนะ ไม่จำเป็นต้องทำตามวิธีเก่า ๆ ก็ได้ ดูเรื่องนี้ ก็มี impact กับเราในแง่ที่ว่า ทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น

5.คุณอลงกรณ์ คล้ายสีแก้ว

อายุ 27 ปี กองบรรณาธิการนิตยสารPulp

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังประเภทนี้เราได้เรียนรู้สังคมอเมริกัน ถ้าเป็นเมืองไทยเราจะเจอแต่โลกสมมติอย่างในละคร ไม่ค่อยสะท้อนสังคม เมืองไทยยังมองว่าหนังไม่ใช่ภาพสะท้อนของสังคม เป็นได้แค่ดูแล้วทำตาม เป็นสื่อตัวอย่าง แต่หนังอเมริกันมันเปิดเผยด้านมืด ด้านลบอะไรต่าง ๆ ดูแล้วได้เห็นสังคมอเมริกันจริง ๆ

อีกส่วนหนึ่งคือ ได้รู้ทัศนคติบางอย่าง เราไม่ได้ไปอเมริกาแต่เราก็รู้หมดว่า เขาคิดอะไรยังไง สามารถติดตามระบบความคิดของเขาได้ ตอนดูหนังใหม่ ๆ เราก็ดูไปเรื่อย ๆ หนังสตูด action อะไรต่าง ๆ พระเอกเดี่ยวก็ชนะ ความรักชนะทุกอย่าง แต่พอได้ดูดูราม่า ได้เห็น

ความสัมพันธ์ของคน กลายเป็นว่าเราดูหนังเพื่อจะศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์คนอื่น ก็คือ เราก็อยากจะเข้าใจคนอื่น อยากเข้าใจมนุษย์ อยากรู้เหมือนกันว่าทำไมคนอื่นถึงคิดอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะพื้นฐานแต่ละคนไม่เหมือนกัน คือเราเองก็มีวงคนรู้จักอยู่เท่านี้ ไม่รู้จักวงคนอื่น แต่ถ้าเราดูหนัง เราก็จะรู้จักไปในโลก เราก็ได้รู้ เออ ในสถานการณ์อย่างนี้ทำไมคนเราทำอย่างนี้ บางคนที่เราไม่เคยเข้าใจมันมาก่อนในชีวิต แล้วมันไม่เคยอ้าปากเล่า บางทีไปดูหนังแล้วเจอคนบุคลิกอย่างนี้ เราก็จะเข้าใจ ก็ได้เรียนรู้ประเด็นนี้จากหนัง ทำให้เราเข้าใจคนอื่น และเข้าใจโลกมากขึ้น

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

หนังอเมริกันดราม่ามีเรื่องเกี่ยวกับการค้นหาคุณค่าในตัวเอง การเห็นคุณค่าในตัวเอง การให้ความสำคัญกับปัจเจกมากกว่าสังคมอยู่เยอะ เราดูหนังเราจะซึมซับได้มากกว่า ถ้าเป็นหนังสือเราจะได้ในแง่ความรู้สึก แต่หนังมันมีภาพ มันติดอยู่ในหัว ถ้าพูดโดยรวมก็แล้วแต่คนรับสารด้วยว่า เปิดใจมองหนังมากกว่าความเป็นมหรสพหรือเปล่า เพื่อนบางคนก็ดูหนังเพื่อความบันเทิง

กับเรา หนังประเภทนี้มันก็มี impact พอสมควร อย่างตอนที่เรียนปริญญาโท(นิติศาสตร์) เราทำวิทยานิพนธ์เกือบเสร็จแล้ว แต่เราก็คิดว่าทำต่อไปก็คงไม่ได้ใช้หรอก เพราะเรามาทางสายนี้แล้ว(ทำงานเขียนในนิตยสารภาพยนตร์) คือ ถ้าเราไม่คิดอะไร เราก็ทำต่อไปตามระบบ ทำให้มันจบ ๆ ไปตามระบบดีกว่า ที่ทำตามฝันเก็บไว้ก่อนอะไรแบบนี้

มีหนังอเมริกันอีกประเภทหนึ่งนะที่กระตุ้นให้เราพัฒนาตนเองได้ คือ หนังกีฬาอย่างเรื่อง Remember the Titans ประเด็นของหนังก็คล้าย ๆ กับ Dead Poets Society ที่บอกให้คนตระหนักในคุณค่าของตัวเอง แต่กว้างกว่า คือให้หันมามองเพื่อนในกลุ่มว่า ถึงจะไม่ชอบมันแต่มันก็มีข้อดีเหมือนกัน ถ้ามารวมกลุ่มกันทำงาน อะไรแบบนี้ ถ้าชีวิต down ๆ อยู่ ดูหนังพวกนี้แล้วมันก็จะได้คิดว่า เออ ชัยชนะน้อย ตั้งใจเรียนสักหน่อย เดี่ยวมันก็จะมีความสุขของเรา อันนี้คือเราได้ถูกคิดเวลาที่รู้สึก down

6.คุณรัชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง

อายุ 25 ปี นักบริหารทั่วไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตวิทยาลัยดุสิตธานี

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังเป็นตัวรองรับสังคมหรือเป็นตัวสะท้อนสังคมในระดับหนึ่งในแต่ละยุค หนังอเมริกันก็เหมือนกัน อย่างยุคสงครามเวียดนาม ยุคอเมริกันเวฟ ก็จะมีหนังเกี่ยวกับการแสวงหา ใจมตีสังคม เปิดเผยหรือตีแผ่สังคมมากขึ้น มีหนังอย่าง The Deer Hunter , Apocalypse Now ขึ้นมา พอผ่านไปยุคหนึ่ง ยังเจ็บปวดอยู่ก็จะมี born on the fourth of July หรือ Rambo คนเดียวชนะหมด

ถามว่าคนไทยได้อะไรจากหนังเหล่านี้มัย ก็ได้นะ อาจจะไม่ได้อแบบคนอเมริกาหรอก หนังชีวิตอเมริกันทุกเรื่องรับอิทธิพลจากลัทธิโรแมนติกมาหมด มองทุกอย่างเป็นอุดมคติ ซึ่งเราก็เอาด้านดีของมันมาใช้ อย่างหนังโรแมนติกทั่วไปเช่น someone like you, two weeks notice ก็จะได้สอนอะไรที่มันสุดโต่งไปเลยเช่น คนเราเปลี่ยนแปลงกันได้ นักสังคมสงเคราะห์มาชอบกับนักธุรกิจ เพื่อให้เราได้พบกับการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในชีวิต อย่าง When Harry met Sally คนเราเปลี่ยนแปลงกันได้ ชีวิตจริงทำได้ เป็นเพื่อนกันมา 10 ปีก็มาชอบกันได้ คนไทยถ้าดูตามลักษณะของสังคมคือ จะหลีกเลี่ยงความจริงนิดนึง อาจจะทำมาใช้กับชีวิตประจำวันคงพอได้

การดูหนังนอกจากจะช่วยจรรโลงใจแล้วมันยังเปิดโลกทัศน์ เราอาจจะสนใจเรื่องบางเรื่องแต่ด้วยกรอบของสื่อที่มีจำกัด หรือความไม่รู้บางอย่างที่ทำให้เราไม่เห็นความแตกต่าง แต่เมื่อเราดูหนัง กรอบทัศนคติเราจะเปิดกว้างขึ้น บางเรื่องเราอาจจะไม่ชอบเพราะไม่เข้าใจ แต่เมื่อทบทวน พยายามปรับความเข้าใจก็จะได้โลกทัศน์ใหม่ ๆ มากขึ้น ไม่ต่างกับรับสื่ออื่น ๆ อย่างหนังสือ

นอกเหนือไปจากนี้ ก็อาจจะเป็นความรู้ในเชิงประวัติศาสตร์ของเราที่เราได้เรียนรู้ บางเรื่องเราชอบ เราก็อาจจะไปค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งก็จะช่วยให้เราเข้าใจสารที่หนังต้องการจะสื่อมากขึ้น เรายังก็ได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นไปด้วย

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

หนังที่ดีจะเป็นตัวกระตุ้นอะไรบางอย่างที่อยู่ในตัวเราได้ กระตุ้นให้คนดูกระทบกับมันได้ อย่างถ้าเรามีด้านดี ไปดูหนังที่จรรโลงใจ มันก็กระตุ้นด้านดีนั้นออกมา คือหนังไม่สามารถทำให้เราเป็นคนดีหรือเป็นคนเลวขึ้นมาได้ คนเรามันต้องมีด้านนั้นอยู่แล้ว อย่างไปดู Fight Club แล้วมีข่าวที่คนบราซิลฆ่ากัน มันก็เป็นการเอาหนังมาเป็นข้ออ้าง แล้วเลียนแบบพฤติกรรมในหนังมากกว่า แต่ที่จริงคนพวกนี้คิดจะฆ่ากันอยู่แล้ว

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

สาระสำคัญหรือthemeของหนังอเมริกันโดยทั่วไป มักจะเน้นให้คนดูเกิดการผลักดันในทางบวกอยู่แล้ว เช่น เรื่องการเห็นคุณค่าของชีวิตหรือการมีชีวิตอยู่(The Hours,Saving Private Ryan) เรื่องการค้นพบตนเอง การเชื่อมั่นในตัวตน(Dead Poets Society, Mr.Holland Opus) การยอมรับความจริงหรือยอมรับความเปลี่ยนแปลง(Annie Hall, Two weeks notice, Someone like you) การเชื่อในความคิดหรืออุดมคติ(Sleepless in Seattle, Serendipity) ขณะที่หนังยุโรปจะมีthemeที่แตกต่างไปเพราะเชื่อว่า วิธีของตนสามารถให้คนดูชูกำลังใจได้

จริง ๆ คนเรามีลักษณะแบบคาดว่าจะเป็นอย่างนั้น คาดว่าจะเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว คิดมโนภาพสิ่งที่อาจจะเกิดกับเราไว้อยู่แล้ว แต่อาจจะยังลังเล แต่หนังจะเป็นตัวช่วยว่า เออ ถ้าเราทำอย่างนี้ตั้งแต่ต้นมันก็ดีอยู่แล้ว หนังมันกระตุ้นให้เรารู้จักค้นหาตัวตน มนุษย์เราส่วนใหญ่มักจะต้องมีต้นแบบไป หนังก็เป็นตัวหนึ่ง อย่างDead Poets Society ก็กระตุ้นให้ค้นหาตัวเอง เป็นแรงบันดาลใจในการค้นหาสิ่งต่าง ๆ ต่อไปให้ตัวเอง อาจจะไม่ถึงกับรู้จักตัวเองที่สุด แต่ก็คิดว่า เราไม่ลืมสิ่งที่คิดฝันเอาไว้

คนเรา มีพื้นฐานว่าจะพัฒนาตนเองไปได้ในระดับไหนแตกต่างกัน บางคนอาจจะได้แง่คิดจากหนังวัยรุ่นอะไรเรื่องหนึ่งซึ่งไม่ได้มีคุณค่าทางศิลปะอะไรเลยก็ได้ แต่มันได้แง่คิดสำหรับเขาสามารถเอาหลักการในหนังไปใช้ได้ อันนี้ก็แล้วแต่คน แล้วแต่พื้นฐานคนด้วยว่า คิดไปได้ยังไง แล้วคนเราก็สามารถนำไปปรับใช้ได้หลายระดับตามภูมิหลัง สติปัญญา ความรู้ ประสบการณ์ของแต่ละคน อย่างวัยเด็ก มักได้รับสารกระตุ้นการค้นหาตัวเอง สร้างต้นแบบของตนเองได้ดี ขณะที่วัยทำงานสามารถประยุกต์เอาสาระต่าง ๆ จากหนังมาใช้กับการทำงานได้ดี โดยเฉพาะหนังที่มี

เรื่องเกี่ยวข้องกับอาชีพการงานของแต่ละคน ขณะที่คนคนหนึ่งในระดับรู๊ตก็ก็สามารถดูหนังที่มีคุณค่าทางศิลปะโดยจับสาระสำคัญของหนังได้ดีกว่าคนทั่วไป

7.คุณนันทขว้าง สิริสุนทร

อายุ 34 ปี นักวิจารณ์ภาพยนตร์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

ในแง่สังคมวิทยา เราจะพบว่า ตัวละครในหนังอเมริกันดราม่าจะมี 2 แบบคือ หนึ่ง มักจะเป็นตัวละครที่ตกอยู่ในกรอบของTradition หรือแบบแผนทางสังคม แล้วก็จะมักจะพยายามแหวกออกมาจากกรอบ และผลสุดท้ายก็คือ พ่ายแพ้ แต่บางครั้งการพ่ายแพ้ของตัวละครเหล่านี้เป็นการพ่ายแพ้เพื่อให้จิตวิญญาณของมันได้หลุดออกไปสู่โลก สอง ตัวละครในลักษณะhero ซึ่งมันสะท้อนเนื้อหาของสังคมอเมริกันอย่างหนึ่งก็คือ ตั้งแต่ยุค 30 มาถึงตอนนี้ สังคมอเมริกันเหมือนสังคมไทยอย่างหนึ่งคือ มักจะพึ่งพาhero เสมอ ไม่ว่าจะป็นheroทางความคิด หรือว่าheroทางการกระทำ

หนังดราม่าของอเมริกันสะท้อนอารมณ์ของสังคมอเมริกันเลยว่า สังคมอเมริกันก็ไม่ได้ดีไปกว่าสังคมอื่น เพราะว่าในสังคมอเมริกันเวลาแย่มั้วจะด้วยอะไรเช่น สงคราม เศรษฐกิจตกต่ำ ความน่าเชื่อถือของสถาบัน ศาสนา มหาวิทยาลัย ประธานาธิบดี มันมีความซ้อดล หนึ่งนั่นเองที่เป็นตัวทำให้อารมณ์ของคนในสังคมupขึ้นมา เช่น ตอนที่คลินตันไปมีสัมพันธ์กับเลวินสกี เห็นเลยว่ามีหนังฮอลลีวู้ดหลายเรื่องที่ตอบรับการทำให้คนอเมริกันรู้สึกดีขึ้น โดยการเน้นไปที่ศีลธรรม/ความถูกต้อง ศีลธรรม/จริยธรรม ปี1999 มีหนังเรื่องหนึ่งถูกมอบรางวัลให้คือ American Beauty ซึ่งพูดถึงการสร้างเปลือกจอมปลอม การที่มนุษย์ยึดมั่นในความดีงาม การให้ตัวละคร Lesterตายลงตอนจบ มันเป็นการบอกเราว่า ที่สุดแล้วคนควรจะไปหาความมั่งคั่งในแบบ basic ..โบเมเปิดร่วง มือเหี่ยว ๆ ของยาย อะไรแบบนี้

ในแง่การทำงานมีหนังอยู่ 2-3 เรื่องที่มีผลกับการทำงานเยอะมาก เรื่องหนึ่งคือ A river runs through it ตัวละครของBrad Pittคือตัวละครที่เป็นเรา เราชอบวิถีชีวิตแบบนั้น คือ ชอบที่เขาไม่จำเป็นต้องเป็นอะไรตามพ่อกับพี่ชาย เขามีวิถีของตัวเองที่เด็ดเดี่ยวมาก มันสอนเราว่า ไม่

จำเป็นที่เราจะต้องไปทำงานตามที่กระแสวิงคอมเป็น หลายครั้งมีคนติดต่อให้ไปทำอะไรเยอะแล้วแต่ครั้งเงินก็มากบางครั้งตำแหน่งใหญ่โตเลยนะ แต่มันไม่ใช่ตัวเรา เราก็ขอสละไปโดยไม่เสียดายจนคนรอบตัวว่าทำไมไม่มีambition แต่เรารู้ว่า ถ้าเราทำเราก็ไม่มีความสุข เวลาที่มีคนมาว่าเราโง่ เราจะยืนขึ้นอย่างเด็ดเดี่ยวแล้วบอกว่า เราไม่ไป ตัวละครตัวนี้ทำให้เรารู้สึกเลยว่า เรามีเพื่อน แม้มันจะเป็นเรื่องของหนัง เวลาคิดถึงวิถีของตัวละครจะรู้สึกได้ว่า ขอให้ทั้งชีวิตของเขามันตกปลาตัวที่ยากที่สุดได้ แม้มันจะแค่ครั้งเดียวนะ พอแล้ว การตกปลาตัวที่ยากที่สุดก็คือความหมายของการทำสิ่งที่มีความสุขที่สุด อาจจะไม่มีความหมายในสายตาคนอื่น

อีกเรื่องหนึ่งคือ The Legend of Bagger Vance มันสอนในแง่ของการfight ให้ถึงจุดหมายปลายทางโดยวิธีไหนก็ได้ แต่ต้องถูกต้องนะ คนที่ตีกอล์ฟในเรื่อง บางทีมันตีแบบ aggressive บางทีมันตีแบบไปเรื่อย ๆ ที่สุดแล้วคือ คุณตีแบบไหนก็ได้ แต่ให้มันไปลงหลุม มันบอกเราว่า การที่คุณจะไปเตะฝั่งฝัน จุดหมายปลายทางเรื่องงาน ขอให้คุณทำมันไปเรื่อย ๆ เดี่ยวมันถึงเอง ไม่ได้แปลว่า ทำงานปีแรกคุณจะต้องประสบความสำเร็จเลย ดังเลย บางทีคุณอาจจะต้องเขียนหนังสือ 5 ปี คุณถึงจะเป็นที่ยอมรับ การมุ่งมั่นสะสมชั่วโมงบินในการทำงานดีกว่าดั่งข้ามคืน

หนัง 2 เรื่องนี้มันสอนอะไรให้เราได้คิดอย่างเป็นส่วนตัวมาก ๆ หนังที่มีบทสรุปบางทีก็ไม่ได้หรอก แต่มันก็สอนอะไรเราได้เยอะ แล้วหนังประเภทหนังฮีโร่ไม่สอนอะไรผมเลย เพราะเราได้ผ่านวัยคลั่งไคล้หนังฮีโร่ไปด้วย แล้วเราก็ไม่ได้เห็นมนุษยด้วย ถ้าเราอายุ 18 หนังแบบนี้อาจจะตรงกับเรา

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

สิ่งที่หนังอเมริกันสอนเรามาตลอดก็คือว่า ควรจะมีความหวังในการมีชีวิตอยู่ต่อไป แม้ว่าชีวิตของคุณจะเผชิญกับช่วงยาก สิ้นหวังใจ หลาย ๆ เรื่องถือว่าน่าเศร้าเลยนะ อย่างหนังหนึ่งในดวงใจอย่าง Stand by me ดูที่เรารู้สึกว่า ชีวิตมันต้องดำเนินไป มันมีความหวัง มันต้องมีชีวิตอยู่ แล้วมันบอกเราอีกอย่างคือ ไม่มีอะไรที่มันมั่นคงถาวร สิ่งที่เราคิดว่ามันมั่นคงถาวร มันก็มักจะเกิดอุบัติเหตุบางอย่าง หรือชีวิตที่มันจะสิ้นหวัง มันก็ทำให้เราเกิดความรู้สึกมีกำลังใจที่จะอยู่ต่อ

สำหรับตัวเองคงเป็นเรื่องความหวังและกำลังใจที่ได้รับจากหนังเหล่านี้ ตอนเด็ก ๆ ดู Dead Poets Society แล้วชอบมาก รู้สึกว่า แม้เราจะตกอยู่ในสภาพที่มันมีกฎเกณฑ์ มีกติกา มากมายแค่ไหน แต่เราไม่ควรตกเป็นเหยื่อของมัน เราควรจะหาทางต่อสู้แล้วก็ออกมาด้วยวิธีการ ของตัวเอง

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

จะว่าไปเป็นturning point เลยนะหนังเรื่องDead Poets Society มันนำมาซึ่งการที่จะไม่ เรียนอะไรก็ตามที่บ้านสั่ง ที่บ้านอยากให้เรียนด้านอื่น หรือการเอ็นท์ไม่ติดนี้ไม่เสียใจ เพราะว่า ได้ดูDead Poets Societyไปก่อนหน้านี้ เรา รู้สึกว่า ไม่จำเป็น เพราะเราเข้าใจเลยว่า ตัวละครที่ อยากรจะเล่นละครเวทีแต่ในที่สุดก็ฆ่าตัวตาย เป็นการบอกเราเลยว่า คุณเป็นอะไรก็ได้ คุณเป็นบ้า เป็นบออะไรก็ได้ ขับรถแท็กซี่ก็ได้ ขายของตามข้างทางก็ได้ อะไรก็ได้ที่ทำให้คุณมีความสุข สิ่ง เหล่านั้นมันอาจจะไม่เป็นไปตามมาตรฐานของสังคม แต่เราทำแล้วเราแฮปปี้ ที่สุดแล้วคุณจบ ปริญญาออกมาแล้วคุณมาขายก๋วยเตี๋ยวก็ได้ ถ้าการขายก๋วยเตี๋ยวทำให้คุณมีความสุข อย่างการ เป็นนักวิจารณ์ชื่อดังไม่สำคัญ ตรงนี้คือเปลือก วันหนึ่งผมก็ต้องลง มันเป็นเพียงแค่หัวโขนเท่านั้น คนที่อยู่กับมัน อยู่ยังไงสำคัญมาก อยู่อย่างหลัง ๆ หรือว่าอยู่อย่างรู้สึกตัว อันนั้นจำเป็น

8.คุณวิศิษฐ์ พันธุมกุล

อายุ 36 ปี ศึกษากิจสวนตัว/บรรณาธิการนิตยสารPopcorn

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ.2547

ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

พูดถึง หนังอเมริกันดราม่าจะเป็นดราม่าที่ค่อนข้างจะเบา ถ้าเทียบกับดราม่าด้วยกัน ก็ ไม่หนักแล้วก็ดูสบายกว่า สมัยไปเรียนที่อเมริกาได้ดูหนังเก่าเยอะ ซึ่งหลายเรื่องก็ได้ดูตอนเด็ก ๆ แต่พอได้มาดูตอนโตก็ได้อะไรเพิ่ม ชอบหนังของFrank Capraทุกเรื่อง ฟังมองว่า หนังเก่า ๆ ดูแล้ว ได้อะไรมากกว่าหนังสมัยนี้ มันบริสุทธิ์กว่า ดูง่ายกว่า จริง ๆ จะบอกว่า ดูทุกเรื่องเราก็เก็บได้ทุก เรื่องนะ

ก็เป็นช่วง ๆ นะ ตามวัย อย่างช่วงที่เรียนจบแล้ว หน้าที่โดนมาก ๆ เรื่องหนึ่งคือ St.Elmo's Fire เป็นเรื่องของกลุ่มเพื่อนในมหาวิทยาลัยซึ่งเหมือนกับกลุ่มเพื่อนของเรา ในที่สุดคือ ต่างคนต่างก็ต้องออกไปใช้ชีวิต แต่แต่ละคนก็มีปัญหาส่วนตัว ในเรื่องมันเหมือนกับชีวิตจริงของเรามาก พอเราได้ดูเรื่องนี้ เราก็ได้มามองว่า ความสุขในอดีตเราก็เก็บไว้ในความทรงจำ เรื่องในอนาคตมันก็อยู่ที่เราจะประคอง ปัญหาถ้ามีก็ช่วยกันแก้ เราต้องมองชีวิตให้เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น คือทุกคนต้องก้าวออกมายอมรับความจริงว่ามันไม่เหมือนเดิมแล้วนะ ความสุขในวัยรุ่นมันก็ช่วงหนึ่ง การจะเป็นผู้ใหญ่มันก็อีกอย่างหนึ่ง ปัญหามันก็มีมากขึ้น

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

ส่วนใหญ่ที่ได้จะเป็นการให้กำลังใจกับชีวิตมากกว่า หนังสืออเมริกันจะมีอเมริกันดรีมเยอะ เช่น คนที่เป็น nobody อยากเป็น somebody จะมี theme พวกนี้เยอะ หนังสืออย่าง field of dreams หรือ It's a wonderful life ยิ่งอายุมากมาดู มันก็รับอะไรได้มากขึ้น แต่มันก็อยู่ที่รสนิยมและประสบการณ์ชีวิตด้วย ถ้าเด็ก ๆ ไปดูก็คงไม่รับรู้เรื่องผู้ใหญ่ เรื่องสังคมหนัก ๆ คงไม่ค่อยรับหรือรับได้บางส่วน พอโตขึ้นมาดูซ้ำเรื่องเดียวกัน อาจจะได้มากกว่าตอน 5 ปีที่แล้ว เพราะเราผ่านประสบการณ์ชีวิตมา หนังสือบางเรื่องที่เรามองข้ามไปแล้วกลับมาดูใหม่นี้ได้อะไรมากมาย จุดหนึ่งคือ อยู่ที่วัยที่เราดูด้วย แล้วก็การติดตาม มันก็ต้องผ่าน step ของประสบการณ์ชีวิตด้วย ถึงจะได้อะไรมากขึ้น อีกส่วนหนึ่งก็ได้จากอย่างอื่น อย่างหนังสือ ด้วย

อย่าง Dead Poets Society ก็ถือว่าเป็นจุดหนึ่งตอนเด็ก ๆ ตอนที่เราอยากจะทำจากกรอบอะไรบางอย่าง มันก็ทำให้เราตัดสินใจทำอะไรบางอย่าง อย่างตอนนั้นช่วงวัยรุ่นเราก็อยากจะทำอะไรที่มันผิดแปลกไป ส่วนหนึ่งทำให้เราไปเรียนเมื่องนอก ก็เหมือนหนีตัวเองด้วย ลองหนีไปดูโลกข้างนอกว่าเป็นยังไง ลองกล้ายืนขึ้นมาสักครั้ง เหมือนที่ในเรื่องเขายืนขึ้นมาบนโต๊ะ อาจจะเห็นอะไรที่มันสูงขึ้น

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

การดูหนังกับเรามันให้อะไรมากมายในชีวิตเลย อย่าง It's a wonderful life มันพูดถึงการเสียสละ ก็เหมือนกับเราที่ตอนนี้กลับมาช่วยงานที่บ้าน ตัวละครในเรื่องทิ้งโอกาสก้าวหน้าเพื่อให้น้องชายได้เรียนสูง ๆ ตัวเองก็ดูแลกิจการที่บ้าน ตอนหลังเจอวิกฤต ท้อแท้ ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง

แต่คนอื่นก็เห็น กับเรา เราได้ตรงที่ การทำความดีไป เราไม่ได้หวังผลตอบแทน อย่างน้อยได้ที่ใจ เราไม่ต้องไปคิดอะไรมาก สุดท้ายก็มีคนเห็น หรือถ้าไม่เห็น อย่างน้อยเราก็สุขอยู่ในใจก็พอ เราดู เราไม่ได้คิดว่า ทำความดีไปเพื่ออะไร เราไม่ต้องหวังอะไรมาก ช่วยคนอื่นแล้วคนอื่นจะต้องมา ตอบแทนเรา การให้มากกว่าให้ก่อน ถึงวันหนึ่งคนอื่นเห็นค่า เขาก็จะตอบแทนเราเอง

9.คุณณยศ ศรีไพโร

อายุ 19 ปี นิสิตชั้นปีที่ 2 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

จริง ๆ การดูหนังที่เป็นดราม่าจะได้ในอารมณ์ที่เป็นความสุข ตอนที่อินกับเรื่องราว ถึงจะอินและเครียดกับเรื่องแต่ก็รู้สึกดี เพราะได้มีชีวิตในอีกแง่มุมหนึ่งที่เราไม่เคยมี ประมาณว่าดูแล้ว ถอดจิตเข้าไปดู ไม่จำเป็นว่าต้องเป็นหนังที่จบแบบhappy ending จบเศร้ามาก ๆ ก็รู้สึกดีได้ เพราะได้รู้สึกโล่ง ได้ปลดปล่อย

หนังอเมริกันชอบมีแง่คิด แต่ก็ เป็นแง่คิดที่ไม่ใช่ของแปลกใหม่ คือ ก็ เป็นของที่รู้อยู่แล้ว ปรัชญาอะไรต่าง ๆ ก็เห็น/รู้อยู่แล้ว แต่เอามาทำเป็นหนังเท่านั้นเอง แต่ก็ มีบางเรื่องที่เป็นแง่คิดที่ไม่เคยเจอมาก่อน อย่างหนังเรื่อง Nurse Betty ซึ่งให้มุมมองในเรื่องที่ไม่ให้เราติดอยู่กับความเพ้อฝัน แต่นำเสนอในพล็อตที่ไม่เหมือนที่หนังเรื่องอื่นเคยเสนอ คือ เป็นconceptเดิม แต่ presentation แตกต่าง ซึ่งก็ทำให้เราได้เรียนรู้ที่จะยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น ไม่ใช่ยึดติดอยู่กับเรื่องที่เราสบายใจ

หนังอเมริกันดราม่าส่วนใหญ่ก็สูตรสำเร็จ ไม่ค่อยมีอะไรฉีก แต่ได้ดูแล้วอิน เลยชอบ ได้หลักหนีจากชีวิตจริง ถ้าหนังมันทำดี ๆ เราก็จะรู้สึกว่าได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับเรื่องราว มีอารมณ์ คล้อยตามไป ชีวิตจริงของเรามันไม่มีอารมณ์อย่างนั้นไง เราได้ไปมีอารมณ์/ได้ไปรู้สึกอะไรที่ชีวิต ปกติมันไม่ได้รู้สึก อย่างหนังเรื่อง Thelma & Louise เราได้ซึ่งกับเรื่อง ชีวิตจริงเราไม่มีอะไรอย่างนี้ ใช่มั้ย

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

การได้ดูหนังทำให้เราได้คิด อย่างดูหนังเรื่อง Magnolia เราดูแล้วอยากทำอะไรในชีวิตมากขึ้น ตัวละครแต่ละตัวมันใจสลายดีเหลือเกิน ชีวิตคนเรามันก็เท่านั้นเดี๋ยวก็ตาย ดูแล้วทำให้เราคิดอยากจะทำอะไรให้ชีวิตของเรามันดีขึ้น ซึ่งถึงแม้ว่าจะได้แค่คิดแต่ก็นับว่ามากแล้ว เพราะชีวิตจริงปกติมันไม่มีอะไรมากระตุ้นให้คิดถึงเรื่องอะไรของตัวเองเลย การดูหนังก็เป็นตัวทำให้เราได้คิดมากขึ้น อย่างบางที่เราดูหนัง เราก็เก็บไว้ในใจ วันหนึ่งถ้าชีวิตจริงเราต้องมาเจออะไรแบบนี้ ก็อาจจะเอาแง่คิดในมูมนั้นมาใช้ก็เป็นไปได้ แต่บางอารมณ์ก็มีเหมือนกันที่เจออะไรแล้วรู้สึกว่าเหมือนกับหนังที่เคยดู แต่ก็ไม่ถึงกับเอามาจากหนังมาใช้ ถึงเวลาก็ใช้วิธีของตัวเอง

อย่าง Nurse Betty ที่พูดไป ก่อนดูคือก่อนได้เจอกับแง่คิดที่เราได้จากหนัง เราก็อาจจะแบบว่า เวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจก็พยายามไม่คิดถึงมัน จะได้สบายใจ พอมาดูหนังเรื่องนี้ เวลาเจอปัญหาอะไรก็พยายามแก้

Shawshank Redemption เป็นอีกเรื่องที่เราดูแล้วรู้สึกมีความหวังที่จะต่อสู้กับอะไรมากขึ้น เวลาเราเจอเรื่องกลุ่มมาก ๆ เราจะคิดถึงพระเอกในเรื่องที่ยังพยายามเป็นสิบปี ปัญหาเราก็ไม่ได้หนักหนายิ่งใหญ่อย่างเขา พอได้คิดเปรียบเทียบกับตัวเองก็ทำให้เรามีกำลังใจมากขึ้น ปัญหาเราเรื่องแค่นี้เอง ทำไมเราทำไม่ได้

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

หลังจากได้ดู Dead Poets Society ก็เหมือนกัน หนังเรื่องนี้เป็นหนังที่ทำให้เราได้เก็บอะไรมาคิดกับตัวเองเยอะมาก พอได้ดูในช่วงมกราคมก่อนสอบเอ็นทรานซ์ ซึ่งพออยากให้เราเลือกหมอ ซึ่งแต่ก่อนเราจะเฉย ๆ ไม่เถียง พอได้ดูหนังเรื่องนี้ช่วงนั้นมันกระตุ้นให้เราจะไม่เลือกอย่างที่我们不ชอบนะ เราก็เลยจะมาเลือกกวีศวะ

10.คุณไกรวุฒิ จุลพงศธร

อายุ 24 ปี หัวหน้ากองบรรณาธิการนิตยสาร Bioscope

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2547

ทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

เราชอบหนังชีวิตที่มันเสียดเข้าไปถึงความ เป็นมนุษย์จริง ๆ อย่างเช่น Steel Magnolias เรา รู้สึกว่า หนังที่ดีคือ หนังที่น่าเสนอชีวิตมนุษย์จริง ๆ ไม่ได้ fake ซึ่งในหนังอเมริกันส่วนหนึ่งมันจะ dramatize จนโอเวอร์ เป็น fairy tale เป็น American dream มันก็เลยจะห่างไกลกับสิ่งที่ เป็นตัวเรา แต่มันก็อาจจะตรงกับที่หลายคนฝันไว้ มันจึงเป็น aspiration ของคนดู คือ ฝัน

แต่มันจะมีหนังอยู่ส่วนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ คือมันไม่ fairy tale และ dramatize จนเกินไป แต่มันจะเพิ่มความ realistic เป็นส่วนที่เราชอบ อย่าง Steel Magnolias เรา รู้สึกว่า นี่แหละคืออารมณ์ของมนุษย์ บางทีเราก็ก้าวร้าวกันทั้งน้ำตา หนังสามารถสื่ออารมณ์ของมนุษย์ อย่างนี้จริง ๆ ได้ ซึ่งหนึ่ง เราอาจจะเคยเจอกับมัน สอง เราไม่เคยเจอหรอก แต่อาจเคยได้ยินมา และสาม เราไม่เคยเจอและไม่เคยได้ยินนะ แต่พอเราดู เราเชื่อว่ามันมีอารมณ์อย่างนี้จริง ๆ การดูหนังอเมริกันดราม่าก็เป็นการได้เคยเห็นอะไรที่มันไม่เคยเห็น ได้เรียนรู้ชีวิตในอีกมุมหนึ่งที่เราไม่เคยสัมผัส ซึ่งก็ได้มาสัมผัสในวันนี้ หนังมันเป็นตัวแทนของเรา ภายในสองชั่วโมงโดยปกติ ถ้าหนังมันทำให้เรา identify ตัวเราไปกับตัวละครใดตัวละครหนึ่งได้ ก็จะเป็นประสบการณ์สมมติให้ เราไปโดยปริยาย

อย่างหนึ่งที่เราไม่ชอบคือ หนังฮอลลีวูดมันมักชอบมีบทสรุปมาให้ ซึ่งเราไม่ชอบตรงนี้ เพราะมันไม่เห็นจำเป็นต้องมีบทสรุปเลย ชีวิตมันไม่มีบทสรุป แต่หนังชอบสรุปว่าสุดท้ายที่ตัวละครมันชนะมาได้ เพราะอย่างนี้ ๆ ๆ แต่บางทีเราไม่เชื่อ หรือ สูตรของหนังฮอลลีวูดที่มักจะมีประโยคเด็ด บอก theme ของทั้งเรื่อง บางครั้งก็อาจจะไม่มีที่มาที่ไป บางทีก็บอกกันไต่ ๆ แต่ไม่เสียดเข้าไปถึงใจ ทำให้บางครั้งก็ขัดเยียด ซึ่งเราจะไม่ค่อยเชื่อในประโยคเด็ด เราไม่เชื่อใน you complete me (Jerry Mcguire) เราเชื่อในเรื่องราว การพัฒนาเรื่องมาถึงจุดนั้น เพราะฉะนั้นเราจะไม่มีประโยคเด็ดที่โดนใจ

ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

ในประเด็นนี้ขอยกตัวอย่างเป็นเรื่อง ๆ เริ่มที่ Dead Poets Society เราว่าเป็นกรณีคลาสสิกเลยนะ ไม่รู้ว่ากรณีคลาสสิกนี้เป็นกรณียกเว้นหรือเปล่า ถ้าไม่มีเรื่องนี้ในประเด็น ประเด็นนี้อาจจะอ่อนไปเลยก็ได้ เพราะเรื่องนี้เป็นหนังที่แรงมาก ๆ และเป็นแรงบันดาลใจกับคนเจนเนอ

เรชั่นหนึ่งเลย โดยเฉพาะคนที่หัวไปทางสายศิลป์ คนที่รักศิลปะ มีความอ่อนน้อม ส่วนที่ dramatize ให้โอเวอร์มันไปอยู่ที่ตัวคุณครู ซึ่งมีวิธีการที่ยิ่งใหญ่ มหัศจรรย์มากเลย แต่สิ่งที่คนไป identify คือ กับตัวเด็ก ซึ่งไม่ได้ถูก dramatize จนเป็นเรื่องความฝันเวอร์ แต่สำหรับเรื่องอื่น จุดเด่นจะอยู่ที่ส่วนที่ถูก dramatize จนมาดบังส่วนที่ไม่ถูก dramatize เรื่องนี้จึงดูเป็นข้อยกเว้น

Safe ตัวเรื่องพูดถึงแม่บ้านที่มีฐานะพอสมควร อยู่ดี ๆ เธอก็แพ้ทุกอย่างรอบตัว ตอนจบ นางเอกล้มมองหน้ากระจกแล้วก็พูดว่า ฉันต้องรักตัวเอง เราดูแล้วเรารู้สึกเลยว่า เออ โลกนี้มันเฮงชวยมาก แต่เราต้องมีชีวิตอยู่ และเราต้องให้เกียรติตัวเอง ต้องรักตัวเอง แล้วโลกนี้มันมีอะไรเฮงชวยเต็มไปหมด แล้วบางทีเราก็คิดว่า เพราะอันโน้นถึงเฮงชวย เพราะอันนี้เราถึงชวย เราเลยได้รับผลกระทบของความเฮงชวยไป แต่ว่าเราจะต้องไม่เฮงชวยใส่ตัวเองนะ คือ ไม่ดูถูก ไม่ทำให้ตัวเองมันลงไปเป็นอย่างนั้น ซึ่งนั่นแหละมันเป็นพื้นฐานของทุกอย่าง โลกนี้มันเลวร้ายมาก แต่เราก็ต้องทนเดินไปอย่างไม่ดูถูกตัวเอง ส่วนหนึ่งเป็นสิ่งที่เราคิดเองอยู่แล้ว แต่หนึ่งมาตอกย้ำมากกว่า

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

In the cut หนึ่งดราม่าผสมสืบสวนสอบสวน ที่ตัวนางเอกจะมีเรื่องของความหวาดกลัวกับฆาตกร และหวาดกลัวกับหัวใจของพระเอกว่า ตกลงมันจะเอายังไงกันแน่ ขณะที่ดูเราจะรู้สึกเลยว่านี่มันตัวเรา เราเป็นคนกลัวความคาดหว้ง กลัวฝันสลาย อย่างในเรื่องวินาทีหนึ่ง พระเอกเป็นชายในฝัน แต่อีกวินาทีหนึ่ง พระเอกกลายเป็นคนแปลกหน้าสำหรับนางเอก ซึ่งเรารู้สึกว่า หนึ่งมันถ่ายทอดคนที่อยู่ในภาวะที่ว่า นี่มันใช่ความรักหรือเปล่าได้ดีมาก มันทำให้เราเข้าใจในตัวเรามากขึ้น ว่า ใช่ ฉันกำลังอยู่ในสภาวะนี้อยู่ วินาทีหนึ่ง พระเอกพูดถึงเรื่องของการผูกมัด อีกวินาทีพูดถึงการลาจาก เรารู้สึกว่า นี่เป็นสภาพของคนที่ไม่มั่นคงในความสัมพันธ์ ซึ่งมันก็ช่วยให้เราเคลียร์ตัวเราว่า เราอยู่ในcase นี้ มันช่วยจัดระเบียบความคิดเรา

A woman under the influence ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้หญิงบ้าคนหนึ่ง หนึ่งเรื่องนี้มันทำให้เราได้ค่อย ๆ เห็นว่า คนบ้ามันเป็นเหยื่อของคนอื่นที่บ้ายิ่งไปกว่าเธอแต่ไม่เปิดเผยตัว คือ คนเรามันก็มีความบ้าอยู่ในตัว สุดท้ายผู้หญิงคนนี้ก็กลายเป็นเหยื่อของสามีที่บ้ากว่าเธออีก เป็นเหยื่อของแม่สามีที่บ้าพอ ๆ กันกับสามี ของทุกคนรอบข้างที่มาบ้าใส่เธอ ขณะที่ตัวเธอบ้าแต่ไม่ทำร้ายใคร เรื่องนี้เราดูแล้วก็ทำให้เราได้สำรวจความบ้าของตัวเอง บางทีหลาย ๆ อย่างที่เราทำออกไป มัน

อาจจะดูเหมือนไม่ได้บ้านะ แต่ความจริงเรากำลังทำอะไรเหมือนคนบ้าอยู่หรือเปล่า เช่น บางทีอาการที่เราหงุดหงิดแล้วเราก็อารมณ์ร้ายใส่คนอื่นอย่างไม่ตั้งใจ หรือบางทีเราก็อาลคนอื่นไปหมด ซึ่งพอเราเย็นลงแล้วกลับไปมอง เรา รู้สึกว่าตัวเราเหมือนคนบ้าเลย เหมือนหนังกำลังจะบอกว่า ความบ้ามันมีอยู่ในตัวทุกคน ซึ่งเราดูแล้วเราก็ได้สำรวจตัวเอง

The Joy Luck Club ก็เป็นอีกเรื่องที่น่าสนใจ เรื่องของความสัมพันธ์แม่ ๆ ลูก ๆ ซึ่งเราดูแล้ว มันมีบางอย่างที่คล้าย ๆ กับเรา อย่างเรื่องเวลาที่เวลาแม่สอนอะไรเรา จะสอนแบบซีเรียสมาก ๆ มันทำให้เราเคลียร์กับแม่เรา และแม่ในตัวละครมากขึ้น และรู้สึกอบอุ่นที่ว่า เราไม่ได้เจอเรื่องอย่างนี้คนเดียว ยังมีคนอื่นร้อยล้านคนในโลกที่เผชิญสภาพครอบครัวอย่างนี้กับเรา

The Business of the Strangers เป็นเรื่องของผู้หญิงสองคนที่คนหนึ่งเป็นนักธุรกิจชั้นแนวหน้า ส่วนอีกคนเป็นเด็กเพิ่งจบแล้วมาเป็นเลขาส่วนตัวให้คนแรก มันมีเรื่องของการเล่นตำแหน่งหน้าที่ในงาน ซึ่งในเรื่องตัวละครจะเกิดความกลัวที่จะรับมือกับความรับผิดชอบที่ใหญ่ขึ้น ซึ่งอันนี้ตรงกับเรามาก คือเราเป็นหัวหน้ากองบก.อยู่แล้ว แต่เพิ่งจะต้องรับผิดชอบงานเต็ม ๆ จริง ๆ เราดูแล้วเราก็ได้คิดกับตัวเราว่า เออ เราต้องการอะไรกันแน่ เรามีความสุขกับการเป็นคนเล็ก ๆ หรือเปล่า การก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นเรื่องที่ดี แต่ถ้างานมีภาระหน้าที่หนักขึ้น แล้วเราจะมีความสุขน้อยลงมั้ย ซึ่งคำตอบที่เราได้คือ ลองทำมันก่อนสิ มันก็เป็นเรื่องดีไม่ใช่หรือ เราดูเรื่องนี้แล้วมันก็ทำให้ได้ตรวจสอบตัวเราเอง

11.คุณจักรทิพย์ สิงห์รักษ์

อายุ 39 ปี บรรณาธิการนิตยสารEntertain

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

พี่ชอบดูหนัง เพราะหนังมันเป็นความบันเทิงมากกว่าอะไรทั้งสิ้น เราได้ดูชีวิตของตัวละคร ซึ่งเราไม่เชื่อว่า larger than life ไร มันก็คือชีวิตเหมือนกับชีวิตทั่ว ๆ ไป เพียงแต่มันมีความบันเทิงอยู่ในตัว ความบันเทิงก็คือความบันเทิง ไม่มีอะไรไปมากกว่านั้น เพียงแต่มันเป็นความบันเทิงที่มันเป็นคุณภาพมันก็ทำให้เรารู้สึกดี แต่ดูแล้วก็แล้วกัน ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้คิดถึงตัวเองนะ

ชีวิตพีไม่ได้มีปัญหาอะไรที่ร้ายแรงเท่าที่เกิดมา ตัวเองเป็นคนที่ไม่คิดว่าค่อนข้างโรแมนติค เน้นหนักเรื่องความรัก เพราะฉะนั้นมันก็จะมีการประสพการณ์จริงเยอะอยู่ พอดูหนังโรแมนติค เราก็จะประทับใจ อย่าง 21 grams เป็นหนังที่แรงมาก แล้วถ้ามันเกิดขึ้นกับเรา เราก็รู้ว่ามันคงลำบาก แต่เรื่องจริงคือ มันไม่เคยเกิดขึ้นกับเรานักออกม้าย เราก็จะไม่รู้สึกอินขนาดนั้น คือรู้ว่าหนังแรงมาก เล่นกันดีมาก เยี่ยมในโรง แต่พอเดินออกมาจากโรง เราจะไม่รู้สึกเครียดขนาดนั้น เพราะมันไม่เคยเกิดขึ้นกับพี

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

สำหรับพี ถ้าถามว่าหนังใช้ในชีวิตประจำวันได้มัย ตอบได้ว่าไม่เลยคือ พอดูแล้วจบ หนังดี ดูแล้วก็ปลื้มใจ ในขณะที่ชีวิตเรามันไม่ได้มีอะไรเป็นพิเศษ แต่พอไปดูหนังเราได้เข้าไปเจออะไรที่พิเศษ ถึงมันเป็นชีวิตที่ปกติมันก็พิเศษ

เพิ่งค้นพบตัวเองจากการถูกถามวันนี้ว่า หนังไม่ได้มีอิทธิพลมากมายอะไรกับตัวเองอย่าง ที่ควรจะเป็น โอเค ดูแล้วก็ได้คิด อย่าง Shattered Glass ซึ่งเป็นเรื่องของบรรณาธิการหนังสือเหมือนเรา ดูแล้วเราก็เข้าใจเลยว่า ในแวดวงนี้มันก็มีทั้งที่สร้างเรื่องกับแบบข้อสตัยต่อหน้าที่ คือมีทั้งคนดีและคนไม่ดี แต่ก็ได้โดนใจถึงกับต้องมาเปลี่ยนแปลงตัวเอง แต่หนังมันทำให้พีได้คิดว่า โลกนี้มันมีอะไรอย่างนี้อยู่ แต่มันก็ไม่ได้มาทำให้เราชุกคิดอะไรถึงตัวเองนะ

พีมีความรู้สึกที่ ตัวพีเองคิดได้ก่อนหนัง เพราะฉะนั้นมันก็เลยไม่ใช่ว่าหนังมากระตุ้น เพราะเราก็ทำอยู่แล้ว ไม่ใช่ว่าฉันทัดของฉันทันอย่างนั้นอยู่แล้ว แต่หนังมากระตุ้นให้พีคิดอีกทีว่า พีคิดอย่างนี้อยู่แล้ว ไม่ใช่ว่าคิดอยู่ก่อนเข้าไปดูหนัง คือ ทำให้ความคิดเรา strong ขึ้น

ส่วนตัวนี้กับหนัง มันไม่ถึงขนาดเก็บไปใช้ แต่ก็ทำให้ชุกนึกถึงว่า เฮ้ย มันเคยเกิดขึ้นกับตัว คือ ไม่ใช่ว่าดูหนังเรื่องนี้แล้วจะต้องไปเปลี่ยนแปลงตัวเอง แต่เออเราก็ได้เปรียบเทียบ มันเหมือน/ไม่เหมือนกับที่เราเป็นอยู่ พีชอบหนังนะ แต่ยอมรับว่า หนังถึงขนาดมาเป็นแรงบันดาลใจของตัวเองเลยนี้ไม่มี

12. คุณสิทธิพงษ์ ตียเวศย์

อายุ 32 ปี พนักงานห้องปฏิบัติการ โรงงานแยกก๊าซธรรมชาติ จังหวัดระยอง
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิต

ชอบดูหนัง เพราะมันเป็นโลกส่วนตัว ถ้าคุณมองหาเหตุผลว่า ทำไมเราถึงชอบทำพฤติกรรมอย่างไร คุณจะเข้าใจในตัวเองมากขึ้น การดูหนังแล้วได้เรียนรู้อะไรก็เหมือน Tom Hanks ติดเกาะใน Cast Away เหมือนตอนที่เขาปวดฟัน หรือเหมือนกับตอนที่พระเอกใน A Bug's Life ผลิตรถล้อสองทางไกลขึ้นมาได้ ทุกสิ่งคือเครื่องมือที่จะใช้ เหมือนคุณเข้าไปในห้องครัว คุณจะทำอาหารแต่ใช้กระทะไม่เป็น

หนังทำให้เราเข้าใจผู้คนรอบข้างมากขึ้นว่าเขาคิดอย่างไรเพราะอะไร สำหรับเราเลยคือทำให้เข้าใจคนมากขึ้น เข้าใจเหตุผลของคน คือทุกคนต่างก็มีเหตุผลของตัวเอง สำหรับผม หนังมีผลต่อความคิด ผมชอบคิด หนังก็คือ สิ่งที่คนเขาคิดมาก่อน

ใน A Bug's Life ตัวพระเอกมันผลิตรถล้อสองทางไกลได้ซึ่งไม่มีใครคิดว่าจะทำได้ นั่นเป็น symbolicของการมองเห็นได้ไกลกว่าคนอื่น มันไม่ใช่แค่ล้อ Tom Hanks ใน Cast Away ทำไมมันต้องปวดฟัน? ครั้งแรกที่เห็นมันในหนัง มันพูดไม่หยุด สั่งงาน ๆ เพราะฉะนั้นมันควรจะหยุดพูดแล้วฟังคนอื่นได้แล้ว เพราะฉะนั้นมันจึงปวดฟัน พอมันปวดฟันก็ต้องไปหยิบเอารองเท้าสเก็ตมาส่องดู นี่คือเหตุผลว่าคนเขียนบทให้มันปวดฟัน ไม่ใช่ซาเป้ เพราะคนเราจับไม่ได้ที่จะมองเห็นด้านไม่ดีของตัวเอง การปวดฟันมันมองไม่เห็น จึงต้องใช้กระจก

ถ้าถามว่า มีหนังเรื่องไหนที่ตรงกับตัวเอง ก็คงต้องตอบว่า ทุกเรื่องมั้ง เพราะชีวิตไม่ได้มีวันเดียว ชีวิตไม่ได้มีแค่วันที่เดียว เราดูหนังแล้วเป็นการนั่งสังเกตการณ์มากกว่า ไม่ได้ถอดตัวเองเข้าไป แต่ดูเขาแล้วเอามาคิด หนังก็ทำให้เราสงบนิ่งมากกว่าเดิม ..ก็เก็บไว้ ไม่ได้หมายความว่าเราดูหนังวันนี้ เราจะต้องเอาไปใช้วันนี้ พรุ่งนี้ มะรืนนี้ อีก 20-30 ปีก็เอามาใช้ได้

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

การดูหนังของผมเป็นการแยกตัวเองออกมา ก็สะท้อนบุคลิกของเรา หนึ่งทำให้ชีวิตผม ร้องให้กับหัวเราะได้มากขึ้น ทำให้ชีวิตมีสีสันมากขึ้น ผมเคยร้องให้กับครอบครัว จนรู้สึก ว่าต่อไปนี่ไม่มีอะไรให้ร้องให้อีกแล้วคือ นิ่ง สงบไปแล้ว แต่หนังก็ทำให้ผมร้องให้ได้ หัวเราะได้ อย่างจริงใจด้วย ตรงนี้ต้องพูดถึงหนังว่า คุณค่าของของ ไม่ได้อยู่ที่มันคืออะไร แต่อยู่ที่คนมองมัน อย่างไร

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

หนังคือชีวิต คือลมหายใจ คนที่สอนหนังสือเป็น การสอนหนังสือก็คือชีวิต เหมือนคนที่ ทำครัวเป็น การทำครัวก็คือชีวิต อาจารย์ยิ่งศักดิ์เขาก็คงได้วิธีคิดจากการทำครัว เขาก็คงจะบอก ว่าชีวิตก็เหมือนทำอาหาร คุณใส่หวานมากหน่อย ใส่เค็มมากหน่อย มันก็มีรสชาติแตกต่างออกไป ฉะนั้นอาจจะหวานนำ ฉะนั้นอาจจะเผ็ดนำ ก็เอามาใช้กับชีวิตได้

ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวมันคือ ชีวิต อย่างที่บอก อยู่ที่ว่าคุณจะหยิบจับสิ่งเหล่านี้มาใช้กับ ชีวิตยังไง เราดูหนังเราได้ คนอื่นทำครัวเขาได้จากครัว การดูหนัง พูดได้ว่า ทุกเรื่องที่อยู่ทำให้เรา เข้าใจในตัวเองมากขึ้น อย่างเช่น Cast Away ทำให้เราเข้าใจว่าเราควรจะอยู่ตรงไหนกับคนอื่น และเราควรจะเข้าใจคนอื่น อย่างน้อยที่สุดคือ ถ้าคิดจะโกรธใคร เราต้องเข้าใจเขาก่อนว่าเขาเกิด มายังไง พื้นฐานเป็นยังไง สิ่งแวดล้อมรอบตัวเขาเป็นยังไงถึงหล่อหลอมเขาให้เป็นอย่างนี้ แล้ว เราจะสามารถแก้ไขเขาได้โดยบริสุทธิ์ใจ ไม่ใช่โดยโมโหหรือโดยอคติ

13. คุณอุดมเดช ยอดชีวิตวัน

อายุ 27 ปี พนักงานพัฒนาบริการอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารไทยพาณิชย์
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2547

ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

การดูหนังนอกจากได้ความเพลิดเพลิน ความซาบซึ้งใจในตัวบท การแสดง แล้วก็ส่วนอื่น ๆ ซึ่งก็แล้วแต่เรื่อง เช่น การไม่ยอมแพ้ ความมุ่งมั่น อะไรแบบนี้แล้ว ก็เป็นการเปิดมุมมองให้กับ

คนดู เปิดให้เรารู้จักกับชีวิตอีกแบบหนึ่งที่เราไม่เคยเห็นมาก่อน อีกมุมหนึ่ง การไปดูหนังก็เป็นการหลีกเลี่ยงอะไรบางอย่างในชีวิตเหมือนกัน เหมือนการอ่านหนังสือแต่หนังจะง่ายกว่า เพราะใช้เวลาเส่น้อยกว่า

พี่ชอบดูหนังดราม่าเพราะมันไม่มีจุดจบที่ตายตัว ถ้าเป็นหนังบู๊คือ มีพระเอก นางเอก มีผู้ร้าย ลู้กัน พระเอกชนะ โลกปลอดภัย จบ แต่ถ้าเป็นดราม่าไม่ใช่ มันมีพระเอก มีผู้ร้าย แต่ก็ไม่ชัดเจนว่าขาวหรือดำ มันมีลักษณะที่คล้ายกับสังคมเราปัจจุบันคือ ทุกคนไม่ได้เป็นคนดีร้อยเปอร์เซ็นต์ เลวร้อยเปอร์เซ็นต์ เราก็ได้เรียนรู้ตรงนี้

ในอีกมุมหนึ่ง หนังก็มีส่วนที่ช่วยให้เราเข้าใจสังคม เข้าใจโลก เข้าใจคนอื่นมากขึ้น อย่างใน mystic river ฉากจบที่ตัวละครของ Marcia Gay Harden เดินตามหาดามีแล้วหันไปมองหน้า Sean Penn แล้วมันไม่ได้รู้สึกสำเนียงอะไรเลย อันนี้ก็เป็นมุมหนึ่งว่า ทุกคนที่ดูปกติดีทุกอย่างจริง ๆ แล้วทำอะไรไว้ข้างในเราก็ไม่รู้ มันก็ทำให้เราได้จุกคิด และระแวงระวังกับตัวเองมากขึ้นนะ

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

เวลาดูหนังส่วนใหญ่เราก็ได้ข้อคิด แต่จะเอามาใช้มั๊ยก็แล้วแต่ประเด็นในชีวิตเรา อย่างเรื่องเรียนเราไม่เคยเอาจากหนังมาใช้ เราก็เรียนไปปกติ ถ้าจะใช้น่าจะเป็นเรื่องของการให้กำลังใจมากกว่า อย่างเช่นเรื่อง It's a wonderful life เวลาารู้สึกชีวิตตกต่ำ ทำไมโลกมันห่วยแตกขนาดนี้ก็จะหยิบมันมาดู ก็ารู้สึกว่า เออ คนทุกคนมีความสำคัญ ซึ่งความสำคัญของแต่ละคนอาจจะไม่เท่ากันหรือไม่ได้ดีกว่า แต่มันก็มีคุณค่าในตัวของมันเอง เราไม่ควรจะไปดูถูกความดีของตัวเอง

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

อย่างที่บอกไป หนังอย่าง It's a wonderful life จะบอกเราว่า เออ คุณนะ จริง ๆ ก็มีความสำคัญ มีคุณค่าในตัวเองนะ หนังเรื่องนี้เป็นหนังที่ถ้าใครรู้สึกแย่ เรายากเอาไปให้เขาดู

การดูหนังจริง ๆ อาจจะสามารถยกระดับสติปัญญาของคนดูได้ แต่ก็ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของคน ๆ นั้น การศึกษา ทัศนคติ ประสบการณ์ คนที่เรียนหนัง หรือคลุกคลีกับมันมาก ๆ ก็อาจจะ

คิดแบบนี้ได้ แต่ถ้าไปถามบางคน ก็อาจจะบอกว่า อืม ก็สนุกดี ดูแก้เครียด หรือบางคนอาจจะมองว่าหนัง เป็นความบันเทิงราคาไม่แพงที่ถ้าพูดในแง่ mass ก็คือ ไม่แพงเกินกว่าคนทั่วไปจะจ่ายเข้าไป 2 ชั่วโมงแล้วออกมายิ้มแย้ม ร้องให้ไปตามอารมณ์ของหนัง

เรื่องหนึ่งที่กระทบกับตัวเรามากคือ High Fidelity ดูจบแล้ว รู้สึกว่า นี่มันชีวิตเรานี้ นิสัยเรากับนิสัยของตัวพระเอกเหมือนกัน เราไม่ได้เป็นเจ้าของร้านเทปอย่างมัน แต่เราก็ชอบฟังเพลง บ้าฟังเพลงประหลาด ๆ ซึ่งเราดูแล้วเรารู้สึกว่า เออ มันจะอยู่อย่างนั้นไปตลอดก็ไม่ได้ไง วัน ๆ นั่งจัด TOP5 มันไม่เป็นแก่นสาร ประโยคที่โดนมาก ๆ คือ ตอนที่นางเอกมาบอกเลิกกับพระเอก แล้วมันถามว่า “ผมมีอะไรเปลี่ยนไปหรือ คุณถึงจะไม่อยู่กับผมแล้ว” นางเอกตอบว่า “เพราะคุณไม่มีอะไรเปลี่ยนไปไง” เราดูแล้วก็เออ นั่นสิ ถ้าเรามีอย่างนี้ แล้วชีวิตเราก็คคล้าย ๆ กับเขา แล้วเรายังเป็นอย่างนี้อยู่ ทำให้เราคิดว่า จะมีใครมั๊ยที่เข้าใจเรา หรือจะมีพ่อแม่บ้านไหนมั๊ยที่จะยินยอมยก ลูกสาวให้แต่งงานกับเรา เราเงินเดือนก็ไม่ได้เยอะ เราอยู่อย่างนี้เราก็คือโอเคใจ เหมือนตัวพระเอกที่ จะมีคำถามว่า ผมไม่เปลี่ยนแล้วมันผิดตรงไหนหรือ

เราดูเรื่องนี้แล้ว เรามานึก ๆ ดู ถ้าเรามีครอบครัว เราก็คงต้องการสร้างอะไรให้อีกฝ่ายเขา มันใจว่า เขามาใช้ชีวิตกับเราแล้วเรารู้สึกว่าเขาได้ อย่างในเรื่องพระเอกจะยืมเงินแฟนตลอด ซึ่งดูแล้ว เราเกิดอาการวิตกกังวลขึ้นมาเลยนะ เราทำงานที่เดิมมา 3 ปีแล้วควรจะเปลี่ยนงานได้แล้ว ถ้าทำอย่างนี้ต่อไป อีก 10 ปีก็ยังเก็บตังค์แต่งเมียไม่ได้ โอเคตอนนี้เราอยู่กับพ่อกับแม่เราอยู่ได้ แต่ต่อไปเราต้องขยับแล้ว ก็จะต้องคิดต่อ ๆ ไปเรื่องงานว่าควรจะหางานที่ได้เงินเดือนมากกว่านี้ หรือถึงไม่มีแฟน เราก็น่าจะสร้างอะไรของตัวเอง อาจจะทำบ้านของตัวเองอะไรแบบนี้ หนังเรื่องนี้สร้างความตระหนักในเรื่องพวกนี้กับตัวเองเยอะเลย

14. คุณอมรเทพ สุขมานนท์

อายุ 27 ปี นักเขียนบทภาพยนตร์อิสระ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

ดูหนังอเมริกันดราม่าเราจะได้ทัศนคติ ได้มุมมองของประเทศนั้น ที่ชัดที่สุดคือ หนังมันเป็นทูตวัฒนธรรม มันเหมือนกันคือ เราดูหนังแล้วเราเข้าใจความคิดของคนอเมริกัน เราเข้าใจ

ทัศนคติของเขา ถ้ามองอย่างกว้างที่สุด หนังสือเล่มนี้จะชัดกว่าหนังสืออื่น ๆ ทั่วไป ซึ่งถ้าพูดถึงหนังสืออเมริกันดราม่า หนังสือที่เป็นคำนี้ชัดที่สุดคือ American Beauty ดูแล้วรู้ว่า ความคิด และทัศนคติของคนอเมริกันมันเป็นยังไง อันนี้อย่างกว้าง

ถ้ามองแคบเข้าไปอีก หนังสือก็เหมือนกับเส้นวงของต้นไม้ที่เขาดูแล้วก็บอกได้ว่า ต้นไม้ต้นนี้มีอายุกี่ปี ก็เหมือนกับหนังสือหน้าที่เป็น milestone ของแต่ละยุคด้วย อย่างยุค 70 จะเป็นยุคแหกคอก ยุคปฏิวัติ ยุคแสวงหา หนังสือยุคนั้นถ้าเอามาดูจะเห็นทัศนคติตรงนี้เยอะมาก ๆ เห็นว่าคนยุค 70 เขาคิดอะไร จะรู้ว่าก่อนที่มันจะพัฒนามาเป็นยุค 80 และยุค 90 อเมริกันมันผ่านอะไรมา ผ่านความคิดแบบไหนมา หนังสือที่เป็นตัวอย่างที่ดีของการเป็น milestone ของยุคคือ Forrest Gump

กับตัวเอง หนังสืออเมริกันเป็นเหมือนกับการอ่านข่าวต่างประเทศมากกว่า เวลาเราอ่านหนังสือพิมพ์ ข่าวที่เป็นประโยชน์กับตัวเราคงเป็นข่าวในประเทศ ส่วนข่าวต่างประเทศเป็นเหมือนข่าวที่แบบรู้ไว้ รู้ว่าสังคมอเมริกันมันเป็นอย่างไร ๆ

ที่จะชอบประโยคพูด จะชอบdialogue เช่น เรื่อง Tumbleweeds คือ ความดีของหนังสือมันก็มีประมาณหนึ่ง แต่ประโยคหนึ่งที่ชอบมาก ๆ เลยคือ ในฉากขับรถพาลูกไปอีกเมืองหนึ่ง เขาบอกลูกว่า ให้หยิบเสื้อตัวที่ชอบที่สุดมาจากกระเป๋าแล้วบอกว่า ทิ้งไปเลย แล้วแม่ลูกก็หยิบทิ้ง ๆ ๆ แล้วแม่ก็พูดว่า “อยากได้ชีวิตใหม่ก็ต้องทิ้งชีวิตเก่า” พี่ชอบประโยคนี้มาก ๆ เราก็เอาประโยคนี้มาคิดว่า มันไม่มีประโยชน์หรอก อะไรดี ๆ ที่เก็บไว้ ในขณะที่อะไรที่ไม่ดีมันมาตอกย้ำมากกว่า เวลาทำอะไรหลาย ๆ อย่าง เราก็จะคิดว่า ทิ้งไปเหอะ ช่างมัน อาจจะเป็นหน้าที่การงาน อาจจะเป็นของสิ่งหนึ่งที่เป็นตัวแทนของงานที่เรารัก ถ้าวันหนึ่งเราเลือกที่จะไม่ทำมันแล้วก็delete มันทิ้งไปเถอะ คือ ไม่ยึดติด เพราะจริง ๆ ส่วนตัวเป็นคนเก็บโน่นเก็บนี่ไปหมด ปากกาเขียนหมดแล้วยังไม่ทิ้ง อย่างตอนสอบเอ็นทรานซ์เราใช้ปากกาดำนี่อะไรอย่างนี้ เก็บเต็มบ้าน เราก็จะได้คิดว่า เออ ทิ้ง ๆ มันไปเถอะ ถ้ามันจะมีหน้าที่แค่ความทรงจำ

หนังสือหนึ่งอาจจะมีรายละเอียดของชีวิตเราสัก 80 ข้อ แต่ชีวิตเรามันมีรายละเอียดอยู่ 300 กว่าข้อ เราเลือกที่จะลืม 200กว่าข้อนั้น เมื่อดูหนังสือเรื่องนี้ว่านี่คือเรา แต่มันก็เป็นไปได้นะ ถ้าจะมีหนังสือไหนมาmatch กับใครปะ ๆ

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

หลายคนเขาดูหนังแล้วเขาบอกว่าได้เอามาพัฒนาชีวิต พัฒนาอะไรก็แล้วแต่คนนะ แต่สำหรับพีเราไม่ต้องเรียนรู้จากหนัง เราฟังเพลงก็ได้ เราอ่านข่าว อ่านพวกปรัชญาชีวิตก็ได้ คือมันหาได้ง่ายกว่านั้น การดูหนังอเมริกันดราม่า ถ้าจะเอาเหลี่ยมที่ว่า มันได้เอามาเสริมสร้างพัฒนาความคิดของตัวเอง พีว่าก็คงเป็นส่วนประกอบ เพราะทุกวันนี้ก็ดูหนังไปหมด ทั้งหนังยุโรป หนังสือลึกลับ แล้วก็นั่งเอเชีย ถ้าเป็นในมุมมองของการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต หนังเอเชียจะชัดกว่า เพราะว่ามันจูนตรงกับทัศนคติแบบเอเชีย อย่างหนังอเมริกันส่วนใหญ่จะดูเพื่อความบันเทิง

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

จริง ๆ มันก็มีหนังอยู่บางเรื่องที่สามารถเอามาใช้กับชีวิต แต่มันเป็นส่วนน้อยมาก ๆ ทุกวันนี้ยอมรับว่า มีหนังไม่กี่เรื่องที่ทำให้เกิดความคิดแบบนั้นได้ หนังอเมริกันแทบจะไม่มี เพราะอเมริกันจะเน้นเรื่องความบันเทิงมาก่อน ส่วนเนื้อหาที่กระทบใจกระทบชีวิตแทบไม่มีเลยในหนังอเมริกัน

อย่างที่มีคนบอกว่า Dead Poets Society เป็นหนังที่ดูแล้วกระตุ้นความเป็นตัวของตัวเองออกมา พีเข้าใจนะ แล้วคนส่วนใหญ่ด้วยซ้ำที่คิดแบบนี้ เพราะนั่นคือการรับสื่อ เพราะหลายคนชีวิตเขาส่วนใหญ่อาจจะหมดไปกับการทำงาน แต่ของเรามันไม่ใช่ เราทั้งฟังเพลง ทั้งอ่านข่าว ทั้งอะไรอื่น ๆ เพราะฉะนั้นถ้าถามว่า สิ่งที่เขาไปเปลี่ยนความคิด หรือเขาไปพัฒนาชีวิต ของเรามันมีอยู่เต็มไปหมด ในขณะที่ก็เข้าใจว่าหลายคนชีวิตเขาไม่เหมือนเรา

ความจริงเวลาดูหนังทุกวันนี้จะดูคนละแบบ ดูเพื่อความอิมเมจกับมันก็ประมาณหนึ่ง ส่วนหนึ่งคือดูเพื่อเอาไปใช้ในการทำงานด้วย คือ พอมาเป็นคนเขียนบท เป็นคนทำหนัง การดูหนังมันก็จะต่างไป การดูหนังเรื่องหนึ่งมันอาจจะสนุก แต่มันจะไม่เอาเนื้อหาของเขามาอะไรกับตัวเอง จะคิดไปในแง่ production มากกว่า คือดูแล้วจะรู้สึกว่าเขา ผู้กำกับมันเก่ง คือ มองในมุมคนทำมากกว่า จริง ๆ จะมองว่าเป็น ego ของคนทำงานก็ได้นะ เรามองว่าคนทำหนังก็เป็นคนในระดับเดียวกับเรา แค่ง่กว่าเรา แต่ไม่ได้มองว่าเขาสูง หรือเหนือกว่าเรา มันไม่เหมือนไปฟังพระเทศน์ บางครั้งเรื่องการสอนมันต้องมาจากความศรัทธาต่อคนเหนือกว่าเราด้วย คือถ้าเป็นการเข้าวัดฟังธรรม เราจะรู้สึกว่า พระท่านศึกษาธรรมะ พระท่านเข้าใจชีวิตแน่ ๆ แล้ว เพราะฉะนั้นอะไรที่ท่าน

พูดเราเลือกที่จะเอามาใช้กับชีวิตเลย ในขณะที่หนังไม่ใช่ขนาดนั้น คือเรามองตัวเองนอกจากจะในฐานะคนดูหนังแล้ว ยังเป็นในฐานะคนทำด้วย

แต่เรื่องหนึ่งที่เราเรียกได้ว่าเป็นหนังที่เปลี่ยนชีวิตเลยก็ว่าได้คือ About a boy ส่วนใหญ่เวลาดูหนังจะชอบที่มันว่าถึงคน โดยเฉพาะคนที่ต้นเรื่องกับท้ายเรื่องเป็นคนละคนไปเลย พระเอกจะเป็นคนอยู่คนเดียวไม่ยุ่งกับใคร เราดูไปสักพักเรารู้สึกว่า เราหลอมรวมกับตัว Hugh Grant เราเข้าใจในความคิดมัน แล้วเราก็ตัดแบบมัน มองผิวเผินเราจะรู้สึกว่า ตัวละครตัวนี้เหมือนเรา ซึ่งคนส่วนใหญ่จะคิดอย่างนี้ แต่ความจริงเวลาดูหนัง เราจะเอาตัวเราเข้าหาตัวละครมากกว่า คือจริง ๆ ก็ไม่เหมือนทั้งหมดแต่เรามองข้ามส่วนที่ไม่เหมือนไปคือ มันเป็นความรู้สึกดีใจที่ เวลาเรามองกระจกแล้วตัวเราเป็นHugh Grant ซึ่งพอเราดูไป ๆ หนังก็พาเราไปถึงจุดหนึ่ง หนังมันสอนเราใหม่ เราคิด ๆ เราเห็นด้วย ๆ แล้วหนังมันก็บอกว่า คุณเห็นด้วยใช่ไหม คุณลองมองชีวิตคุณใหม่สิ จากการใช้ชีวิตที่Hugh Grant มันได้เจออะไร มันก็เรียนรู้อะไร เราอยู่คนเดียวไม่ได้หรอก มันคือสังคม มันคือการอยู่ร่วมกัน

พอเราดูหนังจบปุ๊บ มันรู้สึกอยากจะเดินออกมาแล้วก็หาเพื่อน ไม่ใช่อยู่คนเดียว ฟังซีดี ดีวีดี จริง ๆ ก็ไม่เป็นอะไรแต่อย่างทีบอก เวลาดูหนังเรารู้สึกว่าเราเป็นไง วันหนึ่งก็ต้องมีชีวิต ส่วนตัวอยู่แล้ว พอออกมาเจอเพื่อน ซึ่งพอเราดูหนังเราจะพยายามลืมช่วงเวลาที่เราเจอเพื่อน แล้วก็บอกตัวเองว่า เออ เราใช้ชีวิตเหมือนพระเอกเรื่องนี้ สิ่งทีหนังเรื่องนี้เปลี่ยนทัศนคติเราคือ เวลาวันหยุดเราเลือกที่จะดูหนัง ฟังเพลงอยู่กับบ้าน สมัยก่อนเราอาจจะมองว่านี่เป็นการพักผ่อนที่ดีของชีวิต แต่หลังจากดูหนังเรื่องนี้จบ แทนทีวันพักผ่อนทั้งทีจะอยู่คนเดียว เราก็เลือกที่จะโทรหาเพื่อน ไปกินข้าวกับเพื่อน ๆ คือมันเปลี่ยนมุมมองเราใหม่ การอยู่คนเดียวมันไม่ใช่สิ่งที่เราประโยชน์กับชีวิตอีกต่อไป คืออยู่คนเดียวอยู่เมื่อไหร่ก็ได้นะ ไปอยู่กับเพื่อน ๆ ดีกว่าถ้ามีเวลาอันน้อยนิด

โดยรวมถ้าถามว่า ภาพยนตร์มีผลที่จะทำให้เราพัฒนาตนเองมั๊ย พี่ว่ามีแน่นอน เพียงแต่พี่มองว่ามันเป็นส่วนหนึ่ง บางคนอาจจะเป็นส่วนใหญ่อะไรก็ตามแต่ แต่ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะมีผลมีประโยชน์ในแง่หนึ่งหมด เปิดหนังสือพิมพ์อ่านข่าวสิ รู้เรื่องชีวิตของคนอื่นสิ มันมีผลหมด ภาพยนตร์เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่ง คือ มันก็ทำได้ในระดับที่สื่ออื่นก็ทำได้ เพียงแต่ว่าหนังมันมีความบันเทิงด้วยใจ การที่เราได้เนื้อหาสาระจากการนั่งอ่านข่าวเราอาจจะหลับก่อน ความบันเทิงในหนังมันเป็นกลวิธีที่หลอกให้เราบันเทิงก่อน พอมันบันเทิงจบปุ๊บมันแอบใส่อะไรเข้ามา เรียกว่าหนังมันเป็น

เหมือนน้ำอัดลม ถ้าเขาจะเอาวิตามินไปใส่น้ำอัดลมเยอะ ๆ หนึ่งก็เป็นอย่างนั้นแหละ ในขณะที่หนึ่งบางเรื่องก็มีแต่แก๊สกับโซดา หรือโซดากับน้ำตาล ก็แล้วแต่

เพียงแต่ถ้าจะถามว่า ถ้าจะให้ได้สาระกับชีวิต ไปกินวิตามินเลยมันจะไม่ได้ประโยชน์มากกว่าหรือ คือ ถ้าจะเอาเหลี่ยมที่ได้อะไรกับชีวิตก็อาจจะดูยาวไปเลย เรื่องเล่าเข้านี้อะไรแบบนี้ อันนี้อาจจะเป็นมุมมองของคนทำหนังสือ/คนเขียนบทด้วยนะ ถ้าจะให้ได้ประโยชน์ ดูหนังสือสองชั่วโมง อาจจะได้แค่ประเด็นเดียว แต่ถ้าไปหยิบหนังสือปรัชญาตะวันออกมาอ่านก็อาจจะได้เยอะ เพราะอันนั้นเป็นการเดินเข้าไปหาแร่ธาตุโดยตรง

15.คุณจิราภรณ์ ศรีตระกูลชัย

อายุ 25 ปี แม่บ้าน สหรัฐอเมริกา

สัมภาษณ์ทางอีเมลเมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

ส่วนใหญ่จะเป็นหนังดราม่าที่อ้างอิงมาจากเรื่องจริง ที่ชอบหนังพวกนี้ เพราะหนังพวกนี้ มักจะมีคติสอนใจ หรือก็ประโยคดี ๆ ให้เราได้นำไปใช้ เช่น ประมาณว่า การจะทำร้ายกัน ทำร้ายร่างกายคนดีกว่าทำร้ายจิตใจ อันนี้จากเรื่อง Seabiscuit ตอนที่จอร์จคุยกับเจ้าของม้าเรื่องที่ว่าตัวพระเอกซึ่งบาดเจ็บอยู่ จะขอขี่ม้าลงแข่งเอง กับเราก็คงเหมือนในเรื่อง คือ ถ้าเรารักอะไรสักอย่างจริง ๆ เรายอมทุกอย่าง ขอให้ได้ทำในสิ่งที่ตัวเองรัก การที่เราจะบังคับอะไรใคร ก็ควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

ถ้าถามโดยรวม ๆ คิดว่าส่วนมากการดูหนังจะเป็นเพื่อความบันเทิง จากร้อยเปอร์เซ็นต์ของแต่ละเรื่องน่าจะนำมาใช้ในชีวิตจริงได้ไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ แต่ก็แล้วแต่หนัง และก็แล้วแต่คน เช่นหนังแต่ละเรื่องต้องการจะpresentอะไร ถูกจุดของคนดูแต่ละคนแค่ไหน ส่วนคนดูก็แล้วแต่ว่าบางคนคิดมากคติน้อย จับเนื้อหาของหนังได้แค่ไหน หรือดูแค่เพื่อสนุก

การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

เรื่องหนึ่งที่นึกถึงก็ Saving Private Ryan จะมีตอนหนึ่งที่หัวหน้าหน่วยแกพูดว่า เราจะไม่มีทีไรใครไว้ข้างหลัง เราชอบคำนี้มาก ๆ แล้วก็ได้อามาใช้จริง ๆ เมื่อตอนเราทำงาน คือ เดิมก่อนที่จะแต่งงานแล้วมาอยู่ที่อเมริกา เราทำงานเป็นพยาบาล ก็ประมาณว่า เวลาเราเสร็จงานและต้องลงเวร ถึงแม้ว่างานในส่วนของเราเสร็จแล้ว ส่งเวรเสร็จ ในฐานะหัวหน้าเวร ถ้าลูกน้องยังทำอะไรไม่เสร็จเราก็จะอยู่ช่วยเขาก่อนแล้วค่อยลงเวรพร้อมกัน ถือว่าซื่อใจลูกน้อง

16. คุณกนกวรรณ มลิวัลย์

อายุ 36 ปี นักศึกษาศาखा Radiologic at Santa Barbara City College ประเทศสหรัฐอเมริกา
สัมภาษณ์ทางอีเมลเมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังแต่ละเรื่องก็มีอะไรให้เราดูคิดแตกต่างกันไป ก็แล้วแต่คน พี่ว่ามันอยู่ที่คนด้วย มันมีข้อคิดให้คิดเพียงแต่บางคนเขาก็ไม่ได้คิด สำหรับพี่ พี่จะชอบมองคนลึกลงไปอีกหน่อยเพราะบางพฤติกรรมพี่ไม่เข้าใจเขา แต่บางที่พอไปดูหนังมันก็ประหลาดดี บางที่มันเหมือนพฤติกรรมคนนั้นเลย เขาก็ อ้อ เขาเป็นอย่างนี้เอง บทหนังบางที่มันก็มาจากเรื่องจริงนะ ซึ่งก็ทำให้เราได้มองโลกในหลาย ๆ แง่ด้วย มองได้ถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาติอื่น มองถึงความเป็นอยู่ ความคิดอะไรทำนองนี้

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

หนังดราม่า สำหรับพี่ พี่ว่าบางที่มันเป็นเครื่องเตือนสติเราได้ พี่ว่าเรื่องบางเรื่องมันทำให้เราได้คิด บางเรื่องมันก็ตอบข้อข้องใจพี่ได้ เองง่าย ๆ มาอยู่ที่นี่บางที่ยุ่งกับชีวิต ไม่ได้โทร.กลับบ้านเป็นเดือน ๆ ไปดู Meet Joe Black เท่านั้นแหละ พอจำหนูจะโทร.หาพ่อ บางเรื่องก็เตือนให้เข้าใจคนอื่นมากขึ้น หลายครั้งหนังก็เป็นข้อคิดให้กับชีวิต

ถ้าถามว่า โดยรวมหนังสามารถให้วิถีคิดหรือแง่คิดที่เราสามารถเอาไปใช้กับชีวิตของเราได้มั้ย พี่ว่ามันได้แน่ ถ้าพฤติกรรมไหนที่มันสะท้อนความเป็นเรา หรืออย่างน้อยพฤติกรรมแย่ ๆ ที่

เราเคยทำอยู่ ดูแล้วมันทำให้เราสำนึกว่า ใต้ที่เราทำอยู่มันผิดอะไรแบบนี้ ส่วนถ้ามองในมุมที่ว่า หนังสือสามารถเป็นแรงบันดาลใจต่อตัวเอง สำหรับพี่ พี่ว่ามีนะ แต่จำชื่อเรื่องไม่ได้ บางเรื่องเห็นเขา ต่อสู้ชีวิตดี เราดูก็จะรู้สึกว่ายากอดทนอย่างนั้นได้บ้าง

การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

เรื่องหนึ่งที่ชอบคือ Divine secrets of the ya-ya sisterhood เราเคยมีเพื่อนรักกับแบบนั้น แต่เดี๋ยวนี้เราหายหัวไป ว่าจะไปตามหาอยู่ เรารู้สึกผิดมาก เวลาทำอะไร พวกนี้อยู่ข้างเราตลอด หรืออย่าง Stand by me ก็ชอบ คิดถึงเพื่อน เพื่อนเป็นส่วนหนึ่งที่โตมาด้วยกัน หนังสือนี้เราดูแล้ว เราจะเข้าใจว่า จริง ๆ แล้วเราไม่ได้ดีเลิศมาจากไหน เพื่อนนี้ช่วยเรามาตลอด เวลาอยากได้ กำลังใจนะ ขนาดพี่หายหัวไป

17.คุณโสภณา เขาวีวิวัฒน์กุล

อายุ 29 ปี หัวหน้ากองบรรณาธิการนิตยสารPulp
 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2547

ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังสือมันเปิดโลกทัศน์ให้เรา เพราะพี่เป็นคนไม่ค่อยรู้เรื่องอะไร อย่างดู Dracula เมื่อก่อนรู้ว่า มันคือผี แต่พอได้ดูแล้ว อ้อ เหรอ เมื่อก่อนมันเคยเป็นเจ้าของชาย คือมันเป็นรายละเอียดยเล็ก ๆ น้อย ๆ คือ ได้รู้อะไรที่ไม่เคยรู้ อย่าง Frida ด้วยความที่เรารู้จักเธอน้อย รู้แค่เป็นจิตรกรเม็กซิกัน ชอบแต่งตัวเป็นผู้ชาย ถูกสามีข่ม รู้แค่นี้ แล้วก็รู้ที่เขาพูดกันมาว่าเธอพูดว่า “ฉันประสบอุบัติเหตุ สองครั้งใหญ่ในชีวิต ครั้งแรกที่ขึ้นรถรางคันนั้น อีกครั้งตอนแต่งงานกับคุณ” ก็ไม่อยากจะดูแล้ว เวลาโฆษณาที่ประมาณ ผู้หญิงเก่งที่ถูกกด ไม่อยากจะดูแล้ว เพราะปกติจะรำคาญพวกFeminist ที่มาเรียกร้องอะไรสุดขั้วอย่างนี้ ก็เลยไม่ดู

จนพอได้ดูจริง ๆ เออ มันเปลี่ยนความคิดเราต่อผู้หญิงคนนี้เลยนะ คือเรารู้ว่า ฟรีด้า คาร์ห์ โลไม่ได้เป็นแบบที่เราคิด แล้วอีกแง่หนึ่งคือทำให้เรารู้สึกว่า ในแง่ของการเป็นFeminist นี้ แท้จริงแล้วคืออะไร อย่างฟรีด้า การที่เธอดังช้ำ ไม่ใช่เพราะสามีครอบงำ แต่เพราะเธอเลือกเองที่จะให้สามีต่อไปข้างหน้า เพราะฉะนั้นการเป็นผู้หญิงมันควรจะเลือกได้ไม่ใช่หรือ ถ้าเธอเลือกที่จะอยู่ใน

คร้ว ก็ไม่ได้แปลว่าเธอไม่มีทางเลือกหรือถูกกดขี่นะ แต่คือฉันเลือกที่จะเป็นอย่างนั้นได้ไม่ใช่หรือ คือจะเลือกออกไปทำงานนอกบ้านก็ได้ แต่เพราะอยากจะทำไม่ใช่เพราะอยากเท่าเทียม ก็จะได้ มุมมองทางนี้มา คือชัดเจนกับตัวเองมากขึ้นในเรื่องFeminist อะไรแบบนี้

อย่าง My best friend's wedding จะมีประโยคหนึ่งที่พระเอกบางนางเอกว่า ถ้าคุณรักใคร่ให้พูดออกไปดัง ๆ เลย ไม่งั้นโอกาสมันจะไม่กลับมาอีก ให้อะไรเรื่องความรักนี่มันได้อยู่แล้ว แต่สำหรับพี่ เราจะคิดต่อไปในแง่การใช้ชีวิตทั่วไปด้วย ก็เหมือนว่า ถ้ามีโอกาสผ่านเข้ามา จะทำอะไรรีบทำเดี๋ยวนี้เลย ไม่งั้นเดี๋ยวมันผ่านไป

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

ถ้าหนังเรื่องเดียวและปรับใช้กับชีวิตได้ทุกเรื่องนี่ไม่มีนะ แต่จะมีเป็นมุม ๆ ไป อาจจะไม่ใช่ว่าหนังแบบปิ๊ะซะ ดูแล้วเปลี่ยนเลยอะไรแบบนี้ แต่มันเป็นแบบสะสม แบบเรื่องนั้นมากกระตุ้นไป 2 ซี๊ด ที่รู้สึกแรง ๆ น่าจะเป็นเรื่องQuills เป็นหนังที่ทำให้เราอยากเราลุกขึ้นมาเขียนหนังสือ เราดูแล้วเรารู้สึกว่า ทำไมคน ๆ หนึ่งมันถึงอยากเขียนหนังสือมากขนาดนั้นนะ ดูแล้วอยากเขียนหนังสือ บางทีพอซี๊ดเกี่ยจเขียนหนังสือก็จะนึกถึงหนังเรื่องนี้ว่าก่อนหน้านี้ เคยมีคนหนึ่งที่พยายามทำขนาดนั้น ต้องเอาเลือดมาเขียน เอาอึมาเขียน เพื่อให้ตัวเองได้เขียน แล้วแกทำไมไม่เขียน ปากกา กระดาษอยู่ตรงนี้ อย่างนี้แล้วทำไมไม่เขียน

เปรียบเทียบก็เหมือนครูสอนภาษาฝรั่งเศส ครูก็ได้แต่สอน แต่ถ้าแกไม่ไปคิดไปทำต่อ แกก็จะได้แค่นั้นแหละ จะไม่สามารถนำภาษาฝรั่งเศสไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไปใช้ทำหน้าที่อื่น ๆ ได้ หนักก็คล้าย ๆ อย่างนั้น เหมือนกับหนังมันอัดข้อมูล มันสะกิดมานิดหนึ่ง แต่หลังจากนั้นเธอจะทำอะไรต่อไหมล่ะ ถ้าหลังจากนั้นเธอไม่สนใจ อย่างที่บอกว่าดูหนังแล้วจะทำให้เป็นอย่างนี้ ดูหนังที่มีความรุนแรงมันจะทำให้เป็นอย่างนี้ ๆ พี่เชื่อว่าโดยพื้นฐานถ้าเธอเป็นคนที่ไม่มีความโน้มเอียงว่าจะทำอะไรแบบนี้ มันก็จะไม่มีผลกับเธอหรอก หนังสืบางเรื่องมันทำให้คนนึกแแย้งแล้วทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามด้วยซ้ำไป แบบดูหนังเรื่องหนึ่งแล้วออกไปฆ่าใคร ทำไม่ไม่ดูก่อนว่า ก่อนมาดูหนังมันมีองค์ประกอบอะไรที่ทำให้คน ๆ นี้มีความคิดที่อยากจะทำอะไรอยู่แล้ว แต่หนังมันมาสะกิดนิดเดียว ใจ เพียงแต่หนังมันเป็นจำเลยที่เห็นง่ายเห็นชัด แค่นั้นเลย มันโทษง่าย เพราะมันพูดไม่ได้

การดูหนังมันก็เหมือนมีคนมาสอน ๆ ๆ ๆ จนในที่สุดมันทำให้เราเป็นคนอย่างนี้ มีความคิดแบบนี้ แต่มันคงไม่มีเรื่องไหนที่แบบเปลี่ยนชีวิตอะไรแบบนี้ แล้วอีกเรื่องหนึ่งคือ เราชู้สึกว่าการจะดูหนังแล้วได้อะไรบางอย่าง หรือการถูกปลูกให้ลุกขึ้นมาทำอะไรบางอย่างนี้ มันต้องดูเรื่องนั้น ถูกที่ถูกเวลาด้วย

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

อย่าง Stand by me ก็จะสอนเราว่าจงทำดีกับเพื่อนก่อนมันจะตายอะไรแบบนี้ มันจะมีวัยหนึ่งที่พ่อแม่ไม่เข้าใจ เหมือนเป็นวัยที่มีปัญหากับผู้ปกครอง ดูเรื่องนี้แล้วรู้สึกว่า เราต้องการใครในชีวิตที่อาจไม่ใช่พ่อกับแม่ แต่ไม่ได้หมายถึงทำให้เราเกลียดพ่อแม่นะ จริง ๆ เราเพียงแต่อยากต้องการใครในชีวิตซึ่งอาจจะเป็นเพื่อน เลยมาได้คิดว่า ใ้การที่ทำไม่พ่อแม่ไม่เข้าใจเราไม่ใช่ปัญหาใหญ่ นะ เราเพียงแต่ต้องการใครในชีวิตอะไรแบบนี้ สรุปรวม ๆ คือ หนังทำให้เราเข้าใจชีวิตมากขึ้น

คือเราเชื่อว่าการเข้าใจในตนเองโดยรวม ๆ มันต้องมีพื้นฐานคือการทำความเข้าใจกับตัวเองก่อน คือถ้าเราไม่เข้าใจตัวเอง เราจะไปไหนไม่ได้ มันเหมือนกับหนังทำหน้าที่แรก คือปูพื้นฐานให้กับตัวเอง อย่างถ้าเราบอกว่า เราอาจจะคิดโน้น คิดนั้น แล้วหนังมาช่วยจัดระเบียบเรา ก็เป็นไปได้ แต่หลังจากนั้นเราต้องทำอะไรต่ออะไร ไม่จั้นมันก็จะไม่ไปไหนก็จะหยุดแค่นั้น แต่มันจะไม่ มีหนังเรื่องไหนได้ impact ไปทั้งหมดหรอก มันยากที่จะอธิบายเป็นรูปธรรมว่า หนังเรื่องไหนทำให้เราเป็นแบบไหน เพียงแต่การที่เราดูหนังมาเยอะแยะนี้ บอกได้ว่าการที่หนังเรื่องนี้ได้แ่งนั้น เรื่องนี้ได้แ่งนี้นี้ มารวม ๆ กันมันทำให้เราเป็นอย่างที่เราเป็นทุกวันนี้ได้ มันอธิบายไม่ได้จริง ๆ ว่ามัน เพราะหนังเรื่องไหน มันประกอบ ๆ กัน

18.คุณเดือนเพ็ญ สีหรัตน์

อายุ 40 ปี นักจัดรายการวิทยุ/คอลัมนิสต์อิสระ

สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2547

ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังสืออเมริกันดราม่า อย่างแรกเลยมันเป็นเรื่องของคน แล้วที่นี้มันก็เหมือนกับเราได้ดูการก้าวถูกก้าวผิดของตัวละคร มันสอนเราโดยเหมือนกับเราไม่ต้องไปลองผิดลองถูกเอง ถ้ามันมีมุขตลก ๆ ของตัวละครเราก็รู้สึกว่ามันเป็นข้อคิดให้เราได้ทันทีเลย แต่ในขณะที่เดียวกันการก้าวพลาด การทำผิดของตัวละคร ถ้ามันมีอยู่ในเนื้อเรื่อง มันเหมือนกับเราได้เห็นสัจธรรมตรงนั้นเลย เหมือนกับเป็นตัวอย่างให้เราได้เห็นเลย เหมือนกับว่า “ยกตัวอย่างเช่น” ทันทีเลย เราก็มีความรู้สึกเหมือนได้อ่านบทสัมภาษณ์ มันเหมือนกับเราได้เรียนรู้ชีวิตของคน ๆ หนึ่งผ่านสิ่งที่เขาบอกเล่า ความสุข ความทุกข์ของเขาที่เกิดขึ้นในชีวิตเขา กลายเป็นว่าเราได้บทเรียน ได้ข้อคิด ได้วิธีการที่จะอยู่กับชีวิต การดำเนินชีวิตจากคนเหล่านั้น หนังสือเหมือนกัน คล้าย ๆ อย่างนั้น

มีหนังสือเยอะมากที่พี่ได้เอาแง่คิดมาใช้ อย่างใกล้ ๆ หน่อยก็ Mystic River เราได้เรียนรู้เรื่องของการเปิดใจ อย่างสมมติ 3 คนที่เป็นเพื่อนกัน มีเหตุเข้ามากระทบชีวิตของคน 3 คน พอมันไม่ได้เปิดใจคุยกัน ก็กลายเป็นกำแพงที่กันห่างออกไปทีละนิด ๆ แล้วเยื่อใยที่มีต่อกันในฐานะเพื่อน ความเอื้ออาทรที่ควรมีให้กันมันก็หายไปเลย เพียงเพราะเราไม่เคยคุยกัน เราไม่เคยได้ถาม ที่นี้พอเก็บไว้ 5 ปี 10 ปี 20 ปี 30 ปีมันก็ต่อไม่ติดแล้วไง จนมันเกิดเหตุการณ์บางอย่างขึ้นแล้วเหมือนกับสายสัมพันธ์มันไม่มีแล้ว เป็นเรื่องน่าเศร้าตรงที่มันเหมือนกับชีวิตของเราได้นะ สำหรับพี่มันกระทบพี่มาก เพราะพี่เป็นคนี่แวดวงชีวิตพี่ก็จะมีหลาย ๆ วง วงในที่สุดก็จะเป็นครอบครัว วงติดกันก็จะเป็นเพื่อน วงออกมาหน่อยก็จะเป็นเพื่อนร่วมงาน ออกมาวงที่สี่ก็อาจจะเป็นคนฟังอะไรแบบนี้ แล้วเรามีความรู้สึกว่า ถ้าจากเรานี้ออกไปวงนอก วงแรกสุดที่ใกล้ตัวเราก็คือครอบครัว ถ้าเราแค่คนเหล่านี้ แล้วเราบอกเขา ความรู้สึกของเราจะไม่เสียไป

หนังสือแบบนี้จะเป็นหนังสือที่กระทบพี่แล้วมันก็เป็นสากลในมุมมองของพี่ คือทุกคนสามารถเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตเราได้ เอาอย่างสักหนึ่งเรื่องหนึ่งนะ เรื่องของคน ๆ หนึ่งบนจอ มันคือตัวอย่างหนึ่ง แต่มันไม่ได้เป็นตัวอย่างของคน ๆ นี้คนเดียว คนที่ดูทั้งโรงสามารถที่จะเก็บตรงนั้นได้ แล้วมันจะไปตรงกับชีวิตของคนในโรงไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ไม่มูมิได้ก็มูมิหนึ่งเสมอ

ถ้าจะเอาหนังสือประเภทไซ่เลยกับพี่ก็คงจะเป็นหนังสือพวกออกนอกกรอบทั้งหลาย พวกตัวละครที่ชอบทำอะไรออกนอกกรอบ อย่าง Dead Poets Society นี่พี่ชอบมาก เป็นหนังสือสอนให้ตัวละครคิดออกนอกกรอบ พ่อแม่ขีดเส้นให้ก็ช่าง แต่คนที่ป่วนชีวิตคือตัวเอง มันเหมือนกับเวลาดูหนังแล้วเรากระโจนลงไปในเรื่อง พอดูจบออกมาจากโรง เราก็กระโจนออกมาจากหนัง แต่สิ่งที่ติดมานี้ บางทีมันเป็นสาระหรืออาจจะติดเป็นความคิดแง่คิด หรืออาจจะติดเป็นอารมณ์ที่แบบมันได้

บางสิ่งบางอย่าง หรือต่อให้ไม่ได้อะไรเลยก็ตาม แต่ยังไงมันก็จะอยู่กับเราอีก 5 ปี 10 ปี หนึ่งบางเรื่องมันจะติดอยู่กับเราโดยไม่รู้ตัว

อย่างอีกเรื่องหนึ่งคือ To kill a Mockingbird ที่ Gregory Peck เล่นเป็นทนายที่ว่าความให้คนดำที่เจอคดีข่มขืนคนขาว มันทำให้เราได้เห็นตัวตนของเราว่า บางทีการที่คนบางคนสู้กับบางสิ่งบางอย่างที่มันเหมือนกับเอาไม้ซีกไปจัดไม้ซุง เราเห็นตรงนั้นแล้วเรารู้สึกว่า ไม่เสียชาติเกิดหรอก ถ้าเราจะต่อสู้กับอะไรสักอย่างที่ไม่มีโอกาสชนะเลย แต่อย่างน้อยเราก็ได้บอกตัวเองว่า เกิดมาชาตินี้เราได้ทำอะไรที่เป็นแบบ to do the right thing คือทำดีที่สุด ตัวละครไม่ชนะ คนดำซึ่งเขาเป็นทนายให้ก็ตาย ทนายก็แพ้ แต่เขาบอกลูก 2 คนได้อย่างเต็มปากเต็มคำและภาคภูมิใจว่า เราทำ เราสู้ในสิ่งที่ถูกต้องแล้ว

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

Dead Poets Society เป็นหนังที่เข้ามาในช่วงที่พี่เรียนจบแล้ว มันก็เลยเหมือนกับมาย้ำในสิ่งที่เราเลือกแล้ว ถ้าจะเอาหนังเรื่องหนึ่งมาตอกย้ำว่า เออ เราก็ตัดสินใจไม่พลาดที่เราเอาหัวใจเป็นเครื่องนำทางก็มีเรื่องนี้แหละ เป็นหนึ่งในหลายร้อยเรื่อง ตอนนั้นพี่เลือกจะเป็นดีเจ เลือกแล้วว่าทำอะไร จะเรียนอะไร มันก็เหมือนมาย้ำ มันมากกระทบใจในส่วนที่ว่า เออเนี่ยเราทำถูกแล้ว ตามที่ตัวละครของ Robin Williams เขาบอกว่า อยากทำอะไรก็ตามใจตัวเองแล้วก็ก้าวไปตามนั้น

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

ถ้าเป็นหนังที่มาก่อน Dead Poets Society และทำให้พี่เดินตามเส้นทางที่พี่เลือกเพื่อที่จะมาบรรจบกับ Dead Poets Society ก็คือ Flashdance เราชองขึ้นไปแล้วเราเห็นชีวิตผู้หญิงคนหนึ่ง ผู้หญิงที่มีความฝันอยากจะเป็น dancer ที่ไม่ได้ดีบดอะไร ทั้งนี้ก็เพื่อจะสานฝันให้ไปถึงจุดที่ตัวเองต้องการคือ เป็นนักเต้นบัลเล่ต์ พี่ดูเรื่องนี้ตอนที่กำลังจะเรียนจบ ปี 3 ปี 4 ช่วงนั้นพี่ก็เรียนหนัก หันซ้ายหันขวา คนนั้นก็เอกโฆษณา คนนั้นก็เอกประชาสัมพันธ์ เอกหนังสือพิมพ์ ดูมีอนาคตกันทั้งนั้นเลย แต่เราเลือกเรียนหนึ่ง จบไปจะทำอะไร ตอนนั้นนักศึกษาในวงการทำหนังมันไม่เหมือนสมัยนี้ที่มันมีโอกาสเยอะ ก็เหมือนเราเรียนสนองความอยากตัวเอง เราก็ช่างมัน เรามีจุดหมายแน่แน่แล้วว่าเราเลือกคณะนี้ สาขานี้เพราะเรารัก

พอมาดู Flashdance นี้ โอ้โฮ นางเอกมันยังเลือกในสิ่งที่มันเลือกได้เลย เราก็เหมือนกันสิ เราก็ว่าเราไม่น่าจะคิดผิดนะ ที่เรียนหนังทั้งทีจบไปทำอะไรก็ไม่รู้ แล้วมันก็เป็นแรงบันดาลใจมาก ว่า สักวันเราจะก้าวไปให้ถึงจุดที่เราอยากเป็นให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นอย่างไหนก็ตามแต่ เราสูญเสียความมั่นใจนะ แต่ในขณะที่เดียวกันเราก็เป็นคนดีก็บอกเราเลือกเพราะเราชอบแล้วมันจะผิดตรงไหน พอมาดูเรื่องนี้เราก็มีความรู้สึกที่เราคงคิดไม่ผิดหรอก มันจะต้องมีสักที่หนึ่งที่เป็นของเราอยู่ มันเหมือนกับเป็นแรงบันดาลใจว่า เราต้องสร้างได้ดี

พี่ได้จากหนังเรื่องนี้มากเลย เพราะพี่เป็นคน ถ้าจะพูดแบบให้หมั่นได้เลยก็คือ เกิดผิดที่ เกิดในสังคมไทย แล้วเราเป็นผู้หญิงเป็นคนหัวแข็ง เราเป็นคนชอบต่อสู้กับอะไรที่เรามีความรู้สึกว่าย่ำ อย่งนี้มันไม่ถูกต้องนี่หว่า แล้วก็จะมีคนมาบอกว่า อ้อแกบ้าหรือเปล่า หรือไม่มีคนมาพูดให้เข้าใจว่านั่นน่ะ ถ้าฉันเป็นแก ฉันจะไม่ทำแบบนั้น เราก็ได้แต่นึกในใจ เพราะฉันคิดไม่เหมือนแกสิ ฉันถึงทำ ฉันถึงได้fight

ตอนเราเด็กกว่านี้ เราจะรู้สึกที่เราเป็นตัวละครในหนังบางเรื่อง พอเราแก่ตัวมา เราก็จะมีมุมมองเกี่ยวกับชีวิตอีกแบบหนึ่ง เราก็จะอินกับหนังอีกมุมมองหนึ่ง ตอนวัยรุ่นนั้นก็จะมี Flashdance อย่างที่บอก แต่พอ 35 38 39 40 เราก็จะอีกมุมมองหนึ่งในการมองหนัง มองละคร อย่างBill Murray ใน Lost in Translation ถ้าให้ดูตอนเรียนปีสามปีสี่ เราคง..ตาแก่นี้มันอะไร แต่พออายุ 40 แล้วเรามอง เรามีความรู้สึกว่า โอ้โฮ ตายแล้ว เราเข้าใจเข้าใจตัวละครตัวนี้ คือด้วยวัยของเราที่เปลี่ยนไป โลกที่เราผ่านมาเยอะ มุมมองของเราก็เปลี่ยนจากมุมมองที่สวยงาม ๆ ว่าง ๆ แบบเด็ก ๆ แล้วเราก็มีความรู้สึกที่เราเข้าใจชีวิตมากขึ้น

19. คุณจันทิภา ฤกษ์วันชัย

อายุ 20 ปี นักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะนิติศาสตร์

University of Massachusetts Boston สหรัฐอเมริกา

สัมภาษณ์ทางอีเมลเมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

การดูหนังดราม่าทำให้รู้ว่า หนึ่ง บนโลกใบนี้มีปัญหาอะไรเข้ามามากมายในชีวิต แล้วตรงจุดนี้มันทำให้เราเห็นว่า ชีวิตมันไม่ได้ง่ายเสมอไป มีทั้งดี ทั้งเลวปนกัน สอง ทำให้เราได้เห็นคน

ในแง่ต่าง ๆ ที่ต่างจากเราในด้านความคิด การปฏิบัติตัว การแก้ปัญหา สาม ปัญหาที่ว่าสำหรับเรา มันอาจจะยากสำหรับคนอื่น ฉะนั้นต้องเปิดใจเพื่อที่เราจะสามารถเข้าใจคนที่แตกต่างจากเรา เรื่องแรกที่เราได้เคยคือ The Hours

ตัว Virginia Woolf ใน The Hours อยากฆ่าตัวตาย ในแง่ของคนอื่นคำว่าแก๊งบ๊าง อ่อนแอบ๊าง แต่ในด้านของเรา เราคิดว่าชีวิตเป็นของเขา เขามีสิทธิ์เลือกทางเดินเองได้ และการที่เขาคิดฆ่าตัวตายนั่นมันอาจจะจะเป็นทางออกที่ฟังดูโง่ แต่มันอาจจะจะเป็นทางออกที่ดีที่สุดของเขา สาเหตุที่เขาฆ่าตัวตายก็เพราะเขาไม่เห็นความจำเป็นที่จะอยู่ต่อไป ไม่อยากเป็นภาระใคร ตรงจุดนี้คิดว่าไม่มีใครเข้าใจปัญหาที่เผชิญอยู่นอกจากตัวเขาเอง ฉะนั้นคนภายนอกไม่มีสิทธิ์ที่จะด่วนสรุปว่าเขาบ้า หรือโง่ในสิ่งที่เขาทำ

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

ส่วนตัวคิดว่าหนังเป็นแค่ตัวกระตุ้นเท่านั้น ซึ่งกับตัวเองคิดว่ามีเยอะมาก ซึ่งอันนี้ก็ขึ้นกับตัวบุคคลด้วยเช่น นักแสดง เห็นเล่นหนังดี อยากเป็นบ้าง หรือกับนักธุรกิจที่ทำงานเป็นบ้างเป็นหลัง พอมาดูหนังเกี่ยวกับครอบครัวก็คิดถึงครอบครัวขึ้นมาทันทีอย่างใน Family Man ซึ่งหลายครั้งที่หนังก็มา inspire ตรงกับจังหวะชีวิตของคนนั้นด้วย

พูดถึงจังหวะชีวิตจะนึกถึงเรื่อง Erin Brockovich ท้อไม่แท้ สู้ชะอย่าง มีช่วงหนึ่งที่เราเหนื่อย ทำอะไรก็ตกต่ำไปหมด มีดบาดด้าน ไม่อยากทำอะไรแล้ว ดูแล้วก็ดีขึ้น 70% อีก 30% ยังเหนื่อยอยู่ แต่ก็คิดว่า ถ้าไม่ทำวันนี้ แล้วเมื่อไหร่มันจะผ่านไป ก็มีกำลังใจขึ้นมาบ้าง เรียกว่าเป็นหนังปลุกใจของเรา

การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

สำหรับเราคิดว่า หนังชี้แนวทางให้เราทำอะไรหายไปในชีวิต แต่ถ้าจะให้ออกแนวว่าชีวิตเราต้องการอะไรคงคิดไม่ออก เพราะมันขึ้นอยู่กับตัวเรามากกว่าตัวหนัง ถ้าถามว่าหนังทำให้เรา รู้จักหรือเข้าใจตัวเองมากขึ้น ก็คิดว่าจริง 50% เพราะหนังทำให้เรารู้ว่าอะไรขาดหายไปจากชีวิต อย่างที่บอก ส่วนอีก 50% เราจะรู้จักตัวเองมากขึ้นก็ต่อเมื่อเราค้นหาตัวเราเอง บางคนอาจจะมองว่าหนังเป็นเหมือนตัวจุดประกายให้ค้นเจออะไรในชีวิต

20.คุณวรรณฤดี พงษ์สิทธิศักดิ์

อายุ 26 ปี ผู้ช่วยผู้กำกับ บริษัทหีบ ให้ หิ้น/วิจารณ์ภาพยนตร์อิสระ
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

การดูหนังอเมริกันก็ได้เรียนรู้ชีวิตของคนอเมริกันว่าเป็นอยู่กันยังไง จริง ๆ แล้วเราดูหนังหมดทุกประเภท ก็ารู้สึกว่าหนังเป็นการผจญภัยอย่างหนึ่ง เพราะว่ามันเหมือนเราได้ไปในที่ ๆ ไม่เคยไป รู้ในสิ่งที่เราไม่เคยคิดแต่คนทำมันคิด คือบางอย่างก็เป็นสิ่งที่เราไม่เคยเห็น หรือไม่เคยคิดไม่เคยเชื่อแบบนั้น ก็เลยชอบดูเยอะ ๆ กว้าง ๆ หรือหนังอะไรที่ไม่เคยนึกอยากดู อาจจะมีวันหนึ่งที่ลูกขึ้นมาดู

หนังอเมริกันดราม่าพุดงาย ๆ มันก็คือ หนังmainstreamที่เรารู้จัก ส่วนใหญ่ก็เป็นฮอลลีวูด เราก็ค่อนข้างรับรู้ข้อมูลอะไรเกี่ยวกับมันเยอะ การผจญภัยมันก็จะน้อยลง แต่ถ้าจะมองจริง ๆ ว่ามันมีประโยชน์อะไรกับเรามันก็คิดว่ามี เพราะว่าเอาเข้าจริง ๆ ตอนเด็ก ๆ คิดว่ามีหนังอยู่ 3 อย่างคือ ไทย จีน ฝรั่งเศส แต่พอโตขึ้นเราก็รู้ว่ามันมีหนังเยอะ แล้วถ้าทุกประเทศมีหนังมันก็จะเยอะมาก ที่นี้พอเราดูหนังอเมริกันมาก ๆ เราก็จะเริ่มคุ้นกับสิ่งที่มันบอก มันเล่าอยู่ เพราะฉะนั้นเราก็เริ่มอยากจะไปดูอย่างอื่น แต่ถ้าถามว่ามีอิทธิพลมั๊ย มันมีอยู่แล้ว เพราะเราโตมากับหนังเหล่านี้คือมันเหมือนเรา ทั้งสังคม เหมือนเราก็เป็นลูกอเมริกันคนหนึ่ง เป็นเด็กอเมริกันคนหนึ่ง เราโตมากับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นอเมริกัน เราอ่านการ์ตูนญี่ปุ่นเราก็เป็นญี่ปุ่นคนหนึ่ง อเมริกันคนหนึ่ง ไทยคนหนึ่ง

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

การดูหนังเรารู้สึกว่าเราเก็บไปใช้ประโยชน์ได้ทุกอย่าง บางอย่างอาจจะเป็นคำพูดเก๋ ๆ ซึ่งเรารู้อยู่แล้ว หรือบางเรื่องอาจจะไม่ได้มีคำพูดเก๋ ๆ หรือแสดงแนวคิดอะไรชัดเจน แต่ว่าเราดูแล้วเรารู้สึกว่ามันก็ได้ จริง ๆ เราเชื่อว่าหนังทุกเรื่องมันมี แม้ว่ามันจะไม่ได้ตั้งใจมีนะ ผลงานทุกอย่างล้วนเป็นส่วนหนึ่งของอัตชีวประวัติ คือไม่ว่าจะทำอะไรขึ้นมาก็ตามโดยการผ่านความคิด มันจะต้องมีตัวตนของคนทำ ต้องมีตัวตนของสังคม ของปีพ.ศ.ที่มันอยู่ออกมา เพราะหนังเป็นส่วนหนึ่งของความคิดด้วย ส่วนหนึ่งของสัญชาตญาณ ส่วนหนึ่งของสิ่งที่มันเป็นfactในเวลานั้น เรา

เชื่อว่า ถ้าสังเกตและคิดอะไรกับหนังทุกเรื่องนะ มันจะต้องมีอะไรอยู่แน่นอน แม้ว่าคนทำจะทำอย่างไม่ตั้งใจและซุ่ยที่สุดก็ตาม ที่นี้ก็อยู่ที่ว่า ใครมันจะไปเก็บตรงไหนกับหนังเรื่องไหน

แล้วตามช่วงเวลาที่ผ่านมา/วัยของเรา เราก็จะเก็บได้ตลอด คือมันก็แล้วแต่ว่าหนังมันเข้ามาในสถานการณ์ไหนของชีวิต ด้วยวัย หรือด้วยจังหวะของชีวิต เราอาจจะดูหนังเรื่องนี้แล้วนึกถึงมุมนี้ของชีวิตแต่อาจจะไม่ถึงกับต้องลุกขึ้นมาทำอะไร เราเชื่อว่ามันทำให้เราโตขึ้นแล้วเปลี่ยนไปนิดนึงอะไรแบบนี้ เราเชื่อว่า เราเก็บอะไรบางอย่างมานะ โอเค ณ วันนั้นที่เราดูเราอาจจะไม่เข้าใจมัน เราชู้สึกว่า เราไม่เคยเห็นหนังแบบนี้ มันก็จะทำให้เรารู้จักคิดว่า เฮ้ย แบบนี้ก็มี เปรียบได้กับบางที่เราคิดหรือเราเชื่ออะไรอยู่ก็ตาม เราจะชอบให้มีอะไรมาเขย่ามัน แล้วจะรู้สึกต่อไปว่า พอถูกเขย่าเราจะยังเชื่อแบบเดิมอยู่หรือเปล่า หรือว่าพอถูกเขย่าแล้วเราเปลี่ยนไป เราจะชอบmomentแบบนี้ การดูหนังมันคือการถูกเขย่าบ่อย ๆ ใจ บางเรื่องก็เขย่าเราเบา บางเรื่องก็เขย่าเราแรง

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

ส่วนตัวคิดว่า มีหนังอยู่เยอะที่ได้ดูแล้วเป็นการสำรวจตัวเอง เพราะเราเป็นคนที่ดีหนังแล้วคิดเกี่ยวกับตัวเองเยอะอยู่แล้ว ค่อนข้างหมกมุ่น ฟุ้งซ่าน เว้นแต่ว่าบางเรื่องไม่ได้มีอะไรมาก ส่วนเรื่องที่หนังจะimpactกับใครอย่างไรก็แล้วแต่คนดูแต่ละคน บางคนอาจจะมองว่า Jerry McGuire พุดในสิ่งที่มันอยากจะทำได้ดี แล้วก็impact กับคนได้นำเชื่อ แต่เราอาจจะดูแล้วเราไม่เห็นเชื่ออย่างบางคนดู A Beautiful Mind อาจจะชอบมาก ๆ แต่เป็นหนังที่เราดูแล้วไม่ชอบเลย เพราะฉะนั้นโอเค สิ่งที่เราดูเราเห็นด้วยแต่ก็ไม่ได้กระทบเราเพราะเราไม่ชอบมัน

21.คุณพรรณศรี ชูอารยะประทีป

อายุ 35 ปี นักเขียนบทภาพยนตร์/คอลัมนิสต์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2547

ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

Cultureของหนังอเมริกันจะชัด คนดูไปดูในสิ่งที่ตัวเองคาดหวังว่าจะไปดู แล้วหลัง ๆ ประเภทของหนังก็จะผสมกันไป เพราะชีวิตจริงของคนมันไม่ได้ตกลงอย่างเดียว จะเห็นว่าหนังตลกก็ตกลงในแบบที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากอย่าง Meet The Parents หนังอเมริกันจะมีดนตรี

ประกอบ เธอจะอะไรเธอก็จะรู้สึก เธอจะอะไรเธอก็จะซึ่ง ซึ่งตรงนี้หนังไทยก็รับมา อีกเรื่องคือ คนอเมริกัน ถือว่าเป็นmasterเรื่องdialogue หนังอเมริกันที่ดีต้องหนีสูตรหรือเอาสูตรมาdeconstructionใหม่ หนังอเมริกันมีข้อเด่นอย่างหนึ่งคือ อยู่ ๆ มันจะต้องพูดคำคมออกมา การดูหนังของพี ก็คือ บางที บางcharacter มันมีอะไรบางอย่างที่เราสามารถเชื่อมโยงตัวเองเข้าหามันได้ เราก็จะได้เรียนรู้อะไรจากมัน แล้วเราก็จะเข้าถึงความรู้สึก ก็จะอินกับเรื่องราวมัน ๆ

อีกเรื่องหนึ่งคือ เราได้เห็นCulture เห็นการใช้ชีวิตของคนอเมริกัน เหมือนกับที่เรารับรู้เรื่องราวของคน ๆ หนึ่งหรือรู้จักคน ๆ หนึ่งในเวลาสั้น ๆ ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของเขา เราคิดว่า บางครั้งสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตมันเลวร้าย มันยังไม่เลวร้ายเท่าการไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ภาพยนตร์จะบอกเราว่ามันมีการเปลี่ยนแปลง และส่วนใหญ่ภาพยนตร์ดราม่าจะบอกเราว่า ชีวิตมี 2 ด้าน เราเรียนรู้สิ่งเหล่านั้นได้ด้วยการดูหนัง คือ เรียนรู้ที่จะมองชีวิตทั้ง 2 ด้าน หนังดราม่าที่ดีของอเมริกันจะบอกเราว่า ไม่มีอะไรบริสุทธิ์ อย่างเช่น หนังเรื่อง Terms of Endearment ชีวิตต้องมีความสูญเสีย แต่momentดี ๆ ของชีวิตมันก็มี

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

หนังอเมริกันดราม่ามีหลายอย่างที่เกี่ยวกับคน เกี่ยวกับการใช้ชีวิต ซึ่งบางที่เราารู้สึกว่า เราโชคร้าย เราไม่มีทางไป แต่การดูหนังมันเป็นศิลปะที่เป็นโมเดล ไม่เชิงชี้ทางออก แต่ให้ความเห็นว่า ยังมีด้านอื่น มันมักจะมีความหวัง ถึงมันไม่มี แต่ก็ให้เห็นว่า ยังมีคนอื่นที่มีปัญหาเหมือนกัน ให้เห็นว่ามีความที่มันทุกซกกว่า

สิ่งหนึ่งที่เราได้จากการดูหนังอเมริกันดราม่าก็คือ มันให้กำลังใจ ให้ความหวังกับเรา ในทางใดทางหนึ่ง ทำให้คนดูมีความหวัง รู้สึกว่าอีกอย่างหนึ่งคือ มัน "calm" เราขึ้น ทำให้เรานิ่งขึ้น ทำให้เราเป็นผู้ใหญ่ขึ้น เหมือนเรามีประสบการณ์โดยไม่ต้องมีจริง เราไม่จำเป็นต้องไปทำงานใน Wall Street ถ้าหนังมันดีจริง มันต้องให้ choice เราเหมือนกับที่ตัวละครในเรื่องมันได้ชอบหนังอเมริกันบางเรื่องอย่าง one true thing มันมีช่องเล็ก ๆ ให้คุณ แล้วคุณดู 2 ด้าน แล้วคุณก็เลือกเข้าไปในช่องนั้น แล้วคุณก็จะตระหนักขึ้นมาว่า Life give you a choice all the time

การเอาจากหนังมาใช้ก็คงต้องถ่วงถ่วงนะ จะเอามาใช้เลยก็คงไม่ได้ ประเด็นก็คือ อย่างน้อยครั้งหนึ่งเราเคยได้ given a choice ถ้าเรามีโอกาสที่จะมีเงินอย่างนั้น แต่เราต้องสูญเสีย

ความสุขที่เราเคยมีไป อย่างดู The Hours เราเห็นความไม่แน่นอนของชีวิต การที่ชีวิตเกิดมาแล้วสูญเสียบไปแล้วคนที่เหลืออยู่ มันจะทำให้เรามองชีวิตอย่างมีค่ามากขึ้นว่า มันสั้น มันควรจะต้องหาอะไร แต่ถ้าพูดถึงการตัดสินใจก็ต้องถ่วงถ่วง อย่างเด็กจะเลือกคณะอะไร ไปดูหนังเรื่องหนึ่งคงตอบหรือบอกไม่ได้ แต่ไปดูอีกเรื่องอาจจะบอกได้ เพราะหนังอเมริกันดรามามักจะเป็นอุดมคติ มักจะมีคำพูดประเภท “follow your heart” จะมี theme หนึ่งที่มีอยู่ในหนังอเมริกันตลอดคือ “เชื่อ instinct ตัวเอง” theme ที่แบบ ทุกคนบอกไม่ได้ แต่เราว่าได้ เราก็อีก หนังอเมริกันจะมี quotation เยอะ ซึ่งอันนี้ก็แล้วแต่ด้วยด้วย

ประสบการณ์ของหนังที่คนจะเอามาใช้ขึ้นอยู่กับอายุด้วย คนหนุ่มสาวก็จะมองแต่ด้านที่เขามีความรู้สึกร่วม หนังรักก็จะโดนมากหน่อย อย่างวัยที่ เรื่องรักใช้ไม่ได้แล้ว ถ้าเป็นตอนวัยรุ่นสำหรับพี่ พี่จะโดนกับหนังของคนที่ย่างกับคนอื่นไม่ได้มากกว่า เพราะเด็ก ๆ เราจะเป็น underdog หรือหนังประเภท ทุกอย่างที่เราทำมีผลกับคนอื่น อันนี้โดนพี่หมด

เราไปดูหนัง เราจะรู้ background เขาว่าเป็นยังไง เราเป็นคนนอกที่ไปดู เพราะฉะนั้นเราตัดสินใจเขาได้อย่างแพร่ที่สุด ตัดสินทุกคนจากพื้นฐานของเรา เรารู้จักทุกคนเท่ากัน เท่าที่หนังนำเสนอ แล้วในชีวิตจริง พอคนทำอย่างนี้กับเรา เราก็ต้องหยุดคิดนิดหนึ่งว่า เรารู้จักมันมา มันเลวตลอด มันดีตลอด หรือว่าเรารู้จักมันมาด้านเดียว เพราะว่าหนังมันสอน หนังมันจะมี flashback มีอดีต มีแฟนตาซี มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นทางที่ทำให้เราเห็นด้านลึกของคน ซึ่งในชีวิตจริงเราไม่มี เราไม่มีทางรู้ว่า เพื่อนของเราคิดอะไรอยู่ มันทำให้เรากลางขึ้น และมีความหวังในชีวิตมากขึ้น แล้วหนังอเมริกัน no matter how bad it is, it always has end credit. ส่วนใหญ่มันจะมีบทสรุป แก่ต้องมีทางออก ตกลงแก่ได้กันหรือเปล่า โอเค แจ็คตาย แต่โรสก็ได้มีวันหนึ่งที่ได้พบรักแท้ at least, it's better than nothing มันมักจะมียุทธศาสตร์ แต่ชีวิตจริงไม่มี ซึ่งมันก็ทำให้เรานิ่งขึ้น มองคนได้ลึก เราไปพบเจอประสบการณ์ชีวิตที่เราไม่รู้

อีกประเด็นหนึ่งคือ คนเราเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเราอยากเปลี่ยนแปลงพอ คือตัวเองคิดอยู่ก่อน พอไปดูหนัง แล้วยิ่งมันพูดหรือคิดเหมือนเรา ยิ่งโดนหนัก มันจะเป็นมากกับคนที่ค่อนข้างโดดเดี่ยวและไม่มีเพื่อน ในบางเวลา ในบางช่วงอายุ และจะเป็นมากกับเด็กผู้ชาย

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

การจะดูหนังแล้วจะเก็บมาพัฒนาตนเองก็แล้วแต่คน แล้วแต่อายุ วัย และวุฒิภาวะของคน ๆ นั้น รวมถึงประเด็นของหนัง ที่คิดว่ากับผู้ชายจะมีผลมากกว่าผู้หญิง พี่ว่าผู้ชายดูหนังและจำ และรู้สึกมากกว่าผู้หญิง อย่างไปร้านคุณแวนที่จตุจักรเคยเจอผู้หญิงมากกว่ามั๊ย มีแต่ผู้ชายผู้หญิงพี่ว่าจะดูหนังตาม ๆ กัน ไม่ดูหนังแปลกที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ซึ่งมันทำให้เกิดสติปัญญาแล้วเด็กผู้ชายมักจะแสวงหางานอดิเรกอะไรที่ไม่ใช่แพชั่น หนังมันเป็นโมเดลศิลปะที่ดีที่สุด เพราะหนังคือโมเดลชีวิตไง แล้วสิ่งที่ได้สำหรับการพัฒนาตนเองคือ การมองคนอื่นผ่านสายตาเราไปที่ภาพรวม

หนังอเมริกันจะมีปรัชญาอันหนึ่งคือ “Shit happen. Face it. Life goes on” ตรงนี้มีตลอด คนอเมริกันจึงเป็นนักกีฬาที่ดีไง มันจะดีเวลาไปดูแต่ละครั้งคือ หนึ่ง คุณมีคุณค่าตัวเอง สอง จงเชื่อใน instinct ของคุณ

22. คุณรัชพร เหล่าวานิช

อายุ 44 ปี คอลัมนิสต์/นักจัดรายการวิทยุ

สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2547

ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังสำหรับพี่มันก็เหมือนหนังสือ สื่อ ก็ขึ้นอยู่กับว่าคุณรู้เท่าทันมันแค่ไหน เหมือนที่คนโบราณเขาว่า ตาดู หูฟัง สมองคิด ถ้าคุณทำตามกระบวนการนี้ ไม่ว่าจะตรงไหน จะเป็นหนัง หนังสือ โฆษณา การฟังเพลง การอ่านข่าว หรืออะไรก็ตามที่มันผ่านเข้ามาจากสื่อ หรือกระทั่งชีวิตคนข้างบ้านเรา คนบนรถเมล์ที่เราได้เห็น มันก็คือที่เราเรียนรู้ หรือสามารถเอามาคิดได้ตลอดเวลา กระทั่งเราดูไปไม่หล่นเราก็เห็นได้ว่า เออ มันเป็นเรื่องจริง แต่ว่าตรงนี้นั้นก็ต้องมีพื้นฐานมาจากการอบรมเลี้ยงดูในส่วนหนึ่ง แล้วคนบางคนก็ช่างคิดนะ มันเกิดมาเห็นอะไรมันก็คิดไปหมด

จากการเรียนรู้นี้ พอได้ดูหนัง เราก็จะยิ่งคิดมากขึ้น พี่เป็นคนเค็ม ถ้าพี่จะเสียเงินดูหนังสักร้อย ยังไงพี่ก็ต้องได้อะไรกลับออกมา ไม่ว่าจะมันจะเป็นหนังที่โง่ที่สุดก็ตาม ความโง่ของมันก็จะ

บทเรียนว่า เอด อย่าไปโง่แบบนี้ละ หนังสือตลกเฮงซวยก็จะดูว่า เอด กิริยาแบบนี้อย่าไปทำนะ มันน่าเกลียด ถ้าถามว่ามันมีอิทธิพลมั๊ย มันก็มีเยอะ เหมือนคุณอ่านหนังสือ

ล่าสุดไปดู Shattered Glass เวลาไปดูหนังทุกคนก็จะเชื่อมโยงตัวเรากับหนังแต่ละเรื่องที่เราดู อยากจะเป็นตัวหนึ่งในตัวละคร คือ ดึงตัวเราลงไปมีประสบการณ์ แล้วเรื่องนี้มันเป็นแวดวงการทำงานเดียวกับเรา พอดีเรากำลังมีปัญหาในงาน มันก็สอดคล้อง มีตัวละครตัวหนึ่งที่บุคลิกคล้าย ๆ เรา คือ เป็นคนเฉย ๆ หนึ่ง ๆ ไม่ยุ่งกับใคร คนอื่นก็จะไม่ชอบเท่าคนปากหวาน เวลาเราเจอสถานการณ์ที่คนอื่นไม่เข้าใจเรา เพราะเรามีบุคลิกแบบนั้น สิ่งที่เราจะทำต่อไปคือ เราจะเปลี่ยนหรือ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ว่า คนอื่นเข้าใจหรือไม่เข้าใจเรา ปัญหาอยู่ที่ว่า เราเข้าใจตัวเองหรือเปล่าว่าทำอะไรลงไป แล้วไม่suffer กับสิ่งที่ทำ ถ้ารู้ว่าผิดก็ต้องยอมรับกับผลลัพธ์ เหมือนที่เราไปดูในหนัง เรารู้ว่าบุคลิกแบบนี้ไม่ดี เป็นไปได้มั๊ยถ้าจะปรับให้มันอ่อนลง มันอาจจะไม่ดีกับเราก็ได้ ก็ค่อย ๆ เรียนรู้ ทำได้ไม่ได้ก็อีกเรื่องหนึ่ง หรือมันอาจจะทำให้เรายอมรับหรือสบายใจมากขึ้น อันนี้คือหน้าที่ของหนัง

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

หนังสำหรับพี่ ไม่ได้ inspire หรือไม่ได้เป็นเครื่องหล่อหลอมให้พี่เป็นแบบนี้ อิทธิพลที่ทำให้พี่มีบุคลิกแบบนี้ หรือมีวิถีคิดแบบนี้มาจากหนังสือมากกว่า หนังจะเป็นในแง่ของการให้แง่คิด แต่ในทางหนึ่ง หนังก็ถือเป็นสิ่งที่กระตุ้นเราได้ ไซ่ แต่เราก็ต้องไปค้นหาตัวเองอีกที เพราะในโลกของความเป็นจริงทุกอย่างมันบิดผันได้เสมอ เราต้องอิงโลกความเป็นจริงด้วย อย่างตัวพี่ หนังเรื่อง All the President's men เป็นหนังที่ทำให้พี่รู้ว่า ฉันอยากทำงานสื่อ เป็นหนังที่ดูก่อนที่จะสอบเข้าคณะวารสารศาสตร์ ธรรมศาสตร์

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

หนังดราม่ามันทำให้พี่เข้าใจคนอื่นมากขึ้นว่า ทุกอย่างที่เรากำมันเป็นเรื่องของการตีความ แล้วอย่างเรามองคนอื่น มันทำให้เรากลับมาคิด มันทำให้เราระวังตัวเองมากขึ้น คือเข้าใจว่าเวลาเราทำอะไรลงไป จะต้องมีคนเอาไปตีความในทางบวกหรือทางลบก็แล้วแต่ขึ้นกับว่าเขาจะจิกเราแค่ไหน

หนังสือมีส่วนทำให้คนพัฒนาตนเองแน่นอน อย่างตัวพี่ มันก็มีในส่วนของการพัฒนาวิธีคิด พัฒนาวิธีการมองโลก ทำให้เราเข้าใจอะไรมากขึ้น แล้วหนังสืออเมริกันดราม่าไม่เหมือนของไทยของไทยไม่ค่อยให้ข้อมูลอะไรที่รู้สึกว่ามันจริง อย่าง Shattered Glass ดูแล้วเราก็จะรู้ระบบการทำงานในวงการสื่อมากขึ้น ทำให้รู้ว่าระบบเมืองนอกเขาทำกันยังไง หรือบางอย่าง เราดูแล้วเราสงสัยว่า มันจริงหรือ ไม่เห็นเคยรู้ ถ้าเราไม่รู้โดยพื้นฐาน เราอาจจะกลับบ้านแล้วไปค้นอินเทอร์เน็ต ค้นเรื่องเพิ่มขึ้น อย่างดู Magnolia ชอบฝนที่ตกลงมาเป็นกบ เราอาจจะไปค้นต่อว่า ฝนกบเป็นยังไง เราก็ได้ความรู้เพิ่มขึ้น

ส่วนหนึ่ง หนังสือทำให้พี่เข้าใจตัวเองเยอะขึ้น ทำให้พี่ยอมรับตัวเองมากขึ้น มันเหมือนชีวิตจริงเราไม่มีใครเข้าใจเราเลย มองกลับไปในสมัยเด็ก ๆ เราก็จะคิดว่าทำไมพ่อแม่ไม่เข้าใจเราเลย ขณะเดียวกันพอโตขึ้น เป็น process ของการเรียนรู้ ณ วันนี้มีหนังสือบางเรื่องว่ามันจะเป็นเรื่องของพ่อแม่ เราก็จะได้เห็น ว่า ในมุมมองของพ่อแม่มันเป็นยังไง คำตอบกลับมาคือ ทำไมเราไม่หันเข้าหาใจพ่อแม่ล่ะ ไม่เคยสนใจว่า ในมุมมองของเขามันเป็นอย่างไร มันมีโอกาสที่จะมาพบกันครึ่งทางมั๊ย

เวลาคุณดูหนังหรืออะไร ทุกอย่างมันอยู่ที่ตัวเราว่าเราจะหาประโยชน์กับทุกสิ่ง เกิดมาเราต้องใช้มันให้คุ้ม ไม่ว่าจะอะไรที่ผ่านเข้ามา เราก็ต้องดู ก็ต้องแยก ก็ต้องย่อย แล้วก็เอามาปรับให้มันเหมาะกับตัวเราเอง แต่ว่าในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีเหตุผล ไม่ใช่เชื่อตามเขาไปทุกอย่าง อย่าไปหลงคิดว่าตัวเองเป็นพระเอก เป็นนางเอก บางเรื่องเทียบกับพฤติกรรมเรา เราก็เป็นนางอิจฉานะ อะไรที่ตีก็เก็บไว้ ส่วนมากกับพี่ก็คือ มันจะทำให้เรามีความเมตตากับคนมากขึ้น รวม ๆ กันหลาย ๆ เรื่อง ประกอบกับ source อื่นด้วย การดูหนังบางเรื่องมันตอกย้ำทัศนคติเราด้วยว่า ดีคือดี เลวคือเลว ทำให้เราเชื่อมากขึ้นในสิ่งที่มันใช่

23.คุณวรรณมา แต่งพสุเลิศ

อายุ 34 ปี นักเขียนบทละครโทรทัศน์/บทภาพยนตร์อิสระ
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังสือส่วนใหญ่ เราก็จะได้เรียนรู้จากมันนะ เกือบทุกเรื่อง ถึงแม้ว่ามันจะเป็นหนังตลก หรืออะไรก็ตาม มันก็จะแฝงแง่คิดที่ชอบให้เราได้ติดตาม แล้วยิ่งถ้าเป็นดราม่ามันก็จะทำให้เราได้คิด

ยิ่งกว่าในหนังแนวอื่น หนังดราม่าของอเมริกันจะเก่งที่บทเลยนะ บทจะฉลาดมาก เก่ง dialogue ประชดประชัน แล้วทำให้เราได้คิดด้วย

อย่างเช่น Forrest Gump เราได้เห็นชีวิตของคน ๆ หนึ่งที่มันมีขึ้นมีลง คือ คนเราไม่จำเป็นต้องฉลาดมากก็ได้ แต่ว่าเขามีความพยายาม มีจิตใจที่มุ่งมั่นที่จะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง มันก็สามารถที่จะให้สำเร็จไปได้ด้วยดี บางทีมันก็โชคช่วยด้วย อาจจะไม่ได้อะไรอย่างเดียวนะ คือ มันก็เหมือนชีวิตคนเรา มันอาจจะเป็นอย่างที่คาดเดาไม่ได้ แต่ถ้าเราทำสิ่งที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง มันก็ประสบความสำเร็จได้เหมือนกัน

หรืออีกเรื่องที่ชอบมากคือ American Beauty ที่สะท้อนให้เป็นสังคมอเมริกันยุคใหม่ คือ มันก็สอนเราให้ใช้ชีวิตแบบไม่ประมาทหรือมกมายกับอะไรอย่างหนึ่งมากเกินไป

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

สำหรับพี่ พี่คิดว่าพี่ได้ประโยชน์จากหนังในแง่ของการกระตุ้นในเรื่องงานมากกว่าอย่างอื่น คือดูหนังแล้วได้อะไรมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงาน อย่างเช่น Love Actually คือถ้าไม่ได้ดูเรื่องนี้อาจจะใช้เวลานานในการคิดพล็อตหนังของเรา คือเราได้เห็นตัวอย่างจากหนัง เวลาเราได้ดูหนังดี ๆ เรื่องหนึ่ง มันก็จะกระตุ้นเราให้สร้างงานดี ๆ เรื่องหนึ่งได้เหมือนกัน อยากสร้างงานที่มีเนื้อหา น่าติดตามแบบนั้น เหมือนดูแล้วเป็นมาตรฐานการทำงานของเรา

แต่ถ้าเป็นประโยชน์ในเชิงของการให้กำลังใจ หนังก็ทำได้ สำหรับพี่ พี่จะนึกถึงหนังเรื่อง Forrest Gump เราเห็นว่าเขามีความพยายามสูงนะ แม้ว่าเขาจะไม่ใช่ว่าฉลาด กับเราคือ เวลาท้อแท้เราอาจจะคิดถึงตัวละครในเรื่องนี้ว่า เออ เขาก็เอาจริงกว่าคนทั่วไป แต่เขาก็สามารถประสบความสำเร็จได้ในเมื่อเขามีความพยายาม

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

อีกประเด็นหนึ่ง พี่ว่าหนังมีส่วนมากเลยที่ทำให้คนเห็นคุณค่าในตัวเอง เพราะการดูหนังมันคือ การเข้าไปอีกโลกหนึ่ง แล้วก็เข้าไปทำความเข้าใจกับตัวละคร ถ้าตัวละครมันใกล้เคียงกับเรา หรืออาจจะไม่ต้องใกล้เคียงมาก แต่มันมีจุดพลิกผันที่ใกล้เคียงกับที่เราเป็นอยู่ มันก็ทำให้เรา

ได้แง่คิดที่จะเอามาใช้ในการดำเนินชีวิตของเราได้ กับตัวพี่ ส่วนมากจะเป็นรวม ๆ มากกว่า เก็บเสี้ยวนี้มาจากเรื่องนี้ เสี้ยวนั้นมาจากเรื่องโน้น

เรื่องหนึ่งที่ใกล้เคียงกับชีวิตตัวเองมากก็คือ Sliding Doors คือ คนเรามันแค่เสี้ยววินาทีแล้วบางทีการตัดสินใจเพียงนิดเดียวมันเปลี่ยนชีวิตได้เลย ก็ค่อนข้างส่วนตัว คือตอนช่วงที่ไปเรียนที่ออสเตรเลีย มันมีเหตุให้เราไปเจอใครคนหนึ่ง เรากำลังตัดสินใจว่าจะเดินไปที่โรงอาหารหรือเดินไปดูบอร์ดก่อนดี แล้วในวินาทีนั้นเราก็ตัดสินใจไปดูบอร์ดก่อน ก็เลยทำให้เราเจอใครคนหนึ่ง ซึ่งหลังจากนั้นก็คบกันอยู่พักหนึ่ง แต่ถ้าเราไม่เจอคนนี้ ชีวิตเราที่นั่นมันก็น่าจะดีกว่านี้ น่าจะมีความสุขมากกว่านี้ เหมือนกับว่าการเจอคน ๆ นี้ทำให้ชีวิตเราเปลี่ยนไป พอได้มาดูหนังเรื่องนี้ ทำให้เราย้อนกลับมาคิดว่า การตัดสินใจในเรื่องไม่สำคัญนี้บางทีมันก็มีผลกับชีวิตของเราเหมือนกันนะ เพราะฉะนั้นทุกการตัดสินใจมันสำคัญหมด ก็ไม่ใช่ว่าจะทำให้เราต้องคิดมากไปหมดทุกอย่างนะ แต่ก็ได้คิดว่า ทุกอย่างมันมีผล การกระทำหรือการตัดสินใจของเรามันมีผลกับชีวิตของเราในวินาทีต่อไป ก็ให้ตระหนัก ให้คิดสักนิดหนึ่งก่อนทำอะไร คือ ทำให้เราเห็นคุณค่าของการตัดสินใจแต่ละครั้งของเรา

24.คุณอิทธิญา วัฒนนะเจริญ

อายุ 26 ปี Production Co-ordinator GMM Picture

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2547

ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังอเมริกันดราม่าสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนอเมริกัน ซึ่งเท่าที่ดูมาจะรู้สึกว่าคุณอเมริกาเขามีจุดที่อ่อนไหวเยอะมาก เป็นชาติที่ดูเหมือนจะเข้มแข็ง แต่จริง ๆ คนประเทศเขาอ่อนไหวได้ง่าย ปัญหาหลักที่ยกมาเป็นประเด็นในหนังคือ เรื่องเพศสัมพันธ์ เรื่องการมีคู่ เรื่อง affair ต่าง ๆ การนอกใจ ส่วนใหญ่หนังอเมริกันดราม่าจะมี conflict อยู่แต่เรื่องนี้ คือเรื่องคู่สาวเป็นส่วนใหญ่ อย่าง American Beauty หรือ Where the heart is

จริง ๆ แล้วหนังอเมริกันดราม่าสะท้อนสังคมอเมริกันว่าเขาเป็นชาติที่มีความสับสนมาก เขาจะมีประเด็น มีมุมที่สับสนในแบบที่เรานึกไม่ถึงว่า เอ้ย ทำไมเป็นแบบนี้ไปได้ ทำไมเขาอ่อนแอ

ทั้งที่ภายนอกดูเข้มแข็ง ทำไมคนบางคนภายนอกดูอ่อนแอปากเปื่อย แต่พอถึงเวลาก็เข้มแข็งได้ อะไรอย่างนี้

คนอเมริกันมีข้อดีตรงที่ เขารักตัวเองแล้ว เขาก็มีความรักที่จะเผื่อแผ่คนรอบข้างด้วย อย่างเรื่อง Stepmom ก็เป็นเรื่องของความรักที่มีต่อคนอื่นมากกว่า อาจจะไม่ใช่แค่ความรักในแง่ชู้สาว คนเราบางทีการเห็นใจเพื่อนมนุษย์มันก็สำคัญเหมือนกัน สังคมจะอยู่ได้ โลกจะอยู่ได้ถ้าเรา รู้จักรักคนอื่นมากเท่าที่เรารักตัวเอง

จริง ๆ แล้วหนังทุกชาติ ถ้าสร้างออกมาได้ดีจริง ๆ เราดูแล้วเราจะได้อะไรไม่มากก็น้อย ไม่ว่าจะหนังแนวไหน ถ้าเราดูแล้วเราอิน เราจะได้อะไร มันต้องมีอะไรสักอย่างที่โดนเรา

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

จริง ๆ โดยส่วนตัวชอบดูหนังแนวผู้หญิงเข้มแข็ง อย่าง Erin Brockovich, Mona Lisa Smile, Where the heart is เรื่องบางเรื่องมีโอกาสตรงกับชีวิตเราบ้าง แล้วเราก็ได้รู้ว่า คนเราทุกคนมันก็มีปัญหาทั้งนั้น อยู่ที่เราจะแก้ยังไง ผู้ยิ่งใหญ่ อีกแนวหนึ่งคือ ชอบดู Romantic Comedy เพราะดูแล้วได้ยิ้ม ดูแล้วมีความสุข อย่างน้อยก็รู้แล้วว่าจบไม่เศร้า เพราะชีวิตเรามีแอบเศร้า รู้สึกตลอดเวลากว่า เป็นคนไม่เคยประสบความสำเร็จในความรัก

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

เรื่องหนึ่งที่ชอบมากคือ Where the heart is เรื่องของผู้หญิงคนหนึ่งที่ถูกสามีทิ้ง ตัวเองไม่มีอนาคต พยายามจะมีชีวิตอยู่ให้ได้ โดยแอบอาศัยอยู่ในห้าง ดูแล้วมันเหมือนตัวเรา คือเราเคยแต่งงาน แต่เขาไม่เอาไหน เขาทำร้ายเราทั้งร่างกายทั้งจิตใจ หนังเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เราเป็นฝ่ายบอกเลิกแฟนเรา วันหนึ่งเราก็ต้องดูแลตัวเองให้ได้ ทั้งที่เราเป็นคนบอกเลิกเขา แต่เราเองกลัวตลอดเวลากว่า เราจะอยู่รอดไม่ได้ถ้าเราเลิก หลังจากดูหนังเรื่องนี้ เราก็ เออ มันก็แค่คน ๆ หนึ่ง มันจะอะไรกันนักหนา เราเองตัวคนเดียว ความรู้ก็มี ทำไมจะอยู่ไม่ได้ เวลาที่ย่ำแย่ก็จะนึกถึงหนังเรื่องนี้ เขาแย่กว่าเรามาก ไม่มีเงินสักบาท ไม่มีงานด้วยซ้ำ ถูกทิ้งในซูเปอร์มาร์เก็ต ท้องอีกต่างหากยังอยู่ได้

หนังเรื่องนี้ทำให้เรารู้สึกเห็นคุณค่าในตัวเอง ซึ่งนี่เป็นข้อที่ดีมาก ๆ ข้อหนึ่งของหนังอเมริกันดราม่า คือ สุดท้ายของเรื่องเขาจะทำให้ใครสักคนในเรื่องเห็นคุณค่าในตัวเอง อย่างใน Forrest Gump พระเอกปัญญาอ่อนเลย เขาไม่รู้ด้วยซ้ำว่า คุณค่าในเขาคืออะไร แต่ทุกสิ่งที่เขาทำมันเกิดคุณค่ากับตัวเขาทั้งนั้น วิ่งไปโดยที่ตัวเองไม่รู้ว่าจะวิ่งไปไหน ตีปิงปองก็ตีไปจนสุดท้ายได้แชมป์โลก

เราดูหนังอเมริกันแล้ว เราจะเห็นว่า ทุกคนมีคุณค่าในตัวเอง อยู่ที่ว่าเราจะเอาคุณค่านั้นมาใช้หรือเปล่า เพราะในอเมริกันดราม่ามันมักจะมีจุดที่ peak ที่สุดของชีวิตแล้วก็มีจุดที่แย่ที่สุดของชีวิต

25.คุณพิมพ์ภา ไตวิระ

อายุ 36 ปี ผู้กำกับภาพยนตร์/คอลัมนิสต์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

สิ่งหนึ่งที่เห็นในหนังอเมริกันมาก ๆ เลย ถ้าเทียบไล่ยุคมาเรื่อย ๆ มันก็เป็นคำถามของคนอเมริกันที่มีต่อตัวตนตัวเอง เพราะว่าเขาเป็นประเทศที่เปิดใหม่ เรื่องแรกเราก็เห็นคำถามแบบการก้าวไปสู่อเมริกันดรีม คือการที่ใครที่อยู่ประเทศนี้ก็มีสิทธิมีชื่อเสียง ร่ำรวยได้ พอต่อมาก็เห็นถึงความล้มเหลวของอเมริกันดรีมผ่านภาพยนตร์ ผ่านหนังดราม่าหลายเรื่อง หรือแม้กระทั่งล่าสุด พี่รู้สึกว่าคุณข้างเห็นเรื่องปัญหาครอบครัวที่ล้มเหลวจากสภาวะต่าง ๆ ของสังคมอเมริกันมากขึ้น อย่างที่ชัดมากคือ American Beauty เรื่องอเมริกันดรีมเป็นเหมือนแกนหลักสำคัญในหนังอเมริกันเกือบทุกเรื่อง แม้แต่หนังสงครามก็สะท้อนความคิดเกี่ยวกับอเมริกันดรีม อย่างการที่เขาไปสงครามเวียดนาม ก็เป็นความรู้สึกที่ว่า ตัวเองสามารถที่จะเป็นผู้ปกป้องโลก เป็นคนสำคัญได้ พี่รู้สึกว่า เราได้เรียนรู้ตรงนี้เยอะจากหนังอเมริกัน

ในขณะเดียวกัน พี่ก็ไม่ชอบหนังอเมริกันมากหรอก ชอบงานของบางคนเท่านั้น คือเรารู้สึกว่าในขณะที่ดูหนังอเมริกัน เราชื่นชมหนังอเมริกัน เราเข้าใจสังคมอเมริกัน เราเห็นสังคมอเมริกันเป็นสังคมใหญ่ แต่ท้ายที่สุดเราก็ถูกรอบงำด้วยอิทธิพลบางอย่าง ด้วยการที่เราเห็นอะไรบางอย่าง ว่าอยากจะเป็นอย่างเขาบ้างในเวลาเดียวกัน แต่พี่รู้สึกว่า ในสังคมตะวันตกมันไม่ใช่แค่

สังคมอเมริกัน มันยังมีสังคมยุโรป ยุโรปตะวันออก อะไรต่ออะไรซึ่งน่าสนใจ พี่ก็เลยรู้สึกว่าคุณ เป็นอเมริกันในหนังอเมริกันดราม่ามันมันโน้มน้าวเรามากไป ด้วยวิธีการนำเสนอต่าง ๆ

ถ้าจะชอบหนังอเมริกันสักเรื่อง ก็น่าจะเป็นหนังอย่าง Forrest Gump พี่ชอบในฐานะที่มันเป็นงานที่เราได้เห็นแง่มุมประวัติศาสตร์อเมริกันที่เราเคยเห็นมาก่อนในอีกแบบหนึ่ง เขามองย้อนกลับไปแล้วเขาไม่มาฟูมฟาย เขารู้สึกว่าทำไมเราต้องไปฟูมฟายกับอดีตที่ผ่านมาด้วย ทำไมเราไม่มองว่า ก็ชีวิตมันเป็นแบบนี้ จะทำยังไงได้ มันเกิดขึ้นมาแล้ว เราารู้สึกว่ามันมีแง่มุมนี้ โอเค สูตรสำเร็จก็จริง แต่ก็สูตรสำเร็จที่ดี

ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

จะว่าไปแล้ว เราทุกคนก็ต้องมีความฝันที่อยากให้มันสำเร็จ ไม่ต้องแบบอเมริกันดรีมหรอก แต่อเมริกันดรีมแบบในหนังอเมริกันดราม่าที่เราดูมันทำให้เราง่ายขึ้น มันบอกเราตรงที่ว่า คุณเป็นใครก็ได้ คุณจะทำอะไรก็ได้ คุณสามารถทำสำเร็จได้ คือในสังคมเรามันมีปัจจัยเยอะถ้าจะพูดถึงความสำเร็จ มันอาจมีเรื่องนามสกุล เรื่องสถานะทางสังคม เรื่องอะไรก็แล้วแต่ แต่ความสำเร็จนั้นมันไม่ได้เป็นคำตอบของการเป็นตัวเราอย่างแท้จริง แล้วคุณค่าของเรามันไม่ได้อยู่ที่ความสำเร็จเหล่านั้น นี่คือน้ำที่พี่ได้ พี่มีความรู้สึกว่ามันอยู่ที่เราต่างหากที่เป็นคนเห็นคุณค่าของตัวเองอย่างดี

หนังพวกฮีโร่ทั้งหลายจะเห็นอเมริกันดรีมอย่างชัดเจนมาก ไม่ว่าจะ Spiderman หรืออะไร แต่ทุกคนที่ไปดูก็รู้อยู่แล้วว่าไอ้คนนี่มันคือ Spiderman เพราะฉะนั้นเขาไปดูเขาก็อาจจะไม่ได้คิดอะไรมาก อาจจะดูเพื่อความสนุก เพื่อความบันเทิงก็ได้ แต่ในขณะเดียวกันเด็ก ๆ อาจจะได้อิทธิพลมาก็ได้ เพราะเด็ก ๆ ยังคิดไม่ถึง ยังคิดไม่ทันใจ เพราะฉะนั้นเด็ก ๆ เขาอาจจะได้ไอเดียของการเป็นฮีโร่ในแบบหนึ่ง คือมันก็ขึ้นกับวุฒิภาวะ ขึ้นอยู่กับวัยด้วย แล้วก็ภูมิทัศน์ทางในการดูหนังด้วย คือ อย่างพี่ พี่ดูหนังเยอะมาก เพราะฉะนั้นอะไรที่มันออกมาแล้วมันเป็นสิ่งที่พี่ดูแล้วพี่เข้าใจแล้ว พี่ก็จะรู้สึกว่ามันไม่มีอิทธิพลอะไร

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

ส่วนตัวพีเคยมีช่วงที่แย ๆ คือ พีเคยมีชีวิตคู่อยู่นานหลายปี แล้วมันพัง พังแบบไม่ดีมาก ๆ เพราะมันไม่ได้จบแบบปกติ เหมือนจะจบแต่ไม่จบอย่างนี้เกือบปี มันทำให้เรามีความรู้สึก down รู้สึกว่าชีวิตเราล้มเหลว แล้วมันไปดึงด้าน weak ของเราขึ้นมาว่า ชีวิตเราล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง คือรู้สึกว่าตัวเองคงทำอะไรไม่ได้ แม้กระทั่งเรื่องความสัมพันธ์ของคน เราก็ไม่สามารถจะทำให้มันดีได้ แล้วยังงี้ไม่รู้ตอนนั้นไปดูหนังเรื่อง The Story of us

ก็เป็นเรื่องที่มีนกำลังจะเลิกกัน แล้วตอนหลังมันกลับมาคืนดีกัน คือดูเสร็จแล้วเรามีความรู้สึกว่า ใช้นี่มันโกหกนี่ คือคนเรามันเป็นไปไม่ได้ที่ ความรู้สึกมันแตกไปแล้วอย่างสิ้นเชิง ต่อให้ย้อนกลับไปคิดส่วนที่ดี ๆ ความฝันที่ดี ๆ มันก็ยังประอวยรำไม่ได้ เราารู้สึกว่า มันโกหก คือเราเชื่อ เราหลอกตัวเองมาตลอดว่า เราสามารถที่จะพุงชีวิตความสัมพันธ์นี้ไปได้ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นและมันทำให้เราหลอกตัวเองมาตลอด ทำให้เราตัดความรู้สึกที่มันเหมือนเป็นด้านลึกของเราว่า ถ้าเป็นคนอื่นคุณก็คงรู้สึกดี เออ ฉันอยากจะกลับไปคืนดีใหม่ แต่ ณ จุดนั้นเรารู้สึกว่า เออ ฉันคิดอย่างนี้แน่เลยในใจ ฉันเลยตัดไม่ได้ ฉันคิดอยู่แต่ว่า สักวันมันต้องกลับมาอยู่ด้วยกันอีก ทำให้เราไม่สามารถเอาชนะจิตใจตัวเองว่ามันจบก็คือจบ แล้วเราก็ต้องดำเนินชีวิตของเราต่อไปให้ได้ คือ จบแล้วเราก็ต้องเริ่มต้นใหม่ การจบยอมรับว่ามันคือ ความล้มเหลว แต่เราก็ต้องดำเนินชีวิตต่อไปให้ได้ ไม่ได้หมายความว่า ถ้าเราไม่อยู่กับคนนี้ ชีวิตเราก็ไม่เหลืออะไร ทำยที่สุด การที่เราไม่ได้ได้อยู่กับเขา ไม่ได้หมายความว่าเรารักเขาน้อยลงหรือสิ่งดี ๆ ที่ผ่านมามันจะไม่คืนะ

นั่นคือสิ่งที่พีรู้สึก แล้วมันทำให้ชีวิตพีเปลี่ยนด้วย เป็น turning point ชีวิตพีทั้งหมดเลย การที่เราได้เห็นด้านมืดของเรา เราเห็นด้าน weak ของเรา แล้วเราบอกว่า มันไม่จำเป็นต้องเป็นแบบนี้ มันสามารถเป็นแบบอื่นได้ถ้าเราจะมองมันอย่างแท้จริง ไม่ใช่การมองโลกในแง่ดีแบบนั้น มันทำหน้าที่ให้เราเห็นความจริงในแบบอื่น ๆ คือถ้าถามว่า ลึก ๆ เราอยากกลับมาใหม่ ก็แน่นอนเราอยากกลับมา แต่จริง ๆ แล้วถามใจตัวเองแล้วมันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นโลกของความรู้สึกมากกว่าแล้วที่เราจะรู้สึกอย่างนั้น แต่เราก็ไม่ได้เกลียดเขา คือ เมื่อเราเข้าใจแล้ว เข้าใจปัญหาในแง่มุมมองความสัมพันธ์แล้ว มันก็จะไม่มีความโกรธหรือความเกลียดเกิดขึ้น มันมีแต่ความเข้าใจ

หนังสือที่เราดูอาจจะพูดอะไรดี ๆ มากมายเลยในหนังสือ แต่เราอาจจะรู้สึกว่ามันไม่ใช่ เพราะตัวเราไม่เห็นมัน ไม่ใช่เพราะเขาไม่บอก หรือบางทีเขาอาจจะไม่พูดแต่ตัวเราเห็น มันทำให้รู้สึกว่าทุกอย่างมันขึ้นกับตัวเรา แล้วมันดีกับชีวิตพี่มาก ๆ มันทำให้พี่มีภูมิด้านงานที่จะเจอกับอะไรต่าง ๆ ในสังคม ถ้ามนุษย์ไม่มีความเชื่อในคุณค่าของตัวเอง คุณก็หาคุณค่าอะไรไม่เจอหรอก คุณก็ต้องเอาคุณค่าที่คนอื่นบอก คุณก็ต้องแต่งตัวเหมือนคนอื่นถึงจะดูดี คุณจะต้องคิดแบบนั้นถึงจะดูดี พี่ว่าถ้าเราหาคุณค่าเราได้ เราชื่นชมในคุณค่าของตัวเอง เราก็พร้อมที่จะชื่นชมในคุณค่าของคนอื่นเหมือนกัน โดยที่มันไม่ต้องมีลิมิตแบบอื่นเข้ามา พี่ก็เลยทำตามที่เชื่อแบบนั้น

26. คุณบุษบา เตชศรีสุภี

อายุ 24 ปี ผู้ช่วยบรรณาธิการนิตยสาร Starpics

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ.2547

ทักษะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังสืออเมริกันดราม่าอย่างแรกที่นึกออกเลยคือ ดูแล้วมันประทับใจ อย่างแต่ก่อนจะชอบหนังของ Robin Williams เขามีหนังแบบพาฝันหน่อย แล้วก็ทำให้เรารู้สึกว่า ปลุกใจเรานิด ๆ จะต้องทำอะไรบางอย่าง ส่วนตัวแล้วเป็นคนนึง ๆ มีอะไรมาปลุกใจยาก

ถ้าเรารู้สึกเบื่อ ๆ หรือไม่พอใจกับตัวเอง จะกลับไปดู Forrest Gump ทุกทีเลย ส่วนหนึ่งคือชอบตัวละครในหนัง อย่างตัวคนที่ขาขาด จะมีช่วงหนึ่งที่มันโกรธเกลียดทุกอย่าง ทุกอย่างไม่สวยงาม แล้วจะมีฉากหนึ่งที่ชอบมาก คือ มันกระโดดลงไปทะเลแล้วก็บอกว่า มันขึ้นกับพระเจ้า แล้ว อันนี้ทำให้เราได้คิดว่า คนเราโอเคมันอาจจะไม่เป็นอย่างที่เราคิด แต่ว่าถ้าเราไม่ยอมแพ้หมดหวังเสียทีเดียว เราก็สามารถมีชีวิตที่ดีได้ อาจจะไม่ได้แบบที่เราคิดอย่างเดิม แต่มันก็ได้อะไรทำนองนั้น

ตัวละคร Forrest Gump มันไม่คิดมาก มันพยายามทำอะไรลงไปให้ดีที่สุดก็พอ ก็ทำให้เรารู้สึกว่า อย่าคิดมากเกินไป เหมือนที่มันวิ่งก็คือ วิ่งไปเรื่อย ๆ รู้สึกว่า ถ้าไฟก็สออยู่แค่สิ่งเดียว ไม่วอกแวก มันก็จะทำสิ่งนั้นได้ดีนะ คือถ้าเราใช้ชีวิตได้อย่างนี้ มันก็เหมือนกับเราไม่ต้องการอะไรอีกแล้ว ที่เราต้องการอาจจะจะเป็นเพราะว่า เราไม่พอใจในสิ่งที่เราเป็นอยู่ อาจจะโลกมากทำนองนั้น

จริง ๆ แล้วชีวิตมันก็เป็นแค่เรื่องง่าย ๆ ไม่ได้ยุ่งยาก ถึงมันไม่คาดฝันแต่ว่ามันก็ไม่ได้ยากอย่างที่เราคิด

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

การดูหนังแบบนี้มันเหมือนมาสร้างแรงดลใจอยู่ข้างใน อย่าง Dead Poets Society เป็นหนังที่ประทับใจมากในวัยเด็ก ทำให้เรารู้สึกถึงมนุษยนิยม ประเภทที่ว่า เราสามารถที่จะแตกต่างไปจากคนอื่น มันมีแนวทางอื่น ๆ ในชีวิต คือให้อารมณ์ปลุกใจ จุดประกายความคิด หรือให้แนวคิดอะไรบางอย่าง หนังอเมริกันมันจะมีลักษณะของการให้ความหวัง อเมริกันดริมอะไรแบบนี้ คุณจะสามารถทำมันได้สำเร็จจะถ้าคุณพยายามอะไรทำนองนั้น

อย่าง Forrest Gump ก็เป็นหนังที่ให้ความหวังกับเราเยอะ ไม่เหมือนหนังยุโรปหรือหนังเอเชียที่มันจะเป็นความจริงมาก ๆ ดูแล้วจะอึ้ง ๆ ดูจบแล้วไม่แน่ใจว่าเราชอบมันมั๊ย แต่มันจะทำให้เราตีความไปได้หลายประเด็น ในขณะที่คนอเมริกันมักจะบอกตรง ๆ สร้างความประทับใจได้เร็ว ดูแล้วตื่นตันจังเลย แต่หลังจากนั้นอาจจะไม่มีอะไรมากก็ได้ แต่มันก็สร้างแรงดลใจ สร้างความประทับใจได้

เรารู้สึกว่าเราเป็นคน passive ไม่ถึงกับจะมีอะไรมากกระตุ้นได้มาก ๆ อาจจะได้นิด ๆ อย่าง Lost in Translation เป็นหนังที่เราดูแล้วรู้สึกว่ามันแปลกคล้ายกับเรามาก มันเป็นความรู้สึกร่วมของเราเหมือนกัน อย่างที่มันเรียนจบ แต่งานแล้วก็ไม่รู้ว่าจะทำอะไร เหมือนอย่างที่เราเรียน ก็เหมือนมีคนมาบอก คุณต้องเรียนจบประถม มัธยม แล้วก็มหาวิทยาลัย แล้วหลังจากนั้นจะทำอะไรก็ไม่รู้ เราก็รู้สึกเหมือนกับตัวเองว่า เราก็ไม่รู้จะทำอะไร ดูหนังเรื่องนี้แล้วทำให้เรารู้สึกว่า มีคนอื่นที่เป็นเหมือนเราในอารมณ์นี้ คือมีช่วงหนึ่งที่เรารู้สึกแย่ว่าทำไมถึงคิดอย่างนี้ รู้สึกเคือง ๆ รู้สึกไม่ดี เรากำลังแยแล้ว พอดูเรื่องนี้แล้วรู้สึกเลยว่า ยังมีคนอื่นเยอะแยะที่เป็นเหมือนเรา คือดูแล้วสร้างกำลังใจ ทำให้เรารู้สึกว่าตัวเองไม่ได้ผิดปกติ ไม่ได้มีปัญหา แค่เป็นสิ่งที่เราต้องผ่านมันไป

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

ในหนังอเมริกันส่วนใหญ่จะมีเรื่องความเท่าเทียมกันของทุกชนชั้น ดูแล้วจะให้ความรู้รู้สึกว่าทุกคนมีแนวทางของตนเอง ไม่มีกฎเกณฑ์ อย่าง Dead Poets Society เราสามารถเปลี่ยนโลก

ได้ เพราะฉะนั้นมันค่อนข้างจะให้เสรีภาพกับตัวเราซึ่งมันคงจะเป็นแนวคิดของอเมริกัน เราก็จะเก็บมาใช้กับตัวเราว่า ตัวเราเองก็ทำได้ ตัวเราไม่จำเป็นต้องเป็น หรือต้องทำอย่างนี้ได้ คือ มองตัวเองในแง่ดีขึ้นแล้วก็มองคนอื่นแบบใจกว้างขึ้น

อีกประเด็นหนึ่งคือ เราสามารถจะดีขึ้นได้จากการที่ได้ดูสิ่งตรงข้าม สิ่งที่น่าเสียดาย พอดูแล้วมันขัดแย้งกับสิ่งที่ตัวเองรู้สึก มันก็จะเห็นตัวเองชัดขึ้น เข้าใจตัวเองมากขึ้น

27. คุณการณิก ยิ้มพัฒนา

อายุ 25 ปี นิติศาสตรบัณฑิตปีที่ 3 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

ดูหนังประเภทนี้เราได้เรียนรู้ว่า ถ้าเกิดความไม่ถูกต้องขึ้น เราควรจะไม่ยอมนะ เราควรจะไม่แก้ไขมัน แต่ถ้าแก้ไขไม่ได้เราก็ควรจะไม่แก้มันไว้ ในอนาคตอาจจะทำได้ก็ได้ อาจจะไม่ต้องไปทักท้วงในทันที แต่ว่ามันมีหนทางที่จะแก้ไข

หนังอเมริกันจะมีคุณสมบัติที่พอสรุปเป็นข้อ ๆ ได้คือ

1. สอนให้คนทำดี
2. ทำชั่วต้องได้ชั่ว อย่างเช่นในหนังเรื่อง Catch me if you can ชั่วไปสิ แล้วเดี๋ยวก็โดนจับ
3. สอนในเรื่องของการคิดต่าง
4. เรื่องการยึดมั่นในอะไรสักอย่างในชีวิตเช่น ยึดมั่นในความรัก ฉะนั้นจะไม่ยอมแพ้ ไม่ท้อถอยแล้วมันทำให้เราเชื่อมั่นในตัวเอง หรือยึดมั่นในหลักความถูกต้องอย่างไร The Insider ต้องรับผิดชอบหน้าที่ของตัวเอง มีจรรยาบรรณแม้ว่าองค์กรจะชั่วร้ายทำนองนั้น

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

หนังประเภทนี้เราว่า มันเป็นเรื่องของคนปกติแต่เข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ อย่าง Shawshank Redemption คนดีที่ไปติดคุก หรือ Cast Away ไปติดเกาะ หรือคนไม่ปกติ ปัญญาอ่อนอย่าง Forrest Gump หรือคนที่เคยปกติอย่าง A Beautiful Mind แต่ยึดมั่นในอะไรบางอย่าง เช่น ความรัก ความดี ความถูกต้อง ความยุติธรรมแล้วก็ฟันฝ่าอุปสรรคไปได้ หรือเรียกอีกอย่างว่า เป็นหนังคิดต่างเช่น Erin Brockovich ทำไม่ฉันต้องยอม ทำไม่ฉันต้องยอมพิการกันทั้งหมู่บ้าน

หนังอเมริกันจะให้กำลังใจ ให้ความฮึกเหิมคือดูแล้วมันจะสร้างแรงฮึดขึ้นมา แล้วก็ให้วิธีคิด อย่าง Shawshank Redemption เป็นหนังที่อื่นมาก ๆ รู้สึกว่า คนดีมันต้องได้ดี กระตุ้นให้เราอยากทำดี และถ้าทำดีโดยไม่ทอดย้อมันต้องมา มันต้องเป็นของเราสักวันหนึ่ง หรือดู Jerry McGuire ดูแล้วทำให้เราคิดไม่เหมือนคนอื่น พยายามคิดต่าง หรืออย่าง Before Sunrise ตอนจบแล้วพระเอกกับนางเอกจากกันไป แต่ในการจากก็มีการนัดหมายว่า วันนั้นวันนั้นจะกลับมาเจอกัน ก็แฝงความเชื่อว่า ถ้าเป็นคู่กันแล้วก็ไม่แคล้วกัน

อีกเรื่องหนึ่งที่นึกถึงคือ Serendipity ดูแล้วรู้สึกว่าจะอะไรจะเกิดก็ต้องเกิด พรหมลิขิตคู่กันแล้วไม่แคล้วกัน สำหรับเราไม่เชิงในเรื่องรัก ๆ มันเป็นเรื่องของจังหวะชีวิต อย่างเราจะชอบปลอบใจตัวเอง เรื่องที่ยังไม่ได้ทำอะไรที่อยากทำ สมมติว่าอยากเป็นดีเจจingle เราก็จะคิดว่า สักวันหนึ่งเราต้องได้เป็น หนึ่งเรื่องบอกเราว่า ถ้าอะไรที่มันเป็นของเรา ในที่สุดแล้วมันก็จะกลับมาเอง คือให้กำลังใจกับเรา

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

ในมุมมองของการเข้าใจตนเอง การเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้นจากการดูหนัง เราคิดว่าหนังทำได้กับคนบางกลุ่ม กลุ่มที่ดูแล้วจดจำได้ อย่างเราจะไม่ค่อยติดอะไรในระยะยาว แต่ก็ติดอยู่ในใจนะ อยู่ที่ว่าเราจะเอาไปทำหรือเปล่า เราว่าบางที่อายุในการดูหนังก็สำคัญนะ อย่าง Dead Poets Society เราดูมาตั้งแต่เด็กแล้วไง มันก็ไม่ได้ส่งผลอะไรกับเรา เรายังไม่ซึมซับอะไร พอมาดูตอนโตก็ไม่เท่าไร ไม่กระทบแบบบั้งขึ้นมา ถ้าดูในวัยที่จะอิน ก็คงจะโดนมาก อีกประเด็นหนึ่งคือ

บางอย่างในหนังก็เป็นสิ่งที่เราคิดอยู่แล้ว แล้วหนังก็มาตอกย้ำทัศนคติของเราซึ่งสำหรับเรามักจะเป็นอย่างนั้นเสียมาก

อย่างหนังเรื่อง Pay it Forward ดูแล้วอยากเป็นคนดี อยากทำความดีมาก ๆ มาถึงวันนี้ก็ยังว่า “จะทำความดีเมื่อมีโอกาส” หนังมันบอกเราอย่างนั้นเลย ซึ่งที่จริงก็ได้เอาไปทำจริง ๆ แล้วนะ ถึงจะเป็นเรื่องธรรมดาเกินไป อย่างเช่น ลูกให้คนนั่งบนรถเมล์ ช่วยคนถือของ ซึ่งปกติก็ไม่ได้ทำ แต่พอดูหนังปุ๊บ ถ้าเจอ เสีย ฉันอยากจะทำ คือ ดูแล้วมันสร้างแรงฮึดในแง่ดีขึ้นมา

28.คุณธิดา ผลิตผลการพิมพ์

อายุ 32 ปี บรรณาธิการนิตยสาร Bioscope

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ.2547

ทัศนะเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตในมิติต่าง ๆ

หนังที่ดูแล้วกระทบในแง่ที่ว่าทำให้เกิดประสบการณ์ส่วนตัว ไม่ใช่แค่สนุกหรือกลัว ก็จะเป็นหนังกลุ่ม ดราม่านี้แหละ เพราะว่าเราดูชีวิตคนแล้วเราอ่อนไหวใจ เช่น ดูหนังคนแก่จะมีความสะเทือนใจเป็นพิเศษ ส่วนใหญ่ประสบการณ์หลัก ๆ ส่วนตัวจากการดูหนังพวกนี้คือ ทำให้หยุดคิดถึงแง่มุมละเอียดอ่อนของชีวิตในแบบที่ชีวิตประจำวันเราไม่ค่อยได้นึกถึง

เราโตมากับหนังฮอลลีวูดที่เราารู้สึกว่า ชีวิตมันมีคำตอบ อย่างนี้ไม่ก็ และ หรือ อย่างนี้ ๆ แต่จะมีหนังอเมริกันอีกแบบหนึ่ง ซึ่งทำให้เราเห็นชีวิตในแบบที่เราไม่เคยนึกถึง เราไม่เคยมีประสบการณ์แบบนี้ เรื่องที่นึกถึงคือ A Woman under the influence เรื่องของแม่บ้านที่อยู่ดี ๆ ก็เป็นบ้า หนังเรื่องนี้มันเปิดให้เราเจอสิ่งใหม่ คนใหม่ สถานการณ์ใหม่ คือ ตลอดชีวิตเรา อาจจะไม่เคยเจอกับสถานการณ์แบบนี้ แต่มันเกิดกับคนอื่นได้ แล้ว เออ ถ้ามันเกิดกับเรา ชีวิตเราจะเป็นยังไง รู้สึกว่านี่คือ ชีวิตจริงอีกมุมหนึ่งซึ่งเราไม่เคยคิด หนังอย่างนี้มันจะให้คำตอบว่า ชีวิตแห่งความเป็นจริงมันอยู่ตรงกลางต่างหากคุณเลือกไม่ได้หรอกว่า ให้เมียตายไปเลยจะได้หาใหม่ หรือว่าเมียหายบ้าแล้วครอบครัวจะได้เป็นสุข คือ เมียเป็นบ้าแต่ทำยังไงให้อยู่กับมันได้ ก็ขมขื่น แต่มันก็คือความจริง

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตโดยทั่วไป

มีหนังเรื่องหนึ่งที่อินมาก ๆ แต่ ณ เวลานั้นนะคือ The Joy Luck Club เพราะเป็นเรื่องผู้หญิง ปัญหาครอบครัว กับแม่ กับแฟน ถ้าพูดถึงในแง่หนังที่แก้ปัญหาชีวิตก็จะดูหนังเรื่องนี้ ตอนที่ทะเลาะกับแฟนจะดูหนังเรื่องนี้ รู้สึกว่าเป็นหนังที่แก้ปัญหาชีวิต พอดูแล้วมีความรู้สึกว๊าน นั่นคือชะตากรรมของฉัน จะมีตัวละครตัวหนึ่งที่มีสามีฝรั่ง เป็นตัวละครที่เป็นผู้หญิงมาก ๆ คือ ผู้หญิงพอมีแฟนก็จะรู้สึกว่า ต้องยอมตามแฟน ต้องรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีลูกผู้ชาย กลัวแฟนทิ้งอะไรต่าง ๆ ซึ่งเธอก็ใช้ชีวิตแบบนั้นเลย เสียสละ อ่อนแอ พอทะเลาะกันก็รู้สึกว่า ยืนด้วยขาตัวเองไม่ได้ ฉากที่ทำให้กำลังใจอีกheimคือว่า หลังจากที่แม่ให้สติเขาก็จะรู้สึกว่า เขาก็มีชีวิตของเขา ทำไมถึงยอมใช้ชีวิตตามแบบนั้นซึ่งมันไม่ใช่ เขาต้องยืนหยัดด้วยตัวของเขา สุดท้ายก็ทำได้

คือถ้าเป็นผู้หญิงที่มีปัญหาของตัวเองหรือความสัมพันธ์นี้ ดูหนังเรื่องนี้นะ ใช่เลย จะมีผลอย่างรุนแรง ผู้หญิงทั่วไป ไม่ใช่แค่คนไทยจะมีค่านิยมว่า ผู้หญิงอย่าเก่งเกินผู้ชาย ผู้ชายไม่ชอบผู้หญิงเก่งกว่า ผู้ชายชอบผู้หญิงเอาใจ ว่าง่าย ทั้งปวงสรุปว่า ผู้หญิงเป็นเพศที่ถูกสอนว่า ต้องมีชีวิตครอบครัว ต้องเป็นแม่ ความมั่นคงในชีวิตคือการมีครอบครัว เพราะฉะนั้นทำยังไงให้ได้ความมั่นคงอันนั้น มันก็เลยเป็นความมั่นคงที่ผูกไว้กับคนอื่น แล้วในที่สุดก็จะลืมว่า แล้วความมั่นคงจริงๆ ของตัวเองคืออะไร หนังทั้งเรื่องก็จะพูดในประเด็นแบบนี้

พูดไปแล้ว มีหนังที่ผู้หญิงจะ identify ตัวเองกับหนังไม่เยอะนะ อย่าง High Fidelity นิยายเรื่องนี้มันดัง เพราะมัน identify ได้กับผู้ชายทั่ว ๆ ไป แต่ตัวละครที่ identify กับผู้หญิงจริง ๆ มันมีน้อย นี่ก็ไม่ออกเลยนะ หนังที่เป็นผู้หญิงทำหรืออะไรก็มีน้อย พี่ถึงได้รู้สึกว่า The Joy Luck Club นี่มันใช่เลยนะ ตัวละครผู้หญิงในหนัง

ทักษะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวชีวิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาดตนเอง

Dead Poets Society เป็นหนังที่อยู่ในความทรงจำมากที่สุดเรื่องหนึ่ง คือ จริง ๆ เราดูหนังเยอะแยะมากมาย แต่พอนึกถึงว่า ดูหนังเรื่องไหนแล้วมีผลกระทบกับชีวิตมากที่สุดมันก็คือหนังเรื่องนี้ จริง ๆ คนที่ชอบหนังเรื่องนี้ พี่ว่าโดยวัยด้วย ก็จะใช้ประมาณหนึ่งกัน พี่ดูหนังเรื่องนี้ในช่วงวัยเดียวกับตัวละคร สำหรับพี่มันเป็นเรื่องของเด็กที่ทำทนายระบบ เพราะพี่รู้สึกว่าเด็กที่อยู่ในวัยนี้ คือ วัยมัธยมปลายคาบเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมันยังมีความรู้สึกที่ไม่คาบเกี่ยวกับระบบอยู่

คือ เด็กมหาวิทยาลัยพอเรียนไปปีสี่ห้า ก็จะถูกระบบกลืนแล้ว จะเริ่มคิดถึงการมีชีวิตในระบบ เช่น เรียนจบแล้วจะไปทำงานอะไรยังไง แต่ถ้าเป็นวัยม.ปลายจะยังมีความฝันอยู่ เหมือนมันถูกทำ ทายด้วยอะไรหลาย ๆ อย่าง ทำไม่ต้องเอ็นทรานซ์ด้วย ทำไม่ต้องแข่งขันด้วย คือมันมีความคิดเชิง ปฏิวัติอยู่ แล้วหนังสือนี้มันตอบตรงนั้นไง ตัวหนังสือมันชัดเจนมากคือ ครูที่กระตุ้นให้เด็กยังมีความ ฝันกับเด็กที่เลือกที่จะทิ้งความฝันหมดเพื่อที่จะอยู่ในระบบให้ได้ หนังสือนี้มันกระทบกระเทือน ความรู้สึกอย่างรุนแรง

ผลคือ ดูปุ๊บจะรู้สึกว่ “ใช่แล้ว” อย่างเช่นมันจะมีประโยคในหนังสือว่า “seize the day” จง คว้าวันเวลาเอาไว้ คือที่จะเชื่อเรื่องแบบนี้มากเลย แต่ว่าพี่ก็เป็นคนมีแนวโน้มที่จะเชื่อเรื่องแบบนี้ อยู่แล้วด้วยมั้ง พอดูเรื่องนี้ปุ๊บ พี่ก็จะ นี่แหละปรัชญาชีวิตของฉัน แล้วพี่ก็จะเป็นคนคิดเรื่องแบบ นี้อยู่ตลอดเวลาคือ ชีวิตคนเรามันสั้น แล้วมันมีโอกาส สิ่งที่ดี สิ่งที่ไม่ดีผ่านเข้ามาในชีวิตตลอดเวลา อยู่ที่ว่าเราปล่อยให้มันผ่านไป เราใช้ชีวิตแบบไหลไปวัน ๆ โดยที่เราไม่รู้ตัวหรือเปล่า เหมือนกับเรา ค้นพบสิ่งที่เราคิดมาตลอดเลย คือหนังสือนี้มันพูดในประโยคเดียว นี่คือนิยามที่ฉันเชื่อ ฉันจะ เชื่อเรื่องนี้ไปตลอดชีวิต มันมีผลขนาดนั้นนะหนังสือแบบนี้

คือ อาจจะไม่มึเหตุการ์ณชัดเจน หรือมีคำตอบชัดเจนอะไรขนาดนั้น แต่ว่ามันก็ทำให้เกิด ความคิดในเรื่องนี้ว่า นี่คือนะเด็นที่สำคัญที่สุดของเรา มันเหมือนกับทำให้เราค้นพบว่า เราเป็น คนแบบนี้ เราจะชัดเจนในการเป็นคนแบบนี้ว่า เราจะไมยอมถูกกลืนไปกับระบบความคิดที่เราคิด ว่ามันไม่ถูกต้องเช่น ถ้าสิ่งนั้นมันไม่ถูก เราก็จะไม่กลืนไปกับมันเหมือนฉากจบที่พระเอกกล้าลุก ขึ้นมายืนเพื่อครู พี่จะเป็นคนแบบนี้ แล้วพี่ก็จะทำแบบนี้บ่อย สมมติอย่างนึงประชุมงานกันแล้วพูด อะไรสักอย่างที่มีน้ผิดจริยธรรม พี่ก็จะพูดออกมาว่า เออมันไม่ถูก พี่จะรู้สึกว่ พี่กล้าทำอะไรแบบ นี้เพราะหนังสือนี้

ถ้าไม่ได้ดูหนังสือนี้ ก็เหมือนกับว่า ไม่ได้มีใครมาตบให้เรชัดเจน เหมือนคุยกับเพื่อนแล้ว เพื่อนช่วยตบใจเดียวบางอย่าง เหมือนกับว่าเราอยู่ในวัยที่กำลังบ้ากับความคิดแบบนี้ แล้วหนังสือ นี้มันพรวดเข้ามาเพื่อบอกเราว่า นี่ไง คำตอบในสิ่งที่เราคิดคืออย่างนี้

ในแง่ของการพัฒนาตนเอง หนังสือมันทำได้อยู่แล้ว สิ่งที่มีมันทำได้ดีที่สุดคือ มันดลใจคนให้ รู้สึก หรือให้คิด หรืออะไรก็ได้ คือหนังสือที่ดีสำหรับใครก็ได้แล้วแต่คือ หนังสือที่จำลองความเป็นจริงสักมุม หนึ่งของชีวิตคนมา แต่หน้าที่หลัก ๆ ก็คือ เมื่อมันจำลองชีวิตมาแล้ว มันให้ทางออก ให้ทาง

คลี่คลาย เหมือนกับว่ามันสรุปเอาประสบการณ์และความขัดแย้งของมนุษย์มากกว่าหนึ่งคนมา
 ขมวด ๆ ไว้อยู่ในตัวละคร 1 กลุ่ม ให้เห็นปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นในชีวิตภายในเวลา 2 ชั่วโมงและ
 ทางออก ทางคลี่คลายคำตอบของคนแต่ละคน เพราะฉะนั้นนี่คือ โครงสร้างของหนัง มันเป็นแบบนี้
 เพราะฉะนั้นนี่คือเหตุผลว่าหนังสามารถทำหน้าที่อื่นนั้นได้จริง ๆ

เมื่อเราดูแล้วเรา identify กับมัน แล้วเรารู้สึกว่าเราเป็นคน ๆ นี้ แล้วคน ๆ นี้เขาหาทางออก
 ที่ดีได้แบบนี้ มันทำให้เกิด หนึ่ง เกิดกำลังใจ เหมือนกับว่าเราได้ดูชีวิตคนอื่น ถึงแม้ว่ามันจะเป็นตัว
 ละครสมมติก็ตาม แต่ว่ามันก็โยงอยู่บนชีวิตจริง เราก็ก่อเกิดกำลังใจ นั่นไงตั้งละครตัวนั้นมันยังมี
 ทางออกที่ดีได้ มันอาจจะจะเป็นทางออกที่เราไม่เคยคิดก็ได้ เราก็ก่อเกิดกำลังใจ สอง ได้ค้นพบคำตอบ
 ใหม่ ๆ ของชีวิตก็ได้ เช่น ดู Forrest Gump พี่รู้สึกว่าคุณส่วนใหญ่ไม่ได้หมายความว่าควรใช้ชีวิต
 แบบปล่อยวาง คนส่วนใหญ่จะคิดว่าเราควรกำหนดมัน เหมือนกับตัวนางเอก ฉันจะต้องหนีไป
 จากชีวิตนี้ ชีวิตฉันต้องดีกว่านี้ ถ้าเราเป็นผู้หมวดขาด่วน เราจะคิดว่า ทำไมชีวิตมันแย่ มีแต่ความ
 เลวร้าย ทุกคนจะพุ่งไปที่ใดที่หนึ่ง แต่ว่าพระเอกมันเป็นคนส่วนน้อยที่คิดว่า ทำไมต้องพุ่งไป ทำไม
 ชีวิตไม่เดินไปตามจังหวะที่ควรจะเป็น สำหรับพี่ พี่รู้สึกว่า เออ มันก็มีคำตอบอันนั้นที่เราอาจจะ
 มองข้ามไปในการดำเนินชีวิตของเรา แต่ว่าหนังก็บอกให้เราเห็นว่า มันมีคน ๆ หนึ่งที่เลือกเดินบน
 ทางง่าย ๆ

อย่าง Dead Poets Society สำหรับพี่ พี่รู้สึกเลยว่า อันนี้คือ แนวทางของชีวิตพี่เลย พี่
 อยากจะเดินทางแบบนี้แหละ เหมือนค้นพบคำตอบบางอย่างของชีวิตเลย ทั้งหมดนี้มันก็คือ
 ค้นพบคุณค่าของตัวเอง คือย้าว่า เออ เรายึดถือหนทางนี้ แล้วคนเราพอมีเป้าหมายอย่างไร มัน
 จะรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีคุณค่าไป คือ หนึ่งทำให้หลายอย่างแบบนี้ ถ้าหนึ่งทำให้เราเห็นเป้าหมาย นี่ก็คือ
 ทำให้เราเห็นคุณค่าในตัวเองแล้ว พี่รู้สึกว่า คนเรามันต้องมีคุณค่าในเชิงนามธรรมอย่างใดอย่าง
 หนึ่งที่เหมือนสูงส่งให้เราเดินไปทางนั้น ไม่งั้นเราก็จะไม่รู้ว่า แต่ละวันเราทำอะไรอยู่ ทำอยู่บนอะไร
 แล้วเราทำไปเพื่ออะไร

ภาคผนวก ข.

เรื่องย่อภาพยนตร์ที่ได้รับการกล่าวอ้างถึงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

<p>A Beautiful Mind (2001,Ron Howard)</p>	<p>ภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องจริงเกี่ยวกับความเจ็บป่วยทางจิตใจของ จอห์น ฟอร์บัส แชน จูเนียร์ นักคณิตศาสตร์ผู้ได้รับรางวัลโนเบลซึ่งป่วยเป็นโรคจิตเภท(Schizophrenia) ภาพยนตร์เรื่องนี้เล่าเรื่องราวของเขาตั้งแต่เริ่มต้น จากการเป็นนักเรียนที่เก่งกาจ และการค้นพบทฤษฎีใหม่ ๆ ทางคณิตศาสตร์ สูการเริ่มป่วยเป็นโรคจิตเภทซึ่งสร้างความทุกข์ทรมานทางจิตใจให้กับเขาอย่างแสนสาหัส การค้นหาตัวตนที่แท้จริงของตนเองอีกครั้ง และการค่อย ๆ เรียนรู้ชีวิต ทำให้เขาสามารถก้าวข้ามผ่านมันมาได้ในที่สุด</p>
<p>A Bug's Life (1998,John Lasseter and Andrew Stanton)</p>	<p>ภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่องราวของฟลิค มดช่างประดิษฐ์ตัวหนึ่งที่อยู่ในฝูงมดซึ่งต้องคอยตระเตรียมอาหารเป็นบรรณาการให้กับฝูงตั๊กแตน วันหนึ่งเครื่องมือของฟลิคทำให้อาหารเหล่านั้นจมลงน้ำไป หลังถูกขับออกจากฝูง ฟลิคจึงออกรวบรวมสมัครพรรคพวกเป็นแมลงต่างพันธุ์ มาร่วมกันต่อสู้กับฝูงตั๊กแตน</p>
<p>A river runs through it (1992,Robert Redford)</p>	<p>เรื่องราวของสองพี่น้องนอร์แมนกับพอล แมคคลิน ลูกชายของสาธุคุณซึ่งเติบโตในชนบทของเมืองมอนทาน่า คนหนึ่งมีชีวิตอยู่ในระเบียบแบบแผน ส่วนอีกคนหนึ่งคืออันธพาลของตัวเอง หนึ่งของโรเบิร์ต เรดฟอร์ดเรื่องนี้ถ่ายทอดเรื่องของครอบครัวแมคคลินผ่านภาพชนบทของเมืองมอนทาน่าออกมาอย่างสวยงาม</p>
<p>A woman under the influence (1974,John Cassavetes)</p>	<p>ภาพยนตร์ที่โดดเด่นด้วยการแสดงของจิน่า ไรวแลนด์ที่แสดงเป็นมาเบล แม่และภรรยาของสามีที่ชื่อนิค เธอที่มีปัญหาเจ็บป่วยทางจิตใจจนส่งผลกระทบต่อชีวิตสมรสและลูก ๆ อย่างไรก็ตามหากเราพิจารณาจากความบ้าอีกแบบ เราอาจพบว่า คนรอบตัวของมาเบลนั้นเจ็บป่วยทางจิตใจไม่แตกต่างไปจากเธอเลย</p>
<p>About a boy (2002,Christ Weitz and Paul Weitz)</p>	<p>เรื่องราวของวิว ฟรีแมน หนุ่มโสดที่อาศัยอยู่ลำพังตัวคนเดียวและไม่ต้องทำงาน เพราะว่ารวยจากลิขสิทธิ์เพลงคริสต์มาสซึ่งเป็นมรดกของพ่อ วิวใช้ชีวิตโสดเรื่อยไปวัน ๆ จนกระทั่งได้มาพบกับมาร์คัส เด็กชายวัย 12 ที่อาศัยอยู่กับแม่ผู้ซึ่มเศร้า มาร์คัสทำให้วิวได้เรียนรู้ชีวิตอีกด้านหนึ่งที่วิวไม่เคยสัมผัสมาก่อน นั่นคือการเปิดใจให้กับการ</p>

	มีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ รอบตัว
All the President's men (1976,Alan J. Pakula)	เรื่องราวของการเลือกตั้งในปี 1972 ที่กำลังใกล้เข้ามา บ็อบ วู้ดวาร์ด กับคาร์ล เบิร์นสไตน์ นักข่าวของหนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ตีแผ่เรื่องราวข้อฉลในช่วงเลือกตั้งของพรรครีพับลิกัน ที่รู้จักกันในชื่อคดียวอเตอร์เกตและนำไปสู่การลาออกของประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน
American Beauty (1999,Sam Mendes)	เลสเตอร์ เบิร์นแฮมอาศัยอยู่กับแคโรลีน ภรรยาและเจน ลูกสาวซึ่งดูเหมือนจะมีความสุขดี แต่จริง ๆ แล้วเขากำลังเผชิญกับวิกฤติวัยกลางคนและความเบื่อหน่ายในการทำงาน จนกระทั่งเขาพบกับแองเจล่า เพื่อนคนสวยของลูกสาว เขากลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง และปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต และทำให้เกิดเรื่องราวอื่น ๆ ตามมา
Annie Hall (1977,Woody Allen)	เรื่องราวรักโรแมนติคของอัลวี ซิงเกอร์กับแฟนสาวของเขาที่ชื่อ แอนนี่ ฮอลล์ ภาพยนตร์เรื่องนี้เล่าเรื่องราวของทั้งสองตั้งแต่พบกันครั้งแรกและถ่ายทอดออกมา เสมือนเป็นภาพยนตร์สารคดีที่พูดถึงความรักและความสัมพันธ์ของทั้งสองในยุค 70
Business of Strangers,The (2001,Patrick Stettner)	เรื่องราวของผู้หญิงสองคน คนหนึ่งเป็นผู้บริหารหญิงที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานกับอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้ช่วยของเธอ
Born on the fourth of July (1989,Oliver Stone)	ภาพยนตร์ชีวประวัติของรอน โคเวคซึ่งเป็นทหารที่ไปรบในสงครามเวียดนาม ก่อนไปเขาภาคภูมิใจกับความเป็นชายชาติทหาร แต่หลังจากไปรบแล้วกลับมาเป็นอัมพาต และรู้สึกเหมือนถูกทรยศจากประเทศที่เขาสู้รบปกป้อง เขากลายเป็นบุคคลที่ต่อต้านสงครามและเรียกร้องสิทธิมนุษยชน
Before Sunrise (1995,Richard Linklater)	เรื่องราวของเจสซีกับเซลีน หนุ่มอเมริกันกับสาวชาวฝรั่งเศสที่มาพบกันบนรถไฟสายหนึ่งในยุโรป ทั้งสองใช้เวลาอยู่ด้วยกันหนึ่งวันหนึ่งคืนในเวียนนา ทั้งคู่คน บรรยากาศและความงามของเมืองกลายเป็นบันทึกที่สวยงามหนึ่งของการเดินทาง ที่ทั้งสองได้เรียนรู้ความรักที่มีต่อกันและตัวตนของกันและกันไปด้วย
Cast Away (2000,Robert Zemeckis)	เรื่องราวซัค โนแลนพนักงานบริษัทเฟดเอ็กซ์ที่เครื่องบินไปตกในทะเลทำให้เขาต้องไปติดเกาะ ซัคเรียนรู้ที่จะเอาตัวรอดเพียงลำพังในเวลา

	4 ปีที่ผ่านมาโดยมีรูปภาพของแฟนสาวเป็นสิ่งยึดเหนี่ยว ในที่สุดซัคค์ก็ตัดสินใจแล่นเรือที่เขาทำขึ้นเองออกจากเกาะและรอดกลับบ้านได้
Catch me if you can (2002,Steven Speilberg)	สร้างจากเรื่องจริงของแฟรงค์ อะแบคเนล จูเนียร์ อาชญากรซึ่งทำเชคปลอมและปลอมตัวเป็นทั้งนักบินของสายการบินแพนแอม หมอ และ ทนาย หลอกเอาเงินจากธนาคารต่าง ๆ ไปใช้ถึงสี่ล้านดอลลาร์ หลังจากถูกจับ คาร์ล แชนแรตตี้ จนท.เอฟบีไอที่จับแฟรงค์ได้นำตัวเขามาช่วยงานที่เอฟบีไอ ช่วยให้เราตามจับอาชญากรการเงินอีกมาก และช่วยบริษัทต่าง ๆ จัดทำเชคที่ทันสมัยและยากต่อการปลอมแปลง
Chicago (2002,Rob Marshall)	ภาพยนตร์เพลง 6 รางวัลออสการ์ประจำปี2002 ที่ว่าด้วยเรื่องราวของการฆาตกรรม การฉ้อฉลหลอกหลวงและเล่ห์เพทุบาย ที่ร้อยเรื่องราวของเวลมา เคลลี ร็อกซี่ ฮาร์ท และบิลลี ฟลินท์ ทนายหน้าเงินที่ช่วยให้หญิงสาวซึ่งก่อคดีฆาตกรรมทั้งสอง และพยายามตะกายดาวเป็นคนดัง หลุดรอดจากการถูกลงโทษในบรรยากาศของภาพยนตร์เพลงในเมืองชิคาโก
Contact (1997,Robert Zemeckis)	เรื่องราวของนักวิทยาศาสตร์ที่ค้นพบคลื่นวิทยุจากดาวเวก้า ซึ่งนำไปสู่การสร้างยานอวกาศกลับ ที่จะนำเธอเดินทางไปพบกับชาวเวก้า ในขณะเดียวกันก็ผูกโยงไปที่ความคิด ความเชื่อ และคติของสังคมอเมริกัน
Dead Poets Society (1989,Peter Weir)	ภาพยนตร์ในแนวMelodramaที่เล่าเรื่องราวของคุณครูจอนห์ คีทตั้งครูสอนวิชาภาษาอังกฤษคนใหม่ที่เข้ามาสอนในโรงเรียนประจำชายที่ยึดถือจารีตประเพณีแบบเก่า ครูคีทตั้งสอนให้เด็ก ๆ รู้จักการมองโลกในมุมที่แตกต่างออกไป รู้จักคิดในสิ่งที่มากกว่าการเรียนให้จบแล้วประกอบอาชีพที่มีเงิน และมีหน้ามีตาในสังคม รู้จักเก็บของขวัญเวลาไม่ให้ผ่านเลย โดยผ่านการใช้บทกวี และคำพูดคม ๆ ซึ่งช่วยกระตุ้นและเป็นแรงบันดาลใจให้กับลูกศิษย์หลายคน แม้เรื่องราวจะจบลงด้วยโศกนาฏกรรมที่น่าเศร้า แต่วิถีคิดของตัวละครครูที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ ถ่ายทอดออกมาล้วนเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญต่อชีวิตของเด็ก ๆ ในเรื่อง
Deer Hunter,The (1978,Michael Cimino)	ภาพยนตร์เรื่องนี้เล่าเรื่องราวของเพื่อนสามคนคือ ไมเคิล สตีเฟน และ นิคซึ่งเป็นคนงานในเปลชิลวาเนีย ทั้งสามถูกเกณฑ์ไปรบในสงครามเวียดนาม ระหว่างรบทั้งสามถูกพวกเวียดกงจับตัวมาขังไว้ แม้ในที่สุด

	จะหนีรอดออกมาได้ แต่ความโหดร้ายของสงครามและสิ่งที่พวกเขาต้องเผชิญก็ทำให้ทั้งสามไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป
Divine secrets of the ya-ya sisterhood (2002, Callie Khouri)	ซิดดาดี นักเขียนบทละครผู้มีชื่อเสียงในนิวยอร์กที่ให้สัมภาษณ์ถึงชีวิตที่ไม่ค่อยสวยงามในวัยเด็กจากการเลี้ยงดูของแม่ ทำให้เธอกับแม่ซึ่งอาศัยอยู่ทางใต้โกรธกัน ด้วยความหวังดีจากกลุ่มเพื่อน ๆ ของแม่ ในนาม ya-ya sisterhood จึงจับเธอกลับมาอยู่บ้านเกิดและย้อนเล่าเรื่องราวในวัยสาวของแม่ และอธิบายเหตุผลให้เธอเข้าใจแม่ของเธอมากขึ้น
Erin Brockovich (2000, Steven Soderbergh)	ภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องจริงของอีริน บร็อคโควิชซึ่งเป็นแม่หม้ายลูกติด 3 คนที่ไม่มีงานทำ ซ้ำร้ายยังแพ้คดีฟ้องร้องที่เธอฟ้องต่อคนที่ขับรถมาชนเธออีก เมื่อหมดหนทางเธอจึงตามติดอัยความของเธอเพื่อขอทานทำในสำนักงานของเขาจนได้ ในขณะที่ไม่มีใครมองเห็นคุณค่าของเธอ เพราะการแต่งตัวที่ค่อนข้างจะไม่สนใจกาลเทศะ วันหนึ่งเธอกลับพบแพ้มคดี ที่พัวพันกับบริษัทยักษ์ใหญ่ซึ่งมีพฤติกรรมแอบแฝง ในการจัดการกับที่อยู่อาศัยซึ่งได้รับผลกระทบจากสารพิษของโรงงานในเครือ คดีนี้กลายเป็นคดีประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาที่บุคคลตัวเล็ก ๆ สามารถเอาชนะบริษัทยักษ์ใหญ่ที่มีเงินทุนและอิทธิพลมากมายได้สำเร็จ และแสดงให้เห็นถึงการไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ นานาที่ถาโถมเข้ามาในชีวิตของผู้หญิงคนนี้
Family Man, The (2000, Brett Ratner)	แจ๊ค แคมป์เบล หนุ่มโสดนักธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จ วันหนึ่งเขาตื่นขึ้นมาและพบว่าเขามีชีวิตอีกแบบที่แตกต่างออกไปโดยสิ้นเชิง คือแต่งงานกับแฟนสาวที่คบกันมาตั้งแต่วัยรุ่น ใช้ชีวิตอยู่ชานเมืองและมีลูกสองคน แน่ใจว่าเขาอยากได้ชีวิตแบบหนุ่มโสดผู้ร่ำรวยกลับคืนมา แต่ในไม่ช้าเขาก็ได้เรียนรู้ชีวิตอีกด้านที่ไม่ใช่แค่เงิน และความสำเร็จทางธุรกิจ
Field of dreams (1989, Phil Alden Robinson)	เรย์ คินเซลาชาวไร่ข้าวโพดในรัฐไอโอวาได้ยินเสียงเพรียกจากในไร่ว่า “ถ้าคุณสร้างมัน เขาจะมา” นั่นทำให้เขาสร้างสนามเบสบอลขึ้นในไร่ของเขา และทำให้นักเบสบอลมือดีที่ถูกห้ามลงแข่งในเวิลด์ซีรีส์ปี 1919 ได้กลับมาลงเล่นที่สนามแห่งนี้
Fight Club (1999, David Fincher)	แจ๊ค พนักงานออฟฟิศผู้เป็นโรคนอนไม่หลับที่ต้องการหลีกเลี่ยงจากชีวิตประจำวันอันน่าเบื่อ ได้มาพบกับไทเลอร์ เดอเด็นท์ เซลแมนชาย

	<p>สปูซึ่งนำพาแจ๊คเข้าสู่โลกของการต่อสู้ในคลับมืดๆ ที่เริ่มจากคนเพียงไม่กี่คน จนขยายใหญ่ขึ้นรวมเอาชายมากหน้าหลายตาเข้ามาร่วมในคลับ แต่ท้ายที่สุด แจ๊คก็พบกับความจริงบางอย่างที่คาดไม่ถึง</p>
<p>Flashdance (1983,Adrien Lyne)</p>	<p>เรื่องราวของอเล็กซ์ โอเวนหญิงสาวผู้มีความใฝ่ฝันจะเป็นนักเต้นอาชีพ เธอทำงานเป็นคนงานในโรงงานเหล็กตอนกลางวัน และเป็นนักเต้นระบำในคลับตอนกลางคืน เธอเกือบจะยอมแพ้ต่อโชคชะตา แต่ด้วยกำลังใจจากแฟนหนุ่มของเธอ ทำให้เธอมุ่งมั่นจนสามารถไปสมัครเข้าเรียนโรงเรียนสอนเต้นรำได้ในที่สุด</p>
<p>Forrest Gump (1994,Robert Zemeckis)</p>	<p>ภาพยนตร์เรื่องนี้ถ่ายทอดเรื่องราวของชายผู้มีความใฝ่ฝันที่ชื่อ ฟอว์เรสต์ กัมพ์ ผ่านเรื่องราวตั้งแต่วัยเด็กจนเติบโต ความสัมพันธ์ที่เขามีต่อเจนนี และเรื่องราวมากมายที่เกิดขึ้นกับฟอว์เรสต์ ทั้งการไปรบในสงครามเวียดนาม การพบกับประธานาธิบดีเคนเนดี และเอลวิส เพรสลีย์ เรื่องราวของฟอว์เรสต์ กัมพ์ เป็นเสมือนภาพตัวแทนของคนเจอนอ เรชั่นแบบบูมเมอร์ ที่นำกลับมามองย้อนไปอีกครั้งด้วยสายตาที่ไม่มีอคติในยุค 90</p>
<p>Frida (2002,Julie Taymor)</p>	<p>เรื่องราวกึ่งชีวประวัติของฟรีด้า คาห์โล จิตรกรหญิงชาวเม็กซิโก หญิงเล่าเรื่องของเธอดังแต่ยังเป็นเด็กมัธยมจนกระทั่งประสบอุบัติเหตุครั้งสำคัญ พบรักกับดิเอโก ริเบร่า แต่งงานกันจนกระทั่งจากไป ภาพยนตร์เรื่องนี้เลือกถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของเธอผสมผสานไปกับภาพวาดซึ่งบอกเล่าทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับตัวเธอ</p>
<p>High Fidelity (2000,Steven Frears)</p>	<p>สร้างจากนวนิยายของนิค ฮอว์กส์ นักเขียนชาวอังกฤษที่พูดถึงเรื่องราวของริบบ เจ้าของร้านขายแผ่นเสียงที่ใช้ชีวิตแบบเรื่อย ๆ มาเรื่อย ๆ กับเสียงเพลงที่เขารักและหลงใหล วันหนึ่งแฟนสาวก็มาบอกเลิก ภาพยนตร์เรื่องนี้ถ่ายทอดมุมมองของชายหนุ่มวัยกลางคนที่พูดถึงชีวิต ความรักและหน้าที่การงานในแบบที่อาจจะตรงกับชีวิตของหลายคน</p>
<p>Hours,The (2002,Steven Daldry)</p>	<p>ภาพยนตร์ที่สร้างจากนวนิยายรางวัลพูลิตเซอร์ของไมเคิล คันนิงแฮม เรื่องราวเล่าสลับกันในวันเดียวของผู้หญิงสามคน ในสามยุคที่เชื่อมโยงกันผ่านนวนิยายเรื่อง Mrs.Dalloway ของเวอร์จิเนีย วูล์ฟ นั่นคือ เรื่องราวในยุค 20 ของเวอร์จิเนีย วูล์ฟผู้แต่งนิยาย ลอรา บราวน์แม่บ้านชาวอเมริกันยุค 50 ที่มีชีวิตครอบครัวที่เป็นสุขกับสามี</p>

	และลูกแต่เธอกลับมีทุกข้ออยู่ในใจ และคลาวิสซ่า วอห์นหญิงวัยกลางคนในยุคปัจจุบันที่มีนิสัยคล้ายกับมิสซิสตัสโลเวย์ คนหนึ่งเขียนเรื่องนี้ คนหนึ่งอ่านเรื่องนี้ และอีกคนใช้ชีวิตแบบเรื่องนี้
Insider,The (1999,Michael Mann)	เรื่องราวของเจฟฟรีย์ ไวแกนอดีตผู้บริหารบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ยักษ์ใหญ่ที่ถูกไล่ออกจากบริษัท เพราะไม่เห็นชอบกับผู้บริหารที่เมินเฉยต่อพิษภัยของบุหรี่ เขาตัดสินใจไปพูดออกรายการ 60 minutes เกี่ยวกับเรื่องนี้ และส่งผลให้เขาถูกขู่ฆ่า บริษัทบุหรี่ยักษ์ก็ใช้สิทธิพลห้ามรายการไม่ให้ออกอากาศ ในท้ายที่สุดโปรดิวเซอร์ของรายการ 60 minutes ก็ต่อสู้อันการสัมภาษณ์ครั้งนั้นได้ออกอากาศ
In the Cut (2003,Jane Campion)	ภาพยนตร์จิตวิทยาระทึกขวัญ ที่เล่าเรื่องราวของหญิงสาวผู้โดดเดี่ยวชานิวยอร์ค ที่ค้นพบด้านมืดของความสัมพันธ์หลังจากที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับนักสืบเจ้าของคดีฆาตกรรมหลายรายในย่านที่พักของเธอ
It's a wonderful life (1946, Frank Capra)	เรื่องราวของจอร์จ เบลีย์ที่กำลังเผชิญกับวิกฤติในชีวิตจนเขารู้สึกอับจนหนทางจนคิดอยากฆ่าตัวตาย จากนั้นก็มีเทวดาองค์หนึ่งปรากฏกายขึ้นมาช่วยความหลังให้จอร์จเห็นว่า ถ้าไม่มีจอร์จ น้องชายของเขา หรือผู้คนหลายคนในเมืองที่จอร์จเคยช่วยเหลือมาตั้งแต่เด็กจนโตจะมีวันนี้ที่เขามีความสุขกันได้อย่างไร ทำให้จอร์จมองเห็นคุณค่าในตนเอง
Jerry McGuire (1996, Cameron Crowe)	เรื่องราวของเจอร์รี่ แม็คไกวร์ เอยนต์ของนักกีฬาอเมริกันฟุตบอลเขารู้สึกอึดอัดกับงานที่ดูจะเห็นแก่เงินมากเกินไป แทนที่จะให้ความสำคัญกับการดูแลนักกีฬาแบบเน้นความสัมพันธ์ส่วนตัว เขาจึงนั่งลงเขียนบทความขึ้นมาชิ้นหนึ่ง ซึ่งเขาเรียกมันว่า "mission state" และให้ชื่อบทความนี้ว่า "the things we think and do not say : the key to our business" แล้วนำไปแจกให้กับเพื่อนร่วมงานในบริษัท แม้ว่าสิ่งที่เขา "พูด" จะทำให้เขาถูกไล่ออก และเหลือนักกีฬาเพียงคนเดียวในมือให้ดูแล แต่การดูแลเอาใจใส่นักกีฬาในแบบฉบับที่เขาคิดและพูดไปนั้นเองที่ทำให้เขาประสบความสำเร็จในท้ายที่สุด
Joy Luck Club,The (1993, Wayne Wang)	เรื่องราวแม่ ๆ ลูก ๆ ของผู้หญิงเชื้อสายจีนในอเมริกาที่ครอบครัวที่ใกล้ชิดกัน หนึ่งเล่าย้อนไปในยุคที่รุ่นแม่ยังเด็กและเติบโตในเมืองจีน ผสมกับเรื่องราวของรุ่นคุณยายย้อนกลับมาผูกโยงกับรุ่นลูกที่เกิดและ

	เติบโตในอเมริกา การเรียนรู้ชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ของลูกผู้หญิงผ่านสองวัฒนธรรมและสองเจนเนอเรชันที่มาควบรวมกันในสหรัฐอเมริกา
Legend of the Bagger Vance, The (2000, Robert Redford)	जूน่าเป็นอดีตนักกอล์ฟดาวรุ่งที่ตอนนี้มือตก แต่ตัดสินใจกลับมาลงแข่งกอล์ฟอีกครั้ง เพียงแต่ยังไม่รู้ทิศทางที่ดีในการตีกอล์ฟ จนกระทั่งแบคเกอร์ แวนซ์ แคนดี้ผิวดำปรากฏกายขึ้นและช่วยชี้แนะแนวทางให้กับजूน่าจนประสบความสำเร็จในการแข่งขัน พร้อมกับที่ค้นพบความหมายของชีวิตไปพร้อมกัน
Lost in Translation (2003, Sofia Coppola)	บ็อบ แฮริส นักแสดงอเมริกันตกอับที่รับงานเป็นพรีเซ็นเตอร์โฆษณาวิสกี้ในกรุงโตเกียวเกี่ยวกับชีวิตที่เปลี่ยวเหงาที่นำพาให้เขามาพบกับซาร์ลอตต์ ซึ่งเพิ่งเรียนจบ แต่งงานแล้วตามสามีซึ่งเป็นช่างภาพมาทำงานที่ญี่ปุ่นเช่นกัน เมื่อต่างฝ่ายต่างเหงาและอ้างว้าง ทั้งคู่จึงออกท่องราตรีเพื่อหลีกหนีความเศร้าและหุดหู่ ก่อให้เกิดเป็นสัมพันธภาพที่ลึกซึ้ง
Love Actually (2003, Richard Curtis)	เรื่องราวความรักหลากหลายรูปแบบของชายหนุ่มหญิงสาวในประเทศอังกฤษ ตั้งแต่นายกรัฐมนตรีไปจนกระทั่งเด็กประถมตัวเล็ก ๆ ที่มีเรื่องราวความรักที่แตกต่างกันออกไป
Magnolia (1999, Paul Thomas Anderson)	แมคโนเลียเล่าเรื่องราวของคน 9 คนที่มีชีวิตผูกโยงถึงกันในซาน เฟร์นันโด วัลเลย์ในเวลาหนึ่งวัน ตั้งแต่เด็กที่ต้องเข้าแข่งขันเกมโชว์โปรดิเวเซอร์ของรายการ ลูกสาวของเขากับตำรวจที่มาหลงรักเธอ ภรรยาสาวของเศรษฐี และอีกหลาย ๆ คน หนึ่งชั่วโมงที่ตกลงมาเป็นกบเป็นการขมวดเรื่องราวในตอนท้าย
Meet Joe Black (1998, Martin Brest)	เรื่องราวของมัจจุราชที่ลงมาอาศัยร่างมนุษย์และใช้ชื่อว่า โจ แบล็ค แล้วมาพบกับซูซาน ลูกสาวของวิลเลียม แพริชผู้ซึ่งโจจะมาเอาชีวิตแต่ใช้เป็นสะพานในการนำพาเขาไปเรียนรู้โลกมนุษย์
Meet the parents (2000, Jay Roach)	เรื่องราวของชายหนุ่มที่ชื่อเกร็ก ฟอคเกอร์ที่กำลังจะขอแฟนสาวที่ชื่อแพมแต่งงาน แต่ก่อนหน้านั้นต้องไปพบกับครอบครัวของแพมซึ่งประกอบไปด้วยคุณพ่อดีดดีไอเอ คุณแม่และน้องชายเกเร เรื่องราวชวนหัวและปั่นป่วนมากมายเกิดขึ้น แต่ท้ายที่สุดเกร็กก็พิสูจน์ให้ว่าที่พ่อตาเห็นว่า เขารักแพม

<p>Mona Lisa Smile (2003, Mike Newell)</p>	<p>แคธเธอริน วัดสันครูสอนประวัติศาสตร์ศิลปะในโรงเรียนเวลเลสลีย์ คอลเลจซึ่งเป็นโรงเรียนหญิงล้วนในยุค 50 หนังสือเรื่องราวความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างค่านิยมของเด็กนักเรียนหญิงที่ว่า ไม่จำเป็นต้องเรียนหนังสือมากเพราะเดี๋ยวก็กต้องแต่งงาน กับความพยายามของคุณครูสาวที่พยายามจะสอนให้นักเรียนหญิงยืนได้บนลำแข้ง</p>
<p>Mr. Holland's Opus (1995, Steven Herek)</p>	<p>เกลน ฮอลแลนด์ซึ่งเป็นนักดนตรีที่ไปรับงานสอนดนตรีแก่เด็กนักเรียน เพื่อให้พอจ่ายค่าเช่าบ้าน โดยตั้งใจว่าจะใช้เวลาว่างในการทำดนตรี แต่เมื่อได้ไปสอนเด็กนักเรียนหลายปีผ่านไปก็ทำให้เขาพบว่า การได้แชร์ความรู้ความสามารถทางดนตรีให้กับเด็กนักเรียนลูกศิษย์ กลายเป็นเป้าหมายหลักของชีวิต</p>
<p>My Best Friend's Wedding (1997, P.J. Hogan)</p>	<p>ภาพยนตร์รักโรแมนติคที่เล่าเรื่องของจูเลียแอน หญิงสาวผู้หวาดหวั่นต่อการผูกมัด แต่เพิ่งตระหนักว่ารักไม่เคิล เพื่อนหนุ่มที่รู้จักกันมานาน ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อไมเคิลกำลังจะแต่งงานกับคิมมี่ในสุดสัปดาห์ที่กำลังจะมาถึง เธอมีเวลาเพียง 4 วันที่จะเข้าขัดขวางงานแต่งงานครั้งนี้โดยใช้ทุกวิถีทาง แต่ทางหนึ่งที่เธอไม่อาจเอ่ยปากคือ บอกไมเคิลว่าเธอรักเขา</p>
<p>Mystic River (2003, Clint Eastwood)</p>	<p>เรื่องราวของเพื่อนชายสามคนที่ผูกพันกันมาตั้งแต่เด็ก จิมมี่ เดฟและชอน วันหนึ่งเดฟถูกจับไปล่องเินทางเพศและกลับมามีฝันร้ายตามหลอกหลอน จากนั้นทั้งสามก็แยกย้ายกันไปจนกระทั่งลูกสาวคนโตของจิมมี่ถูกฆาตกรรม เดฟกลายเป็นผู้ต้องสงสัย และชอนเป็นตำรวจที่ตามสืบคดีนี้ โดยที่จิมมี่เองก็ต้องการสืบให้รู้ก่อนตำรวจ</p>
<p>Nurse Betty (2000, Neil Labute)</p>	<p>สาวเสิร์ฟในแคนซัสคนหนึ่งที่ชอบดูละครน้ำเน่าภาคกลางวันและหลงรักพระเอกหนุ่มในเรื่องเป็นชีวิตจิตใจ ต้องไปพบกับเหตุการณ์ที่แฟนหนุ่มของเธอถูกฆาตกรรม จึงทำให้เธอหลุดเข้าไปอยู่ในจินตนาการส่วนตัวแบบที่คิดว่า ตนเองเป็นแฟนสาวของพระเอกหนุ่มในละคร นำพาเธอให้เข้าไปเล่นละครเรื่องนั้น และทำให้ฝันที่อยากจะไปเมืองฟลอเรนซ์ของเธอเป็นจริงในที่สุด</p>
<p>One True Thing (1998, Carl Franklin)</p>	<p>อัลเลนหญิงสาวชาวนิวเจอร์คจำเป็นจำต้องย้ายกลับมาอยู่บ้าน ละทิ้งหน้าที่การงานที่กำลังไปได้สวย รวมถึงแฟนหนุ่มของเธอเพื่อมาดูแลแม่ที่กำลังป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้ายที่บ้าน ทำให้เธอได้รับรู้หลายสิ่งหลายอย่างในครอบครัวซึ่งเธอไม่เคยรู้มาก่อน</p>

<p>Pay it Forward (2000,Mimi Leder)</p>	<p>เทรเวอร์ เด็กชายที่อาศัยอยู่กับแม่ผู้ติดเหล้า ที่มาพบกับครูสอนวิชาสังคมศึกษาที่ให้การบ้านว่า ให้ไปคิดถึงสิ่งที่จะเปลี่ยนโลกและสามารถทำได้จริง เทรเวอร์คิดออกมาเป็นแผนการทำความดีต่อคนสามคน แล้วให้สามคนนั้นไปทำความดีต่อคนอื่น ๆ อีกสามคน แผนนี้ไม่เพียงแต่ทำให้ชีวิตของทั้งเทรเวอร์และแม่ และครูสอนสังคมศึกษาเปลี่ยนแปลงไปเท่านั้น แต่ยังผลไปถึงคนอื่น ๆ ในวงกว้างอีกด้วย</p>
<p>Quills (2000,Philip Kaufman)</p>	<p>ภาพยนตร์ชีวประวัติของมาร์กีย์ เดอ ชาร์ด นักเขียนชาวฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียงในการเขียนนวนิยายที่อุดมไปด้วยความรุนแรง และฆาตกรรมทางเพศ เขาจึงถูกจับเข้าคุก แต่ก็สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับหญิงสาวผู้คุม จนช่วยเขาลักลอบส่งนิยายที่เขาเขียนในคุกออกไปตีพิมพ์ข้างนอกได้ และนำไปสู่เหตุการณ์เลวร้ายอื่น ๆ ตามมา</p>
<p>Remember the Titans (2000,Boaz Yakin)</p>	<p>เรื่องราวในโรงเรียนมัธยมยุค 70 ซึ่งเป็นยุคที่โรงเรียนเพิ่งจะอนุญาตให้คนผิวดำสามารถเรียนร่วมกับคนผิวขาวได้ไม่นาน โค้ชนักกีฬาผิวดำที่ต้องมาคุมทีมนักกีฬาอเมริกันฟุตบอลที่มีทั้งคนผิวขาวและคนผิวดำ ทั้งที่จำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี</p>
<p>Safe (1995,Todd Haynes)</p>	<p>ทอดด์ เฮนส์ผู้กำกับภาพยนตร์อธิบายว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็น “ภาพยนตร์สยองขวัญทางจิตวิญญาณ” เรื่องราวของแม่บ้านคนหนึ่ง ที่ดูเหมือนจะมีความสุขดีกับทุกอย่างในชีวิต แต่ไม่นานเธอก็เริ่มแพ้ทุกอย่างรอบตัวทั้งเครื่องสำอาง ทั้งอาหาร และอากาศ ทำให้เธอปวดหัวโดยไม่มีสาเหตุ อาเจียน และมีปัญหาในการหายใจ</p>
<p>Saving Private Ryan (1998,Steven Spielberg)</p>	<p>หลังจากสามพี่น้องตระกูลไรอัน ถูกส่งไปรบในสงครามโลกครั้งที่ 2 และทางกองทัพพบว่า พวกเขาเหลือน้องชายคนเล็กอีกคนอยู่ในสนามรบ กองทัพจึงได้จัดหน่วยทหารเข้าไปช่วยเหลือน้องตระกูลไรอันคนสุดท้ายออกมาให้ได้และส่งเขากลับบ้าน</p>
<p>Seabiscuit (2003,Gary Ross)</p>	<p>หนุ่มนักขี่ม้าที่ออกจากครอบครัวมาใช้ชีวิตเพียงลำพัง ความอยุติธรรมของผู้สูญเสียลูกชาย และม้าที่ชื่อซิปสกีต มาพบกันในเรื่องราวที่สร้างจากนวนิยายที่เขียนขึ้นจากเรื่องจริงของลอร์ด ฮิลเลนแบรนต์ เกี่ยวกับม้าที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับชาวอเมริกันในยุคข้าวยากหมากแพงและเศรษฐกิจตกต่ำ</p>
<p>Serendipity</p>	<p>โจนาธานเทรเกอร์และซาราโธมัสพบกันโดยบังเอิญในห้างสรรพสินค้า</p>

(2001,Peter Chelsom)	ระหว่างเลือกซื้อของ ทั้งสองถูกใจกันและกัน แต่ซาร์วี่ไม่แน่ใจว่า เราสองเป็นเนื้อคู่กันจริงๆ เธอจึงปล่อยให้โชคชะตาพาโจนาธานจากไปหลายปีผ่านไปเมื่อทั้งคู่ต่างก็มีคู่หมั้นหมาย แต่พอกำลังจะแต่งงานกลับคิดถึงกันและออกตามหากันจนพบและกลับมาลงเอยกันที่สุดในที่สุด
Shattered Glass (2003,Billy Ray)	เรื่องราวของหนุ่มคอลัมน์นิสต์ในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ที่ถูกจับได้ว่านั่งเทียนเขียนข้อมูลเท็จในคอลัมน์ กับบรรยายกาศภายในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์อันรีบเร่ง
Shawshank Redemption,The (1994,Frank Darabont)	แอนดี้ คูเฟรนนีหนุ่มนายแบบผู้ต้องประสพกับชีวิตที่พลิกผันเมื่อถูกกล่าวหาว่าฆาตกรรมภรรยาและผู้รักจนต้องติดคุกทั้งที่ตนเองไม่ได้ทำ เขาใช้ชีวิตเงียบ ๆ ขริม ๆ อยู่ในคุกแต่โดยดีและมีความหวังหลายปี และได้รับความนับถือจากเพื่อนร่วมคุก และผู้คุมจนกระทั่งมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ทำให้แอนดี้ได้ทำสิ่งที่ตนปรารถนาทำที่ดีที่สุด
Sleepless in Seattle (1993,Nora Ephron)	แซม ชายหนุ่มซึ่งเพิ่งจะตกพุ่มหม้ายเพราะภรรยาเสียชีวิต และยังไม่ได้คิดมีใครใหม่ แต่ใจน่าจะถูกชายวัย 8 ขวบของเขาอยากให้อ่านมีความสุข จึงโทรศัพท์เข้าไปยังรายการวิทยุที่ออกอากาศทั่วประเทศ แล้วให้พ่อของเขาพูดออกอากาศ ยังผลให้มีหญิงสาวจำนวนมากติดต่อมาหาแซม หนึ่งในนั้นคือ แอนนี่ซึ่งเขียนจดหมายหาแซมเช่นกัน ใจน่าจะคิดว่าแอนนี่เป็นคนที่ใช่สำหรับพ่อ เขาจึงนั่งเครื่องบินไปหาเธอที่นิวยอร์กและนำพาพ่อให้มาพบกับเธอในที่สุด
Sliding Doors (1998,Peter Howitt)	ชีวิตของหญิงสาวคนหนึ่ง สามารถผันแปรได้เป็นสองเส้นทางด้วยเหตุการณ์เดียวจากการขึ้นรถไฟได้ดินไม่ทัน หนึ่งนำเสนอสองเส้นทางที่ว่าประกบกันไปตลอดเรื่อง คนหนึ่งขึ้นรถไฟทันและพบว่าคู่รักของเธอมีชู้ แม้จะเสียใจแต่ก็ทำให้เธอเข้มแข็ง ส่วนอีกคนไปไม่ทันพบกับชู้รักของแฟนหนุ่ม เธอจึงต้องทำงานหนักเพื่อดูแลแฟนหนุ่มไม่เอาไหนของเธอต่อไป
Someone like you (2001,Tony Goldwyn)	หญิงสาวคนหนึ่งที่มีผิดหวังในความรัก เธอจึงหาทางออกด้วยการอ่านหนังสือเกี่ยวกับเพศชาย กาลกลบกลายเป็นว่าความรู้ความเข้าใจที่เธออ่านจากหนังสือ แปรรูปมาเป็นข้อมูลให้เธอแต่งหนังสือเกี่ยวกับการทำความเข้าใจเพศชายขึ้นมาเล่มหนึ่ง แล้วก็ดังระเบิด แต่เธอใช้ชื่อแฝงของหญิงชราที่ไม่มีตัวตน ในขณะที่เดียวกันเธอก็ไปพบรักกับชายหนุ่มอีกคนในบริษัทของเธอ

<p>Spider-Man (2002,Sam Raimi)</p>	<p>ชีวิตของเด็กหนุ่มธรรมดา ๆ คนหนึ่งต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิงเมื่อเขาถูกแมงมุมพันธุพิเศษกัด ทำให้เขามีพลังพิเศษ แต่พลังอันยิ่งใหญ่นั้นก็มาพร้อมกับความรับผิดชอบที่ใหญ่ยิ่งในการกำจัดคนชั่ว ในนามของสไปเดอร์แมน</p>
<p>Stand by me (1986,Rob Reiner)</p>	<p>เรื่องราวเล่าย้อนไปในอดีตของเพื่อนรักสี่สหายวัยเด็กที่ออกผจญภัยด้วยกันในป่าและพบเจอเหตุการณ์หลากหลายที่ทำให้ทั้งสี่เติบโตขึ้น</p>
<p>Steel Magnolias (1989,Herbert Ross)</p>	<p>เรื่องราวความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนรุ่นแม่ และลูกสาวที่สุขภาพไม่แข็งแรงคนหนึ่งที่พักและแต่งงานกับแฟนหนุ่ม ครั้นเมื่อเธอมีลูกทั้งที่แม่ห้ามว่าอาจเป็นอันตรายกับสุขภาพ เธอก็ยังยืนยันที่จะมี และนำไปสู่การจากไปของเธอ ยิ่งความเศร้าเสียใจมาสู่ผู้เป็นแม่ หนึ่งเรื่องนี้นำเสนอชีวิตทั้งในด้านที่เป็นสุขและในด้านที่โศกเศร้าของชีวิต</p>
<p>St.Elmo's Fire (1985,Joel Schumacher)</p>	<p>เรื่องราวความสัมพันธ์ของ เพื่อนหนุ่มสาวสมัยเรียนมหาวิทยาลัย หลังจากเรียนจบ แต่ละคนก็ไปมีชีวิตของตนเอง บางคนแอบรักกัน บางคนไม่ซื่อสัตย์ บางคนมีปัญหาเรื่องงาน บางคนถูกครอบครัวคาดหวังให้สืบทอดกิจการ</p>
<p>Stepmom (1998,Chris Columbus)</p>	<p>แอนนาและเบนจำต้องยอมรับว่าชีวิตสมรสของพ่อและแม่ได้จบสิ้นลงแล้ว ในขณะที่พ่อกำลังมีคนรักคนใหม่คือ อีซาเบลที่พยายามทำทุกวิถีทางให้เด็กสองคนยอมรับ ในขณะที่แฉ็คก็ แม่ของเด็กทั้งสอง แรกทีเดียวไม่ค่อยยอมรับอีซาเบล แต่เมื่อพบว่าตนเองเป็นมะเร็ง เธอจึงพยายามช่วยให้อีซาเบลเป็นแม่ที่ดีสำหรับลูกของเธอหากเธอจากไป</p>
<p>Story of us,The (1999,Rob Reiner)</p>	<p>สองสามีภรรยาที่ใช้ชีวิตแต่งงานกันมา 15 ปีจนกระทั่งในที่สุดพบว่าทั้งสองไม่รักกันอีกต่อไป หนึ่งนำเสนอเรื่องราวย้อนกลับไปในช่วงสิบห้าปีที่ผ่านมาจากความสัมพันธ์ และช่วงเวลาที่ยอมหวานระหว่างกัน ทำให้ทั้งสองตระหนักว่า แท้จริงทั้งสองรักกันเกินกว่าจะมาเลิกจากัน</p>
<p>Terms of Endearment (1983,James L. Brooks)</p>	<p>เรื่องราวของออโรราและเอ็มมาสองแม่ลูกที่ไม่ค่อยลงรอยกัน เริ่มที่การแต่งงานออกเรือนไปของเอ็มมาผู้เป็นลูกสาว หนึ่งนำเสนอเหตุการณ์ในชีวิตของทั้งสองในหลายปีถัดไป ที่สุดแล้วถึงจะไม่ค่อยลงรอยกัน แต่ทั้งสองก็รักกัน เพียงแต่แสดงออกด้วยวิธีที่ต่างกัน</p>

<p>Thelma & Louise (1991,Ridley Scott)</p>	<p>เรื่องราวของสองเพื่อนซี้ที่คนหนึ่งถูกสามีรังแกกับอีกคนหนึ่งที่ถูกข่มขืน ฆ่าชายหนุ่มที่มาทำมิดีมิร้ายเพื่อนของเธอ แล้วยังพุดจาคุกถูกผู้หญิง เธอสองคนจึงจำต้องออกเดินทางเพื่อหลบหนีจากมือกฎหมาย หนังสือ เฟมินิสต์เรื่องเยี่ยมจากฝีมือการเขียนบทของคัลลี คุร์รี่ที่เขียนบทหนังสือ เป็นครั้งแรกและได้รางวัลออสการ์ในสาขานี้ไป</p>
<p>To kill a mockingbird (1962,Robert Mulligan)</p>	<p>สร้างจากนวนิยายรางวัลพูลิตเซอร์ของฮาร์เปอร์ ลีที่ว่าด้วยเรื่องราว ของทนายหนุ่มที่ให้ความให้กับชายผิวดำ ที่ต้องคดีข่มขืนหญิงผิวดำ ในยุค 30</p>
<p>Tumbleweeds (1999,Gavin O'Connor)</p>	<p>ภาพยนตร์ที่เล่าเรื่องราวของแม่ที่ผิดหวังในความรัก เธอจึงออก เดินทางเปลี่ยนเมืองไปเรื่อย ๆ เพื่อทิ้งชีวิตเก่าและเริ่มต้นชีวิตใหม่ พร้อมกับลูกสาววัย 12 จนมาลงเอยได้งานทำที่เมืองซาน ดิเอโก</p>
<p>Two Weeks Notice (2002,Marc Lawrence)</p>	<p>ภาพยนตร์โรแมนติกคอมเมดี้เรื่องราวของลูซี่ เคลสัน ทนายผู้เรียกร้อง สิทธิให้ชุมชนที่จับพลัดจับผลูมาทำงานให้กับจอร์จ เวตเจ้าของบริษัท อสังหาริมทรัพย์ยักษ์ใหญ่ ทั้งสองทำงานเข้าขารู้ใจกันดีมาก แต่จอร์จ มักจะเอาเรื่องส่วนตัวมาพัวพันให้ลูซี่วุ่นวายใจเสมอ ในที่สุดลูซี่ก็ขอ ลาออก และเป็นจุดที่ทำให้ทั้งสองได้หยุดฟังเสียงหัวใจของตัวเอง</p>
<p>Wall Street (1987,Oliver Stone)</p>	<p>บัต ฟอกซ์ เป็นโบรคเกอร์หนุ่มในวอลล์สตรีทที่มุ่งหวังจะประสบ ความสำเร็จในอาชีพและร่ำรวย เขาพยายามเข้าไปพบกับกอร์ดอน เก็คโค นักธุรกิจผู้ร่ำรวยแต่กระหายเงินจนได้ทำงานร่วมกัน กอร์ดอน นำพาบัตไปพบกับความร่ำรวยเงินทองแต่ก็ด้วยทั้งเล่ห์และกล จน ท้ายที่สุดบัตก็ได้บทเรียนจากการเอาตัวเข้าแลกในครั้งนี้</p>
<p>When Harry met Sally (1989,Rob Reiner)</p>	<p>แฮร์รี่และแซลลี่ใช้เวลาเป็นสิบปีสนิทสนมกันในฐานะเพื่อน และจน ว่าผู้หญิงกับผู้ชายไม่สามารถเป็นเพื่อนกันได้ โดยไม่มีเรื่องเพศเข้ามา เกี่ยวข้อง ท้ายที่สุดหลังจากต่างคนต่างก็มีชีวิตรักที่สมหวังบ้าง ผิดหวังบ้าง ทั้งสองก็มาลงเอยกันที่สุดในที่สุด</p>
<p>Where the heart is (2000,Matt Williams)</p>	<p>หญิงสาวท้องแก่อายุ 17 ถูกแฟนหนุ่มของเธอทิ้งไว้ในห้างวอลมาร์ท ในรัฐโอกลาโฮมา ระหว่างที่เดินทางไปแคลิฟอร์เนีย เธอตัดสินใจแอบ หลบอาศัยอยู่ในห้างนั้นจนกระทั่ง 6 สัปดาห์ผ่านไปเธอก็คลอดลูก สาว และตั้งใจจะเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่เมืองนี้ ด้วยความช่วยเหลือของ เพื่อนใหม่ที่เธอรู้จักที่นี่</p>

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายฐุภนัฟส์ วิจิตรรัฐกานต์ เกิดวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2521 สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี เข้าศึกษาระดับปริญญาตรีที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในภาควิชาการปกครองเมื่อปี การศึกษา 2539 และสำเร็จการศึกษาในปีพ.ศ.2543 จากนั้นกลับมาเข้ารับการศึกษาระดับ ปริญญาโทที่สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปีพ.ศ.2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย